

**Plan upravljanja destinacijom
i
izračun prihvatnog kapaciteta
Općine Baška Voda
2026.-2029.**

- NACRT

Naručitelj: Turistička zajednica Općine Baška Voda
Obala sv. Nikole 31, Baška Voda
info@baskavoda.hr
<https://baskavoda.hr>

EU Savjetovanja

Izvršitelj: Angelica, obrt za usluge, proizvodnju i trgovinu
Ljudevita Posavskog 14A, 21 000 Split
info@eusavjetovanja.com
<https://eusavjetovanja.com>

SADRŽAJ

1	UVOD.....	5
1.1	Polazište.....	5
1.2	Opći profil destinacije općina Baška Voda.....	6
1.3	Metodološki pristup.....	7
2	PROFIL DESTINACIJE	9
2.1	Opći podaci: stanovništvo, gustoća naseljenosti i razvijenost	9
2.2	Geoprometni položaj i infrastruktura.....	11
2.2.1	Prometni sustavi	12
2.2.2	Ostala komunalna infrastruktura i digitalizacija (u službi turizma)	13
2.3	Resursna i atrakcijska osnova	14
2.3.1	Prirodna baština i krajolik	14
2.3.2	Kulturno-povijesna baština i identitet mjesta	15
2.3.3	Kulturne i prirodne atrakcije u širem okruženju	19
2.4	Administrativni ustroj i ključne djelatnosti.....	20
2.4.1	Administrativni ustroj Baške Vode.....	20
2.4.2	Ključne djelatnosti i struktura gospodarstva	20
2.5	Digitalizacija i vidljivost destinacije	22
2.5.1	Zakonski i strateški okvir komunikacijskih aktivnosti.....	22
2.5.2	Digitalna infrastruktura i pametna destinacija	23
2.5.3	Infrastrukturna i komunikacijska pristupačnost destinacije za osobe s invaliditetom	26
2.6	Ključni razvojni dokumenti s osvrtom na ulogu turizma	26
2.6.1	Nacionalna razina – strateški dokumenti i turizam.....	26
2.6.2	Regionalna razina – Splitsko-dalmatinska županija	26
2.6.3	Programsko planiranje TZO Baška Voda	27
3	ANALIZA STANJA U TURIZMU	28
3.1	Analiza turističke ponude.....	28
3.1.1	Uvod.....	28
3.1.2	Smještajni objekti i kapaciteti ponude.....	29
3.1.3	Kvaliteta smještajnih jedinica (kategorizacija) i kapaciteti (broj kreveta) prema podvrsti smještajnog objekta u razdoblju 2020.-2024.....	31
3.1.4	Sportsko-rekreacijska infrastruktura	37
3.1.5	Manifestacije i događanja	41
3.1.6	Ugostiteljski i gastronomski sadržaji	42
3.1.7	Posrednici u turizmu	43
3.1.8	Društvena infrastruktura	45
3.1.9	Udruge	45
3.1.10	Sustav zaštite prirodnih resursa i okoliša.....	46
3.1.11	Procjena rizika od velikih nesreća	48
3.2	Analiza turističke potražnje.....	49
3.2.1	Dolasci i noćenja turista	49
3.2.2	Emitivna tržišta	58
3.2.3	Pokazatelji turističke intenzivnosti i gustoće	63
3.2.4	Analiza glavnih tržišnih trendova	64
3.2.5	Analiza konkurentskog okruženja	65
3.2.6	Ključni dionici u turizmu.....	68
3.3	Izvešće o analizi stanja	69
4	POTENCIJAL ZA RAZVOJ I PODIZANJE KVALITETE TURISTIČKIH PROIZVODA	71
5	POKAZATELJI ODRŽIVOSTI NA RAZINI DESTINACIJE	75
5.1	Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na društvene aspekte održivosti	76
5.1.1	Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom	76
5.1.2	Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja destinacijom	77

5.1.3	Pristupačnost destinacije	78
5.1.4	Sigurnost destinacije	78
5.2	Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na okolišne aspekte održivosti	78
5.2.1	Upravljanje vodnim resursima	79
5.2.2	Gospodarenje otpadom	79
5.2.3	Zaštita bioraznolikosti	79
5.2.4	Održivo upravljanje energijom	80
5.2.5	Ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama	80
5.3	Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na ekonomske aspekte održivosti	81
5.3.1	Turistički promet	81
5.3.2	Poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu	82
5.4	Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na prostorne aspekte održivosti destinacije i organizaciju turizma	82
5.4.1	Turistička infrastruktura	82
5.4.2	Održivo upravljanje destinacijom	83
5.4.3	Održivo upravljanje prostorom	84
5.5	Specifični pokazatelji održivosti	84
5.5.1	Specifični pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na društvene pokazatelje održivosti	84
5.5.2	Specifični pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na okolišne aspekte održivosti	85
5.5.3	Specifični pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na gospodarske aspekte održivosti	88
6	PRIHVATNI KAPACITETI OPĆINE BAŠKA VODA	89
6.1	Definiranje područja obuhvata i zoniranje	89
6.2	Metodologija	90
6.3	Izračun i analiza pokazatelja prihvatnog kapaciteta	91
6.3.1	Institucionalni i strateški okvir	91
6.3.2	Smještajni kapaciteti	92
6.3.3	Turistička potražnja	94
6.3.4	Resursno atrakcijska osnova	95
6.3.5	Okoliš	97
6.3.6	Prostor	98
6.3.7	Komunalna infrastruktura	100
6.3.8	Prometna infrastruktura	101
6.3.9	Stanovništvo i kvaliteta života	102
6.3.10	Zaposlenost, gospodarstvo i važnost turizma	103
7	RAZVOJNI SMJER S MJERAMA I AKTIVNOSTIMA	105
7.1	SWOT analiza	105
7.1.1	Interni faktori – Snage i slabosti	105
7.1.2	Eksterni faktori – Prilike i prijetnje	107
7.2	Identificiranje općih načela i ciljeva turizma	109
7.3	Oblikovanje strateškog pravca i prioriteta	110
7.4	Identificiranje ciljeva	110
7.5	Mjere i aktivnosti	113
8	SMJERNICE I PREPORUKE ZA DIONIKE RAZVOJA	122
8.1	Smjernice i preporuke za Općinu Baška Voda	122
8.2	Smjernice i preporuke za Turističku zajednicu Općine Baška Voda	123
8.3	Smjernice i preporuke za druge dionike u turizmu i upravljanju turizmom u Općini Baška Voda	123
9	MJERENJE NAPRETKA I IZVJEŠĆE O PROVEDBI	125
9.1	Podrška i implementacija Plana upravljanja destinacijom	125
9.2	Izvješće o provedbi	125
	POPIS REFERENCI	126
	POPIS TABLICA I PRIKAZA	129
	PRILOG 1. POPIS PROJEKATA	132

1 UVOD

1.1 Polazište

Turizam u Republici Hrvatskoj tijekom posljednja dva desetljeća potvrđuje status jedne od ključnih gospodarskih djelatnosti, s kontinuiranim udjelom u BDP-u iznad 20% te snažnim utjecajem na zapošljavanje, platnu bilancu i regionalni razvoj. Istodobno, intenzivan rast, osobito u jadranskom pojasu, rezultirao je nizom izazova, uključujući prostorne pritiske, izraženu sezonalnost, narušavanje lokalnog identiteta te rizike za očuvanje prirodne i kulturne baštine. Ovi izazovi jasno ukazuju na potrebu sustavnog i integriranog upravljanja razvojem turizma, temeljenog na načelima održivosti. Ovaj je pristup regulativno potvrđen donošenjem Zakona o turizmu (NN 156/2023)¹, kojim se po prvi put održivost uvodi kao obvezujuća razvojna paradigma na svim razinama destinacijskog menadžmenta.

Na nacionalnoj razini, **Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027. godine** definira strateški smjer hrvatskog turizma kroz deset posebnih ciljeva, među kojima su smanjenje negativnih utjecaja na okoliš, uspostava učinkovitih mehanizama upravljanja, poticanje inovacija i digitalne transformacije te pozicioniranje Hrvatske kao autentične cjelogodišnje destinacije. Posebno se naglašava planiranje u skladu s prihvatnim kapacitetom destinacija, čime se osigurava usklađenost turističkog razvoja s održivim korištenjem resursa.²

Na regionalnoj razini, **Glavni plan razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije (2017.–2027.)**³ naglašava važnost odgovorne valorizacije prostornih resursa, razvoj konkurentne i atraktivne ponude tijekom cijele godine te očuvanje ravnoteže između gospodarskog rasta i kvalitete života lokalne zajednice. Ove smjernice dodatno potvrđuju važnost strateškog pristupa koji integrira gospodarske, društvene i okolišne dimenzije turizma.

Na razini destinacije, **Program rada Turističke zajednice Općine Baška Voda za 2025. godinu** određuje provedbu izrade Plana upravljanja destinacijom kao ključnu stratešku aktivnost. Primarni cilj Programa usmjeren je na unaprjeđenje ukupne kvalitete turističkog proizvoda Općine Baška Voda kroz partnerstvo s ključnim dionicima – Općinom, turističkim sektorom, gospodarstvenicima i lokalnim stanovništvom – čime se osigurava dugoročno održiv razvoj turizma u sinergiji s potrebama zajednice. Održivi razvoj postavlja se kao temeljni strateški smjer, te će se Plan oblikovati na temelju analize stvarnog i potencijalnog opterećenja resursa. Time se omogućuje usmjeren razvoj turizma koji povećava konkurentnost destinacije, uz istodobnu zaštitu njezinih prirodnih, kulturnih i društvenih vrijednosti te podizanje kvalitete života građana.

Zakonski okvir utvrđen *Zakonom o turizmu* obavezuje turističke zajednice na izradu **Plana upravljanja destinacijom** i provedbu **izračuna prihvatnog kapaciteta**. Upravljanje destinacijom mora biti participativno, integrirano i usklađeno sa strateškim i prostornim dokumentima. Plan se donosi za razdoblje od četiri godine te definira razvojne smjerove, ključne dionike i prioritetne projekte.⁴

¹ Zakon o turizmu, NN 156/2023, čl. 1 i 4.

² Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027., Ministarstvo turizma i sporta, 2023.

³ Glavni plan razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije (2017. – 2027.), Institut za turizam, 2018.

⁴ Pravilnik o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom, NN 112/2024.

Izračun prihvatnog kapaciteta, prema propisanom pravilniku, provodi se kroz zoniranje prostora, odabir metodološkog pristupa (kvantitativnog, kvalitativnog ili kombiniranog), izradu scenarija i formuliranje preporuka. Dobiveni rezultati čine osnovu za prostorne, investicijske i upravljačke odluke koje osiguravaju očuvanje integriteta destinacije.⁵

Dodatno, sustav pokazatelja za praćenje razvoja i održivosti turizma obvezuje destinacije na kontinuirano prikupljanje i vrednovanje podataka o turističkom opterećenju, sezonalnosti, udjelu lokalnih opskrbljivača i društvenim učincima. Time se osigurava trajno praćenje i prilagodba razvoja, a Plan i Studija postaju instrumenti dugoročne održivosti, a ne jednokratni dokumenti.

Izrada Plana upravljanja destinacijom i Studije prihvatnog kapaciteta za općinu Baška Voda proizlazi iz regulatornih i strateških zahtjeva, ali i iz praktične potrebe za profesionalnim alatima upravljanja. Ovi dokumenti omogućit će usmjereni razvoj temeljen na načelima održivosti, zaštitu prostornih i prirodnih resursa, jačanje kvalitete života lokalne zajednice te povećanje konkurentnosti destinacije na globalnom turističkom tržištu.

1.2 Opći profil destinacije općina Baška Voda

Općina Baška Voda, smještena u srcu Makarskog primorja, zauzima strateški položaj unutar Splitsko-dalmatinske županije i šire jadranske obale. Obuhvaća naselja Promajnu, Bratuš, Krvavicu, Bast, Topići i Bašku Vodu. Kao dio Makarske rivijere, Baška Voda je udaljena svega nekoliko kilometara od urbanog središta, grada Makarske, dok je od županijskog središta, Splita, udaljena 50 kilometara.

Prepoznatljiva je po Biokovu, Parku prirode koji se nad njom uzdiže poput čuvara. Obalni dio krasi kristalno čisto more i jedne od najljepših šljunčanih plaža Jadrana, dok u zaleđu, u naseljima Bast i Topići, i danas svjedočimo starim kamenim kućama koje čuvaju uspomenu na tradiciju života u primorskom zaleđu. Danas naselje Baška Voda predstavlja kulturno, zabavno i turističko središte ne samo Općine, već i cijelog ovog dijela Jadrana.

Geoprometni položaj Općine Baška Voda čini je prirodno pristupačnom destinacijom: kroz Općinu prolazi državna cesta D8, Jadranska magistrala, koja povezuje obalna naselja i omogućuje jednostavan pristup glavnim turističkim točkama duž hrvatske obale. Istovremeno, državna cesta D76 kroz tunel Sveti Ilija osigurava brzu vezu s unutrašnjim dijelovima županije i autocestom A1, čime se Općina Baška Voda učinkovito povezuje s ostatkom Hrvatske i međunarodnim prometnim pravcima.

Ova prometna povezanost, u kombinaciji s bogatom turističkom ponudom i prirodnim ljepotama, čini Općinu Baška Voda ključnom destinacijom Makarskog primorja. Njezin položaj omogućuje posjetiteljima da uživaju u atraktivnim plažama, autentičnom mediteranskom okruženju i aktivnostima u prirodi, dok lokalnoj zajednici pruža potencijal za razvoj turizma i održivu prostornu integraciju unutar šire mreže, uz Makarsku rivijeru i na područje Splitsko-dalmatinske županije.

Oslanjajući se na razvojnu viziju turizma Splitsko-dalmatinske županije⁶, koja naglašava spoj inovativnosti i profesionalnosti s lokalnom kulturom, tradicijom i načinom života, Baška Voda svojim posjetiteljima pruža cjelovit doživljaj Srednje Dalmacije. Od kristalno čistog mora i uređenih plaža, preko spektakularnih vizura planine Biokovo, do uživanja u lokalnoj gastronomiji i mediteranskom ritmu života, destinacija nudi autentičan mediteranski doživljaj.

⁵ Pravilnik o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta, NN 112/2024.

⁶ Glavni plan razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije (2017 – 2027), Institut za turizam, 2018.

S izraženom sezonalnošću turizma i prostorno neravnomjerno raspoređenim turističkim tokovima, Općina Baška Voda, prema **Glavnom planu razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije 2017.–2027.**, treba razvijati održivi turizam. Temelj tog razvoja leži u pružanju autentičnog turističkog iskustva, povezivanju s prirodom i omogućavanju aktivnog odmora, jer upravo ove vrijednosti čine ključnu prepoznatljivost klastera Makarske rivijere.

Današnja turistička ponuda Baške Vode raznolika je i obuhvaća širok spektar – od hotelskog, kamping i obiteljskog smještaja, preko brojnih mogućnosti za aktivni odmor, sportske i planinske aktivnosti te izletnički turizam, pa sve do wellness sadržaja. Istovremeno, činjenica da su smještajni kapaciteti u najvećoj mjeri koncentrirani u naseljima Baška Voda i Promajna odražava se i na koncentraciju turističkih dolazaka i noćenja u tim mjestima, što sa sobom donosi specifične razvojne izazove. Nadalje, općenito, u Baškoj Vodi zabilježen je iznimno visok intenzitet i gustoća turizma, što potvrđuje snažnu orijentiranost lokalne zajednice na turizam i istodobno stvara pritisak na prostor i resurse.

S obzirom na visoku atraktivnost, ali i prostorna ograničenja, Općina Baška Voda predstavlja primjer destinacije u kojoj kvaliteta turističkog doživljaja, zaštita prirodne i kulturne baštine i održivost razvoja moraju biti prioriteti ispred kvantitativnog rasta turističkog prometa.

1.3 Metodološki pristup

Izrada Plana upravljanja turističkom destinacijom Općine Baška Voda temelji se na multidisciplinarnom i participativnom metodološkom okviru, usklađenom s *Pravilnikom o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom* i *Pravilnikom o izračunu prihvatnog kapaciteta*. Ključna načela uključuju integrirano upravljanje, participaciju dionika, analitičko planiranje i pristup utemeljen na dokazima (*evidence-based planning*).⁷

Metodološki okvir obuhvaća tri komplementarne razine:

- *Analitičku*, koja uključuje kvalitativne i kvantitativne analize (profil destinacije, prostorno-funkcionalne karakteristike, stanje ponude i potražnje, tržišne trendove, SWOT analizu).
- *Normativnu*, koja osigurava usklađenost s nacionalnim i europskim strateškim dokumentima (Zakon o turizmu NN 156/23, Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027., Strategija razvoja održivog turizma do 2030.).⁸
- *Participativnu*, koja uključuje ključne dionike – lokalnu zajednicu, gospodarske subjekte, javne ustanove i turiste – kroz radionice, ankete i konzultacije radi validacije nalaza i definiranja razvojnih prioriteta.⁹

Procjena prihvatnog kapaciteta provodi se kombiniranom metodologijom (kvantitativni i kvalitativni pristupi), sukladno čl. 5. Pravilnika o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta¹⁰, a obuhvaća:

- zoniranje prostora prema intenzitetu turističke aktivnosti,
- izračun nosivosti na temelju smještajnih, prometnih, infrastrukturnih i okolišnih pokazatelja,
- izradu razvojnih scenarija i njihovu evaluaciju prema načelima održivosti.

Pravilnik o pokazateljima za praćenje održivosti turizma definira skup obveznih i specifičnih indikatora (turističko opterećenje, sezonalnost, udio lokalnih dobavljača,

⁷ Pravilnik o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom, NN 112/2024, čl. 2–4.

⁸ Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027., str. 14–17.

⁹ Pravilnik o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom, čl. 4.

¹⁰ Pravilnik o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta, čl. 2 i 5.

društveni utjecaji), čime se osigurava sustavno praćenje učinkovitosti Plana i njegova prilagodba promjenama.¹¹ Plan predviđa interdisciplinarni i participativni okvir koji uključuje:

- uključivanje svih relevantnih dionika u proces odlučivanja,
- analize stanja turističke ponude i potražnje,
- te analize ranjivosti prirodnih i kulturnih resursa uz mapiranje prostornih konflikata između turističke funkcije i zaštite prirodne i kulturne baštine.

Konačno, Plan se oblikuje kao dinamičan alat, a ne kao statični dokument, omogućujući kontinuiranu prilagodbu razvojnim izazovima i novim spoznajama o resursima destinacije. Na taj način osigurava se da **turizam u Baškoj Vodi pridonosi očuvanju prirodne i kulturne vrijednosti lokaliteta, dok istodobno jača konkurentnost destinacije i kvalitetu života lokalne zajednice.**

¹¹ Pravilnik o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma, čl. 3–9.

2 PROFIL DESTINACIJE

2.1 Opći podaci: stanovništvo, gustoća naseljenosti i razvijenost

Općina Baška Voda smještena je u Splitsko-dalmatinskoj županiji, a graniči s općinama Brela, Šestanovac, Zagvozd te gradom Makarskom. Općinu Bašku Vodu čine naselja Bast, Baška Voda, Bratuš, Krvavica, Promajna i Topići. Ukupna površina Baške Vode (kopno i more) iznosi 45,65 km², što predstavlja približno 0,3 % teritorija Splitsko-dalmatinske županije, pri čemu kopneni dio zauzima 12,45 km² bez dijela Parka prirode (PP) Biokovo koji pripada Baškoj Vodi. Zajedno s PP Biokovo ukupna kopnena površina Baške Vode iznosi 25,66 km², čime se ističe značaj prirodnih resursa u prostornom i ekološkom kontekstu destinacije (Prostorni plan uređenja općine Baška Voda, 2024.)

Općina Baška Voda 2021. godine broji ukupno 2.590 stanovnika, od čega je 1.257 muškaraca i 1.333 žene, što pokazuje blagi višak ženskog stanovništva. U odnosu na Republiku Hrvatsku, općina Baška Voda čini vrlo mali udio ukupnog stanovništva (≈0,067 %), dok u kontekstu Splitsko-dalmatinske županije udio iznosi oko 0,61 %. Promatrajući naselja unutar Baške Vode, najveće je naselje **Baška Voda** s 1.766 stanovnika, što predstavlja 68 % ukupnog stanovništva Baške Vode, i jasno ga definira kao **administrativno i demografsko središte**. Naselja Promajna (378 stanovnika, 14,6 %) i Krvavica (312 stanovnika, 12 %) imaju značajan, ali manji udio, dok je najmanje naselje Bast (134 stanovnika, 5,2 %).

Tablica 2-1 Broj stanovnika (prema spolu i naseljima) i površina naselja Baške Vode

	Broj stanovnika 2021. godine			Površina u km ²
	Muški	Ženski	Ukupno	
Republika Hrvatska	1.865.129	2.006.704	3.871.833	56.594
Splitsko-dalmatinska županija	205.299	218.108	423.407	4.524
Općina Baška Voda (+ PP Biokovo)	1.257	1.333	2.590	25,66
<i>Stanovništvo po naseljima:¹²</i>				
<i>Bast</i>	70	64	134	3,81
<i>Baška Voda</i>	844	922	1.766	9,91
<i>Krvavica</i>	157	155	312	7,18
<i>Promajna</i>	186	192	378	4,76

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. godine, Državni zavod za statistiku, 2025.; Geoportal DGU, 2025.

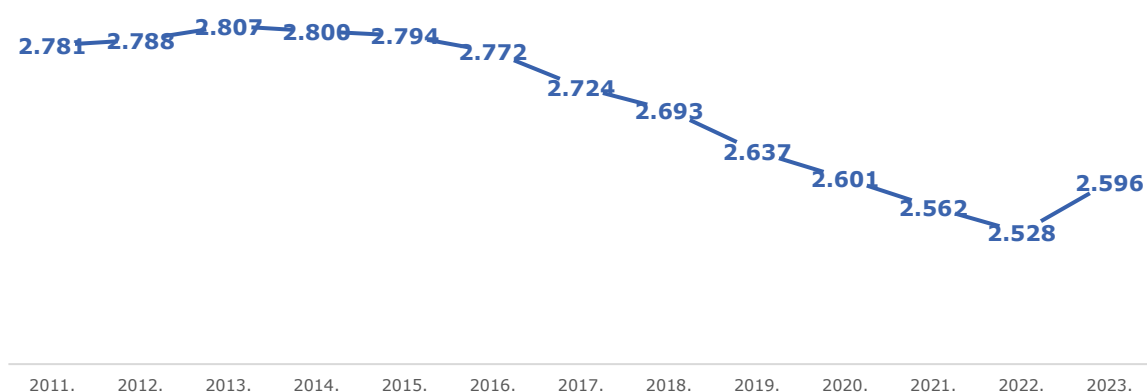
Analiza gustoće naseljenosti pokazuje **izražene prostorne razlike po naseljima**. Najgušće je naseljeno naselje Baška Voda s 178 stanovnika na km², dok Promajna bilježi 79 stanovnika na km², a Krvavica 43 stanovnika na km². Najmanje gusto naseljen je Bast s 35 stanovnika na km². U prosjeku, gustoća naseljenosti Baške Vode iznosi oko 101 stanovnik na km², što je iznad prosjeka Republike Hrvatske (68 stanovnika na km²) i Splitsko-dalmatinske županije (94 stanovnika po km²). Ovi podaci ukazuju na snažnu koncentraciju stanovništva u središnjem naselju, dok manja naselja čine periferne, ali

¹² U službenim evidencijama (Popis 2021.) Bratuš je evidentiran kao ulica koja administrativno pripada naselju Krvavica, te se zbog toga ne navodi površina i broj stanovnika. Isto se odnosi na Topiće, koji administrativno pripadaju naselju Baška Voda.

funkcionalno povezane jedinice Baške Vode. Razlike u veličini naselja također sugeriraju različite potrebe u planiranju infrastrukture, javnih usluga i turističke ponude Baške Vode.

Sagledavajući razdoblje 2011.-2023. broj stanovnika Baške Vode bilježi pad s 2.775 (2011.) na 2.590 (2021.), što predstavlja smanjenje od približno 6,7% u desetogodišnjem razdoblju. Analiza procjena broja stanovnika po godinama dodatno potvrđuje trend postupnog depopulacijskog kretanja, s oscilacijama koje upućuju na blago smanjenje nakon 2014. godine. Broj stanovnika se od 2011. do 2016. kretao između 2.781 i 2.807, dok se od 2017. nadalje bilježi kontinuirani pad, pri čemu je najniža vrijednost zabilježena 2022. godine (2.528 stanovnika). U 2023. godini procijenjeni broj stanovnika iznosi 2.596, što je blagi porast u odnosu na prethodnu godinu i 2021. godinu, ali još uvijek ispod razine iz 2011. godine.

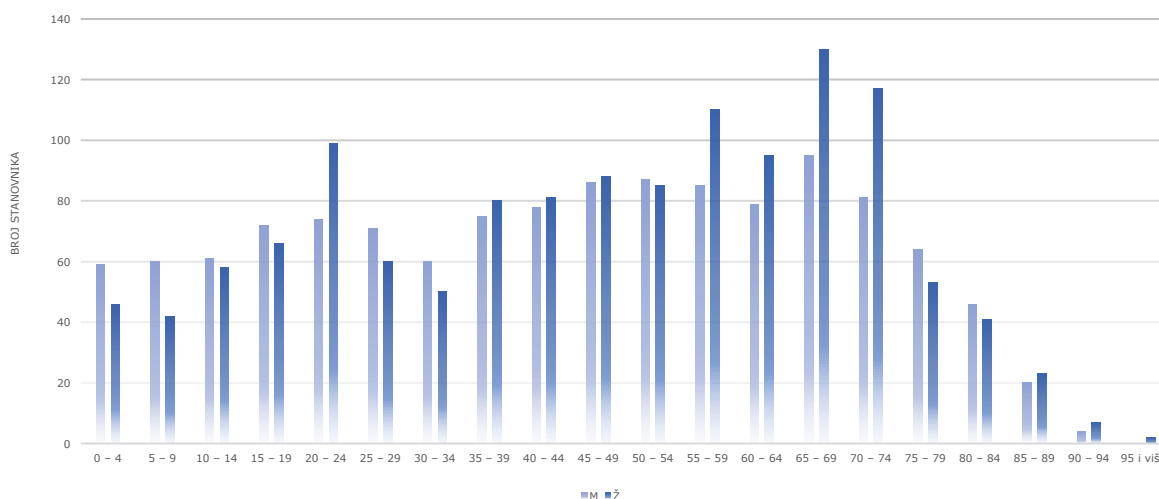
Prikaz 2-1 Kretanje broja stanovnika 2011.-2023.

Izvor: Gradovi u statistici, Državni zavod za statistiku, 2025.

Dobno-spolna struktura stanovništva općine Baška Voda ukazuje na smanjeni udio mlađih dobnih skupina i izraženo starenje populacije, uz prevagu ženskog stanovništva u starijim dobnim skupinama. Iako je radno aktivno stanovništvo brojčano stabilno, dugoročni demografski trendovi upućuju na **smanjenje potencijalne radne snage**. Ovakvi pokazatelji imaju izravne implikacije na održivost turističkog sektora, osobito u pogledu sezonskog zapošljavanja i osiguranja kvalificirane radne snage.

Prikaz 2-2 Dobno-spolna struktura stanovništva 2021. godine

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. godine, Državni zavod za statistiku, 2025.

Na temelju Odluke o razvrstavanju jedinica lokalne i regionalne samouprave prema **stupnju razvijenosti** (NN 4/2024), Općina Baška Voda svrstana je u razvojnu skupinu 7, što ukazuje na izrazito razvijenu lokalnu samoupravu. Indeks razvijenosti JLS iznosi 106,131, što je **iznad nacionalnog prosjeka** (100), potvrđujući relativnu gospodarsku snagu općine.¹³

Indeks razvijenosti izračunava se na temelju stope nezaposlenosti, dohotka i proračunskih prihoda po stanovniku, općeg kretanja stanovništva, stope obrazovanosti te indeksa starenja. Prosječni godišnji dohodak po stanovniku iznosi 4.289,00 eura, dok prosječni izvorni prihodi po stanovniku iznose 1.248.96 eura, što dodatno naglašava fiskalnu stabilnost i visoku razinu lokalnih prihoda. Stopa nezaposlenosti od 5,72% ukazuje na snažan tržišni položaj i nisku razinu nezaposlenosti. Stupanj obrazovanja, mjeren udjelom stanovnika s višom ili visokom stručnom spremom u dobi od 20 do 65 godina, iznosi 27,24%, što pokazuje relativno visoku obrazovnu razinu lokalne populacije.¹⁴

Svi ovi pokazatelji zajedno potvrđuju da je Općina Baška Voda **izrazito razvijena općina s visokim gospodarskim standardom, stabilnim prihodom, niskom nezaposlenošću i dobro obrazovanom populacijom**, ali s izazovima vezanim uz **demografsko starenje i blagi pad broja stanovnika**. Naime, pokazatelji koji se tiču stanovništva, poput indeksa općeg kretanja stanovništva u razdoblju 2012.–2022. koji iznosi 89,93 te indeksa starenja koji iznosi 184,7, ukazuju na već spomenuti blagi pad broja stanovnika, ali i na visoki udio starijeg stanovništva (Vidjeti Prikaz 1 i Prikaz 2).

2.2 Geoprometni položaj i infrastruktura

Općina Baška Voda smještena je u središtu prostorne cjeline Makarskog primorja¹⁵, obalne mikroregije Splitsko-dalmatinske županije, što joj osigurava stratešku ulogu u prometnoj mreži županije. Udaljena je otprilike 60 km jugoistočno od Splita, glavnog prometnog i gospodarskog središta županije, te oko 500 km jugoistočno od Zagreba, središta Republike Hrvatske.

Ove udaljenosti čine Bašku Vodu pristupačnom destinacijom kako za domaće turiste, tako i za međunarodne posjetitelje koji dolaze preko glavnih prometnica. Prometna mreža i infrastruktura na području Baške Vode prvenstveno obuhvaćaju cestovni i pomorski promet. Željeznički promet nije razvijen zbog nedostatka infrastrukture, dok je najbliža zračna luka Zračna luka Sv. Jeronim u Kaštel Štafiliću (udaljenost 92 km, A1; ili 70 km, D8).

Geoprometni položaj Baške Vode omogućuje učinkovit pristup i međunarodnim tržištima:

- **Jug Hrvatske:** Direktna cestovna povezanost prema Dubrovniku i južnoj Dalmaciji čini Bašku Vodu privlačnom destinacijom za putnike koji dolaze iz krajnjih južnih dijelova Hrvatske.

¹³ Vlada Republike Hrvatske, 2024. Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti, Narodne Novine, 4/2024. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2024_01_3_60.html

¹⁴ Primjerice, Europska unija ima za cilj da najmanje 45 % osoba/stanovnika EU u dobi od 25 do 34 godine završi visoko obrazovanje (tercijarni stupanj obrazovanja) do 2030. godine.

¹⁵ Makarsko primorje, ili Makarska rivijera, mikroregija je u Splitsko-dalmatinskoj županiji koja obuhvaća općine Brela, Bašku Vodu, Tučepi, Podgoru i Gradac, uz urbano središte – Grad Makarsku. Pogledati: https://zzpu-sdz.hr/images/PDF/Ostalo/PPSDZ_ponovna_JR/TEKST/2.-Prijedlog-III.-ID-PPSD-ponovna-JR-Odredbe-za-provedbu---Proieni-tekst.pdf

- **Sjever Europe:** Povezanost s autocestom A1 i blizinom međunarodnih zračnih luka (Split, Dubrovnik) omogućuje turistima iz sjeverne i zapadne Europe da dođu relativno brzo i udobno.
- **Bosna i Hercegovina:** Kroz D76 i unutrašnje prometnice, Baška Voda je dostupna i turistima i poslovnim putnicima iz Bosne i Hercegovine, što dodatno povećava prometnu i ekonomsku relevantnost destinacije.

2.2.1 Prometni sustavi

2.2.1.1 Cestovni promet i infrastruktura (građevine)

Prometnu mrežu na području Baške Vode čine razvrstane državne i lokalne ceste, te ostale ceste.

Na području Baške Vode **građevine od posebnog značaja za državu** utvrđene su posebnim propisima i Prostornim planom Splitsko-dalmatinske županije, a navedeno uključuje državne prometne građevine s pripadajućim objektima i uređajima. Među cestovnim građevinama posebno su važne državne ceste DC 8 i DC 76.

Njihova uloga u prostornom planiranju i prometnoj povezanosti detaljno je razrađena u **Prostornom planu uređenja Općine Baška Voda** (u nastavku Prostorni plan),¹⁶ koji je usklađen s Prostornim planom Splitsko-dalmatinske županije i Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske.

- **Državna cesta D8 – Jadranska magistrala**

DC 8 povezuje granični prijelaz Pasjak na granici s Republikom Slovenijom, preko Šapjana, Rijeke, Zadra i Splita, sve do graničnih prijelaza Klek i Zaton Doli na granici s Bosnom i Hercegovinom, te Dubrovnika i graničnog prijelaza Karasovići na granici s Crnom Gorom.

Poznata je i kao Jadranska magistrala, proteže se uz obalu i prolazi kroz Bašku Vodu, čineći je glavnom prometnicom za pristup obali. Ova cesta povezuje Bašku Vodu s obližnjim naseljima poput Promajne i Makarske, te omogućuje lakši pristup turističkim i infrastrukturnim sadržajima.

U Prostornom planu, D8 je označena kao prometnica državnog značaja, što implicira njezinu ulogu u povezivanju ključnih prometnih čvorišta i turističkih odredišta. Planiranje uz D8 uključuje mjere zaštite okoliša, očuvanja kulturne baštine i osiguranje nesmetanog protoka prometa. Također, predviđeno je unapređenje infrastrukture u naseljima uz D8, uključujući proširenje prometnih površina, izgradnju pješačkih staza i biciklističkih staza, te poboljšanje pristupa javnim uslugama.

- **Državna cesta D76 – Baška Voda – Zagvozd**

Državna cesta D76 povezuje Bašku Vodu s unutrašnjim dijelovima županije, prolazeći kroz Zagvozd, te dalje prema Imotskom i granici s Bosnom i Hercegovinom. Ova cesta je ključna za povezanost obale s kontinentalnim dijelovima, omogućujući lakši pristup autocesti A1 i smanjujući ovisnost o obalnim prometnicama. Tunel Sveti Ilija, smješten na D76, predstavlja značajan infrastrukturni objekt koji povezuje Zagvozd s Makarskim primorjem. Ovaj tunel skraćuje putovanje između Zagvozda i Baške Vode na svega 12 km, što omogućuje brži pristup obali i doprinosi ravnomjernijem prostornom razvoju.

¹⁶ Prostorni plan uređenja općine Baška Voda, dostupno na: https://opcinabaskavoda.hr/images/Pro%C4%8Di%C5%A1%C4%87eni_tekst_Prostorni_plan_ure%C4%91enja_Op%C4%87ine_Ba%C5%A1ka_Voda.pdf

2.2.1.2 Pomorski promet i infrastruktura (građevine)

Pomorske građevine u Baškoj Vodi uključuju luku otvorenu za javni promet lokalnog značaja u Baškoj Vodi te luke posebne namjene za nautički turizam, među kojima je postojeća marina u Baškoj Vodi i Ramovi-Krvavica. Planirana marina je u Promajni. Iskrcajna mjesta za prihvat ribe dostupna su u Baškoj Vodi i Promajni.

- **Turističko-sportska luka Baška Voda¹⁷** smještena je u podnožju planine Biokovo u samom centru mjesta Baška Voda i predstavlja luku otvorenu za javni promet lokalnog značaja i nautičku luku.
 - TŠL Baška Voda raspolaže vezovima u moru za brodove do 24m dužine te izvlačilištem za brodove do 10m.
 - Lukom upravlja Lučka uprava Splitsko-dalmatinske županije, u čijoj su nadležnosti ukupno 29 vezova, od čega 14 komunalnih i 15 nautičkih.¹⁸
 - Pristanište luke proteže se na 130 metara dužine sa 150 vezova u moru, s površinom pristaništa od 1.730 m², dok akvatorij zauzima 10.200 m².¹⁹
 - U sklopu luke se nalazi zgrada nautičkog turizma sa uredskim prostorima, prostorom za trgovinu, konferencijskom salom, restoranom i caffè barom te uređenim parkiralištem s 180 mjesta.
- **Marina Ramova²⁰, Krvavica²¹** proteže se na ukupno 40.072 m², uključujući 15.229 m² morske površine (akvatorija), lukobran i suhi vez površine 14.032 m², plažni dio od 6.029 m² te sportski dio PSRD „Ramova“ od 4.782 m².
 - Usluga pružanja vezova obuhvaća ukupno 255 vezova, od čega je 60 na kopnu, a 195 u moru, svi s priključcima za struju i vodu za plovila maksimalne duljine do 16 metara.
 - Marina posjeduje vlastitu servisnu zonu u kojoj se pružaju usluge vađenja brodova širine do 7 metara, koriste dizalice nosivosti 20 i 8 tona, te je osigurana cjelodnevna usluga mornarsko-čuvarske službe.
 - U sklopu marine nalazi se parking s 100 mjesta, restoran s kapacitetom do 150 mjesta te ciktali bar na plaži.

2.2.2 Ostala komunalna infrastruktura i digitalizacija (u službi turizma)

Opskrba vodom osigurana je putem Regionalnog vodovoda Makarskog primorja, pri čemu ključnu ulogu imaju objekti vodosprema (VS) Rogač, VS Promajna, te crpna stanica (CS) Bast i CS Topići. Sustav odvodnje temelji se na centralnom uređaju za pročišćavanje otpadnih voda u Baškoj Vodi, dok se kroz UPU Bast predviđa potpuna komunalna opremljenost, uključujući vodovod, kanalizaciju, elektroenergetsku i telekomunikacijsku mrežu.

¹⁷ Preuzeto sa: <https://marina-baskavoda.com/>

¹⁸ Podaci preuzeti sa: https://www.lusdz.hr/Portals/0/adam/Documents/sz3KtQXYC0KntD6VT_PQeQ/Files/GODI%C5%A0NJI%20PROGRAM%20RADA%20I%20PLAN%20RAZVOJA%20LUKA/GODI%C5%A0NJI%20PROGRAM%20RADA%20I%20PLAN%20RAZVOJA%20LUKA%202023..pdf

¹⁹ Studija sidrišta Splitsko-Dalmatinske županije I. i II. faza - podloga za Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije, 2019. Dostupno na: <https://moreikrs.hr/wp-content/uploads/2022/02/Studija-sidrista-Splitsko-dalmatinske-zupanije-%E2%80%93-I.-i-II.-faza-podloga-za-prostorni-plan-Splitsko-dalmatinske-zupanije.pdf>

²⁰ Preuzeto sa: <https://www.marinaramova.com/>

²¹ Lučka uprava Splitsko-dalmatinske županije (LUSDŽ) privremeno je upravljala i koristila lučko područja luke posebne namjene – županijskog značaja na dijelu k.o. Bast-Baška Voda, predio Krvavica, Općina Baška Voda, i to od listopada 2019. godine, međutim u Godišnjim programima rada i planovima razvoja luka od 2020.-2023. dostupnim na web stranicama LUSDŽ ne navodi se luka u Krvavici. (pogledati na: <https://www.lusdz.hr/dokumenti/akti-ustanove>)

Energetska mreža osigurana je dalekovodom DV 110 kV Kraljevac – Makarska, a transformacija energije odvija se putem transformatorske stanice TS 35/10 kV u Baškoj Vodi te lokalnih trafostanica u naseljima. Prostorni planovi naglašavaju potrebu rezerviranja prostora za razvoj energetske infrastrukture pri budućem urbanističkom uređenju.

Telekomunikacijska mreža razvijena je kroz glavni koridor koji prolazi područjem općine, s fiksnim priključcima u naseljima. Nova mreža polaže se podzemno uz prometnice, a bazne stanice mobilne telefonije planiraju se izvan stambenih zona. U sklopu gospodarske zone u Bastu predviđena je telekomunikacijska mreža, a u naseljima su postavljene WiFi4EU pristupne točke. Operator HT planira uvođenje optičke FTTH mreže u zoni „Baška Voda – zapad“.

Osim osnovne komunalne infrastrukture, prostorni planovi uvode i **zelene standarde** – minimalno 30 % svake građevinske jedinice mora biti ozelenjeno, a na novim objektima predviđeni su i zeleni krovovi.

Digitalna infrastruktura u Baškoj Vodi doživljava razvoj, ali još uvijek nije u potpunosti integrirana. HT razvija optičku mrežu FTTH u zapadnom dijelu naselja, čime će se osigurati stabilnija i brža povezanost. Na javnim površinama instalirane su WiFi4EU točke, ponajviše u turističkim i centralnim zonama, dok mobilne mreže dobro pokrivaju obalni pojas. Signal je ipak slabiji u višim predjelima Biokova, što ograničava digitalne usluge u planinskom turizmu.

U praksi, lokalni iznajmljivači koriste globalne platforme poput Bookinga i Airbnba, dok integrirani lokalni sustavi za rezervaciju tura ili smještaja ne postoje. Digitalni vodiči, e-commerce i pametna signalizacija još nisu razvijeni, a iako se podaci obrađuju u skladu s GDPR regulativom, nema javno dostupnih podataka o kibernetičkoj zaštiti sustava.

Infrastrukturni sustavi i građevine u Baškoj Vodi ključni su za održiv i kvalitetan razvoj turizma. Lokalna i državna cesta omogućuju siguran pristup turističkim destinacijama, dok pomorske građevine, uključujući luku otvorenu za javni promet i luke za nautički turizam, osiguravaju funkcionalnost i dodatne sadržaje za posjetitelje. Energetske i vodne građevine, poput dalekovoda, transformatorskih stanica i sustava odvodnje otpadnih voda, podržavaju stabilno funkcioniranje objekata i očuvanje čistoće okoliša. Stoga se sve investicije i planovi za njihovo unapređenje trebaju voditi naznakom da se omogući siguran, ekološki prihvatljiv i održiv razvoj turizma u Baškoj Vodi, uz očuvanje prirodnih i kulturnih vrijednosti područja.

U skladu s navedenim, razvidno je da je usklađena integracija lokalnih, regionalnih i nacionalnih planova, osiguravanje financijskih sredstava kroz fondove Europske unije te dosljedna primjena načela održivosti i otpornosti nužna u svim budućim infrastrukturnim ulaganjima.

2.3 Resursna i atrakcijska osnova

2.3.1 Prirodna baština i krajolik

Općina Baška Voda smještena je u iznimno vrijednom prirodnom ambijentu u kojem se isprepliću morski, otočni i kopneni krajobrazi, što je čini jedinstvenom destinacijom bogatom prirodnim resursima pogodnim za razvoj selektivnog, održivog i cjelogodišnjeg turizma. Takva prirodna osnova pruža višedimenzionalnu platformu za diversifikaciju turističke ponude, s posebnim naglaskom na eko-turizam, aktivni odmor, nautički i ruralni turizam.

Park prirode Biokovo je jedan od najsnažnijih prirodnih resursa Baške Vode, s naglaskom na aktivni i ekoturizam, te ključna poluga za produženje turističke sezone.

Zauzima gotovo 20 tisuća hektara površine i proteže se od makarske obale prema zaleđu, sve do najvišeg vrha, Svetog Jure na 1762 metra. To je prostor snažnih kontrasta – od vinograda i maslinika u podnožju, preko šuma hrasta, bukve i dalmatinske crne borovine, do kamenitih litica i krških fenomena na višim nadmorskim visinama.

Park je proglašen zaštićenim područjem 1981. godine. Njegova biološka raznolikost uključuje oko 1.500 biljnih vrsta, među kojima brojne endeme, dok životinjski svijet obuhvaća ptice grabljivice, vodozemce, gmazove i rijetke insekte. Biokovo je bogato i speleološkim objektima – špiljama i jamama koje dodatno svjedoče o njegovoj geološkoj vrijednosti.

Za posjetitelje su razvijeni različiti sadržaji: Botanički vrt Kotišina, staklena šetnica Skywalk na 1.228 metara nadmorske visine, više vidikovaca, planinarske i obrazovne staze te centri za posjetitelje. U svrhu unaprjeđenja ponude i praćenja potreba, ustanova Parka provodi anketu među posjetiteljima i potencijalnim gostima, čime se osigurava prikupljanje podataka o motivima dolaska, iskustvu i očekivanjima.

Konačno, važno je naglasiti da **klimatski uvjeti** Baške Vode – s toplim ljetima, blagim zimama i velikim brojem sunčanih dana – predstavljaju vrijedan klimatski resurs koji omogućuje produljenje turističke sezone i razvoj sadržaja izvan klasičnih ljetnih mjeseci. Istodobno, u strateškim dokumentima sve se snažnije naglašava potreba uključivanja komponenti otpornosti na klimatske promjene u planiranje korištenja prirodnih resursa, što podrazumijeva očuvanje razine podzemnih voda, zaštitu obale od erozije te provedbu preventivnih mjera protiv požara u šumskim područjima.

2.3.2 Kulturno-povijesna baština i identitet mjesta

Baška Voda je slikovito mjesto bogate i duge povijesti. Arheološki nalazi svjedoče o životu na ovome prostoru još prije gotovo šest tisuća godina, što ovo područje čini iznimno vrijednim povijesnim lokalitetom. Prvi tragovi života potječu iz ranoga brončanog doba, kada se razvija ilirsko stanovništvo. U kasnoj antici, od IV. do VII. stoljeća, izgrađena je **utvrda na Gradini** koja je služila za obranu i nadzor Bračkog kanala, a brojni arheološki nalazi svjedoče o trgovačkim vezama sa sjevernom Afrikom, istočnim Mediteranom i Crnim morem. Nalazi antičkih vila – „Villae rusticae“, amfora, nakita i nadgrobnih spomenika s ilirskim imenima potvrđuju bogatu prošlost i isprepletenost kultura. Nakon prodora Slavena u VII. stoljeću, urbanog života uz obalu nema sve do novoga vijeka. Pastiri iz Basta dovodili su blago na izvor pitke vode – baškovošku vodu (Basczi vodi) – po kojoj je mjesto i dobilo ime.²²

Kulturna i povijesna baština Baške Vode bogata je i raznolika, obuhvaćajući sakralne objekte, muzeje, spomenike, prirodne znamenitosti i tradicijske cjeline koje oblikuju identitet cijele općine. U samoj Baškoj Vodi posebno se ističu **crkva sv. Nikole**, sagrađena 1889. godine, te **crkvice sv. Lovre** iz 1750. godine, podignuta na temeljima antičke građevine. Uz njih valja spomenuti i kapelicu Duša čistilišta iz 1917., crkvu Uznesenja Blažene Djevice Marije u Bastu, crkvicu sv. Roka iz 15. stoljeća te crkvu svih Svetih u Promajni.

Na trgu i ulicama mjesta kulturni identitet dopunjuju i skulpture – kip sv. Nikole Putnika iz 1998. godine, rad kipara Mladena Mikulina, kip blaženog Alojzija Stepinca iz 2009. godine, skulpture ženskih glava u kamenu na pročelju kuće Jurišić te spomenici poput „Sidra“ iz 1997. godine, križa u Topićima iz 1997., ili modernih djela poput „Lignje u kamenu“ isklesane 2010. godine u Bratušu. Dodatno, kulturnu baštinu Baške Vode čini i podmorsko arheološko nalazište, koje se nalazi u samoj luci Baške Vode, između starog mola za pristajanje i istočnog lukobrana, a arheološki nalazi datiraju se u razdoblje od 2. do 6. stoljeća.

²² tekst preuzet sa: <https://opcinabaskavoda.hr/index.php/opcina/o-opcini>

Muzejske i galerijske institucije čuvaju bogatstvo baštine – **Malakološki muzej** i postav „Morski konjić” s iznimnom zbirkom školjaka iz Jadrana i svijeta te **Arheološka muzejska zbirka** u Baškoj Vodi s nalazima od prapovijesti do ranog srednjeg vijeka. Baška Voda ponosno njeguje i spomen-obilježja, poput starog mula iz 1912. godine, spomenika Uraniji iz 1972., kao i niza memorijala vezanih uz Drugi svjetski rat, među kojima se izdvaja kip pomorskog desanta u Baškom Polju.

Na širem području općine očuvani su brojni elementi tradicijske gradnje i krajolika. Kačićevi dvori u Bratušu predstavljaju skupinu tradicijskih dalmatinskih kuća iz 18. stoljeća, dok Plenkovićeви vinogradi, smješteni između Basta, Promajne i Baškog Polja, svjedoče o kontinuitetu vinogradarske tradicije.

Među povijesnim lokalitetima ističu se ruševine utvrde Dvori iz venecijansko-otomanskog razdoblja, kao i arheološki lokalitet Grebišće u Bastu, groblje iz kasnog srednjeg vijeka. Kulturnom pejzažu pridonose i kameni mlin iz 18. stoljeća u Baškoj Vodi, kapelica Bezgrešnog Začeca iz 1857., novija kapelica sv. Eufemije u Krvavici iz 2011., te kapelica sv. Nikole u Bastu.

Znamenitosti Baške Vode obuhvaćaju i prirodne i umjetničke posebnosti – stijena Ključ kuk u Krvavici (poznata i kao Bablji zub), lokalni simbol prepoznatljiv u krajoliku, vjetrosolana Ramova u luci u Krvavici, te Greben ispod Topića, nekadašnje nogometno igralište, a danas izletište. Cjelinu nadopunjuju Trg dr. fra Jure Radića, posvećen znamenitom prirodoslovcu, Sportski centar Ante Jurišić Ako, plaža Nikolina povezana s kultom sv. Nikole, te brojni memorijali koji podsjećaju na povijesne događaje i zajedničku tradiciju.

Na taj način kulturna i povijesna baština Baške Vode čini bogat mozaik sakralnih, povijesnih, umjetničkih i tradicijskih sadržaja koji povezuju prošlost s današnjicom i oblikuju jedinstven identitet ovog prostora.

Na području općine Baška Voda nalazi se ukupno deset **zaštićenih kulturnih dobara**, i to materijalne baštine, koja svjedoče o bogatoj povijesti, kulturnom identitetu i tradiciji ovoga kraja. Ona obuhvaćaju arheološka nalazišta, sakralnu arhitekturu, stambeno-gospodarske sklopove te pojedinačne pokretne i nepokretne spomenike od posebne vrijednosti.

Tablica 2-2 Zaštićena materijalna kulturna dobra

Rbr.	Naselje	Naziv kulturnog dobra	Vrsta
1	Baška Voda	Podmorsko arheološko nalazište	Arheologija
2	Krvavica	Ruralna cjelina Krvavica	Kulturno-povijesna cjelina
3	Baška Voda	Crkva sv. Lovre s arheološkim nalazištem	Nepokretna pojedinačna
4	Baška Voda	Crkva sv. Nikole biskupa	Nepokretna pojedinačna
5	Baška Voda	Sklop kuća	Nepokretna pojedinačna
6	Bast	Crkva sv. Roka	Nepokretna pojedinačna
7	Bast	Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije (Veličke Gospe)	Nepokretna pojedinačna
8	Krvavica	Stambeno - gospodarski sklop "Kačića dvori"	Nepokretna pojedinačna
9	Krvavica	Dječje odmaralište-lječilište	Nepokretna pojedinačna
10	Bast	Skulptura „Anđeo lučonoša” u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije (Veličke Gospe)	Pokretna pojedinačna

Rbr.	Naselje	Naziv kulturnog dobra	Vrsta
11	Bast	Stećci u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije (Velike Gospe)	Pokretno zbirno

Izvor: Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske, 2025. online i na upit. Preuzeto sa: <https://registar.kulturnadobra.hr/#/>

U samom naselju Baška Voda ističe se Podmorsko arheološko nalazište, a uz već spomenute objekte: crkva sv. Lovre s arheološkim ostacima i crkva sv. Nikole biskupa, na popisu se nalazi i sklop kuća u staroj jezgri mjesta. U naselju Bast zaštićene su crkva sv. Roka i crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije (Velike Gospe), dok područje Krvavice čuva vrijednu ruralnu cjelinu Krvavica, a Bratuš stambeno-gospodarski sklop „Kačića dvori“ te nekadašnje dječje odmaralište-lječilište, značajan primjer moderne arhitekture. U sakralnom kontekstu izdvaja se i skulptura anđela lučonoše u crkvi Velike Gospe, upisana kao pokretno pojedinačno kulturno dobro.

Navedena zaštićena kulturna dobra, smještena u Baškoj Vodi, Bastu i Krvavici, čine važan segment **kulturno-povijesne baštine općine i predstavljaju temelj za očuvanje identiteta i razvoj kulturnog turizma.**

Uz zaštićena nepokretna materijalna kulturna dobra, valja spomenuti i kapelicu Duša čistilišta iz 1917. i crkvu svih Svetih u Promajni. Na trgu i ulicama mjesta kulturni identitet dopunjuju i skulpture, uz već spomenuti kip sv. Nikole Putnika i kip blaženog Alojzija Stepinca iz 2009. godine, neizostavne su skulpture ženskih glava u kamenu na pročelju kuće Jurišić te spomenici poput „Sidra“ iz 1997. godine, križa u Topićima iz 1997., ili modernih djela poput „Lignje u kamenu“ isklesane 2010. godine u Bratušu.

Neosporno je da je kulturna i povijesna baština Baške Vode bogata i raznolika, obuhvaćajući sakralne objekte, muzeje, spomenike, prirodne znamenitosti i tradicijske cjeline koje oblikuju identitet cijele općine. Međutim, kulturni identitet Baške Vode oblikovan je i kroz nematerijalne elemente.

Baškovoško lito predstavlja skup manifestacija koje se održavaju od travnja do rujna i čine najvažniji kulturno-zabavni program Općine Baška Voda. Riječ je o višemjesečnom nizu događanja koji obuhvaća koncerte klapa i poznatih izvođača, kazališne predstave, književne večeri, likovne izložbe, ribarske večeri te programe za djecu. Manifestacija započinje Prvosvibanjskim urankom, tradicionalnim okupljanjem koje simbolično označava početak sezone.

Uz sadržaje Baškovoškog lita, važan dio kulturnog identiteta destinacije čine i vjerske i tradicijske proslave. Pučke fešte, ribarski i pomorski običaji te gastronomska događanja dodatno prenose duh tradicije i povezuju lokalno stanovništvo i posjetitelje.

Nematerijalna baština očituje se kroz običaje, procesije i blagdanska okupljanja, a posebno mjesto zauzima **tradicija čuvara Gospodinova groba**. Prvi put zabilježena 1922. godine, ova tradicija nikada nije prekinuta. Čuvari, odjeveni u mornarske uniforme, čine počasnu stražu tijekom Velikog trodnevlja, ali i u procesijama na blagdan sv. Nikole, Rožaricu i Tijelovo. Taj običaj prenosi se s generacije na generaciju, dajući duhovnu i kulturnu dimenziju identitetu zajednice. Na taj način, kulturna događanja u Baškoj Vodi funkcioniraju kao spoj suvremene kulturno-zabavne ponude i očuvanja tradicijske baštine, dajući destinaciji prepoznatljiv identitet i doprinoseći raznolikosti turističkog doživljaja.

Posebnu dimenziju baštini daju i osobe povezane s mjestom, poput **skladatelja Zdenka Runjića i fotografa Lorenca Ferića**, čije stvaralaštvo svjedoči o inspiraciji koju ovo mjesto pruža. Među „baškovoške“ umjetnike, uz Runjića i Ferića, važno je spomenuti i pjesnika i skladatelja **Smilka Radića**, višestrukoga laureata Omiškoga festivala klapa (nagrade za tekstove, glazbu i aranžmane), skladatelja **Ivu Josipovića**, književnika **Petra Gudelja**, koji je živio i nakladničku kuću imao u Baškoj Vodi, najplodonosniju baškovošku pjesnikinju **Marinu Jurišić Velebit**. Baškovođani vole istaknuti i da je akademski kipar **Kažimir Hraste** „njihov“, njegova je mama baškovoška, a njegova djela (raspelo i vitraji) nalaze se u Kapeli Uzvišenja sv. Križa u Topićima.

Tablica 2-3 Popis svih dobara kulturne i povijesne baština te ostalih znamenitosti Baške Vode

Naziv znamenitosti objekta	Lokacija (naselje)	Tip / karakteristika
1. Crkva sv. Nikole	Baška Voda	Župna crkva, sakralna baština
2. Crkvice sv. Lovre	Baška Voda	Sakralna baština, arheološki ostaci ranokršćanskog kompleksa
3. Crkvice sv. Roka	Bast	Sakralna baština, kapelica
4. Crkva Uznesenja BDM	Bast	Sakralna baština
5. Crkva svih Svetih	Promajna	Sakralna baština
6. Kapela Uzvišenja sv. Križa	Topići	Sakralna baština
7. Kapela sv. Josipa	Baška Voda, groblje sv. Josipa	Sakralna baština
8. Kip sv. Nikole Putnika (Biskupa)	Baška Voda (riva)	Spomenik pomorskoj tradiciji, rad kipara Mladena Mikulina (1998.)
9. Malakološki muzej „Morski konjić“	Baška Voda	Muzej, zbirka školjaka iz Jadrana i svijeta
10. Arheološka muzejska zbirka Baška Voda	Baška Voda, Blato	Muzej, nalazi od prapovijesti do ranog srednjeg vijeka
11. Trg dr. fra Jure Radića	Baška Voda	Trg posvećen znanstveniku i prirodoslovcu iz Baške Vode
12. Plaža Nikolina (kao kulturno nasljeđe)	Baška Voda	Glavna plaža, povezana sa zaštitnikom sv. Nikolom Putnikom
13. Kip blaženog Alojzija Stepinca	Baška Voda	Brončani kip (2009., autor Domagoj Kačan)
14. Glave žena	Baška Voda	Skulpture u kamenu na pročelju kuće Jurišić
15. Kapelica Duša čistilišta	Baška Voda	Kapelica iz 1917., uz raskrižje
16. Groblje i kapela sv. Josipa	Vrisovina (Baška Voda)	Novo groblje s kapelom sv. Josipa
17. Veliki mul	Baška Voda	Stari mol iz 1912., pristanište za parobrode
18. Spomenik Urancima	Baška Voda	Spomenik članovima NK Urania (1972.)
19. Sportski centar Ante Jurišić Ako	Baška Voda	Stadion NK Urania, boćalište i omladinski dom
20. Spomenik Pomorski desant	Baško Polje	Kip u obliku broda, posvećen pomorskom desantu
21. Kameni mlin	Promajna	Tradicijski mlin za masline iz 18. stoljeća
22. Kapelica Bezgrešnoga začeca	Baška Voda	Kapelica iz 1857. na raskrižju (Raskršće)
23. Sidro	Baška Voda	Spomenik pomorskoj tradiciji (1997.)
24. Kačićevi dvori	Bratuš	Skup tradicijskih dalmatinskih kuća iz 18. stoljeća
25. Lignja u kamenu	Bratuš	Umjetničko djelo isklesano u stijeni (2010.)
26. Kapelica sv. Eufemije	Krvavica	Kapelica iz 2011., posvećena zaštitnici putnika i pomoraca
27. Vjetrosolana Ramova	Ramova–Krvavica	Novovjekovni patentirani izum, proizvodnja soli na vjetar
28. Ključ kuk	Krvavica	Prirodna stijena, lokalni simbol
29. Plenkovićeви vinogradi	između Basta, Promajne i Baško Polje	Vinogradarska tradicija, obiteljski posjedi
30. Dvori	iznad Promajne	Ruševine utvrde iz venecijansko-otomanskog doba
31. Arheološki lokalitet Grebišće	Bast	Groblje iz kasnog srednjeg vijeka (12.–15. st.)
32. Izvor Smokvina	Bast	Nalazi se na arheološkom lokalitetu Grebišće, i predstavlja ornamentima ukrašen stećak sljemenjak (13.–15. st.)
33. Arheološki lokalitet Gradina	Baška Voda	Utvrda na Gradini bila je središte naselja, a brojni nalazi poput keramike, amfora,

Naziv znamenitosti objekta	Lokacija (naselje)	Tip / karakteristika
		alatki i novčića svjedoče o antičkom razdoblju.
34. Spomenik Križ	Topići	Križ od bijelog kamena (1997.)
35. Kapelica sv. Nikole	Bast	Kapelica iz 2010. uz putne pravce
36. Greben	ispod Topića	Nekadašnje nogometno igralište, danas izletište
37. Podmorsko arheološko nalazište	Baška Voda	Obuhvaća ostatke antičkih amfora, keramike i drvenih konstrukcija iz razdoblja 2.-6. stoljeća.
38. Skulptura „Anđeo lučonoša“ u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije (Velike Gospe)	Bast	sakralna baština, religijski predmet
39. Stećci u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije (Velike Gospe)	Bast	arheološka zbirka

Izvor: obrada autora, razni internet izvori.

U konačnici, kulturna baština Baške Vode čini spoj materijalnih tragova (crkve, muzeji, kipovi) i nematerijalnih vrijednosti (običaji, proslave, umjetnička ostavština). Upravo ta cjelovitost baštinu pozicionira kao važan resurs za turistički razvoj, ali i za očuvanje lokalnog identiteta. Kulturna i povijesna baština Baške Vode čini bogat mozaik sakralnih, povijesnih, umjetničkih i tradicijskih sadržaja koji povezuju prošlost s današnjicom i oblikuju jedinstven identitet ovog prostora.

2.3.3 Kulturne i prirodne atrakcije u širem okruženju

Na području šireg okruženja općine Baška Voda, preciznije prostora LAG-a Adrion²³, kojem pripada i Baška Voda, registriran je značajan broj kulturnih dobara koja predstavljaju vrijednu kulturno-povijesnu baštinu. Očuvana dobra pružaju uvid u nekadašnje aktivnosti ljudi na ovim prostorima te oslikavaju identitet zajednice kroz religiju, povijest i narode koji su ovdje obitavali. Najzastupljenija su nepokretna materijalna kulturna dobra, kojih je više od 280, dok je pokretnih 82, a većina ih zahtijeva znatna ulaganja u očuvanje i obnovu jer im je ugrožena i sama statika. Velik broj kulturnih dobara nije dostupan turističkom tržištu pa samim time nisu dovoljno valorizirana niti komercijalizirana, što otežava njihovo dugoročno održavanje. Kulturno-povijesna baština dostupna izvan LAG-a je u **Saloni (Solinu)** te u starom gradskom središtu **Splita**, s monumentalnom **Dioklecijanovom palačom pod zaštitom UNESCO-a**, koja posjetiteljima nudi jedinstveni doživljaj kulturnog turizma.

Prirodna baština područja LAG-a Adrion također je iznimno bogata i raznolika. Najveću površinu zauzima Park prirode Biokovo, dok se među značajnim krajobrazima ističu **Kanjon rijeke Cetine, Prološko blato te područje Imotskih jezera**. Posebno atraktivna unutar tog kraja su Modro i Crveno jezero, ujedno i spomenici prirode, dok se kao dodatni spomenik prirode ističe predio **Ruskamen kod Omiša**. Vrijedan ihtiološki rezervat čini izvorišni dio i **obalni pojas rijeke Vrljike**, a u naseljenim prostorima nalazimo i spomenike parkovne arhitekture poput zaštićenih skupina stabala čempresa u Podgori.

Iako lokacije zaštićene prirodne baštine privlače velik broj turista i stranih posjetitelja, lokalno stanovništvo smatra da njihov puni potencijal nije dovoljno iskorišten. Prostor oko tih lokaliteta nudi mogućnosti za dodatnu gospodarsku i turističku aktivnost, kako na obali

²³ LAG „Adrion“ obuhvaća 19 jedinica lokalne samouprave na jugoistoku Splitsko-dalmatinske županije, s ukupno 125 naselja.

tako i u unutrašnjosti. Ujedno je u prostorno-planskoj dokumentaciji Splitsko-dalmatinske županije predloženo još osam lokaliteta za zaštitu, što dodatno potvrđuje bogatstvo i vrijednost prirodnih resursa ovoga područja.

Posebno važan okvir za očuvanje okoliša predstavlja ekološka mreža **Natura 2000**, koja pokriva približno 35% ukupne površine šireg područja općine Baška Voda, preciznije područja LAG-a Adrion.²⁴ Na tim se prostorima strogo poštuju uvjeti procjene utjecaja na okoliš, što za stanovništvo donosi izazove u planiranju i provedbi aktivnosti, ali istovremeno jamči očuvanje bioraznolikosti. Unutar mreže Natura 2000 evidentirano je 17 područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove te 4 područja očuvanja značajna za ptice. Time se osigurava zaštita prirodne raznolikosti, ali i stvaraju temelji za održiv razvoj turizma i lokalne zajednice.

Šire okruženje omogućuje i upoznavanje kulturnih i povijesnih središta izvan Hrvatske. Mostar, s čuvenim Starim mostom i orijentalnim štihom staroga grada, lako je dostupan jednodnevnim izletom iz Baške Vode.

Raznolikost ovih opcija omogućuje posjetiteljima da boravak u Baškoj Vodi kombiniraju s izletima koji pružaju sasvim različite doživljaje – od morske obale i planinskih vrhova, preko povijesnih i kulturnih gradova, do rijeka i jezera u zaleđu. Upravo ta prostorna povezanost čini Bašku Vodu atraktivnom bazom za istraživanje i značajno pridonosi produljenju boravka gostiju te ukupnoj vrijednosti destinacije.

2.4 Administrativni ustroj i ključne djelatnosti

2.4.1 Administrativni ustroj Baške Vode

Općina Baška Voda je jedinica lokalne samouprave na području utvrđenom Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj. Tijela Općine Baška Voda su Općinsko vijeće i općinski načelnik. Poslovi i zadaće koje se odnose na uređivanje odnosa zakonodavne naravi u nadležnosti su Općinskog vijeća, a izvršni poslovi i zadaće u nadležnosti su općinskog načelnika.

Općinski upravni sustav reorganiziran je 2025. u jedinstveni Općinski upravni odjel, koji zamjenjuje prethodno više odjela i pročelnika. Odjel je podijeljen na nekoliko odsjeka, a na čelu stoji jedan pročelnik, čime je postignuta brža koordinacija, jasnija odgovornost i kraći rokovi u rješavanju predmeta građana.

Jedinstveni upravni odjel obuhvaća 14 radnih mjesta, uključujući pročelnicu, više i upravne referentice, više stručne suradnike, referentice za računovodstvo i financije, viši referent za komunalno-pomorske poslove, prometno-komunalne i komunalno-pomorske redare te administrativnog referenta.

Općina Baška Voda upravlja i nadzire nekoliko poduzeća i ustanova: komunalno poduzeće *Gradina-Baška Voda*, dječji vrtić *Ježić*, *Turističko-športska luka Baška Voda*, *Luke Općine Baška Voda*, dobrovoljna vatrogasna društva u Baškoj Vodi i Promajni, te ima suvlasnički udio u *Vodovodu d.o.o. Makarska*.

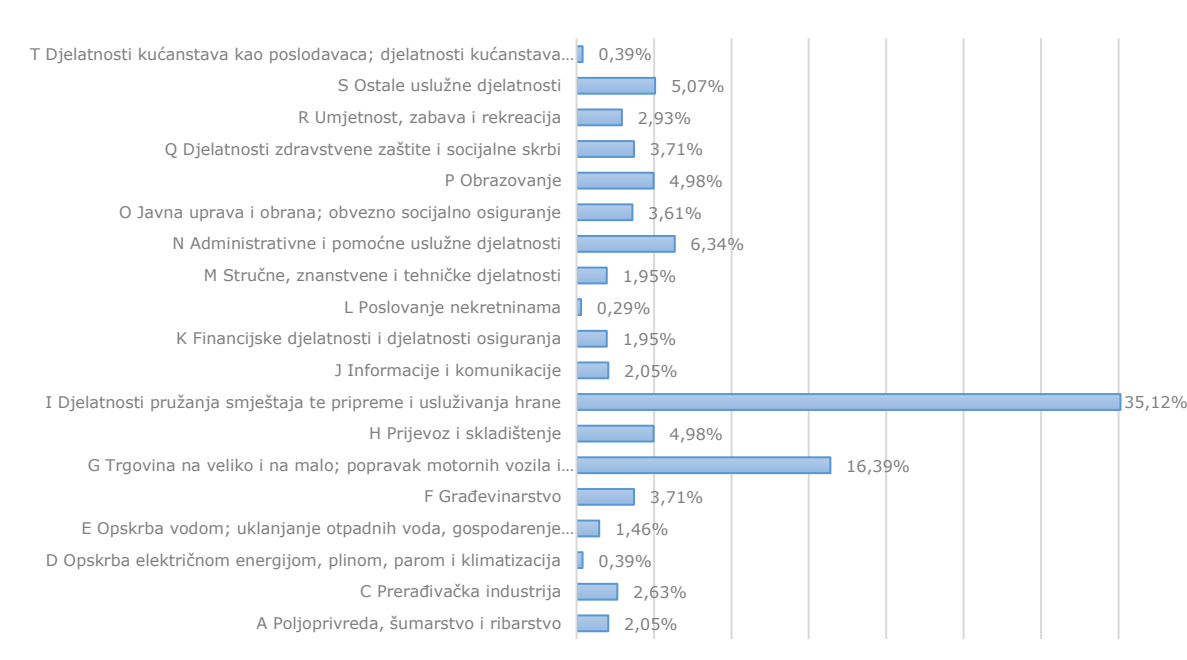
2.4.2 Ključne djelatnosti i struktura gospodarstva

Podaci o broju zaposlenih prema području djelatnosti iz Popisa stanovništva, kućanstava i stanova iz 2021. godine pokazuju da je struktura gospodarskih djelatnosti u Baškoj Vodi izrazito orijentirana na turizam. Više od trećine zaposlenih radi upravo u turizmu, dok trgovina također zauzima značajan udio. Gospodarstvo je slabo diversificirano, jer

²⁴ Lokalna razvojna strategija LAG-a „Adrion“ za razdoblje 2023. – 2027.

industrija, poljoprivreda i kreativne djelatnosti zapošljavaju vrlo mali broj ljudi. Takva struktura ukazuje na visoku ovisnost lokalnog tržišta rada o sezonskim turističkim aktivnostima i njegovu ranjivost.

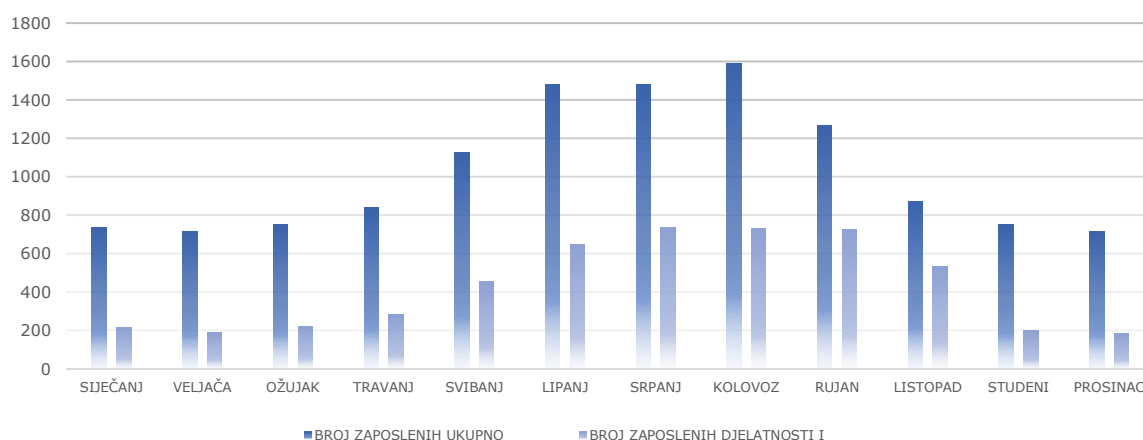
Prikaz 2-3 Zaposleni prema područjima djelatnosti u Općini Baška Voda, 2021.

Izvor: obrada autora, Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. – Stanovništvo po Gradovima/Općinama, Državni zavod za statistiku, 2021.

Nadalje, prema prikazu ukupne mjesečne zaposlenosti i zaposlenosti u djelatnosti I, za 2024. godinu, razvidno je da je zaposlenost dodatno pod utjecajem sezonalnosti turističke sezone. Tijekom ljeta i rane jeseni (lipanj – listopad) gotovo polovica zaposlenih radi u turizmu i ugostiteljstvu, a u rujnu i listopadu udio je čak veći od 57–61%, što može odražavati produženu sezonu i pripreme aktivnosti za jesen. Zimi je udio znatno niži (25–30%), što potvrđuje jaku sezonalnu ovisnost lokalnog tržišta rada, te ranjivost lokalnog gospodarstva na sezonske fluktuacije.

Prikaz 2-4 Ukupan broj zaposlenih i broj zaposlenih u djelatnosti I, po mjesecima, 2024.

Izvor: TZO Baška Voda, obrada autora.

Iako postoje mogućnosti za razvoj i jačanje alternativnih sektora, uključujući kreativne industrije, zdravstveni turizam, rekreaciju i poljoprivredu, čime bi se smanjila sezonska ovisnost i povećala otpornost lokalnog gospodarstva, navedeno je potrebno detaljno promišljati u budućim strateškim opredjeljenjima razvoja Baške Vode.

2.5 Digitalizacija i vidljivost destinacije

2.5.1 Zakonski i strateški okvir komunikacijskih aktivnosti

Komunikacijska aktivnost Turističke zajednice Općine Baška Voda temelji se na zakonima, strateškim dokumentima i smjernicama koje reguliraju rad turističkih zajednica i njihovu promociju.

1. Zakonski okvir

- Zakon o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma (NN 52/19, 42/20) – definira ulogu, nadležnosti i financiranje turističkih zajednica, uključujući komunikaciju i promociju destinacije.
- Zakon o pružanju usluga u turizmu (NN 130/17, 25/19, 98/19, 42/20) – regulira način informiranja i promidžbe turističkih usluga.
- Zakon o elektroničkim medijima (NN 111/21) – određuje pravila oglašavanja i medijske promocije u skladu s nacionalnim propisima.
- Zakon o medijima (NN 59/04, 84/11, 81/13) – postavlja pravni okvir za javnu komunikaciju, uključujući odnose s novinarima i medijima.

2. Strateški dokumenti i smjernice

- Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine – nacionalni okvir za razvoj i promociju turizma, s naglaskom na održivost, digitalizaciju i ravnomjeran razvoj destinacija.
- Strateški marketinški i operativni plan hrvatskog turizma (SMOPHT) 2023.–2027. – marketinški okvir Hrvatske turističke zajednice, koji se koristi za definiranje komunikacijskih aktivnosti.
- Glavni plan razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije 2017.–2027. – regionalni strateški dokument na koji se oslanja Općina Baška Voda u planiranju promocije i razvoja destinacije.
- Godišnji program rada i financijski plan TZ Općine Baška Voda – operativni dokument koji definira komunikacijske aktivnosti i budžet na lokalnoj razini.

3. Propisi o digitalnoj i marketinškoj komunikaciji

- Opća uredba o zaštiti podataka (GDPR) – regulira obradu i zaštitu osobnih podataka u komunikaciji i promociji.
- Smjernice HTZ-a o digitalnom marketingu – standardi za online promociju, uključujući društvene mreže, web-stranice i digitalne kampanje.
- Pravila o oglašavanju u turizmu – definiraju dopuštene marketinške aktivnosti i sadržaj promidžbenih materijala.

4. Lokalni akti i odluke

- Statut TZ Općine Baška Voda – regulira djelokrug rada turističke zajednice, uključujući komunikaciju, promociju i suradnju s lokalnim dionicima.
- Godišnji program rada i financijski plan TZ Općine Baška Voda – okvir za financiranje i provođenje promotivnih i razvojnih aktivnosti u turizmu, usmjerenih na jačanje prepoznatljivosti destinacije.

2.5.2 Digitalna infrastruktura i pametna destinacija

Digitalna infrastruktura destinacije predstavlja skup digitalnih alata i sustava koji omogućuju učinkovito upravljanje, promociju i pružanje turističkih usluga, poboljšavajući iskustvo turista, olakšavajući upravljanje resursima i povećavajući konkurentnost destinacije. Pametna destinacija spaja **tehnologiju, održivost i upravljanje** kako bi turistička destinacija bila učinkovitija, privlačnija i dugoročno održiva.

2.5.2.1 Službena web stranica TZO Baška Voda (baskavoda.hr)

Osmišljena je kao centralno komunikacijsko sredstvo u promociji destinacije. Stranica objedinjuje informativnu i promotivnu funkciju, omogućujući posjetiteljima jednostavan pristup bitnim sadržajima o Baškoj Vodi i pripadajućim naseljima. Struktura je pregledna i jasno podijeljena na tematske cjeline, od smještajne ponude i aktivnosti na otvorenom, preko kulturne i prirodne baštine, do korisnih informacija za turiste i lokalno stanovništvo.

Poseban naglasak stavljen je na **vizualnu i interaktivnu komunikaciju**. Fotografije, galerije i promotivni video materijali prenose autentičan doživljaj destinacije, dok **web kamere i virtualna šetnja** omogućuju posjetiteljima da u realnom vremenu i kroz 360° perspektivu dožive ambijent Baške Vode. Na taj način dodatno se naglašavaju glavne turističke vrijednosti destinacije: plaže s kristalnim morem, blizina planine Biokovo, mediteranska atmosfera naselja i raznolika ponuda sadržaja za aktivni odmor. Višejezičnost (hrvatski, engleski, njemački, talijanski, francuski, češki, poljski, ruski, slovački i slovenski) osigurava dostupnost informacija širokom spektru posjetitelja.

Osim prezentacijske uloge, web stranica pruža i važne praktične informacije. Kroz rubrike poput „Korisne informacije“, „Kako doći“ i „Kontakt“ korisnicima se nude smjernice za planiranje dolaska i boravka. Sekcija s vijestima i objavama turističke zajednice redovito informira o događanjima i lokalnim inicijativama, dok uključivanje anketnih upitnika omogućava aktivno sudjelovanje posjetitelja u oblikovanju budućeg razvoja destinacije.

Kao digitalni komunikacijski kanal, web stranica TZO Baška Voda podržava strateške ciljeve destinacijskog menadžmenta, jačajući prepoznatljivost i konkurentnost mjesta unutar Makarske rivijere. Najveći potencijal za daljnji razvoj leži u daljnjem unaprjeđenju interaktivnosti i dvosmjerne komunikacije s korisnicima, čime bi se dodatno povećala angažiranost posjetitelja i ojačala njihova povezanost s destinacijom.

2.5.2.2 Društvene mreže

Službeni profili TZO Baška Voda na društvenim mrežama predstavljaju važan komunikacijski kanal u promociji destinacije i izravnom dosegu do potencijalnih posjetitelja. Aktivnosti se odvijaju na više platformi, a glavni naglasak stavljen je na **Facebook, Instagram, YouTube i TikTok**.

Facebook stranica (<https://www.facebook.com/BaskaVoda.hr>) s više od **46 tisuća pratitelja** predstavlja najjači digitalni kanal TZO Baška Voda. Kroz redovite objave, fotografije, video sadržaje i najave događanja gradi se zajednica zainteresiranih korisnika i njeguje dvosmjerna komunikacija. Veliki broj pratitelja ukazuje na stabilnu bazu publike i snažan potencijal za organski doseg, posebno u ljetnim mjesecima kada je interes za destinaciju najizraženiji.

Instagram profil (<https://www.instagram.com/baskavoda.hr>) broji **13,3 tisuće pratitelja, s preko 1.077 objava**. Fokus je na vizualnoj komunikaciji – fotografijama i kratkim video zapisima koji prikazuju prirodne ljepote, plaže, gastronomiju i kulturne sadržaje destinacije. Kroz hashtagove i story formate omogućuje se dodatna vidljivost, dok relativno visoka razina angažmana publike pokazuje da je Instagram važan alat za privlačenje mlađe publike i stranih posjetitelja.

YouTube kanal TZO Baška Voda (<https://www.youtube.com/@tzbaskavoda9505>), aktivan od 2014., sadrži 7 videozapisa, ukupno preko **111 tisuća pregleda i 131 pretplatnika**. Video sadržaji – promotivni spotovi, snimke događanja i prikazi destinacije – omogućuju potencijalnim gostima vizualni doživljaj Baške Vode. Iako je broj objava i pretplatnika manji nego na Facebooku i Instagramu, ukupni broj pregleda ukazuje na to da YouTube ima značajnu promotivnu vrijednost, posebno kada se koristi za distribuciju duljih i profesionalno produciranih materijala.

TikTok (<https://www.tiktok.com/@baskavoda.hr>) profil ima 1013 pratitelja.

Kao cjelina, prisutnost TZO Baška Voda na društvenim mrežama podržava strateške ciljeve destinacijskog menadžmenta, jača prepoznatljivost destinacije i osigurava stalni kontakt s tržištem. Najveći potencijal leži u daljnjem unaprjeđenju interaktivnosti i dvosmjernog dijaloga, poput uključivanja korisnički generiranog sadržaja, kampanja s influencerima, integracije anketa, kvizova i nagradnih igara – čime bi se povećala angažiranost pratitelja i stvorila još snažnija emocionalna povezanost s destinacijom.

2.5.2.3 Projekt IQM destinacija Općina Baška Voda

Radi se o projektu Integralnoga upravljanja kvalitetom destinacije, odnosno cjelokupnoga turističkoga proizvoda i njegovih sastavnih dijelova. Projekt se provodi treću godinu za redom, a projektom je zamišljeno da se 100 glavnih dionika turizma općine Baška Voda (hoteli, turistička naselja, poduzeća, obrti i pružatelji usluga u domaćinstvu, restorani, barovi i plaže) prate, odnosno da se uz pomoć odgovarajućega softwera i tvrtke Feel IQM, na Internetu (Google, Trip Advisor i dr.) prate sve ocjene i recenzije kako usluga koje pružaju turistički i ugostiteljski subjekti s područja općine tako i atrakcija, odnosno plaža. Projekt IQM Destination se provodi u smanjenom obujmu (potrebna aktivniji angažman dionika, koji su izvrsno prihvatili projekt na uvodnoj prezentaciji, međutim suradnja u tijeku provedbe projekta je manjeg intenziteta), omogućujući praćenje i podizanje kvalitete turističkih i ugostiteljskih usluga.

Članovi turističke zajednice imaju pristup standardima kvalitete i izvješćima o ocjenama posjetitelja, čime se potiče unaprjeđenje usluga i ukupnog iskustva destinacije. Projekt svakako mjesečnim izvještajem omogućuje uvid u elemente ocjene pojedinih dionika u kreiranju turističkoga proizvoda, što dugoročno osnažuje bazu podataka i omogućava razvoj okruženja za održivo upravljanje destinacijom. Naime, razvojem informacijskog sustava koji bi povezao sve relevantne aktere – TZO Baška Voda, upravni odjel Općine, poduzetnike i institucije kulture – u jedinstvenu platformu za razmjenu podataka omogućila bi se jača digitalna promocija i donošenje odluka temeljenih na podacima (**data-driven decision-making**).

2.5.2.4 Digitalna promocija i marketing destinacije

- **Video sadržaji i web kamere TZO Baška Voda**

Na službenoj stranici TZO Baška Voda dostupna je kolekcija promotivnih videozapisa. Riječ je o kratkim filmovima u trajanju od jedne do nekoliko minuta, koji predstavljaju destinaciju kroz različite aspekte: prirodne ljepote (more, plaže, Biokovo), kulturna i tradicijska događanja (procesije, Prvosvibanjski uranak, ljetne manifestacije), sezonske posebnosti (proljeće, ljeto) te autentičnost naselja u sastavu općine (Promajna, Krvavica, Bratuš, Bast, Topići). Video su izrađena u dinamičnom i vizualno atraktivnom stilu, naglašavajući identitet Baške Vode kao živopisne mediteranske destinacije.

Na mrežnim stranicama Turističke zajednice Baške Vode dostupan je sustav web-kamera koje u realnom vremenu prenose sliku s najatraktivnijih lokacija u destinaciji. Putem ovih snimki posjetitelji mogu steći neposredan dojam o vremenskim prilikama, stanju mora i trenutnoj atmosferi na plažama i u naselju, što im olakšava planiranje boravka i aktivnosti. Kamere ujedno imaju promotivnu vrijednost jer prikazuju autentične kadrove svakodnevice i prirodne ljepote, čime dodatno jačaju privlačnost destinacije.

• Virtualna šetnja

Na stranici TZO Baška Voda pruža posjetiteljima mogućnost da digitalno „prošetaju“ kroz destinaciju i upoznaju ključne vizure – obalni pojas, plaže, šetnice, luke, panoramske vidike – bez fizičkog dolaska. Interaktivni prikazi kroz panoramske slike omogućuju doživjeti atmosferu mjesta, ambijent obale, pejzaž s mora i planine, te proniknuti u prostorni raspored mjesta.²⁵

Tablica 2-4 Elementi digitalne infrastrukture za promidžbu destinacije

Red. br.	Naslov videa	Popis lokacija web-kamera	Lokacije dostupne na virtualnoj šetnji
1	Baška Voda – Holy Week	Plaža Nikolina / Sv. Nikola	Baška Voda (glavno naselje)
2	Baška Voda – Fall in Love	Panorama / Gradina	Promajna
3	Baška Voda – Everything You Desire	Riva / centar Baške Vode	Bratuš
4	Baška Voda – Opusti se na Prvosvibanjskom uranku	Panorama / luka	Krvavica
5	Baška Voda – Colours of the Spring	Plaža Nikolina / Borik	Bast
6	Ekološka akcija – podmorje – Baška Voda 2023	Plaža Podluka	Topići
7	Baška Voda – Pearl of Adriatic	Promajna	Baška Voda (glavno naselje)
8	Promajna – Pearl of Adriatic		
9	Krvavica – Pearl of Adriatic		
10	Bratuš – Pearl of Adriatic		
11	Bast – Pearl of Adriatic		
12	Topići – Pearl of Adriatic		

Izvor: Obrada autora, podaci preuzeti sa web stranice TZO Baška Voda, 2025. baskavoda.hr

Dodatno, kao potpora digitalnoj infrastrukturi TZO Baška Voda ima i **mobilnu aplikaciju** koja ima glasovni vodič na pet jezika, koji je uz pomoć GPS-a povezan s točkama interesa I vodič na određenoj lokaciji priča o toj točki.

Iz svega prezentiranog, vidljivo je da digitalni alati destinacije Općine Baška Voda uključuju promotivne videozapise, web-kamere uživo i virtualne šetnje koje omogućuju interaktivno istraživanje naselja i atrakcija, promiču destinaciju i poboljšavaju iskustvo turista.

²⁵ Detaljnije pogledati na: <https://baskavoda.hr/virtualna-setnja>

2.5.3 Infrastrukturalna i komunikacijska pristupačnost destinacije za osobe s invaliditetom

Baška Voda bilježi određene pomake u pristupačnosti, posebice na plažama i šetnicama. Plaža Nikolina, smještena u samom središtu naselja uz luku i obalnu šetnicu, opremljena je pristupom i ulazom u more za osobe s invaliditetom. Raspolaže rampama i prilagođenim ulazom, čime se osigurava bolja dostupnost osobama s otežanim kretanjem.

Glavne šetnice u naselju imaju osnovne prilagodbe, a u sklopu UPU Luka Baška Voda planirana je nova obalna šetnica širine 6 metara te javno parkiralište koje otvara mogućnost daljnjih prilagodbi.

Na razini komunikacijske pristupačnosti, web stranica Općine Baška Voda ima objavljenu Izjavu o pristupačnosti i djelomično je usklađena sa zakonskim zahtjevima, dok stranica Turističke zajednice zasad nema objavljen status pristupačnosti.

U pogledu usluga, ne postoji sustavna evidencija smještaja s prilagođenim sobama, a kulturne ustanove, poput Malakološkog muzeja „Morski konjić“ i Galerije MGD, nemaju posebno istaknute informacije o pristupačnosti.

Članovi TZ par puta su pozivani na seminar i webinare o ophođenju prema OSI. Na stranicama TZO Baška Voda su i danas linkovi na videa o ophođenju prema različitim OSI, objavljenima na stranicama MINTS-a.

2.6 Ključni razvojni dokumenti s osvrtom na ulogu turizma

U ovom poglavlju prikazan je strateški okvir u kojem se razvija turizam u Baškoj Vodi. Analizom lokalnih, regionalnih i nacionalnih razvojnih planova jasno je da turizam nije samo važan gospodarski sektor, već i snažan instrument za poticanje održivog razvoja, očuvanje kulturne baštine te unapređenje kvalitete života.

2.6.1 Nacionalna razina – strateški dokumenti i turizam

Na nacionalnoj razini ključni dokument koji usmjerava razvoj turizma je Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine. Strategija naglašava potrebu prelaska hrvatskog turizma s kvantitativnog na kvalitativni model rasta, što uključuje usklađivanje turističkog razvoja s zaštitom okoliša, resursa i društva. U dokumentu se jasno ističe da održivost mora biti temeljna komponenta svih lokalnih i regionalnih planova razvoja turizma. Poseban fokus stavljen je na smanjenje pritiska na najopterećenija područja te promicanje održivih modela mobilnosti, digitalizacije i lokalne participacije u upravljanju destinacijama. Nadalje, Strategija naglašava važnost izrade planova upravljanja destinacijom i studija prihvatnih kapaciteta kao obveznih alata za lokalne samouprave.

Strateški marketinški i operativni plan hrvatskog turizma za razdoblje 2023.–2027. (SMOPHT) temelji se na Strategiji razvoja održivog turizma do 2030. i definira smjernice za razvoj, repozicioniranje, rebranding i promociju hrvatskog turizma, s ciljem pozicioniranja Hrvatske kao jedne od najkonkurentnijih turističkih destinacija svijeta.

Plan predviđa da Hrvatska do 2027. bude prepoznata kao održiva destinacija visoke vrijednosti, koja **domaćem stanovništvu unaprjeđuje kvalitetu života, a turistima pruža autentična i kvalitetna iskustva.**

2.6.2 Regionalna razina – Splitsko-dalmatinska županija

Prema Glavnom planu razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije (2017.–2027.), obalni klaster Makarska rivijera, uključujući atraktivna turistička mjesta poput Baške Vode,

Brela i Makarske, nudi kvalitetne hotele, uređene šetnice uz more, bogatu ugostiteljsku i zabavnu ponudu te značajnu prisutnost obiteljskog smještaja. Intenzivni turistički tokovi u vršnoj sezoni uzrokuju prometne gužve, probleme s parkiranjem i buku, ali i veći pritisak na infrastrukturu i sustave zbrinjavanja otpada.

Prema istom dokumentu, zbog izražene sezonalnosti i neravnomjernog prostornog rasporeda turističkih tokova, Općina Baška Voda treba razvijati održivi turizam fokusiran na autentična turistička iskustva, integraciju s prirodom i aktivan odmor, što ujedno predstavlja i ključnu prepoznatljivost klastera Makarske rivijere. Nadalje, u dokumentu se konstatira da Županija istovremeno ima snažan potencijal za razvoj zdravstvenog turizma, te je Baška Voda, s blagotvornim djelovanjem mora i morskog zraka; uvrštena u nacionalni popis morskih lječilišnih mjesta.

Konkretni ciljevi strateškog dokumenta uključuju **jačanje institucionalnih kapaciteta lokalnih zajednica za upravljanje destinacijom te koordinaciju između županijske Turističke zajednice i lokalnih TZ-ova**. Ovaj okvir predstavlja temelj za operativne i komunikacijske aktivnosti koje se provode kroz Program rada TZO Baška Voda.

2.6.3 Programsko planiranje TZO Baška Voda

Program rada TZO Baška Voda za 2025. godinu usklađen je s ciljevima nacionalnih i županijskih razvojnih planova te operativno definira prioritete u promociji i oglašavanju destinacijske turističke ponude, poboljšanju uvjeta boravka turista, uređenju mjesta te digitalizaciji ponude kroz virtualnu prezentaciju mjesta, povijesti i baštine. Turistička zajednica provodi strateške smjernice kroz projekte uređenja plaža, zaštite kulturno-povijesne baštine, organiziranje i suorganiziranje kulturnih, zabavnih i drugih događanja prvenstveno za turiste, s ciljem jačanja turističkog imidža destinacije, privlačenja posjetitelja te održivog povećanja turističkog prometa., uz brendiranje i digitalnu prezentaciju identiteta destinacije.

Sinteza svih razvojnih dokumenata pokazuje da **turizam u Baškoj Vodi nije izolirani gospodarski sektor, već strateški instrument integriranog i održivog razvoja**. Upravljanje turizmom temelji se na višerazinskom pristupu – od nacionalnih i županijskih dokumenata do lokalnih programa TZ-a **s ciljem očuvanja baštine, podizanja kvalitete života i održivog korištenja resursa**.

3 ANALIZA STANJA U TURIZMU

3.1 Analiza turističke ponude

3.1.1 Uvod

Receptivni kapaciteti destinacije, prvenstveno smještajni objekti, ključni su pokazatelj turističke razvijenosti i značajno oblikuju smjer razvoja, budući da njihova struktura i kvaliteta izravno utječu na turističku potražnju, profil gostiju i prihode destinacije.

Podaci Državnog zavoda za statistiku i sustava eVisitor pokazuju kontinuirani rast broja smještajnih kapaciteta na razini države, Splitsko-dalmatinske županije i općine Baška Voda u razdoblju od 2020. do 2024. godine.

Tablica 3-1 Komercijalni kreveti (stalne i pomoćne postelje) na području Republike Hrvatske, Splitsko-dalmatinske županije i Općine Baška Voda, 2020.-2024.

Godina	Hrvatska		Splitsko-dalmatinska županija		Baška Voda			
	Kreveti	Godišnja stopa rasta u %	Kreveti	Godišnja stopa rasta u %	Kreveti	Godišnja stopa rasta u %	Udio u RH u %	Udio u SDŽ u %
2020	1.170.126		206.754		13.502			
2021	1.200.839	2,62%	215.706	4,33%	13.915	3,06%	1,16%	6,45%
2022	1.243.463	3,55%	225.518	4,55%	14.179	1,90%	1,14%	6,29%
2023	1.267.924	1,97%	258.422	14,59%	14.318	0,98%	1,13%	5,54%
2024	1.302.921	2,76%	267.095	3,36%	14.437	0,83%	1,11%	5,41%

Izvor: Državni zavod za statistiku, eVisitor, obrada autora.

Na nacionalnoj razini broj kreveta kontinuirano raste, s 1.170.126 u 2020. na 1.302.921 u 2024., uz godišnje stope rasta između 1,97 % i 3,55 %. U Splitsko-dalmatinskoj županiji zabilježen je snažan rast u 2023. (+14,59 %), dok je 2024. zabilježen pad od -5,93 %.

U razdoblju 2020.–2024. komercijalni smještajni kapaciteti **porasli su u Hrvatskoj za 11 %, u Splitsko-dalmatinskoj županiji za 29 %, dok je u Općini Baška Voda zabilježen rast od 6 %**, što pokazuje najbrži relativni razvoj na razini županije uz kontinuiran, ali nešto sporiji rast u Općini Baška Voda.

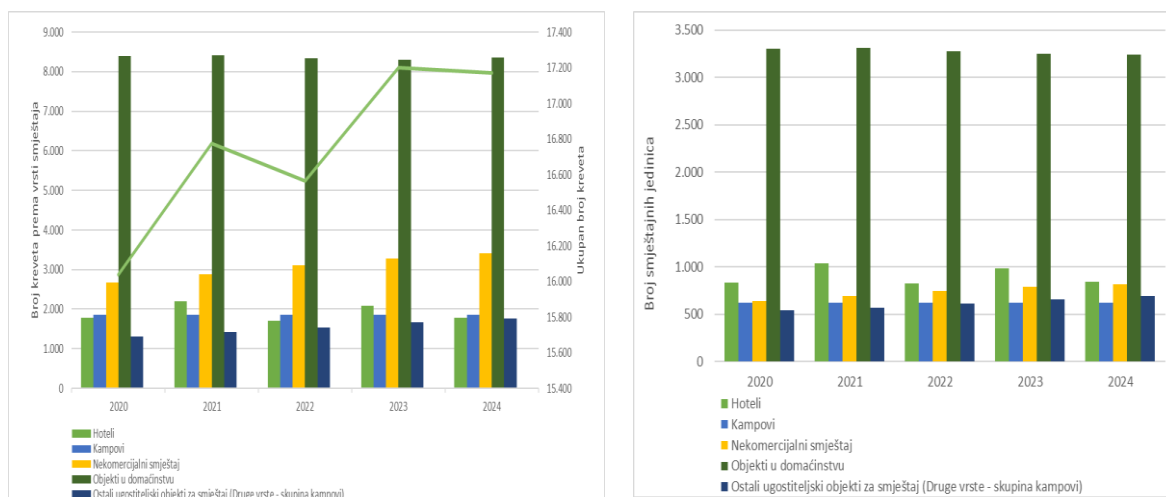
Općina Baška Voda bilježi ukupno 13.502 kreveta u komercijalnom smještaju u 2020., s rastom na 14.318 kreveta u 2023. te blago smanjenje na 14.437 kreveta u 2024. Godišnje stope rasta variraju, pri čemu je najveći rast zabilježen u 2021. (+3,06 %). Udio Baške Vode u ukupnom broju kreveta u Hrvatskoj opada s 1,16% u 2020. na 1,11% u 2024. godini. Istovremeno, udio u Splitsko-dalmatinskoj županiji opada s 7,8% u 2020. na 7,1% u 2024.

Iako **Baška Voda čini manji udio u ukupnom smještajnom kapacitetu županije i države, broj kreveta u destinaciji raste relativno stabilno**, što ukazuje na rast ponude i potencijala za daljnji rast turizma.

3.1.2 Smještajni objekti i kapaciteti ponude

Analizirajući strukturu broja komercijalnih i nekomercijalnih smještajnih jedinica i broja kreveta prema vrsti i podvrsti smještajnog objekta po naseljima Baške Vode, evidentan je **udio kreveta i smještajnih jedinica u objektima u domaćinstvu**, a slijede ih **nekomercijalni smještaj prema broju kreveta**, te **hoteli prema broju smještajnih jedinica**.

Prikaz 3-1 Ukupan broj kreveta i smještajnih jedinica prema vrsti objekta, 2020.-2024.

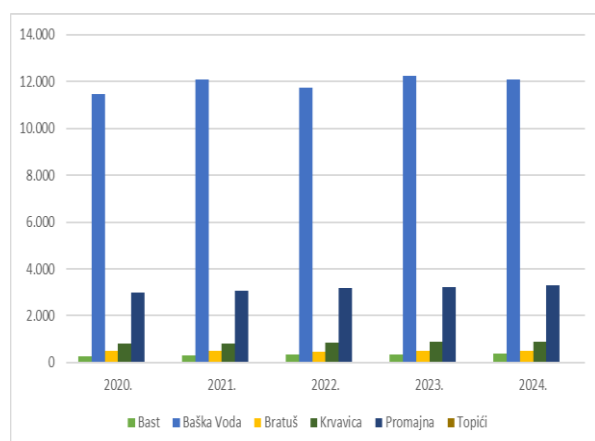

Izvor: eVisitor.

Prikaz 5 oslikava trendove u udjelima različitih tipova smještajnih objekata u ukupnom smještajnom kapacitetu (kreveti i smještajne jedinice) za razdoblje 2020.-2024., gdje **hoteli** bilježe fluktuacije (11,16% 2020., 13,73% 2021., 10,61% 2022., 13,02% 2023., 11,08% 2024.), **kampovi** ostaju stabilni (11,60%), **nekomercijalni smještaj** kontinuirano raste (16,66% → 21,28%), **objekti u domaćinstvu** imaju najveći udio (~52%) uz blagi pad (52,39% → 52,09%), a ostali ugostiteljski objekti bilježe stabilan rast (8,19% → 11,00%).

Analiza rasta broja kreveta po naseljima od 2020. do 2024. godine pokazuje jasnu **koncentraciju ponude** kreveta u **Baškoj Vodi**, s relativnom stabilnim brojem, dok broj kreveta u naseljima Promajna, Krvavica i Bast kontinuirano rastu. Bratuš bilježi konstantan broj kapaciteta, s blagim padom u 2022. godini (492 → 468), dok se Topići pojavljuju u evidenciji tek od 2021. godine s malim brojem kapaciteta (8–15), što ukazuje na razvoj smještaja. Zaključno, **najveći doprinos ukupnom broju i/ili rastu kapaciteta daju Baška Voda (70%) i Promajna (20%)**, dok manja naselja bilježe stabilan, ali skromniji rast.

Prikaz 3-2 Broj kreveta po naseljima, 2020.-2024.

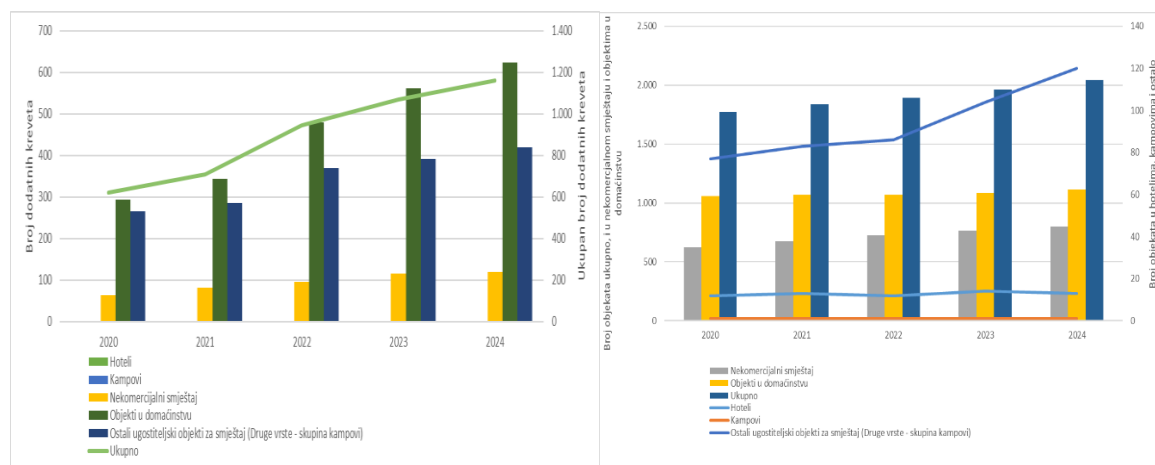

Izvor: eVisitor.

Od 2020. do 2024. godine broj smještajnih objekata raste relativno umjereno: hoteli su ostali na broju od 12 do 14 (Tablica 5), kampovi na 1 (Baško Polje), dok su nekomercijalni smještaj i objekti u domaćinstvu porasli za nekoliko stotina objekata, a ostali komercijalni smještajni objekti za oko 43. Ukupan broj objekata porastao je s 1.774 na 2.047, što pokazuje stabilan, ali ne rapidan rast ponude smještaja (Prikaz 7).

Istovremeno, **broj pomoćnih kreveta** raste znatno brže nego broj samih objekata. U nekomercijalnom smještaju dodatni kreveti su porasli s 63 na 120, u objektima u domaćinstvu porast je bio s 293 na 623, a u ostalim ugostiteljskim objektima s 265 na 420. Ukupno, broj dodatnih kreveta porastao je s 621 na 1.163, što je gotovo udvostručenje u pet godina (Prikaz 7).

Prikaz 3-3 Broj dodatnih kreveta i objekata prema vrstama smještaja, 2020.-2024.

Izvor: eVisitor.

Poveznica između ta dva trenda je u tome što, iako broj novih objekata raste relativno sporo, svaki postojeći objekt povećava kapacitet za dodatne goste. Drugim riječima, **većina rasta smještajnog kapaciteta dolazi ne kroz otvaranje novih objekata, nego kroz proširenje fleksibilnosti postojećih objekata dodavanjem pomoćnih ležajeva**. To pokazuje da se tržište fokusira na veću iskorištenost postojećih kapaciteta i omogućavanje smještaja većeg broja gostiju bez proporcionalnog povećanja broja objekata.

Iz prethodne analize jasno proizlazi da ukupni rast smještajnih kapaciteta proizlazi iz širenja obiteljskog smještaja. **Nadalje, velika koncentracija smještajnih objekata na području Baške Vode i Promajne upućuje na nužnost prostornog planiranja razvoja turističke ponude i svih izazova i prostornih pritisaka koji iz navedenog proizlaze.**

3.1.3 Kvaliteta smještajnih jedinica (kategorizacija) i kapaciteti (broj kreveta) prema podvrsti smještajnog objekta u razdoblju 2020.-2024.

HOTELI

Hoteli s 4★ čine okosnicu ponude Baške Vode. Njihov sadržaj u pravilu uključuje wellness & spa centre, bazene (unutarne i/ili vanjske), fitness prostore, restorane, barove, te moderne smještajne jedinice. Posebno se ističu Grand Hotel Slavia sa specifičnim Adults Only konceptom i Hotel Horizont, koji je najveći po kapacitetu (202 sobe i apartmani) te nudi širok spektar sadržaja – od wellness centra s unutarnjim i vanjskim bazenima do konferencijske dvorane i sportskih sadržaja. Boutique koncept (Hotel Croatia) i moderni resorti/aparthoteli (Noemia Resort, Noemia Apartments, Aparthotel Milenij) upućuju na sve izraženiji trend diferencijacije ponude – od luksuznijih i dizajnerski uređenih objekata do apartmanskih kompleksa prilagođenih obiteljima. U Promajni, Hotel Conte slijedi sličnu 4★ logiku ponude, kombinirajući apartmanski i hotelski tip smještaja s wellnessom i blizinom plaže.

Tablica 3-2 Popis hotela prema kategorizaciji i broj smještajnih jedinica, 2024.

	Hotel / objekt	Naselje	★	Glavni sadržaji	Broj smješt. jed.
1	Hotel Villa Bacchus	Baška Voda	4★	Restoran, wellness & spa (bazen, sauna, masaže), fitness, bar, parking, sobe s pogledom na more	29 (sobe/apartmani)
2	Grand Hotel Slavia	Baška Voda	4★	Adults Only koncept, restoran & bar, wellness & spa centar „Fontana“, fitness, bazen, sobe s pogledom	72 (sobe/apartmani)
3	Hotel Croatia	Baška Voda	4★	Boutique hotel u centru, buffet doručak, restoran/bar, WiFi, klimatizacija, parking, transferi	18 soba
4	Hotel Horizont	Baška Voda	4★	202 sobe i apartmani, wellness & spa s unutarnjim/vanjskim bazenima, fitness, restorani, beach bar, konferencijska dvorana, sportski sadržaji	202 (sobe/apartmani)
5	Hotel Noemia	Baška Voda	4★	Moderno uređen hotel, vanjski bazen, restoran, wellness sadržaji, sobe i apartmani	63 (sobe/apartmani)
6	Aparthotel Milenij	Baška Voda	4★	Apartmanski tip smještaja, restoran, wellness, bazen, obiteljska ponuda	26 apartmana
7	Pansion Villa Palloma	Baška Voda	3★	Manji obiteljski pansion, restoran/bar, blizina plaže	22 (sobe/apartmani)
8	Noemia Resort	Baška Voda	4★	Resort s apartmanima i hotelskim sobama, bazen, restoran, pogodnosti za obitelji	36 (sobe/apartmani)
9	Noemia Apartments	Baška Voda	4★	Apartmanski kompleks, moderni apartmani, bazen, blizina plaže	36 (sobe/apartmani)
10	Family Resort Urania	Baška Voda	3★	Obiteljski resort, bungalovi i apartmani, animacija za djecu, restoran, blizina plaže	97 (sobe/apartmani)

	Hotel / objekt	Naselje	★	Glavni sadržaji	Broj smješt. jed.
11	Turističko naselje Alem	Baška Voda (Baško polje)	2★	Kompleks s apartmanima i sobama, orijentiran na povoljniji boravak, u prirodnom okruženju	306 (sobe/apartmani)
12	Hotel Conte	Promajna	4★	Hotel u središtu Promajne, sobe i apartmani, restoran, wellness, blizina plaže	27 (sobe/apartmani)

Izvor: Službene web stranice TZO Baška Voda.

Hoteli s 3★ zauzimaju manji udio u strukturi, ali imaju prepoznatljiv profil. Pansion Villa Palloma predstavlja tipičan obiteljski pansion s osnovnim sadržajima i blizinom plaže, dok Family Resort Urania nudi bungalove i apartmane s animacijom za djecu, jasno se pozicionirajući u segment obiteljskog turizma. Ova kategorija cilja goste koji traže funkcionalan, ali povoljniji smještaj, uz manji naglasak na luksuz.

Hotel s 2★ (Tourist Complex Alem) na Baškom polju predstavlja donji segment ponude – riječ je o kompleksu orijentiranom na povoljniji boravak, s naglaskom na prirodno okruženje i osnovne sadržaje. Ovakvi objekti su važni za privlačenje gostiju niže platežne moći, ali po kvaliteti i sadržaju znatno odstupaju od dominantne 4★ ponude.

Analiza dostupnih kapaciteta prema podvrsti hotela i vrsti smještajne jedinice, temeljena na podacima iz tablice 8, pokazuje da hotelske sobe i sobe u turističkim naseljima čine najveći udio smještajnih kapaciteta tijekom cijelog razdoblja od 2020. do 2024. godine. Pri tome, smještajni kapaciteti u sobama i u studio apartmanima u turističkim naseljima bilježe znatan rast, a u apartmanima u turističkim naseljima bilježi se pad smještajnih kapaciteta. Udio hotelskog smještaja u ukupnim komercijalnim smještajnim kapacitetima postupno se povećavao s 10% u 2020. na 15% u 2023. godini, dok je pad na 13% u 2024. rezultat odjave kapaciteta hotela Hrvatska.

U promatranom razdoblju zabilježen je porast kapaciteta u hotelskom smještaju od oko 38% u odnosu na 2020. godinu. Međutim, istodobni rast kapaciteta u ostalim vrstama smještajnih objekata ublažio je relativni doprinos hotela ukupnim smještajnim kapacitetima, tako da je zabilježen rast udjela s 8% na 10%. Unatoč tome, trend ukazuje na kontinuirano jačanje hotelskog segmenta i povećanje njegove uloge u ukupnoj strukturi smještajne ponude.

Tablica 3-3 Broj kreveta u hotelskim objektima prema podvrsti objekta, vrsti smještajne jedinice i kategorizaciji, 2020.-2024.

Podvrsta objekta	Vrsta smještajne jedinice	Kategorija	2020	2021	2022	2023	2024	Promjena 2024./2020.	
Turistički apartmani	Apartman	4 zvjezdice	116	116	116	116	116	0,00%	
Hotel	Hotelski apartman (suite)	4 zvjezdice	2	2	4	4	4	100,00%	
Hotel	Obiteljska soba (family room)	4 zvjezdice	0	0	16	16	16	100,00%	
Hotel	Soba	4 zvjezdice	35	35	79	79	79	125,71%	
Pansion	Obiteljska soba (family room)	Komfor	20	20	20	20	20	0,00%	
Pansion	Soba	Komfor	34	34	34	34	34	0,00%	
Aparthotel	Apartman	Nema kategorizacije	54	54	54	72	72	33,33%	
Turistički apartmani	Apartman		0	0	0	0	0		
Turističko naselje	Apartman		0	42	42	42	10	-76,19%	
Hotel	Hotelski apartman (suite)		60	60	58	62	58	-3,33%	
Turističko naselje	Hotelski apartman (suite)		0	154	154	154	58	-62,34%	
Hotel	Obiteljska soba (family room)		20	20	4	28	4	-80,00%	
Turističko naselje	Obiteljska soba (family room)		36	36	36	36	36	0,00%	
Hotel	Soba		661	661	617	929	617	-6,66%	
Turističko naselje	Soba		198	396	396	396	492	148,48%	
Aparthotel	Studio apartman		39	39	39	67	67	71,79%	
Turističko naselje	Studio apartman		0	18	18	18	80	344,44%	
								38,27%	

Izvor: obrada autora, eVisitor.

KAMPOVI

Kamp Baško Polje²⁶ smješten je u borovoj šumi, samo 300 metara od mora, na jednom od najsunčanijih dijelova sjevernog Mediterana s više od 2 700 sunčanih sati godišnje. Nalazi se 1 km južno od Baške Vode. Kamp se prostire na 130 000 m² i može ugostiti do 2214 posjetitelja. Dio je istoimenog turističkog kompleksa s bogatom sportskom i rekreacijskom ponudom, uključujući košarku, odbojku, mini nogomet i boćanje. Smještaj uključuje i 17 bungalova, većinom s četiri kreveta. U sklopu kampa nalazi se restoran hotela Alem, ljetni à la carte restoran na plaži s terasom i glazbeno-animacijskim programom, kao i pekara i trgovina prehrambenim proizvodima.²⁷

Kamp Krvavica je mali obiteljski kamp.

Tablica 3-4 Popis kampova prema kategorizaciji

Kamp	Mjesto	Glavni sadržaji
Kamp Baško Polje	Baška Voda	Mobilne kućice i parcele, restoran, bar, trgovina, sportski tereni (nogomet, košarka, stolni tenis), dječje igralište, plaža u blizini, WiFi, parking, borova šuma
Kamp Krvavica	Krvavica	Parcele za šatore i kampere, sanitarni čvorovi, WiFi, prostor za roštilj, frižider, terasa, blizina plaže, prirodna hladovina, okruženje za pješčenje i biciklizam

Izvor: web stranica TZO Baška Voda i <https://www.camping.hr/hr/hrvatski-kampovi>.

Detaljna analiza kapaciteta prema vrsti smještajne jedinice pokazuje stabilan prevladavajući udio kreveta u kategoriji kamp mjesta i kamp kućica u ponudi ukupnih smještajnih kapaciteta. U promatranom razdoblju 2020.-2024. smještajni kapaciteti kampova nisu se mijenjali te su zadržali 14% udio u ukupnim komercijalnim smještajnim kapacitetima, odnosno 11% udio u ukupnim smještajnim kapacitetima.

Tablica 3-5 Broj kreveta u kampovima prema vrsti smještajne jedinice i kategorizaciji, 2020.-2024.

Podvrsta objekta	Vrsta smještajne jedinice	Kategorija smještajne jedinice	2020	2021	2022	2023	2024	Promjena 2024./ 2020.
Kamp	Kamp mjesto	Nema kategorizacije	1.182	1.182	1.182	1.182	1.182	0,00%
	Kamp parcela		48	48	48	48	48	0,00%
	Pokretna kućica (mobile home)		570	570	570	570	570	0,00%
	Studio apartman		61	61	61	61	61	0,00%
			Ukupno	1.861	1.861	1.861	1.861	1.861
	Udio u ukupnim komercijalnim smještajnim		14%	13%	14%	13%	14%	
	Udio u ukupnim smještajnim kapacitetima		12%	11%	11%	11%	11%	

Izvor: obrada autora, eVisitor.

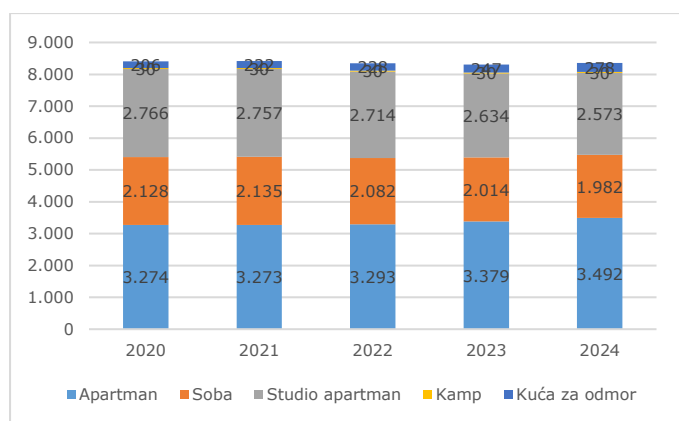
OBJEKTI U DOMAĆINSTVU

Prema broju kreveta po vrsti smještajne jedinice u objektima u domaćinstvu prevladavaju **apartmani i studio apartmani**, pri čemu se broj kreveta u apartmanskim smještajima u apsolutnom broju povećava u promatranom razdoblju 2020.-2024., a broj kreveta u studio apartmanima smanjuje. Pad bilježe i sobe, dok raste broj kapaciteta u kućama za odmor, dok je broj kreveta u kampovima u domaćinstvu stabilan.

²⁶ 2025. godine kamp nije poslovao, jer vlasnici (Club Adriatic) nisu na vrijeme uspjeli sve segmente njegove nove ponude podići na pet zvjezdica.

²⁷ Podaci preuzeti sa: <https://www.camping.hr/hr/kampovi/basko-polje>

Prikaz 3-4 Broj kreveta prema vrsti smještajne jedinice u objektima u domaćinstvu, 2020.-2024.

Izvor: obrada autora, eVisitor.

Kvaliteta smještaja sagledana prema kategorizaciji smještajnih objekata u domaćinstvu prema vrsti smještajne jedinice i broju kreveta, pokazuje da je najveći udio smještajnih kapaciteta kategoriziranih s **3 zvjezdice**, i to u **apartmanima i studio apartmanima**. U razdoblju 2020.-20204. evidentan je blagi pad ukupnog broja kreveta za 0.58%, i to najviše u sobama s 1 zvjezdicom (-25%), te studio apartmanima s 3 zvjezdice (-11,46%), uz veliki (dvoznamenkasti i troznamenkasti) rast broja kreveta u sobama s 4 zvjezdice, i sobama i studio apartmanima bez kategorizacije. Evidentan je i rast smještajnih kapaciteta u kućama za odmor s 3 i 4 zvjezdice, dok apartmani s 3 zvjezdice bilježe stabilan rast.

Udio smještajnih kapaciteta u objektima u domaćinstvu u ukupnim komercijalnim smještajnim kapacitetima je za promatrano razdoblje zadržan na oko 60%, što u konačnici implicira i brojne izazove ovakvog razvoja turističke ponude.

Naime, dominantna uloga smještaja u objektima u domaćinstvu u ukupnoj turističkoj ponudi smještaja, ima pozitivne učinke u vidu uključivanja lokalnog stanovništva, razvoja poduzetništva i potencijalne ravnomjernije prostorne raspodjele turističkih tokova, no istodobno otvara izazove u pogledu profesionalizacije, standardizacije i kvalitete usluge. Dodatno, ovaj oblik ponude kapaciteta karakterizira izražena sezonalnost i niža dodana vrijednost, pogotovo u odnosu na hotelski smještaj, potrebno je jačati sustavno upravljanje ovim segmentom te usmjeriti razvoj prema uravnoteženijoj strukturi ponude, uz poticanje ulaganja u hotele i druge profesionalne oblike smještaja višeg standarda.

Tablica 3-6 Broj kreveta u objektima u domaćinstvu prema vrsti smještajne jedinice i kategorizaciji, 2020.-2024.

Vrsta	Kategorija	2020	2021	2022	2023	2024	Promjena 2024./2020.
Apartman	1 zvjezdica	62	58	58	58	58	-6,45%
Soba	1 zvjezdica	164	156	145	141	123	-25,00%
Studio apartman	1 zvjezdica	68	68	72	72	68	0,00%
Apartman	2 zvjezdice	288	289	288	298	293	1,74%
Kamp	2 zvjezdice	30	30	30	30	30	0,00%
Kuća za odmor	2 zvjezdice	18	18	18	22	22	22,22%
Soba	2 zvjezdice	422	417	399	377	385	-8,77%
Studio apartman	2 zvjezdice	396	408	405	415	420	6,06%
Apartman	3 zvjezdice	2.680	2.686	2.699	2.780	2.878	7,39%
Kuća za odmor	3 zvjezdice	84	90	88	91	100	19,05%
Soba	3 zvjezdice	1.540	1.540	1.510	1.478	1.405	-8,77%
Studio apartman	3 zvjezdice	2.260	2.239	2.179	2.078	2.001	-11,46%
Apartman	4 zvjezdice	244	240	238	230	246	0,82%
Kuća za odmor	4 zvjezdice	98	108	116	128	144	46,94%
Soba	4 zvjezdice	2	22	22	12	22	1000,00%
Studio apartman	4 zvjezdice	42	42	42	42	42	0,00%
Kuća za odmor	5 zvjezdica	6	6	6	6	6	0,00%
Apartman	Nema kategorizacije	0	0	10	13	17	70,00%
Kuća za odmor	Nema kategorizacije	0	0	0	0	6	
Soba	Nema kategorizacije	0	0	6	6	47	683,33%
Studio apartman	Nema kategorizacije	0	0	16	27	42	162,50%
Ukupno		8.404	8.417	8.347	8.304	8.355	-0,58%
Udio u ukupnim komercijalnim smještajnim kapacitetima		62,87%	60,58%	62,05%	59,67%	60,72%	
Udio u ukupnim smještajnim kapacitetima		52,39%	50,17%	50,39%	48,27%	48,66%	

Izvor: obrada autora, eVisitor.

OSTALI UGOSTITELJSKI OBJEKTI ZA SMJEŠTAJ

U ostalim ugostiteljskim objektima za smještaj prevladava broj kreveta u smještajnim jedinicama – apartmanima i sobama, i to sa 3 zvjezdice, pri čemu se u promatranom razdoblju najviše očituje porast kapaciteta u apartmanima sa 2 zvjezdice i kućama za odmor s 4 zvjezdice.

Tablica 3-7 Broj kreveta u ostalim ugostiteljskim objektima za smještaj, prema vrsti smještajne jedinice i kategorizaciji 2020.-2024.

Vrsta	Kategorija	2020	2021	2022	2023	2024	Promjena 2024./2020.
Studio apartman	1 zvjezdica	4	4	4	4	4	0,00%
Apartman	2 zvjezdice	8	18	30	42	47	487,50%
Soba	2 zvjezdice	146	146	150	159	159	8,90%
Studio apartman	2 zvjezdice	68	75	70	88	124	82,35%
Apartman	3 zvjezdice	335	341	438	459	501	49,55%
Kuća za odmor	3 zvjezdice	16	16	16	24	30	87,50%
Soba	3 zvjezdice	289	321	321	293	293	1,38%
Studio apartman	3 zvjezdice	137	141	134	182	188	37,23%
Apartman	4 zvjezdice	122	164	176	170	168	37,70%
Kuća za odmor	4 zvjezdice	8	8	24	40	48	500,00%
Soba	4 zvjezdice	61	61	61	84	84	37,70%
Studio apartman	4 zvjezdice	67	67	67	67	67	0,00%
Objekt za robinzonski smještaj	Nema kategorizacije	52	52	52	52	52	0,00%
Ukupno:		1.313	1.414	1.543	1.664	1.765	34,42%
Udio u komercijalnim smještajnim kapacitetima		9,82%	10,18%	11,47%	11,96%	12,83%	
Udio u ukupnim smještajnim kapacitetima		8,19%	8,43%	9,32%	9,67%	10,28%	

Izvor: obrada autora, eVisitor.

NEKOMERCIJALNI SMJEŠTAJ

Sagledavajući broj smještajnih kapaciteta u nekomercijalnom smještaju prema podvrsti objekta i vrsti smještajne jedinice, jasan je trend rasta u svim objektima, uz visok udio kreveta u kućama stanovnika i kućama za odmor te stanovima za odmor, što odražava vikendaški karakter turista u nekomercijalnom smještaju, uz sve ostale reperkusije nekomercijalnog smještaja na prostor i gospodarstvo destinacije. Nadalje, u razdoblju

2020.-2024. raste broj kreveta u nekomercijalnom smještaju, te udio kapaciteta nekomercijalnog smještaja u ukupnim smještajnim kapacitetima (19%).

Tablica 3-8 Broj kreveta prema podvrsti objekta i vrsti smještajne jedinice u nekomercijalnom smještaju, 2020.-2024.

Podvrsta objekta	Vrsta smještajne jedinice	2020	2021	2022	2023	2024	Promjena 2024./2020.
Kuća stanovnika općine/grad	Kuća	1.126	1.196	1.277	1.300	1.327	17,85%
Kuća za odmor (vikendica)	Kuća	683	752	778	830	825	20,79%
Stan stanovnika općine/grad	Kuća	4	4	4	4	4	0,00%
Stan za odmor (vikendica)	Kuća	4	4	8	12	12	200,00%
Kuća stanovnika općine/grad	Stan	0	0	0	1	1	100,00%
Stan stanovnika općine/grad	Stan	134	153	161	169	181	35,07%
Stan za odmor (vikendica)	Stan	721	773	883	972	1.060	47,02%
Ukupno		2.672	2.882	3.111	3.288	3.410	27,62%
Udio u ukupnim smještajnim kapacitetima		16,66%	17,18%	18,78%	19,11%	19,86%	

Izvor: obrada autora, eVisitor.

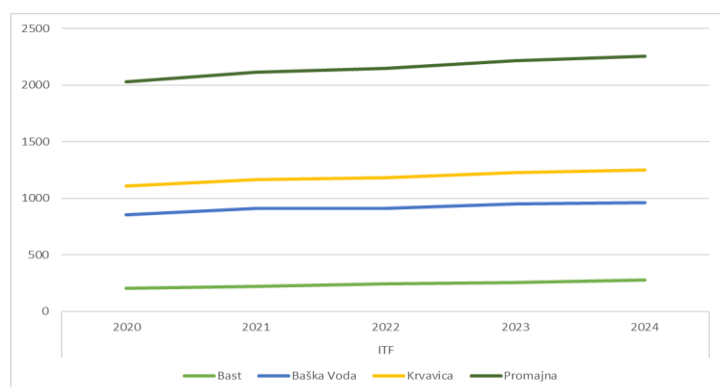
U svjetlu prezentiranih kvantitativnih pokazatelja o stanju i strukturi smještajnih kapaciteta na području Baške Vode, važno je promotriti i kvalitativne reperkusije ovakvog razvojnog trenda. Prema rezultatima TOMAS istraživanja (Marušić i sur., 2023), gosti u obiteljskom smještaju u 2022. godini troše prosječno 139 eura dnevno, što je znatno manje u usporedbi s hotelskim gostima čija potrošnja doseže 195 eura dnevno. Istovremeno, prosječna potrošnja u hotelima Splitsko-dalmatinske županije iznosila je 251 euro dnevno, dok je u obiteljskom smještaju (kućanstvima) iznosila 175 eura, te upućuje na „poželjnu“ strukturu smještajnih kapaciteta.

Dodatno, važno je naglasiti da, unatoč kontinuiranom rastu smještajnih kapaciteta na području Baške Vode tijekom posljednjih pet godina, osobito u kategoriji objekata u domaćinstvu (Tablica 8), dolazi do relativnog usporavanja trenda rasta, što upućuje na **određenu saturaciju prostora**.

Kako bi se dobila preciznija slika stvarne prostorne distribucije smještajnih kapaciteta te **intenziteta pritisaka** koje oni stvaraju u naseljima pod nadležnošću općine Baška Voda, u Prikazu 9 dana je vrijednosti. tzv. „indeksa funkcionalnosti turizma – ITF destinacije Baška Voda“, poznatog i kao Defert-Baretjeov indeks.²⁸ Kretanje ITF-a u naseljima Baške Vode pokazuje izrazito visoke vrijednosti i trend rasta, što upućuje na **dominantnu turističku funkcionalizaciju prostora**.

²⁸ Indeks turističke funkcionalnosti (ITF) mjeri intenzitet turističke aktivnosti na određenom području te se izračunava kao broj turističkih kreveta (ili soba) na 100 stanovnika. Viša vrijednost indeksa označava veću koncentraciju turističke infrastrukture u odnosu na lokalno stanovništvo, što ujedno znači i snažnije opterećenje prostora turističkim kapacitetima i aktivnostima. Prema standardnoj interpretaciji, vrijednost manja od 10 upućuje na niski intenzitet turističkog opterećenja, interval od 20 do 39,9 označava umjereni intenzitet, vrijednosti između 40 i 99,9 ukazuju na visoku razinu turističke opterećenosti prostora, dok vrijednost iznad 100 upućuje na dominaciju turizma te izrazito visoko opterećenje prostora turističkom infrastrukturom i aktivnostima.

Prikaz 3-5 Indeks funkcionalnosti turizma (broj kreveta/soba na 100 stanovnika), 2020.-2024.

Izvor: obrada autora, podaci Državnog zavoda za statistiku i eVisitor-a.

Bast bilježi kontinuirani porast ITF-a s 203,73 u 2020. na 277,61 u 2024. To znači da broj kreveta višestruko nadmašuje broj stalnih stanovnika (134), čime se potvrđuje izrazito snažna turistička orijentacija ovog malog naselja. Trend rasta ITF-a ukazuje na sve veću koncentraciju turističkih kapaciteta i pojačani pritisak na lokalnu zajednicu, infrastrukturu i društvenu strukturu.

Baška Voda, uključujući i Topiće, ima najviši broj kapaciteta u apsolutnom smislu, s oko 11.487–12.253 kreveta, dok stalno stanovništvo iznosi 1.766. ITF varira između 650,45 i 693,83, što ukazuje na ekstremno visok intenzitet turističke aktivnosti. Ovakve vrijednosti daleko premašuju prag od 100, što označava dominaciju turizma u lokalnoj strukturi. Fluktuacije ITF-a kroz godine (npr. blagi pad u 2022.) ne mijenjaju činjenicu da se radi o izrazito turistički orijentiranom području, s velikim sezonskim opterećenjem lokalne infrastrukture i društvenih resursa.

Kravisica (koja uključuje i kapacitete Bratuša) pokazuje kontinuirani rast ITF-a s 254,49 u 2020. na 284,94 u 2024. Broj kreveta (794–889) višestruko nadmašuje broj stanovnika (312), što potvrđuje snažnu turističku funkcionalizaciju i povećano opterećenje lokalne zajednice. Iako je ovo naselje veće od Basta, intenzitet pritiska prema broju stanovnika je i dalje vrlo visok.

Promajna bilježi najviši ITF u regiji, s porastom s 922,22 u 2020. na 1.007,94 u 2024. Kapaciteti (3.486–3.810 kreveta) u odnosu na broj stanovnika (378) pokazuju višestruko nadilaženje nosivosti prostora. Takav izrazito visok ITF ukazuje na gotovo potpunu turističku dominaciju nad lokalnom zajednicom i jasan pritisak na resurse, infrastrukturu i društvenu koheziju.

Sva promatrana naselja imaju ITF vrijednosti znatno iznad 100, što ukazuje na **izrazitu turističku orijentiranost i prekomjerno opterećenje prostora turističkim kapacitetima**. Posebno kritična su manja naselja poput Basta i Promajne, gdje broj kreveta višestruko nadmašuje broj stanovnika.

3.1.4 Sportsko-rekreacijska infrastruktura

Općina Baška Voda nudi raznoliku sportsku i rekreativnu ponudu koja uključuje timske sportove, individualne aktivnosti, ekstremne sportove, rekreacijske najmove i aktivnosti u prirodi. Većina sadržaja koncentrirana je u mjestu Baška Voda, dok okolna naselja i prirodna područja poput Basta, Topića, Bratuša, Kravice i PP Biokovo nude aktivnosti u prirodi, planinarenje, slobodno penjanje, ribolov i lov.

Tradicionalni sportski sadržaji, poput nogometa, košarke, tenisa, boćanja, stolnog tenisa i juda, uglavnom su vezani uz lokalne udruge i škole, ali također mogu poslužiti i za sportski turizam kroz turnire i ljetne škole sportova.

Vodeni sportovi i aktivnosti na plaži, uključujući ronjenje, jet-ski, parasailing, SUP i e-surf, naglašavaju sezonalni karakter ponude i turističku orijentaciju općine, dok privatni centri omogućuju i najam opreme za bicikle, e-bikeove, e-romobile i brodove. Pješačke staze koje povezuju cijelu općinu te planinarske staze u PP Biokovo nude cjelogodišnje mogućnosti rekreacije i aktivnog turizma, promičući prirodne resurse i očuvanje okoliša.

Općina Baška Voda ima sveobuhvatan potencijal za sport i rekreaciju, kombinirajući sezonski turizam, lokalne sportove i aktivnosti u prirodi. Raznolikost lokacija i tipova sadržaja omogućuje integraciju obalnog i ruralnog turizma, što može povećati atraktivnost općine za različite skupine turista, od obiteljskih posjeta do avanturističkih i ekoturističkih programa. Povezivanjem tradicionalnih sportova s turističkim ponudama i razvojem novih rekreativnih aktivnosti moguće je dodatno ojačati lokalni turistički proizvod i produžiti sezonu.

Tablica 3-9 Sadržaji i pružatelji usluga sporta i rekreacije u Općini Baška Voda

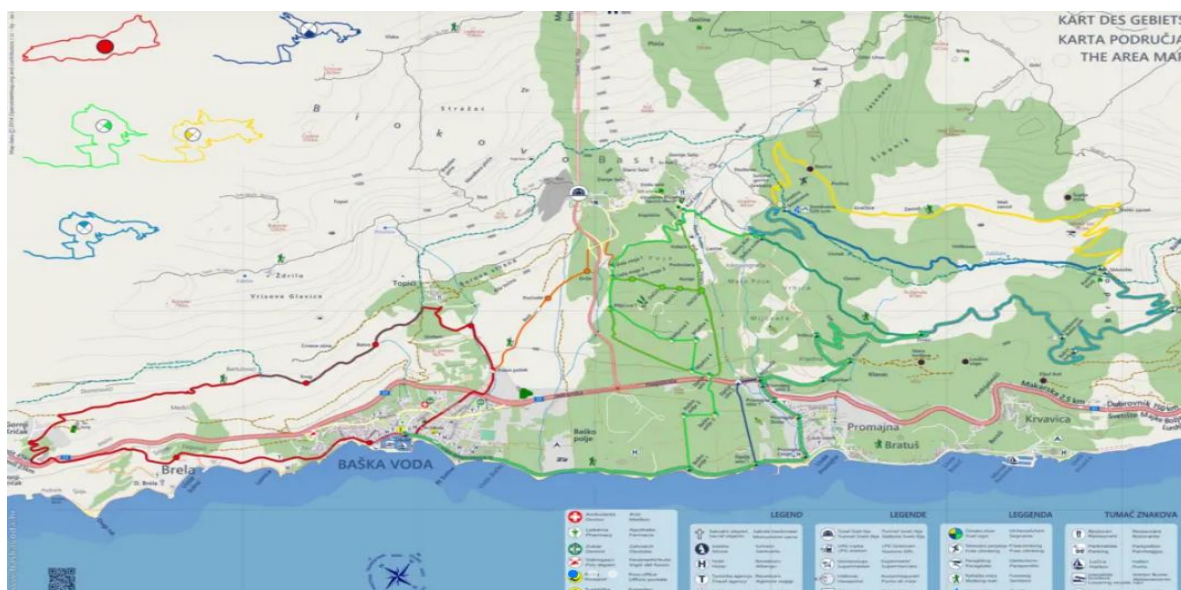
Tip sadržaja	Lokacija (naselje)	Pružatelj usluge
Nogometni stadion	Baška Voda	NK Urania
Boćalište	Baška Voda	Boćarski klub Baška Voda
Stolni tenis	Baška Voda	Stolnoteniski klub Baška Voda
Judo	Baška Voda	Judo klub (lokalna sportska udruga)
Tenis	Baška Voda	Hotel Horizont
Košarka / mali nogomet	Baška Voda	OŠ Bariše Granića Meštra (Baško Polje) / lokalne sportske udruge
Ronjenje	Baška Voda, Krvavica	Lokalni ronilački centri
Jet-ski	Baška Voda (plaža)	Ankora, Koko
Parasailing	Baška Voda (plaža)	Privatni pružatelji na plaži
Slobodno penjanje	Bast, Topići	Planinarske i sportsko-penjačke udruge
Planinarenje	Bast, Topići, Biokovo	Planinarsko društvo / PP Biokovo
Lov	Zaleđe (Bast, Topići)	Lovačko društvo
Sportski ribolov	Bratuš, Krvavica, obalni pojas	Sportsko-ribolovne udruge
SUP / kajak / e-surf	Baška Voda (Obala sv. Nikole)	Privatni centar za najam opreme
Jet-ski za djecu	Baška Voda (plaža)	Privatni centar za najam opreme
Bilijar i stolni tenis	Baška Voda (Obala sv. Nikole)	Privatni centar za rekreaciju
Rent a bike	Baška Voda	Lokalni iznajmljivač bicikala
Rent a e-bike	Baška Voda	Lokalni iznajmljivač e-bicikala
Rent a e-scooter	Baška Voda	Lokalni iznajmljivač e-romobila
Rent a boat / brodski izleti	Baška Voda, Promajna	Privatni iznajmljivači plovila, lokalne agencije
Pješačke staze	Ukupno sva naselja (Baška Voda, Promajna, Krvavica, Bast, Topići, Bratuš)	Turistička zajednica / PP Biokovo / lokalne udruge

Izvor: Web stranica Općine Baška Voda, i drugi Internet izvori, 2025.

3.1.4.1 Pješačke staze i promatranje ptica

Planina Biokovo, koja se uzdiže neposredno iznad Baške Vode, predstavlja jedan od najvrjednijih prirodnih resursa destinacije te čini važan dio turističke ponude općine. Zbog svoje iznimne biološke raznolikosti i uključenosti u mrežu NATURA 2000, ovo područje nudi širok raspon mogućnosti za razvoj aktivnog i ekoturizma. Posjetiteljima su dostupne brojne staze koje povezuju priobalje s planinskim zaleđem i vode do najviših vrhova, uključujući i Sv. Jure na 1762 metra nadmorske visine. Posebno se ističu staze koje prolaze kroz naselja Bast i Topići, preko Podglogovika, te do Botaničkog vrta Kotišina, dok rute poput Pod Rudanušom dodatno obogaćuju ponudu.

Prikaz 3-6 Karta pješačkih staza

Izvor: TZO Baška Voda, 2025. Dostupno na: <https://baskavoda.hr/pjesacke-staze>

Na području između mora i planine Biokovo označeno je pet pješačkih staza, koje su na Karti pješačkih staza **prikazane različitim bojama**. Staze se mogu svrstati u lakše i srednje zahtjevne, što ovisi o duljini rute i visinskoj razlici između najniže i najviše točke. Tiskana karta s ucrtanim stazama dostupna je u uredu Turističke zajednice te u njegovim ispostavama u Promajni, Bratušu i Krvavici, a zajedno s GPX tragovima staza može se preuzeti i s mrežnih stranica TZO Baška Voda, što olakšava navigaciju tijekom izleta.

Osim označenih staza, na karti su ucrtane i neoznačene rute te planinarske staze na Biokovu, od prijevoja Dubci do područja iznad Makarske. Ove staze na terenu su dijelom obilježene od strane HGSS-a i planinarskih društava, no na karti nemaju preporučene smjerove niti boje, a izletiti se na planinu savjetuju isključivo uz vođenje licenciranog vodiča.

Dio označenih staza preklapa se, što omogućuje sastavljanje vlastitih ruta prema željama i sposobnostima pješaka. U svim općinskim naseljima postavljene su karte područja s ucrtanim stazama, a duž staza postavljeni su crveni smjerokazi koji, osim naziva i GPS koordinata lokacije, pokazuju smjer do sljedećih točaka na ruti određene boje s udaljenostima u metrima. Nazivi točaka na stazama, poput Veliko Brdo ili Babin zub, označavaju lokalna križanja i ne upućuju na poznate vrhove ili stijene izvan ovog područja.

Tablica 3-10 Duljina, visinska razlika i rute pješačkih staza prema bojama na Karti pješačkih staza

Boja staze	Duljina (km)	Visinska razlika (m)	Ključne točke / opis rute
Zelena	16	350	Početak: Baška Voda (hotel Slavia) → Baškoga polja → Pomorski desant → Promajna → Miovača → potok Vrbica → Dvori → Borov kuk → Kod križa u Bastu → Velike meje → Mijalice → Dječje selo → Baška Voda
Svijetloplava	23	527	Baška Voda → Baškoga polja → Dječje selo → Bast → Kod križa → Smokvena (vidikovac i stijena za penjanje) → Sklonište → Grebišće → križanje Veliko Brdo → križanje Ključ kuku (Babin zub) → Dvori → Borov kuk → Smokvena → Basta → Baška Voda
Žuta	26	700	Baška Voda → Baškoga polja → Promajna → Miovača → potok Vrbica → Dvori → Babin zub →

Boja staze	Duljina (km)	Visinska razlika (m)	Ključne točke / opis rute
			Veliko Brdo → Sklonište → Veliki zavod → Stazica → Smokvena → Kod križa u Bastu → Velike meje → Mijalice → Dječje selo → Baška Voda
Tamnoplava	24	500	Baška Voda → Baškoga polja → Dječje selo → Miovača → Dvori → Babin zub → Veliko Brdo → Sklonište → Smokvena → Kod križa u Bastu → Velike meje → Mijalice → Dječje selo → Baška Voda
Crvena	9	300	Baška Voda → Pekin potok → Greben → Topići (kapela Uzvišenja sv. Križa) → Batva → Krug → Krička u Brelima → mjesto do mora → Soline → Baška Voda

Izvor: obrada autora, TZO Baška Voda, 2025.

Biokovo je i prepoznato odredište za promatranje ptica. Staze omogućuju susrete s raznim vrstama ptica, što ovo područje čini atraktivnim za ljubitelje prirode i promatrače koji traže autentičan doživljaj u mirnom i očuvanom krajoliku. Upravo je ova komponenta snažno naglašena kroz projekt **BETSA (Bird-watching and Eco Tourism in South Adriatic)**, financiran iz IPA prekograničnog programa Hrvatska – Crna Gora 2007.–2013. Projektom su definirane mikrolokacije za promatranje ptica, razvijeni sadržaji namijenjeni eko turizmu i održane radionice s lokalnim pružateljima usluga, pri čemu je područje Općine Baška Voda bilo jedno od središnjih mjesta aktivnosti.

Na taj način Biokovo, osim što pruža mogućnosti planinarenja i aktivnog odmora, postaje i platforma za razvoj specijaliziranih oblika turizma u skladu s europskim trendovima održivosti. Time se turistička ponuda Općine Baška Voda obogaćuje sadržajima koji prelaze granice klasičnog ljetnog odmora i privlače posjetitelje tijekom cijele godine.

3.1.4.2 Plaže

Općina Baška Voda raspolaže raznovrsnim plažama koje pružaju kvalitetne sadržaje za turiste svih dobnih skupina. Plaže predstavljaju ključni element turističke infrastrukture Općine Baška Voda, s dobro razvijenim sadržajima, pristupom sigurnosti i mogućnostima za rekreaciju, što doprinosi atraktivnosti destinacije. U naselju Baška Voda su tri glavne plaže Općine: Nikolina, Uranija i Podluka – Ikovac, ukupne površine 30.080 m². Površina svih plaža Općine Baška Voda iznosi 80.680 m².

Tablica 3-11 Duljina i površina plaža Općine Baška Voda

	Plaža	Lokacija (naselje)	Duljina (m)	Površina (m ²)
1	Plaža Podluka - Ikovac	Baška Voda	570	7.980
2	Plaža Podluka	Baška Voda	620	14.700
3	Plaža Nikolina ²⁹	Baška Voda	780	7.400
4	Plaža Baško Polje	Baška Voda	700	16.800
5	Plaža Dječje Selo	Promajna	1.000	15.400
6	Plaža Promajna	Promajna	480	14.900
7	Plaža Bratuš	Bratuš	300	2.500
8	Plaža Krvavica	Krvavica	70	1.000
	Ukupno:		4.520	80.680

Izvor: Marković, M. (2008). Sustainable Tourism Development in Croatian Coastal Area – Pilot project Baška Voda. Split: PAP/RAC.

²⁹ Podaci o površini plaže dostupni u dokumentu Regionalni program uređenja i upravljanja morskim plažama na području Splitsko-dalmatinske županije, dostupno na: <https://www.dalmacija.hr/Portals/0/docs/SC14-177%20Finalni%20dokument.pdf>

3.1.4.3 Specifični lokaliteti i turistički sadržaji

Uvrštavanje Baške Vode na kartu filmskih lokacija daje ovoj destinaciji dodatnu vrijednost, osobito u kontekstu kulturnog i filmskog turizma. Sve više putnika traži mjesta koja su prepoznatljiva iz popularnih serija i filmova, a iskustvo posjeta lokacijama snimanja nudi poseban oblik doživljaja prostora. Od polovice prošloga stoljeća do danas 6 značajnih filmskih produkcija snimano je na području Baške Vode (Tablica 3-12).

Tablica 3-12 Filmovi snimljeni na baškovoškim lokacijama

Naslov	Godina / Produkcija	Lokacija / Napomena
1 Hoja Lero	1952. – Avala Film	Snimano u Promajni i Baškoj Vodi
2 Gobbiah, Mon Amour (Gobbiah, ljubavi moja)	1956. – francusko-italsko-jugoslavenska koprodukcija	Kadrovi uz obalu Baške Vode
3 Dvije noći u jednom danu	1963. – Avala Film	Obalni dijelovi Baške Vode
4 Koraci kroz maglu	1966. – FRZ Beograd	Baška Voda i okolni krajolik
5 Prva ljubav	1970. – Filmske novosti, Beograd i Kosovo film	Snimano na plažama i ulicama Baške Vode
6 Igra prijestolja (Game of Thrones)	2014. – HBO	Greben između Baške Vode i Topića te područje „Dvori“ iznad Promajne

Izvor: TZO Baška Voda.

Seriya **Igra prijestolja**, kao jedna od najpoznatijih svjetskih televizijskih produkcija, ostavila je trag i na području Baške Vode. U vrijeme snimanja korištene su atraktivne lokacije čiji je dramatični krajobraz poslužio kao kulisa za scene u fiktivnom gradu Meereenu. Posebno se ističe **Greben**, iznad Baške Vode i u blizini naselja Topići, gdje su snimane scene dolaska Daenerys pred zidine grada i prizori borbi, dok su okolne litice i stijene poslužile kao autentičan ambijent za pojavljivanje zmajeva. Također, u **Dvorima** iznad Promajne nalaze se ostaci utvrde koji su uključeni u pojedine kadrove.

Općina Baška Voda tu ima priliku naglasiti jedinstvenu kombinaciju prirodnih ljepota i globalne prepoznatljivosti, stvarajući dodatni sloj identiteta destinacije i obogaćujući svoju turističku ponudu.

3.1.5 Manifestacije i događanja

Program Baškovoškog lita pokazuje bogatu i raznoliku ponudu kulturnih, zabavnih i glazbenih sadržaja koji se odvijaju od kraja travnja do kraja rujna, pokrivajući gotovo cijelu turističku sezonu.

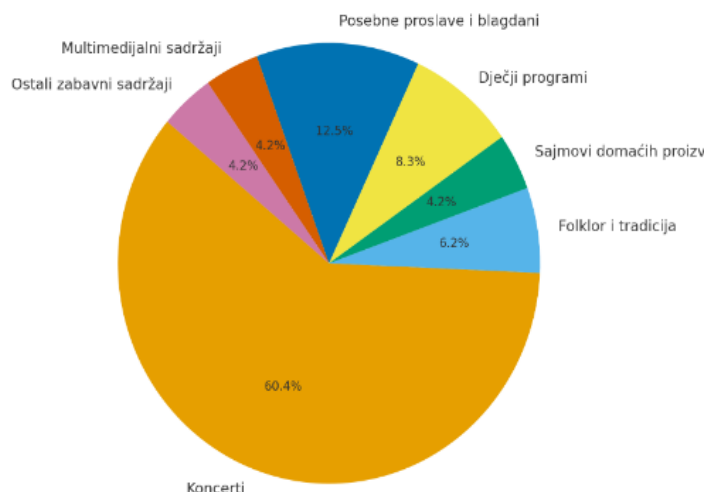
U 2025. u program događanja **28. Baškovoškog lita** (engl. Baška Voda Summer Festival) su uključeni različiti prostori (centar mjesta, trgovi, riva, plaže, crkva, park, stara sela), čime se ostvaruje dojam živosti i prostorne raspršenosti događanja, dok sudjelovanje i okolnih naselja (Promajna, Bratuš, Krvavica, Bast) potvrđuje cjelokupnu **prostornu dimenziju manifestacije** na području Općine.

Sadržajno, prevladavaju koncerti različitih žanrova – od klapske i dalmatinske glazbe, folklor a i evergreena, do pop i rock nastupa, tribute bendova i DJ programa. Time se zadovoljavaju različite ciljne skupine: obitelji, starija publika, ljubitelji tradicije i mlađa generaciju.

Uz to, program uključuje i sajmove domaćih proizvoda **„Okusi Hrvatsku!“**, dječje radionice, likovne večeri („Wine & Paint“, „Gin & Paint“), te posebne proslave (Dan općine, Dan pobjede, Velika Gospa, fešta sv. Roka, „Pozdrav litu“).

Kvalitativno, vidljiv je balans između tradicionalnih sadržaja (klape, folklor, lokalne fešte, sajmovi) i modernih atrakcija (wellness radionice, tribute koncerti, DJ eventi), što doprinosi širem turističkom doživljaju i produženju boravka. Veliki naglasak stavljen je i na međugeneracijsku uključenost, od dječjih programa do večernjih zabava za odrasle.

Prikaz 3-7 Struktura ponude manifestacija prema vrsti, 2025.

Izvor: obrada autora.

Ukupno gledano, program Baškovoškog lita ima funkciju oblikovanja prepoznatljivog kulturno-turističkog identiteta destinacije. Obogaćuje ponudu klasičnog sunce-more turizma, jača lokalnu zajednicu kroz sudjelovanje kulturno-umjetničkih društava i izvođača, a istodobno povećava atraktivnost Baške Vode i njenih naselja kao ljetne destinacije koja nudi mnogo više od pasivnog odmora na plaži.

3.1.6 Ugostiteljski i gastronomski sadržaji

3.1.6.1 Restorani i barovi

Na području Baške Vode evidentirano je 33 restorana i 12 barova/kafića prema službenim i provjerenim izvorima, dok se u sezoni taj broj povećava na približno 40–45 restorana te 20–25 barova i kafića, uključujući sezonske i manje ugostiteljske objekte evidentirane na Google Mapsu i u javnim direktorijima.

Tablica 3-13 Restorani i barovi u Općini Baška Voda

Naselje	Tip objekta	Naziv
Baška Voda	Restoran	Borik, Bracera, Del Posto, King, Matrioška, Milenij, Palac, Paradiso, Puntin, Victoria, Bistro Al dente, Bistro Karlo, Bistro Putnik, Buffet Gann, Buffet Plaža, Pizzeria Dalmatino, Pizzeria Papagaj
Baška Voda	Bar/kafić	Kantun bar (Grand Hotel Slavia), Pool Bar (Hotel Horizont), Caffè bar Bava, Beach bar Južnjačka utjeha (Ikovac), Beach club Apollo, Bahari Lounge & Beach Bar, Johnny Beach Bar & Restaurant, Brothers caffè & cocktail bar
Promajna	Restoran	Astoria, Edita, Gastro, San, Tribidrag, Konoba Riva, Konoba Pukić, Hajduk, Hoja Lero, Marelllo
Promajna	Bar/kafić	Lanterna beach bar, Tribidrag Restaurant & Bar, Hoja Lero (bar uz restoran)
Bratuš	Restoran	Konoba Bratuš

Naselje	Tip objekta	Naziv
Krvavica	Restoran	Don Antonio, Restaurant Ramova
Topići	Restoran	Taverna / restoran u selu, Konoba Panorama
Bast	—	—

Izvor: Službene web stranice Općine Baška Voda i TZO Baška Voda, google maps, i slično.

3.1.6.2 Gastronomija

Gastronomska ponuda Baške Vode temelji se na spoju mora i planinskog zaleđa, što se očituje u jelima koja čine važan dio lokalnog identiteta. Turistička zajednica na svojim je mrežnim stranicama podijelila popis tradicionalnih recepata, omogućujući posjetiteljima i svim zainteresiranim da i u vlastitim domovima pokušaju replicirati autentične okuse ovoga podneblja.

Posebno mjesto zauzima **Biokovska peka**, jelo koje se priprema od mesa, krumpira i povrća pečenih pod pekom na žaru. Osim što predstavlja kulinarski specijalitet, ona je i simbol zajedništva jer okuplja obitelji i prijatelje oko ognjišta. Uz nju, nezaobilazni su **baškovoški rafioli**, tradicionalni kolači punjeni bogatim nadjevom od oraha, aromatizirani domaćim likerima, koji se povezuju s blagdanima i obiteljskim proslavama.

Ova jela, zajedno s ribljim brudetima, grdobinom „na lešo“, pašticađom i fritulama, čine jezgru gastronomske ponude Baške Vode. Kulinarska baština time postaje sastavni dio turističkog doživljaja i važan element identiteta destinacije, nudeći posjetiteljima mogućnost da upoznaju mjesto kroz njegove autentične okuse i mirise.

3.1.7 Posrednici u turizmu

3.1.7.1 Turističke agencije

Općina Baška Voda ima raznoliku ponudu turističkih agencija koje pokrivaju širok spektar usluga, od smještaja i izleta do avanturističkih i nautičkih iskustava. Većina agencija koncentrirana je u Baškoj Vodi, dok su neke smještene u okolnim naseljima poput Promajne i Krvavice. Agencije kao što su TA AS Adria Service, TA Duga, TA E TRAVEL i TA Solemya nude kompletne turističke usluge, uključujući smještaj, transfer i organizaciju izleta, te druge morske sadržaje.

Tablica 3-14 Turističke agencije u Baškoj Vodi

	Agencija	Mjesto	Opis / napomene
1	TA AS Adria Service	Baška Voda	Organizacija izleta, transferi i usluge za turiste.
2	TA Duga	Baška Voda	Kompletne turističke usluge: smještaj, izleti, prijevoz.
3	TA E TRAVEL	Baška Voda	Turoperatorske usluge i izleti na Jadranu.
4	TA Safari Buggy	Baška Voda	Avanturističke ture buggy vozilima.
5	TA Solemya	Baška Voda	Izleti, smještaj i individualni aranžmani.
6	Dalmatinac Tours	Baška Voda	Ekskurzije i izleti u regiji.
7	TA Pluto Turizam	Promajna	Smještaj i lokalni izleti.
8	Bonavia	Baška Voda	Turističke usluge i aranžmani.
9	TA Trail Blazers Travel	Baška Voda	Avanturističke i pješačke ture.
10	TA Promajna Tours	Promajna	Organizacija izleta i usluge u Promajni.
11	TA A.S. Prestige Group	Krvavica	Turističke usluge i aranžmani u Krvavici.

Izvor: Službene web stranice Općine Baška Voda i TZO Baška Voda, google maps, i slično.

Uz standardne usluge izleta i smještaja, prisutne su i agencije koje nude avanturističke i specijalizirane ture, poput TA Safari Buggy i TA Trail Blazers Travel, fokusirane na buggy

vožnje ili pješačke ture. Neke lokalne agencije dodatno pružaju individualne aranžmane i prilagođene izlete, čime obogaćuju turističku ponudu. Agencije u Promajni i Krvavici, poput TA Pluto Turizam, TA Promajna Tours i TA A.S. Prestige Group, proširuju usluge i na okolna naselja, čime se turistička ponuda širi izvan središta Baške Vode i uključuje cijeli primorski prostor općine.

Mreža turističkih agencija u Baškoj Vodi omogućuje posjetiteljima raznovrsne sadržaje i prilagođene aranžmane, kombinirajući klasični turistički smještaj i izlete s aktivnim, avanturističkim i nautičkim iskustvima, čime doprinosi raznolikosti i atraktivnosti turističkog proizvoda općine.

3.1.7.2 Izletnička ponuda i pružatelji usluga

Izleti iz Baške Vode dodatno proširuju turističku ponudu destinacije i čine je atraktivnim polazištem za istraživanje Dalmacije i okolnih regija. Brodari poput **MB Marina, MB Padrea, MB Bibe i MB Salvatora** svakodnevno organiziraju plovidbe prema otocima Braču i Hvaru, s uključenim stajanjima u mjestima poput Bola i Jelse te mogućnostima kupanja i uživanja u lokalnoj gastronomiji na brodu. Izleti brodom omogućuju posjet obližnjim otocima, ali i povijesnom Omišu i uživanje u panoramskom razgledu zapadnog dijela Makarske rivijere; neki brodovi usputno kupe goste i u Promajni, čime se povećava dostupnost ponude.

Osim morskih doživljaja, turističke agencije iz područja Makarske rivijere značajno dopunjuju ponudu. Turistima su dostupni jednodnevni i višednevni izleti autobusom ili kombinacijom prijevoza, uključujući destinacije poput Dubrovnika, Splita, Trogira, Mostara i Međugorja, kao i nacionalne parkove. Profilirana je i outdoor ponuda: planinarenje, biciklizam i rafting na Cetini, što nadopunjuje doživljaj prirode i aktivnog odmora.

Tablica 3-15 Pružatelji usluga izleta kopnom i morem u Baškoj Vodi

Pružatelj usluge	Vrsta ponuda	/ Destinacije i aktivnosti
MB Marin	Brodski izleti	Otoci Hvar (Jelsa) i Brač (Bol), kupanje u uvalama
MB Padrea	Brodski izleti	Otoci Hvar (Jelsa) i Brač (Bol), jednodnevni izleti s ručkom
MB Biba	Brodski izleti	Otoci Hvar i Brač, panoramske vožnje, kupanje
MB Salvator	Brodski izleti	Hvar i Brač, mogućnost privatnih tura
TA Safari Buggy	Turistička agencija	Organizirani jednodnevni i višednevni izleti po Dalmaciji, Biokovo, Dubrovnik, Međugorje, Mostar

Izvor: razgovori s dionicima, službene web stranice prijevoznika.

Ova raznovrsna mreža brodara i agencija pokazuje kako Baška Voda nije samo mjesto boravka, već i područje iz kojeg se potiče **istraživanje šireg prostora Dalmacije i regije**, pri čemu izleti produžuju boravak turista, potiču diverzifikaciju ponude i jačaju cjelokupnu konkurentnost destinacije.

3.1.7.3 Ponuda wellness usluga

Baška Voda nudi raznoliku wellness ponudu koja spaja opuštanje, zdravlje i luksuzni ambijent.

Tablica 3-16 Ponuda usluga wellnessa

Usluga / centar	Mjesto	Glavni sadržaji
Wellness Studio Marlon	Baška Voda	Masaže, terapije, opuštanje u mirnom studiju
Spa & Wellness centar Horizont	Baška Voda	Razni wellness tretmani, spa ambijent povezano s hotelom
Fontana Spa	Baška Voda	Spa centar s kompletnom wellness sadržaja, ambijent za cjelodnevni wellness doživljaj

Usluga / centar	Mjesto	Glavni sadržaji
Moj stil, centar za zdravlje i ljepotu	Baška Voda	Masaža, aromaterapija, kozmetički tretmani
San, studio za masažu	Baška Voda	Medicinska masaža i oblikovanje tijela

Izvor: obrada autora, TZO Baška Voda.

3.1.8 Društvena infrastruktura

Općina Baška Voda raspolaže osnovnim javnim i komunalnim uslugama. Na području Baške Vode djeluje osnovna škola, dok je srednje obrazovanje dostupno u Makarskoj.

Zdravstvena zaštita organizirana je kroz ambulantu opće medicine, jednu stomatološku ordinaciju i jednu ljekarnu te ispostavu hitne medicinske pomoći koja je dostupna u ljetnim mjesecima s B timom. Ovi kapaciteti omogućuju osnovnu zdravstvenu skrb lokalnom stanovništvu i turistima, no s obzirom na sezonski porast broja ljudi, zdravstvene usluge često su pod dodatnim opterećenjem.

Tablica 3-17 Dostupne usluge po društvenim djelatnostima

Rb	Djelatnost	Naziv javne službe
1	Osiguranje javnog reda i mira	Policijska postaja Makarska
2	Civilna zaštita	DVD Baška Voda, DVD Promajna
3	Hitna medicinska pomoć	Hitna medicinska pomoć Makarska / Baška Voda (B tim, u ljetnim mjesecima)
4	Zdravstvena zaštita	Ambulanta opće medicine (1) Stomatološka ordinacija (1) Ljekarna (1)

Izvor: obrada autora, Procjena rizika od velikih nesreća, 2021., Općina Baška Voda; TZO Baška Voda.

Općina Baška Voda raspolaže osnovnim javnim i komunalnim uslugama, no važno je istaknuti da u BV nema policijske postaje, nema stanice HGSS-a niti službe spašavanja na moru.

3.1.9 Udruge

Pregled udruga koje djeluju na području općine Baška Voda, razvrstanih prema djelatnostima dan je u Tablici 15. Najbrojnije su sportske udruge (8), koje obuhvaćaju različite discipline – od nogometa, stolnog tenisa i karatea do biciklizma, šaha i motociklizma. To pokazuje da sport ima snažnu ulogu u društvenom životu općine, s naglaskom na kolektivne sportove, ali i individualne aktivnosti. Kulturne udruge su manje zastupljene (2), no ističu se u očuvanju baštine i kreativnog stvaralaštva. Glazbene udruge (3) čine važan segment kulturnog identiteta mjesta, posebno klapska glazba i puhački orkestri, koji tradicionalno obilježavaju događanja u zajednici. Lovačke i ribolovne udruge (3) odražavaju povezanost stanovništva s prirodnim resursima i morem, dok udruge za zaštitu prirode i okoliša (4) ukazuju na rastuću svijest o očuvanju okoliša, poljoprivredi i pčelarstvu. Uz njih, djeluju i društvene i interesne udruge (12) različitih profila – od vatrogasnih društava, planinara i navijačkih klubova do poduzetničkih i gospodarskih inicijativa.

Općenito, struktura udruga pokazuje snažnu orijentaciju zajednice prema sportu i glazbi kao glavnim oblicima okupljanja i identiteta, dok je zaštita okoliša i kulturno stvaralaštvo u manjoj mjeri, ali ipak značajno prisutno. Posebno je važno što su udruge teritorijalno raspoređene i u manjim mjestima općine (Krvavica, Bratuš, Promajna, Bast), što upućuje na njihovu važnu ulogu u povezivanju i održavanju društvenog života cijele općine.

Tablica 3-18 Aktivne udruge civilnog društva prema području registrirane djelatnosti, 2025.

Br.	Naziv	Sjedište
SPORTSKE UDRUGE		
1	Stolnoteniski klub 'Urania' Baška Voda	Obala Sv. Nikole 65, Baška Voda
2	Ankora jet motorsport klub	Put kapelice 18, Baška Voda
3	Nogometni klub 'Urania'	Dr. Šimuna Sikavice 7a, Baška Voda
4	MOTO KLUB BAŠKA VODA	Srida 3, Baška Voda
5	Univerzalna sportska škola Baška Voda	Splitske 51, Baška Voda
6	Karate klub 'Baška Voda'	A.G. Matoša 17, Baška Voda
7	Biciklistički Klub 'Greiben' Baška Voda	Iza Palaca 17, Baška Voda
8	Šahovski klub 'Baška Voda'	Blato 16, Baška Voda
KULTURNE UDRUGE		
9	Udruga za promicanje kreativnog stvaralaštva, kulturne baštine, ekologije, ljudskih prava i sloboda, te humanitarnih, prosvjetnih i socijalnih uvjerenja i ciljeva "ruke, ručice"	Iza Palaca 2, Baška Voda
10	Zavičajno društvo 'Biston' Bast	Bast bb, Bast
GLAZBENE UDRUGE		
11	Klapa 'Basca'	Naputica 76, Baška Voda
12	Glazbena Mladež Baška Voda	Naputica 26, Baška Voda
13	Općinska Glazba Baška Voda	Naputica 76, Baška Voda
LOVAČKE UDRUGE		
14	Lovačka udruga 'Kuna' Baška Voda	Obala Sv. Nikole 65, Baška Voda
15	Pomorsko športsko ribolovno društvo 'Ramova' Krvavica	Krvavica 44, Krvavica
16	Pomorsko športsko ribolovno društvo 'Puntin' Baška Voda	Obala sv. Nikole 65, Baška Voda
UDRUGE ZA ZAŠTITU PRIRODE I OKOLIŠA		
17	Udruga maslinara 'Balabra' Baška Voda	Obala Sv. Nikole 65, Baška Voda
18	Ekološko društvo 'Eko-oči'	Bratuš 27, Krvavica
19	Udruga pčelara 'Biokovo'	Vladimira Nazora 13, Baška Voda
UDRUGE ZA ZAŠTITU PRIRODE I OKOLIŠA		
20	Društvo za uzgoj i zaštitu ptica Baška Voda	Obala Sv. Nikole 85, Baška Voda
21	Športsko društvo 'Pčelica'	Ivana Meštrovića 2, Baška Voda
22	Klape 'Svitlac' Baška Voda	Obala Sv. Nikole 31, Baška Voda
23	Udruženje malih privrednika 'Baška Voda'	Obala sv. Nikole 67, Baška Voda
24	Društvo prijatelja HNK Hajduk u Baškoj Vodi	Oborska 1, Baška Voda
25	I FIT I SIT	Kneza Domagoja 55, Baška Voda
26	Hrvatsko planinarsko društvo 'Sveti ilija' Baška Voda	Rogač b.b., Baška Voda
27	Udruženje malih dioničara 'Hoteli Baška Voda' d.d.	Zrinsko-Frankopanska 2, Baška Voda
28	Dobrovoljno vatrogasno društvo Promajna	Obala 3, Promajna
29	Dobrovoljno vatrogasno društvo općine Baška Voda	Naputica 76, Baška Voda
30	Klub navijača Uranije – 'Štakori' Baška Voda	Dr. Šimuna Sikavice b.b., Baška Voda
31	Jedriličarski klub 'Nautika'	Obala sv. Nikole 65, Baška Voda
32	Udruga Baškovoške mažoretkinje	Splitske 2, Baška Voda

Izvor: Registar udruga RH, 2025.

3.1.10 Sustav zaštite prirodnih resursa i okoliša

Prirodni resursi općine Baška Voda obuhvaćaju razvedenu obalu s brojnim šljunčanim plažama i čistim morem visoke kakvoće, kao i zaleđe Biokova s bogatom mediteranskom vegetacijom, koje ujedno čini dio ekološke mreže Natura 2000.

Tablica 3-19 Prirodni resursi - izazovi i potencijalne mjere zaštite/upravljanja

Kategorija	Prirodni resursi	Glavne prijetnje
Morski resursi	Jadransko more, priobalje, uvale	Prekomjerna (često ilegalna) izgradnja obale, onečišćenje iz brodova, pritisak turizma, nekontrolirano sidrenje na livadama posidonije
Plaže i kupališta	10 evidentiranih plaža	Zagušenje u sezoni, otpad, degradacija okoliša
Kopneni ekosustavi	Mediterranski krajobraz, makija, šumske površine	Požari, urbanizacija
Rekreacijski resursi	Pješačke staze, quad i biciklističke rute	Oštećenje staza uslijed prekomjerne upotrebe, nedostatak signalizacije
Bioraznolikost	Morska flora i fauna, ornitofauna na području PP Biokovo	Klimatske promjene, onečišćenje, ljudske aktivnosti poput (često nekontroliranog) sidrenja, prijetnje požarom u zaleđu

Izvor: obrada autora, razni izvori.

Na području **Parka prirode Biokovo obuhvaćena su tri Natura 2000 područja: Biokovo (PPOVS, HR5000030), Podbiokovlje (POVS, HR2001350) i Biokovo i Rilić (POP, HR1000030)**, kojima upravlja Javna ustanova Park prirode Biokovo.³⁰

Područje Biokovo i Rilić (POP) prostire se na 37.433 ha i važno je ornitološko stanište s ukupno 117 zabilježenih vrsta ptica, od kojih je 16 ciljnih. Tu se nalazi značajan udio nacionalnih populacija surog orla, jarebice kamenjarke i vrtne strnadice, dok je prostor ujedno i migratorni koridor za škanjca osaša i ždrala.

Biokovo (PPOVS) obuhvaća 19.327 ha masiva s najvišim vrhom Sv. Jure (1.762 m). Osim bogatstva geomorfoloških oblika i raznolikih klimatskih zona, područje je stanište za oko 1.500 biljnih vrsta, uključujući endeme, te brojne ciljne stanišne tipove i vrste poput mosorske gušterice, zmije crvenkrpice i vuka. Posebno je značajna jama Jamina, međunarodno priznato podzemno sklonište za šišmiše.

Podbiokovlje (POVS) prostire se na 1.479 ha i uključuje poljoprivredne površine, suhe travnjake i makije. Ključno je stanište za vrste poput žutog mukača i zmije crvenkrpice, a špilja Podrum predstavlja tipski lokalitet za endemskog kornjaša *Laneyriella staudacheri*.

Plaže poput Nikoline, te Ikovca, Podluke, Stazice, Baškog Polja, Promajne, Bratuša i Krvavice nude raznolike sadržaje – od ugostiteljskih objekata, ležaljki i igrališta do rekreacijskih zona i spasilačkih službi – čime predstavljaju ključni segment turističke ponude. Prema podacima Nastavnog zavoda za javno zdravstvo (2025.), sve plaže općine Baška Voda imaju izvrsnu ocjenu kakvoće mora.³¹

Dodatnu vrijednost pružaju označene **pješačke i planinarske staze** koje povezuju more i Biokovo, omogućujući posjetiteljima kombinaciju obalnog i planinskog doživljaja te naglašavajući jedinstven spoj prirodnih i zaštićenih resursa ove destinacije.

Zaštita akvatorija općine Baška Voda predlaže se kroz kategorizaciju obalnog mora kao osjetljivog područja, sukladno Državnom planu za zaštitu voda (more u zoni utjecaja ispuštanja otpadnih voda, izvan radijusa od 300 metara od difuzora). Budući da se cijelo obalno more općine odlikuje visokom razinom čistoće, ono se određuje kao osobito vrijedno područje koje je nužno očuvati radi daljnjeg održivog turističkog razvoja i zaštite od potencijalnog onečišćenja.³² Na lokacijama gdje je planirana izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, potrebno je prethodno provesti **mikrozoniranje** kako bi se osigurala zaštita podzemnih voda te primijenile mjere sanitarne zaštite izvorišta.

³⁰ Ekološka mreža Natura 2000, dostupno na: <https://pp-biokovo.hr/hr/biokovo/natura-2000> (pristupljeno 20.8.2025.)

³¹ <https://nzjz-split.hr/servisi/kakvoca-mora/>

³² Procjena rizika od velikih nesreća, 2021., Općina Baška Voda.

3.1.11 Procjena rizika od velikih nesreća

Temeljem Pravilnika o smjernicama za izradu procjena rizika od katastrofa i velikih nesreća za područje Republike Hrvatske i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 65/16), uspostavljen je Registar rizika³³ za općinu Baška Voda koji je izrađen na temelju podataka iz Procjene ugroženosti Splitsko-dalmatinske županije te nacionalne Procjene rizika od katastrofa. Za područje županije vrlo visoke razine rizika predstavljaju potresi, poplave i požari otvorenog tipa, dok se među visoke rizike ubrajaju ekstremne temperature, epidemije i pandemije te industrijske nesreće. Procjena rizika od velikih nesreća za Bašku Vodu se isto tako usmjerila upravo na navedene prijetnje.

Analiza procjene rizika pokazala je da su za područje Baške Vode **najveće prijetnje požari otvorenog prostora i ekstremne temperature**, klasificirani kao vrlo visok rizik, dok **poplave te epidemije i pandemije nose visok rizik**. Potresi i industrijske nesreće procijenjeni su kao umjeren rizik, s potencijalno teškim, ali rjeđim posljedicama.

Za smanjenje izloženosti rizicima i povećanje otpornosti, procjena rizika predlaže jačanje sustava civilne zaštite, modernizaciju i održavanje odvodnje i obalnih struktura, povećanje seizmičke otpornosti građevina te razvoj protupožarne zaštite kroz preventivne aktivnosti i adekvatnu opremu. Posebno se ističe važnost edukacije stanovništva, planiranja evakuacije i bolje koordinacije službi u kriznim situacijama.

U kontekstu turizma, nužno je usmjeriti mjere prevencije i pripravnosti prvenstveno na klimatske rizike i požare koji mogu značajno ugroziti sigurnost turista, lokalne resurse i kontinuitet turističke sezone.

³³ Ibidem.

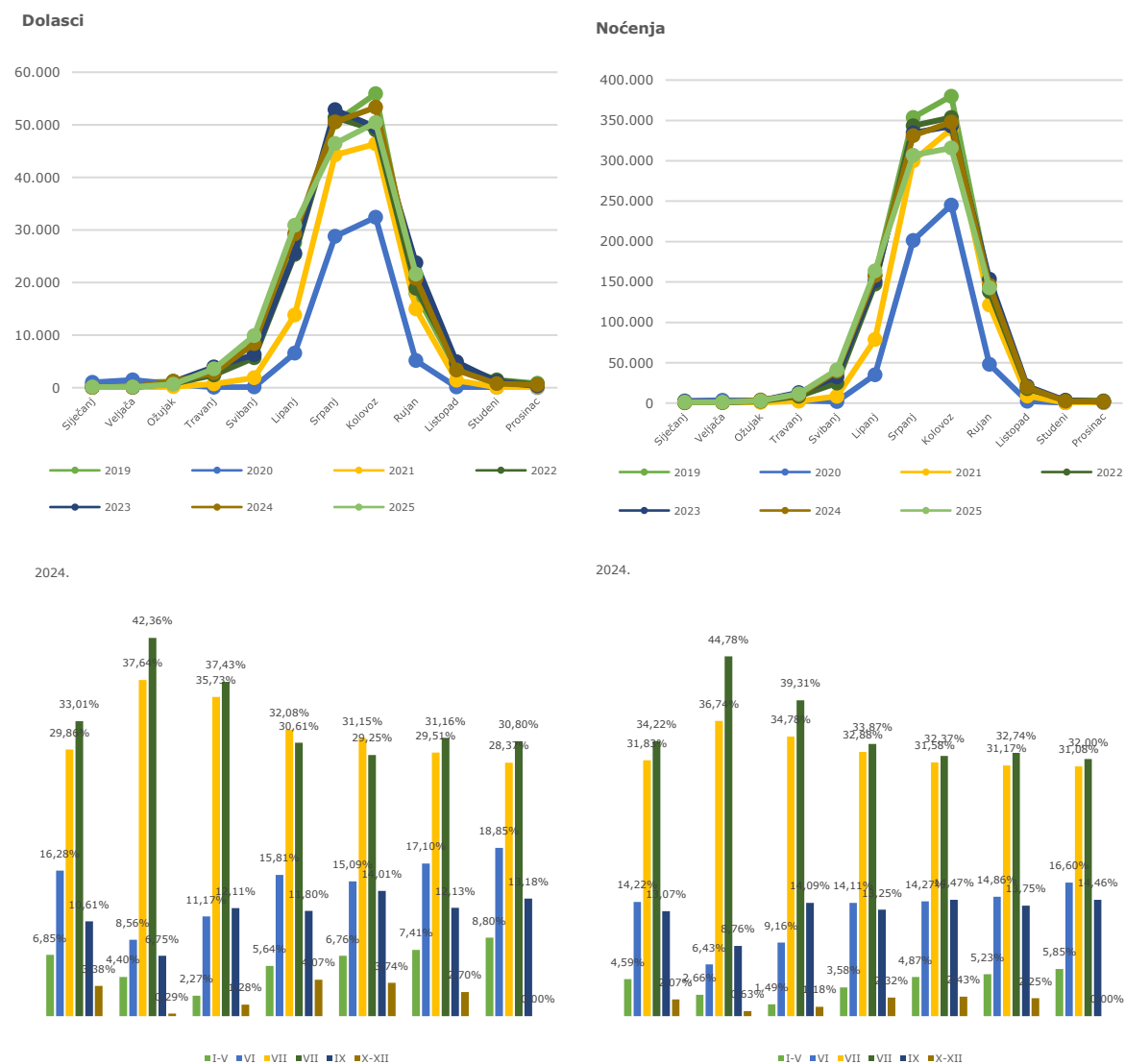
3.2 Analiza turističke potražnje

3.2.1 Dolasci i noćenja turista

Baška Voda ima izrazito izražen sezonski karakter turizma s vrhuncem dolazaka i noćenja u srpnju i kolovozu (više od 60% ukupnih dolazaka i noćenja). Izražena dominacija **ljetnih mjeseci (VI–IX)** koji čine između 78 i 85% ukupnih dolazaka i noćenja (VII i VIII mjesec u prosjeku za promatrano razdoblje nešto malo više od 60% svih dolazaka i noćenja). **Predsezona (I–V)** bilježi postojan rast u dolascima i noćenjima s 6,9% u 2019. na 8,8% u 2025., što ukazuje na širenje potražnje u proljetnim mjesecima. **Posezona (X–XII)** ostaje najslabije razvijena i nestabilna, oscilirajući između 0 i 4%, što potvrđuje da su glavni izazovi vezani uz smanjenje sezonalnosti i jačanje sadržaja izvan vrhunca sezone. Uz navedeno može se uočiti da je pandemija samo privremeno srušila brojke, no oporavak je bio brz i stabilan.

Navedeno potvrđuju podaci o dolascima i noćenjima turista po mjesecima u razdoblju 2019.-2025. godine (Prikaz 12).

Prikaz 3-8 Ukupni dolasci i noćenja turista, struktura po mjesecima, 2019.-2025.

Izvor: eVisitor.

U 2024. godini zabilježeno je 171.153 dolazaka, što predstavlja porast od 1,1% u dolascima u odnosu na predpandemijsku 2019. godinu. Kad je riječ o noćenjima, 1.050.728 noćenja u 2024. nije premašilo vrijednost iz 2019. kada su noćenja iznosila 1.110.193. Navedeni rezultati čine 5,8% svih noćenja (18.270.528) i 4,5% svih dolazaka (3.765.889) u Splitsko-dalmatinskoj županiji (NUTS 3), odnosno 1,2% noćenja (93.683.814) i 1,0% dolazaka (20.246.060) u Jadranskoj Hrvatskoj (NUTS 2).³⁴

U razdoblju od 2019. do 2025. može se uočiti nekoliko ključnih trendova u potražnji (ostvarenim dolascima i noćenjima), čija je analiza pregledno dana u sljedećoj tablici.

Tablica 3-20 Analiza trendova u dolascima i noćenjima po mjesecima, 2019.-2025.

	Dolasci	Noćenja
Prije pandemije (2019.)	Turistički promet bio je snažan, s izraženim sezonskim vrhuncem u srpnju (50,5 tisuća) i kolovozu (55,8 tisuća). Predsezona (svibanj i lipanj) te posezona (rujan) također su bilježile dobre brojke, što ukazuje na relativno dugu sezonu.	Broj noćenja bio je izrazito visok, s jasnim sezonskim vrhuncem u srpnju (353 tisuće) i kolovozu (380 tisuća). Predsezona (svibanj i lipanj) i posezona (rujan) također bilježe značajne brojke, što ukazuje na dobro razvijenu i produženu sezonu.
Pandemijska godina (2020.)	Dolasci drastično padaju, osobito u proljeće (travanj gotovo bez turista – samo 53), dok ljetni mjeseci bilježe tek polovicu vrijednosti iz 2019. godine (srpanj 28,8 tisuća, kolovoz 32,4 tisuće). Posezona gotovo nestaje, što jasno odražava zatvaranja granica i epidemiološke mjere.	Dolazi do drastičnog pada noćenja, posebno u travnju i svibnju (ispod 3.500 noćenja), dok je glavni ljetni vrhunac pao gotovo za polovicu u odnosu na 2019. (srpanj 201 tisuća, kolovoz 245 tisuća). Ovo jasno pokazuje utjecaj epidemioloških mjera i ograničenja putovanja.
Oporavak (2021. – 2022.)	2021. donosi polagano vraćanje turista, s ljetnim vrhuncem (srpanj i kolovoz 44–46 tisuća) ali još uvijek ispod predpandemijskih brojki. Godina 2022. pokazuje snažan rast: srpanj prelazi 51 tisuću, a dolasci u svibnju i rujnu ponovno jačaju, što ukazuje na povratak stabilnijeg turističkog ciklusa.	2021. bilježi rast u odnosu na 2020., ali tek 2022. dolazi do značajnog povratka na predpandemijske brojke, posebno u srpnju i kolovozu (više od 340 tisuća noćenja mjesečno). Posebno je vidljiv rast u svibnju i rujnu, što sugerira da je sezona ponovno produljena.
Stabilizacija (2023. – 2024.)	Brojke u glavnoj sezoni ostaju visoke (oko 50–53 tisuće dolazaka mjesečno u srpnju i kolovozu), no značajan je rast u predsezoni (svibanj i lipanj, iznad 25 tisuća u lipnju 2023./2024.) i posezoni (rujan preko 20 tisuća u 2023. i 2024.). To potvrđuje trend produženja sezone i većeg interesa za ranu i kasnu sezonu.	Broj noćenja ostaje stabilan, s vrhuncem u srpnju i kolovozu (između 330 i 348 tisuća), dok su predsezona i posezona nešto jače izražene nego prije pandemije. Vidljiv je i rast u travnju i svibnju, što može ukazivati na uspješnije privlačenje turista izvan glavne sezone.
2025. (prvih 9. mjeseci)	Dosadašnji rezultati pokazuju nastavak pozitivnog trenda u	Brojke za prvu polovicu godine pokazuju pozitivan trend, s jačim

³⁴ Nacionalna klasifikacija statističkih regija 2021. (u nastavku teksta: HR_NUTS 2021.) statistički je standard koji se koristi za prikupljanje, upisivanje, obradu, analizu i diseminaciju podataka regionalne statistike prema razinama prostorne podjele RH te predstavlja statističku osnovu za učinkovito vođenje regionalne razvojne politike. Statistička regija 2. razine (NUTS 2) sastoje se od 4 neadministrativne jedinice nastale grupiranjem županija kao administrativnih jedinica niže razine. Statističke regije 3. razine (NUTS 3) sastoje se od 21 administrativne jedinice (20 županija i Grad Zagreb).

Dolasci	Noćenja
predsezoni: svibanj doseže gotovo 10 tisuća, lipanj preko 30 tisuća, a srpanj i kolovoz ostaju vrlo jaki (46,5 tis. i 50,4 tis.). Rujan je također stabilan s preko 21 tisuće dolazaka, što ukazuje na održiv obrazac sezonalnosti s naglašenim ljetnim vrhuncem, ali i solidnim rezultatima u pred i post sezoni.	predsezonskim rezultatima (svibanj preko 41 tisuće, lipanj 163 tisuće). Iako srpanj i kolovoz bilježe blagi pad u odnosu na prethodne godine (oko 306 tis. i 315 tis.).

Izvor: obrada autora.

3.2.1.1 Turistički promet prema vrsti i podvrsti smještajnog objekta

Analiza noćenja u smještajnim kapacitetima prema podvrsti objekta u razdoblju 2020.-2024. godine prikazana u sljedećoj tablici identificira komercijalni smještaj kao dominantan u ukupnim noćenjima (95%), a od objekata, nastavno i na strukturu ponude smještajnih kapaciteta, evidentna je dominacija noćenja koji se realiziraju u objektima u domaćinstvu.

Tablica 3-21 Broj noćenja prema podvrsti smještajnih objekata, 2020.-2024.

Vrsta objekta	Podvrsta objekta	2020	2021	2022	2023	2024
Hoteli	Aparthotel	3.844	8.170	10.804	11.651	13.445
	Hotel	56.241	80.091	101.129	106.040	103.959
	Pansion	1.502	584	1.511	2.105	2.007
	Turistički apartmani	0	18.846	24.458	26.032	27.635
	Turističko naselje	13.241	50.966	79.489	84.956	83.249
Kampovi	Kamp	38.081	76.641	101.799	105.906	95.443
Objekti u domaćinstvu	Kamp u domaćinstvu	2.345	2.764	2.764	2.450	2.493
	Objekti u domaćinstvu	355.085	515.751	570.073	562.680	563.417
Ostali ugostiteljski objekti za smještaj (Druge vrste - skupina kampovi)	Apartman	25.586	33.522	48.931	54.042	58.911
	Kuća za odmor	0	340	946	2.685	3.213
	Objekt za robinzonski smještaj	831	2.132	2.270	2.459	2.594
	Soba za iznajmljivanje	6.033	13.253	27.299	19.515	23.359
	Studio apartman	14.214	16.666	18.956	23.348	25.544
Ukupno komercijalni smještaj		517.003	819.726	990.429	1.003.869	1.005.269
Nekomercijalni smještaj	Kuća stanovnika općine/grada	9.232	11.139	12.873	12.069	11.517
	Kuća za odmor (vikendica)	8.741	11.407	12.926	12.469	11.392
	Stan stanovnika općine/grada	3.831	4.781	3.999	3.703	4.514
	Stan za odmor (vikendica)	6.943	12.398	14.969	17.455	18.036
Ukupno nekomercijalni smještaj		28.747	39.725	44.767	45.696	45.459
Udio noćenja u komercijalnom smještaju u ukupnim noćenjima		94,73%	95,38%	95,68%	95,65%	95,67%
Udio noćenja u nekomercijalnom smještaju u ukupnim noćenjima		5,27%	4,62%	4,32%	4,35%	4,33%
Ukupno		545.750	859.451	1.035.196	1.049.565	1.050.728

Izvor: eVisitor, obrada autora.

Dodatna usporedba prvih 9. mjeseci 2025.godine s 2024. godinom ukazuje na pad ostvarenih noćenja, i to, zaključno s 30.9.2025. godine, u Baškoj Vodi je ostvareno 976.064 noćenja što je za 4,97% manje u usporedbi s istim razdobljem 2024. godine. Pad je evidentan u predsezoni u mjesecima ožujku i veljači, te u sezoni u srpnju i kolovozu.

Tablica 3-22 Broj noćenja po mjesecima u 2024. i 2025.

Mjesec	2024	2025	2025./2024.
siječanj	846	1.101	30,14%
veljača	810	782	-3,46%
ožujak	3.659	2.189	-40,17%
travanj	9.550	11.061	15,82%
svibanj	38.702	40.228	3,94%
lipanj	156.106	161.701	3,58%
srpanj	328.020	303.629	-7,44%
kolovoz	344.904	313.002	-9,25%
rujan	144.524	142.371	-1,49%
Ukupno:	1.027.121	976.064	-4,97%

Izvor: eVisitor, obrada autora.

Analiza i usporedba noćenja prema vrsti smještajnih objekata po mjesecima za razdoblje prvih devet mjeseci 2024. i 2025. godine ukazuje na podbačaj ukupnih noćenja u kampovima, dok svi ostali objekti bilježe rast broja noćenja ukupno, iako postoji razlika po mjesecima. U 2025. godini broj noćenja u rujnu je premašio noćenja u rujnu 2024. u svim objektima, dok su u srpnju hoteli bilježili rast noćenja u 2025. u odnosu na 2024., a objekti u domaćinstvu i ostali ugostiteljski objekti bilježe pad. Dodatno, pad broja noćenja u kolovozu 2025. u odnosu na isti mjesec 2024. godine evidentan je u hotelima te obiteljskom smještaju.

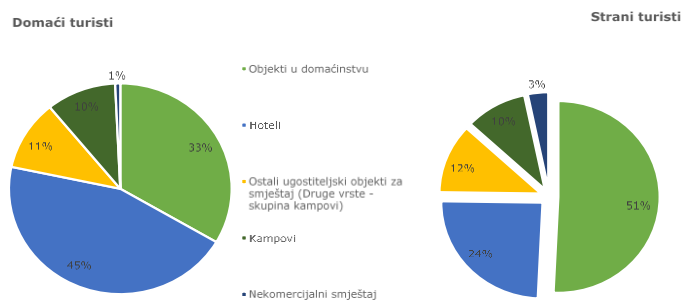
Tablica 3-23 Broj noćenja po mjesecima i smještajnim objektima, 01.01.-30.09., 2024 i 2025. godine

Mjesec	Hoteli		Kampovi		Objekti u domaćinstvu		Ostali ugostiteljski objekti za smještaj		Nekomercijalni smještaj	
	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025
siječanj	193	160	0	0	292	347	0	48	361	546
veljača	0	0	0	0	232	303	123	6	455	473
ožujak	2.356	958	0	0	610	399	31	149	662	683
travanj	5.788	6.503	350	0	1.975	2.423	362	690	1.075	1.445
svibanj	16.474	21.100	3.193	0	12.386	11.789	4.360	4.735	2.289	2.604
lipanj	40.554	45.108	14.340	0	77.637	87.794	17.387	20.479	6.188	8.320
srpanj	53.889	57.274	29.140	0	194.876	194.364	36.305	35.909	13.810	16.082
kolovoz	58.179	57.700	34.111	0	201.333	200.673	37.418	38.926	13.863	15.703
rujan	38.875	43.276	13.699	0	70.959	74.236	16.202	18.982	4.789	5.877
Ukupno	216.308	232.079	94.833	0	560.300	572.328	112.188	119.924	43.492	51.733

Izvor: eVisitor, obrada autora.

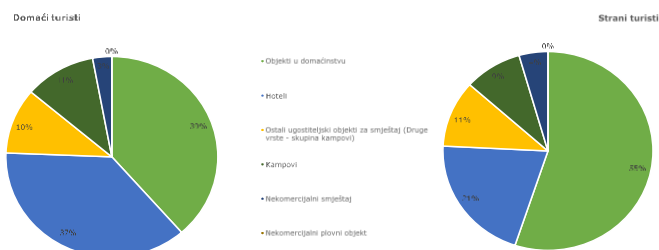
Analiza podataka o dolascima i noćenjima po vrstama smještajnih objekata pokazuje značajne razlike između domaćih i stranih turista, kao i među samim vrstama objekata.

Prikaz 3-9 Dolasci domaćih i stranih turista prema vrsti smještajnih objekata, 2024.

Izvor: obrada autora temeljem podataka iz eVisitora.

Prikaz 3-10 Noćenja domaćih i stranih turista prema vrsti smještajnih objekata, 2024.

Izvor: obrada autora temeljem podataka iz eVisitora.

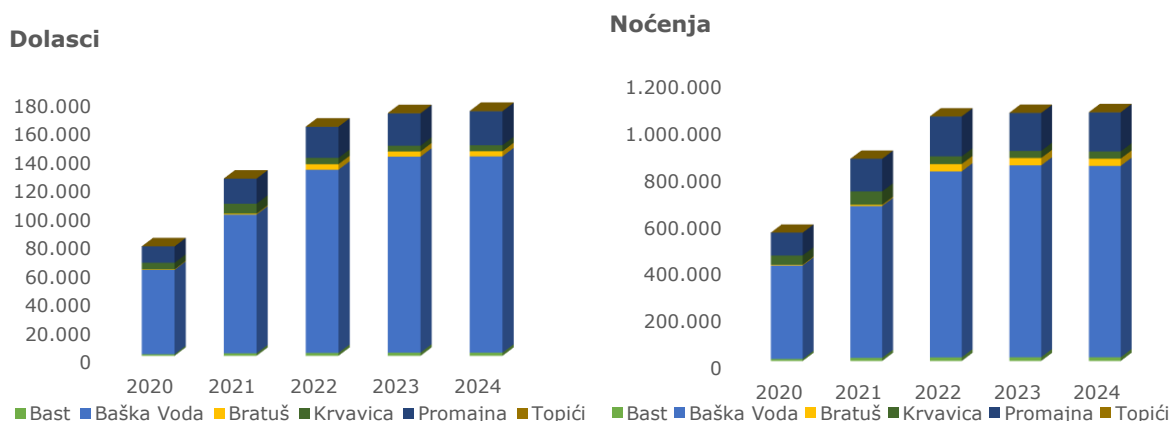
Analiza pokazuje da strani turisti dominantno biraju objekte u domaćinstvu i hotele, uz značajan broj noćenja u kampovima i nekomercijalnom smještaju, dok domaći turisti češće koriste hotele i objekte u domaćinstvu, s kraćim prosječnim boravkom.

3.2.1.2 Dolasci i noćenja po naseljima Baške Vode

Analiza dolazaka i noćenja po naseljima (Prikaz 13) pokazuje da je **Baška Voda glavno turističko središte**, s najvećim brojem dolazaka i noćenja. Broj dolazaka raste sa 59.005 u 2020. na preko 137.000 u 2024., dok broj noćenja raste sa 398.972 na 816.594, što pokazuje stabilan oporavak od pandemije i dominaciju u ukupnom turističkom prometu.

Promajna bilježi kontinuirani rast i dolazaka (s 11.524 na 23.839) i noćenja (s 97.584 na 166.951). **Bratuš** pokazuje dramatičan rast noćenja između 2021. i 2022. (s 5.401 na 31.166), uz značajan rast dolazaka u istom razdoblju (s 652 na 3.871). Ovi podaci sugeriraju da je naselje postalo privlačnije za duže boravke, dok se u 2023. i 2024. dolasci i noćenja stabiliziraju oko sličnih vrijednosti. **Krvavica** bilježi pad i noćenja i dolazaka nakon 2021., što pokazuje smanjenje turističke potražnje u odnosu na prethodnu godinu, s blagim oporavkom u 2024. **Bast** bilježi postupni rast dolazaka (s 1.065 na 2.159) i noćenja (s 8.554 na 16.110). **Topići** bilježe vrlo mali, ali kontinuiran rast dolazaka i noćenja, što pokazuje na razvoj turističke ponude.

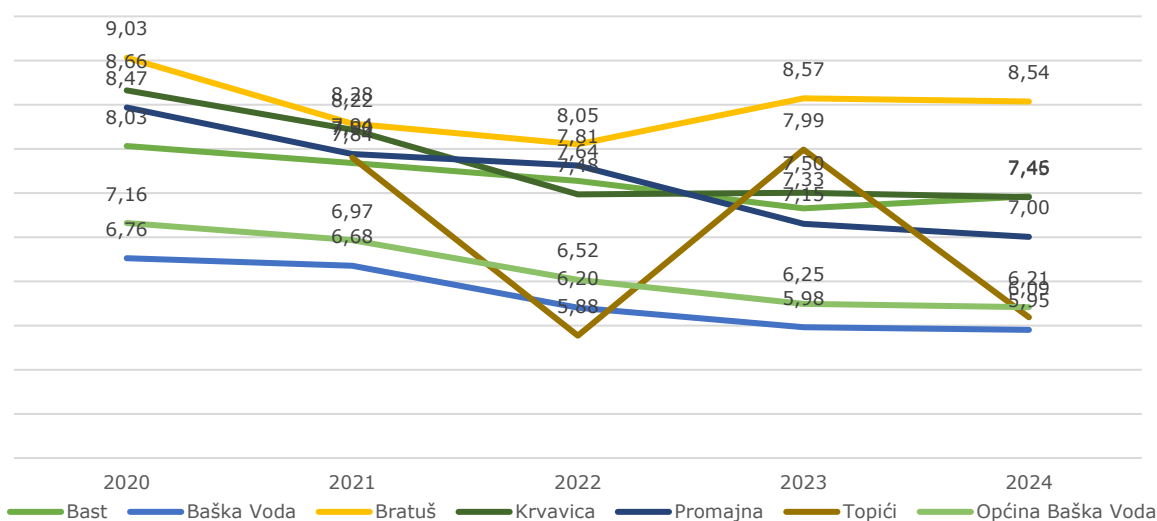
Prikaz 3-11 Dolasci i noćenja po naseljima Općine Baška Voda, 2020.-2024.

Izvor: obrada autora temeljem podataka iz eVisitora.

Nastavno na analizu ponude i prostornu koncentraciju smještajnih kapaciteta u naseljima Baška Voda i Promajna, i glavni turistički promet koncentriran je u Baškoj Vodi i Promajni, dok manja naselja (Bratuš, Bast, Topići) bilježe rast, posebno u duljini boravka po dolasku.

Prikaz 3-12 Prosječna duljina boravka u Općini Baška Voda i pripadajućim naseljima, 2020.-2024.

Izvor: obrada autora temeljem podataka iz eVisitora.

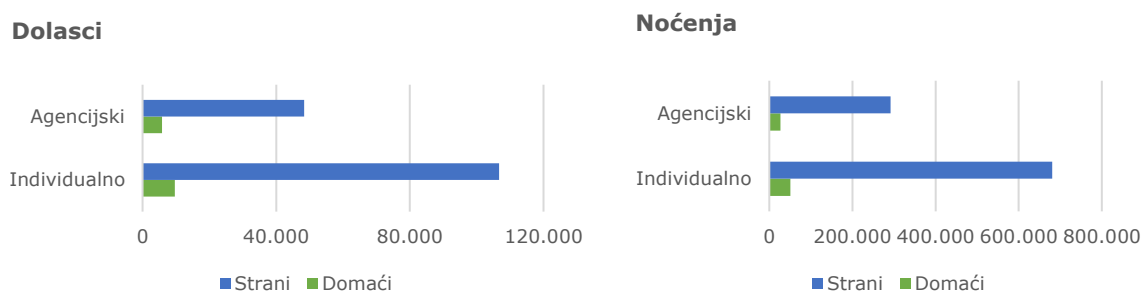
Prosječna duljina boravka u Baškoj Vodi za razdoblje 2019.-2024. iznosi oko **sedam noćenja**, točnije 6,6. Ova vrijednost bila je slična u 2019. i 2022. godini, dok je u pandemijskoj 2020. i prvoj godini oporavka, 2021., dosegala ili bila nešto iznad sedam noćenja. U 2023. i 2024., sa stabilizacijom turističke potražnje, prosječna duljina boravka iznosi **6,2** noćenja, što je blizu razine prije pandemije.

Promatrani podaci upućuju da se turisti u prosjeku duže zadržavaju u Baškoj Vodi nego na višim teritorijalnim razinama: u 2024. godini prosječna duljina boravka u Splitsko-dalmatinskoj županiji iznosi 4,9 noćenja, a u Jadranskoj Hrvatskoj 5,1 noćenje (otprilike pet noćenja). U usporedbi s prosjekom Europske unije, gdje se posjetitelji u jednom mjestu zadržavaju približno tri noćenja (2,9), boravak turista po dolasku u Baškoj Vodi je dulji (Eurostat, 2025a; 2025b). Ako se analizira duljina boravka po naseljima tada **Bratuš i Krvavica** imaju najdulje boravke, dok **Baška Voda** bilježi nešto kraće prosječne duljine boravka unatoč najvećem broju dolazaka. **Promajna i Bast** pokazuju postupni pad duljine boravka tijekom promatranog razdoblja 2020.-2024., dok Topići bilježe oscilacije s trendom rasta duljine boravka, što odražava razvoj turističke ponude u manjem naselju. Stoga manja naselja bilježe dulje boravke turista, dok glavna naselja (Baška Voda, Promajna) imaju veći broj dolazaka s nešto kraćim prosječnim boravkom.

Analiza načina **organizacije dolaska turista** pokazuje da većinu prometa čine individualni turisti, koji dolaze samostalno, borave dulje i koriste raznovrsne sadržaje, dok agencijski dolasci, iako kraći i grupniji, omogućuju predvidljivost i lakše planiranje smještaja i aktivnosti.

Većinu turističkog prometa u Općini Baška Voda čine **individualni dolasci**. **Individualni turisti** ostvaruju 116.413 dolazaka, što čini oko 68% svih dolazaka, dok **agencijski dolasci** iznose 54.172, odnosno 32% ukupnog prometa. Sličan obrazac vidljiv je i kod noćenja. Individualni turisti ostvaruju 731.548 noćenja, što je više od 69% ukupnih noćenja, dok agencijski turisti bilježe 319.180 noćenja, odnosno oko 31% ukupnih noćenja.

Prikaz 3-13 Turistički promet po organizaciji dolaska, 2024.

Izvor: obrada autora temeljem podataka iz eVisitora.

Poznavanje udjela ovih segmenata ključno je za **optimizaciju kapaciteta, sezonske raspodjele resursa te za razvoj ciljanih marketinških strategija**, pri čemu se individualni turisti često privlače digitalnim i personaliziranim ponudama, a agencijski standardiziranim paketima (Buhalis, 2000; Čaušević i sur., 2021).

3.2.1.3 Popunjenost smještajnih objekata po vrstama i kategoriji

Analiza popunjenosti smještajnih kapaciteta prema kategorijama i vrstama objekata pokazuje (Tablica 25.) jasan oporavak i rast nakon pandemijske 2020. godine, kada su svi oblici smještaja zabilježili izrazito nisku iskorištenost. U 2021. godini započinje faza stabilizacije, a do 2024. bilježi se kontinuirani porast popunjenosti u svim kategorijama, uz prosječan rast od gotovo 8 postotnih bodova u razdoblju 2021.–2024.

Najvišu prosječnu popunjenost ostvaruju **hoteli s četiri zvjezdice**, koji su od **29,35 % u 2021. porasli na 37,55 % u 2024.**, što potvrđuje jačanje potražnje za kvalitetnijim i profesionalnim smještajem. Sličan trend vidljiv je i kod **hotela s tri zvjezdice**, čija se popunjenost gotovo udvostručila, **s 29,31 % u 2021. na 42,64 % u 2024.** Usporedno s time, **objekti u domaćinstvu** pokazuju stabilan, ali umjereniji rast – kod kategorije s tri zvjezdice popunjenost raste s 17,73 % na 19,90 %, a kod onih s četiri zvjezdice s 20,82 % na 22,31 %. Ovi podaci ukazuju na postupno jačanje tržišnog položaja bolje kategoriziranog smještaja u objektima u domaćinstvu, ali i na trajnu razliku u razini iskorištenosti između profesionalnih i privatnih kapaciteta. Popunjenost kampova je u prosjeku oko 14%.

Posebno zanimljiv je segment nekategoriziranih i nekomercijalnih smještajnih jedinica, gdje popunjenost također raste (s 3,78 % na 4,01 % kod nekomercijalnog, odnosno s 14,68 % na 16,30 % kod nekategoriziranih objekata u domaćinstvu). Iako su stope niske, trend ukazuje na povećanu aktivaciju ranije pasivnih kapaciteta, što može biti posljedica sezonskog povratka vlasnika ili prelaska dijela objekata u tržišnu funkciju.

Sveukupno, razdoblje 2021.–2024. obilježeno je oporavkom i rastom učinkovitosti korištenja smještajnih kapaciteta, pri čemu je vidljiv pomak prema višim kategorijama i profesionalnijim oblicima smještaja..

Ukupno gledano, ukupan broj smještajnih objekata na području Općine Baška Voda porastao je s **1.774 u 2020. na 2.047 u 2024.**, što pokazuje stabilan rast smještajnih kapaciteta. Najveći doprinos rastu daju objekti u domaćinstvu s 3 zvjezdice, hoteli s 4 zvjezdice te ostali ugostiteljski objekti s 3 i 4 zvjezdice. **Sve to pokazuje jasnu orijentaciju tržišta prema srednjem i višem segmentu smještaja, uz postupno odustajanje od niže kategoriziranih objekata.** Dodatno, **hoteli imaju prosječno najveći broj dana u godini** kada rade s punim kapacitetom, neovisno o kategorizaciji.

Tablica 3-24 Broj i popunjenost smještajnih objekata prema vrsti objekta i kategorizaciji, 2020.-2024.

Kategorija	Vrsta objekta	2020 Broj objekata	2020 Popunjenost	2021 Broj objekata	2021 Popunjenost	2022 Broj objekata	2022 Popunjenost
1 zvjezdica	Objekti u domaćinstvu	9	11,12%	7	21,77%	7	18,60%
2 zvjezdice	Hoteli	1	15,86%	1	18,70%	1	32,44%
2 zvjezdice	Objekti u domaćinstvu	136	10,19%	138	15,11%	135	16,81%
2 zvjezdice	Ostali ugostiteljski objekti za smještaj (Druge vrste - skupina kampovi)	13	3,14%	15	10,82%	16	13,77%
3 zvjezdice	Hoteli	0	0,00%	1	29,31%	1	42,64%
3 zvjezdice	Kampovi	1	5,59%	1	11,30%	1	14,99%
3 zvjezdice	Objekti u domaćinstvu	676	12,26%	685	17,73%	690	19,90%
3 zvjezdice	Ostali ugostiteljski objekti za smještaj (Druge vrste - skupina kampovi)	37	8,02%	39	10,09%	38	16,94%
4 zvjezdice	Hoteli	9	14,11%	9	29,35%	9	37,55%
4 zvjezdice	Objekti u domaćinstvu	49	15,20%	51	20,82%	51	22,31%
4 zvjezdice	Ostali ugostiteljski objekti za smještaj (Druge vrste - skupina kampovi)	17	20,01%	19	19,33%	22	21,48%
5 zvjezdica	Objekti u domaćinstvu	1	8,47%	1	5,07%	1	25,48%
Komfor	Hoteli	2	4,77%	2	0,56%	1	7,67%
Nema kategorizacije	Nekomercijalni smještaj	626	2,96%	672	3,78%	724	4,01%
Nema kategorizacije	Objekti u domaćinstvu	187	10,19%	186	14,68%	187	16,30%
Nema kategorizacije	Ostali ugostiteljski objekti za smještaj (Druge vrste - skupina kampovi)	10	6,99%	10	14,69%	10	16,46%
Ukupno		1.774	9,33%	1.837	14,10%	1.894	17,27%

Izvor: eVisitor.

Tablica 3-25 (nastavak) Broj i popunjenost smještajnih objekata prema vrsti i kategorizaciji, 2020.-2024.

Objekt Kategorija	Objekt Vrsta objekta	2023 Broj objekata	2023 Popunjenost	2024 Broj objekata	2024 Popunjenost
1 zvjezdica	Objekti u domaćinstvu	6	21,72%	4	27,56%
2 zvjezdice	Hoteli	1	33,98%	1	33,56%
2 zvjezdice	Objekti u domaćinstvu	134	17,01%	133	16,80%
2 zvjezdice	Ostali ugostiteljski objekti za smještaj (Druge vrste - skupina kampovi)	18	12,13%	22	13,60%
3 zvjezdice	Hoteli	1	47,86%	1	41,06%
3 zvjezdice	Kampovi	1	15,59%	1	14,01%
3 zvjezdice	Objekti u domaćinstvu	701	19,68%	721	19,63%
3 zvjezdice	Ostali ugostiteljski objekti za smještaj (Druge vrste - skupina kampovi)	49	16,09%	58	17,83%
4 zvjezdice	Hoteli	10	37,81%	10	37,87%
4 zvjezdice	Objekti u domaćinstvu	52	23,41%	58	19,98%
4 zvjezdice	Ostali ugostiteljski objekti za smještaj (Druge vrste - skupina kampovi)	27	21,47%	30	20,90%
5 zvjezdica	Objekti u domaćinstvu	1	7,58%	1	11,70%
Komfor	Hoteli	1	10,68%	1	10,15%
Nema kategorizacije	Nekomercijalni smještaj	765	3,84%	799	3,67%
Nema kategorizacije	Objekti u domaćinstvu	188	15,83%	197	16,02%
Nema kategorizacije	Ostali ugostiteljski objekti za smještaj (Druge vrste - skupina kampovi)	10	17,36%	10	19,36%
Ukupno		1.966	16,88%	2.047	16,90%

Izvor: eVisitor.

3.2.2 Emitivna tržišta

3.2.2.1 Domaći i strani turisti

Kao što je već prikazano, turistički promet u razdoblju od 2019. do 2025. pokazuje snažnu oscilaciju uvjetovanu izvanrednim okolnostima, a osobito pandemijom COVID-19.

Uoči krize 2019. godina bila je rekordna, s ukupno više od 155 tisuća **dolazaka stranih turista** i više od **milijun noćenja**. Domaći turisti u istom su razdoblju ostvarili gotovo 14 tisuća dolazaka (**92%**) i nešto više od 71 tisuće (**94%**) noćenja, čime su činili stabilnu, ali manju komponentu ukupnog turističkog prometa.

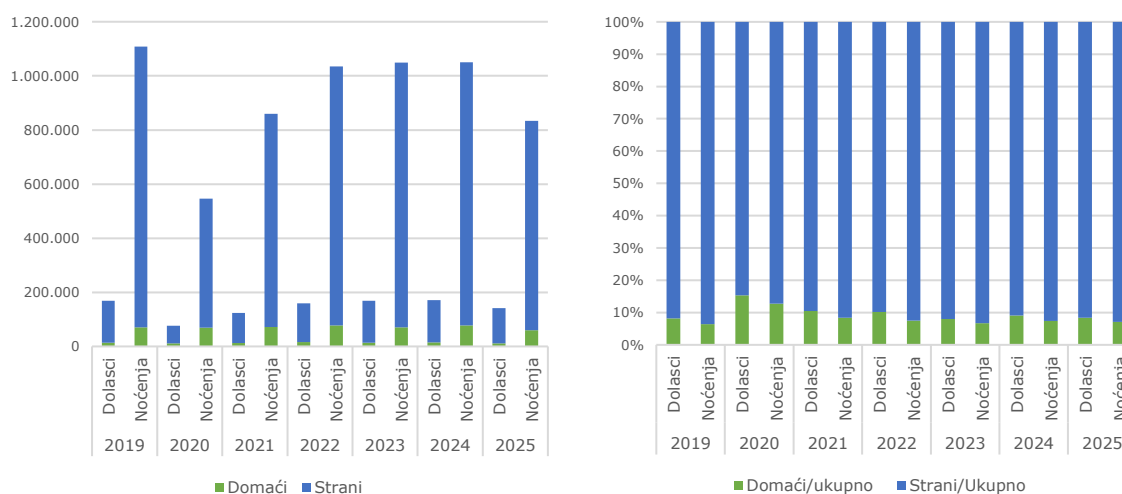
Godina 2020. donijela je nagli pad, osobito u segmentu stranih turista, gdje se broj dolazaka gotovo prepolovio, a noćenja smanjila za više od 50%. Domaći turisti pokazali su znatno manju osjetljivost na krizu – njihov broj dolazaka pao je za oko 15%, dok su noćenja ostala gotovo na razini prethodne godine. To upućuje na činjenicu da su domaći gosti u kriznim okolnostima spremniji zadržati turističke navike i produljiti boravak, čime amortiziraju šokove izvana.

Razdoblje od 2021. do 2023. obilježeno je snažnim oporavkom. Broj stranih turista kontinuirano je rastao i već 2022. dosegao gotovo milijun noćenja (93%), dok je u 2023. broj dolazaka stranih turista izjednačen s razinama iz 2019. godine. Ipak, prosječno trajanje boravka nešto je skraćeno, pa ukupna noćenja nisu u potpunosti dostigla predpandemijski maksimum. Domaći turisti također su ostvarivali rast u ovom razdoblju, a 2022. je bila njihova rekordna godina po broju dolazaka (16.222, odnosno 10.2% ukupnih dolazaka).

Podaci za 2024. pokazuju stabilizaciju u oba segmenta. Broj domaćih gostiju dosegnuo je najvišu razinu noćenja u cijelom promatranom razdoblju, dok su strani turisti zadržali gotovo istu razinu kao i prethodne godine. Sve navedeno pokazuje da domaći turisti čine stabilnu jezgru koja amortizira krizna razdoblja, dok su strani turisti ključan generator ukupnog turističkog prometa, s višestruko većim udjelom u noćenjima i duljim prosječnim boravkom.

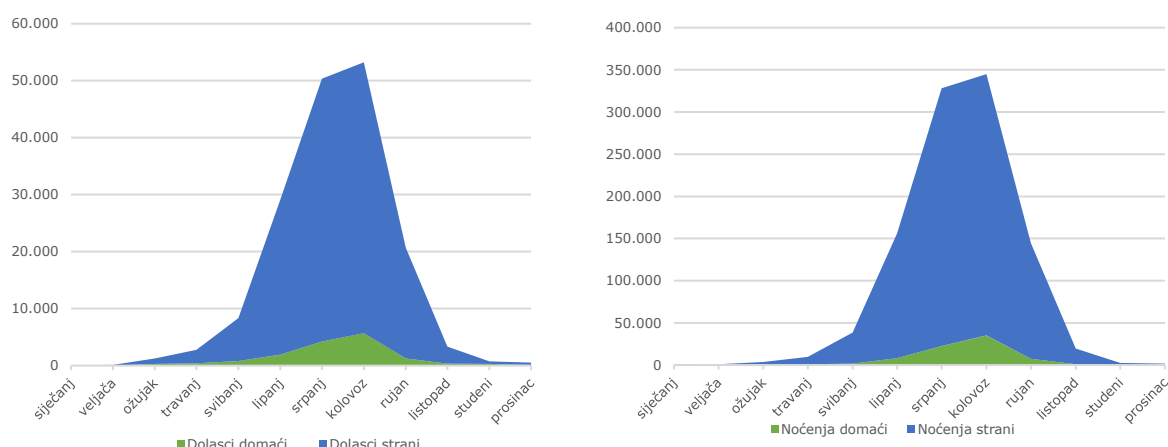
U prvih osam mjeseci 2025. godine rezultati ukazuju na nastavak pozitivnih kretanja, iako se može očekivati da do kraja 2025. godine dolasci i noćenja neće premašiti 2024. godinu. Ovakav trend upućuje na zasićenje i usporavanje rasta nakon naglog oporavka od pandemije.

Prikaz 3-14 Dolasci i noćenja domaćih i stranih turista, ukupno i struktura, 2019.-2025.*

Izvor: eVisitor, obrada autora. *Napomena: 2025: I–VIII. mjesec.

Prikaz 3-15 Sezonska kretanja domaćih i stranih turista, 2024.

Izvor: eVisitor, obrada autora. *Napomena: 2025: I–VIII. mjesec.

Sagledavajući mjesečne podatke za 2024. godinu, podaci pokazuju i potvrđuju već ranije identificiranu **visoku sezonalnost, s vrhuncem u srpnju i kolovozu**. **Domaći turisti** bilježe najveću aktivnost u **kolovozu** s gotovo 6 tisuća dolazaka i 35 tisuća noćenja, dok su u ostatku godine prisutni znatno manje. Njihov udio u ukupnim rezultatima je najveći upravo u ljetnim mjesecima, kada dolazi do produljenja prosječnog boravka.

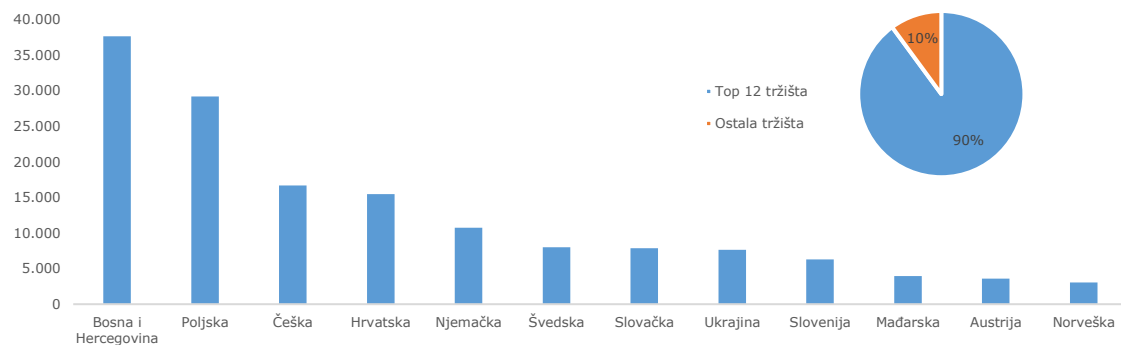
Strani turisti ostvaruju snažniji i dugotrajniji sezonski uzorak, s rastom od travnja i vrhuncem u srpnju i kolovozu kada dosežu više od 300 tisuća noćenja mjesečno. Oni čine više od 90 posto ukupnog prometa tijekom cijele godine i dominiraju predsezonom i posezonom, dok domaći gosti imaju važniju ulogu samo u špici ljeta.

3.2.2.2 Država porijekla turista

Analiza emitivnih tržišta³⁵ u 2024. godini pokazuje da turizam u destinaciji snažno ovisi o nekoliko ključnih izvorišta, dok ostala tržišta čine tek manji udio. Važno je napomenuti da se u emitivno tržište ubraja i Hrvatska.

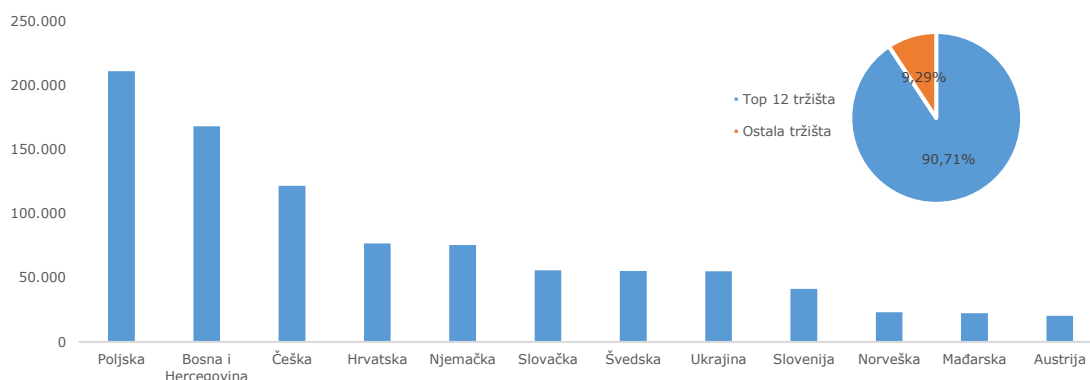
Prikaz 3-16 Dolasci i noćenja u komercijalnom smještaju prema porijeklu turista, 2024.

Dolasci

³⁵ Outbound ili emitivni turizam odnosi se na putovanja rezidenata jedne zemlje ili regije prema inozemnim destinacijama (u destinaciji su to strani turisti) ili drugim regijama (u destinaciji su to domaći turisti) (npr. u Hrvatskoj odlazak na ljetovanje iz jedne u drugu županiju).

Noćenja

Izvor: eVisitor, obrada autora.

Prema strukturi dolazaka, prva tri mjesta zauzimaju Bosna i Hercegovina, Poljska i Češka, zajedno ostvarujući oko 50% ukupnih dolazaka. Srednje velika emitivna tržišta, poput Hrvatske, Njemačke, Slovačke i Švedske, imaju udjele u rasponu od 5 do 9%. U strukturi noćenja najveće emitivno tržište je tržište Poljske, što pokazuje da poljski gosti borave dulje u destinaciji.

Sveukupno, top 12 emitivnih tržišta ostvaruje 90% dolazaka i noćenja, dok sva ostala tržišta zajedno sudjeluju s tek oko 10%. Top 5 inozemnih tržišta u dolascima i noćenjima drži oko 65% ukupnog tržišta, što dodatno ukazuje na jaku ovisnost destinacije o tradicionalnim tržištima iz Europskih zemalja.

Strateški gledano, ključno je zadržati i jačati pozicije na vodećim tržištima poput Poljske, Bosne i Hercegovine i Češke, uz paralelno razvijanje tržišta srednje veličine koja pokazuju potencijal rasta i duljih boravaka, uz turiste iz Njemačke, navedeno se odnosi i na turiste iz skandinavskih zemalja.

3.2.2.3 Županija porijekla domaćih turista

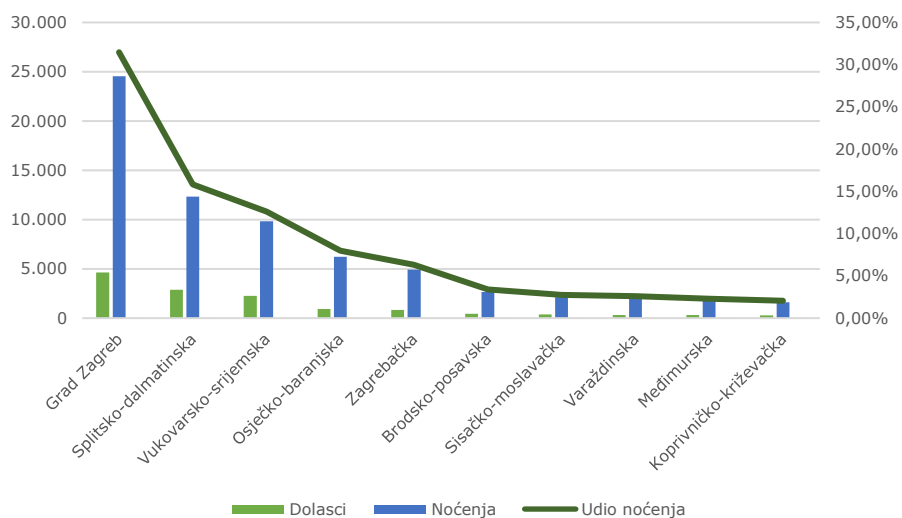
Najveći broj domaćih turista u Baškoj Vodi dolazi iz **Grada Zagreba**, s udjelom od gotovo trećine svih dolazaka (29,97%) i noćenja (31,47%), pri čemu je prosječno trajanje boravka 5,28 dana, što upućuje na snažnu vezu između metropole i ove dalmatinske destinacije. Slijedi **Splitsko-dalmatinska županija** s 18,59% dolazaka i 15,81% noćenja, što se može tumačiti blizinom destinacije i većim udjelom kratkih odmora, uz prosječni boravak od 4,28 dana. Treća po značaju je **Vukovarsko-srijemska županija** (14,65% dolazaka i 12,59% noćenja), gdje prosječni boravak od 4,32 dana upućuje na kraće sezonske odmore.

Top 3 emitivne županije/tržišta Baške Vode čine oko 60% svog turističkog prometa, a uz Osječko-Baranjsku i Zagrebačku, top 5 emitivnih tržišta čini približno 74% svog domaćeg turističkog prometa.

Kontinentalne županije poput **Osječko-baranjske, Varaždinske, Koprivničko-križevačke i Bjelovarsko-bilogorske** iako bilježe manji udio dolazaka, pokazuju duže prosječno zadržavanje (preko 6 dana), što sugerira da turisti iz udaljenijih regija svoje putovanje u Bašku Vodu planiraju kao dulji godišnji odmor. Suprotno tome, županije južnog Jadrana poput Dubrovačko-neretvanske i Šibensko-kninske bilježe kraći prosječni boravak (oko 3 dana), što ukazuje da se posjet Baškoj Vodi često kombinira s kraćim izletima ili tranzitnim odmorima unutar šireg itinerara.

Podaci upućuju na važnost ciljanog marketinga na glavnim emitivnim tržištima unutar Hrvatske, posebice u Zagrebu i Slavoniji.

Prikaz 3-17 Županija porijekla domaćih turista, 2024.

Izvor: eVisitor, obrada autora.

3.2.2.4 Domaći i strani turisti u nautičkom turizmu

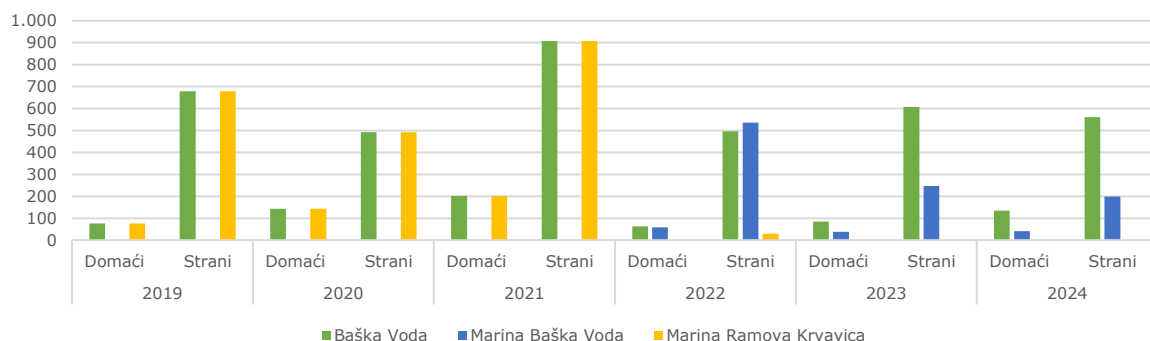
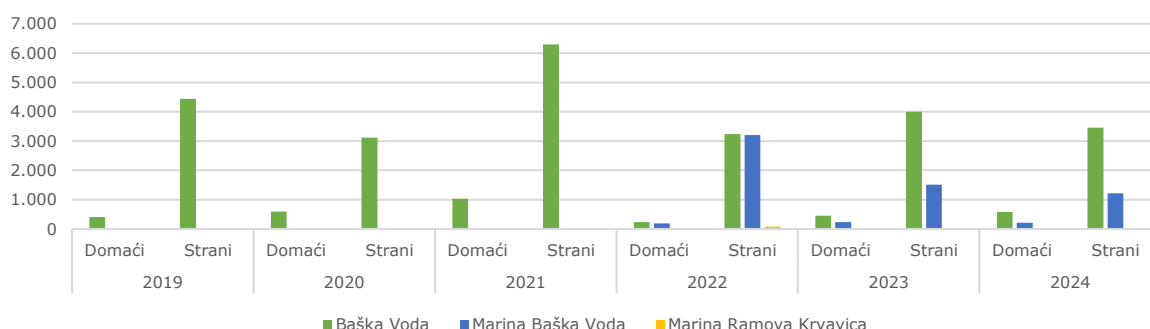
Podaci o dolascima i noćenjima turista u marinama na području Općine Baška Voda jasno pokazuju da se od 2022. godine nautički turizam snažnije uključuje u turistički promet Općine Baška Voda.

Najvažniju ulogu ima Marina Baška Voda, koja već u prvoj godini evidentiranja ostvaruje više od 3.000 noćenja stranih gostiju, a i u narednim godinama zadržava stabilan udio. Luka Baška Voda, otvorena za javni promet od lokalnog značaja, također doprinosi prometu, ponajprije kroz kraće boravke i tranzitne dolaske. S druge strane, Marina Ramova (Krvavica) nakon 2021. nestaje iz službene evidencije, što upućuje na promjene u registraciji prometa ili poduzeća.³⁶

U cjelini, brojke koje su ovdje predstavljene mogu ukazivati na to da nautički turizam predstavlja rastući i sve vidljiviji segment destinacijske ponude, s naglaskom na strane goste, te da navedeno doprinosi diversifikaciji i produljenju turističke sezone.

³⁶ Podaci o nautičkom turizmu iz sustava eVisitor smatraju se nepouzdanima zbog dvojne prijave nautičkih turista u sustave eCrew i eVisitor, prema gledištu službenih osoba TZO Baška Voda. Hrvatska turistička zajednica (HTZ) dostavlja mjesečne podatke u privremenom obliku; stoga raspoloživi podaci nisu relevantni za konačne zaključke. Prije preuzimanja upravljanja lučicom u Krvavici od strane Lučke uprave bilježilo se višestruko više noćenja u toj lučici u odnosu na Bašku Vodu, što je dijelom posljedica činjenice da je Krvavica bila polazišna luka za više od deset čarterskih kompanija. Ta noćenja često su se pripisivala Krvavici iako su gosti tamo boravili najčešće samo jednu do dvije noći, a ostatak boravka provodili na otocima, privezištima i sidrištima. Nakon preuzimanja upravljanja lučicom u Krvavici od strane Lučke uprave, charter-operatori su napustili lučicu te su vezove preuzeli vlasnici pojedinih plovila (paušalni korisnici). Navedeno potvrđuje razgovor s djelatnicom lučice te činjenica da HTZ-ovo izvješće za tekuću godinu ne bilježi nijedno noćenje u lučici u Krvavici.

Prikaz 3-18 Dolasci i noćenja turista u lukama i marinama Općine Baška Voda, 2019.-2024.

Dolasci**Noćenja**

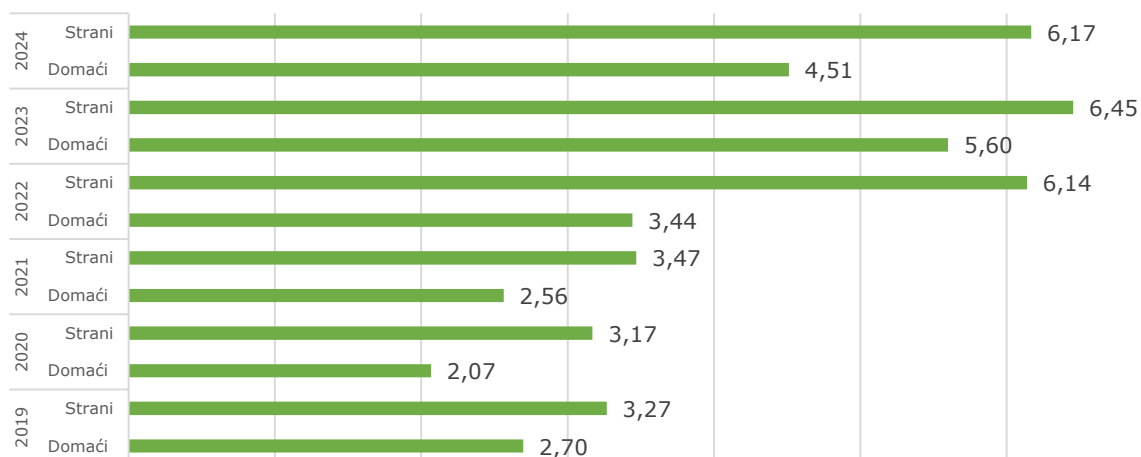
Izvor: eVisitor, obrada autora.

Sagledavajući duljinu boravka nautičara, podaci pokazuju da je prije pandemije (2019.) prosječna duljina boravka nautičara bila relativno kratka – domaći su u prosjeku ostvarivali 2,7 noćenja, a strani 3,3, što upućuje na kraće i uglavnom tranzitne posjete. Tijekom pandemijske 2020. duljina boravka dodatno se smanjila (2,1 domaći i 3,2 strani), što je posljedica ograničenja putovanja i smanjene mobilnosti. Oporavak 2021. donio je rast, osobito kod stranih gostiju (3,5 noćenja), dok su domaći ostali na razini od oko 2,6 noćenja.

Od 2022. bilježi se značajan skok – strani nautičari u prosjeku ostvaruju više od šest noćenja, a domaći više od tri, što sugerira promjenu obrasca korištenja marina i prelazak s kratkih posjeta na dulje boravke. Taj se trend zadržava i u 2023. i 2024., kada strani nautičari u prosjeku borave oko 6,2–6,5 noćenja, a domaći 4–5 noćenja, što može upućivati na stabilizaciju i transformaciju nautičkog turizma u Baškoj Vodi i okolici od kratkih tranzitnih zaustavljanja prema duljim i ekonomski vrijednijim boravcima.³⁷

Prikaz 3-19 Duljina boravka gostiju u lukama i marinama Općine Baška Voda, 2019.-2024.

³⁷ Prema detaljnom obrazloženju u fusnoti 38. navedeno treba uzeti s dozom opreza, te je potrebno podatke za nautički turizam sagledati i iz drugih izvora, što u trenutku izrade ovog Plana nije bilo moguće.

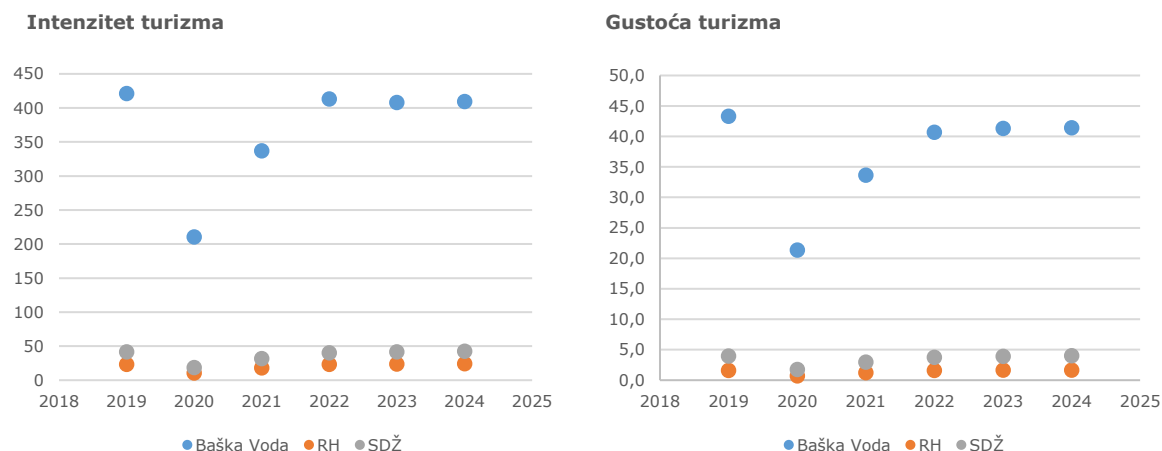
Izvor: eVisitor, obrada autora.

3.2.3 Pokazatelji turističke intenzivnosti i gustoće

Za bolje razumijevanje turističke potražnje, osim apsolutnih pokazatelja, važno je pratiti i one koji preciznije prikazuju prostorne obrasce. Batista i sur. (2018) predlažu dva takva indikatora: intenzitet turizma (engl. *tourism intensity*), definiran kao omjer noćenja i broja stanovnika, te gustoća turizma (engl. *tourism density*), definirana kao omjer noćenja i površine destinacije izražene u km².

Navedeni indikatori ugrađeni su u novo-uspostavljenu Nadzornu ploču za turizam EU, Ovi pokazatelji uključeni su u novu Nadzornu ploču za turizam EU (engl. *EU Tourism Dashboard*), alat Europske komisije namijenjen prepoznavanju izazova i oblikovanju održivijih politika. **Visoke vrijednosti intenziteta ukazuju na ekonomsku ovisnost o turizmu, pritisak na resurse i ranjivost na krize**, dok niske vrijednosti upućuju na skromnu turističku aktivnost ili neiskorišten potencijal. Slično, **vrlo visoka gustoća turizma može značiti preopterećenje prostora, infrastrukture i okoliša**.

Prikaz 3-20 Prikaz 3-21 Intenzitet turizma (br. noćenja / br. stanovnika) i gustoća turizma (br. noćenja u '000 / površina u km²) za Općinu Baška Voda, SDŽ i Republiku Hrvatsku, 2019.-2024

Izvor: Podaci eVisitor-a; obrada autora.

U Baškoj Vodi vrijednosti **intenziteta turizma (noćenja po stanovniku)** su iznimno visoke (od 211 u 2020. do preko 400 od 2022. nadalje), višestruko iznad prosjeka SDŽ (40–43) i RH (23–24). To znači da broj noćenja daleko nadmašuje broj stanovnika, što ukazuje na vrlo snažnu ekonomsku ovisnost o turizmu i pritisak na lokalne resurse.

Baška Voda značajno odskoče i po **gustoći turizma (noćenja u '000 po km²)**, s 43,3 tisuće noćenja po km² u 2019. na stabilnih 41–42 tisuće nakon 2022. To je više od deset puta iznad županijskog (oko 4,0) i gotovo 25 puta iznad prosjeka Hrvatske (1,6–1,7) što pokazuje izuzetan prostorni pritisak.

Takvi rezultati istovremeno **potvrđuju atraktivnost Baške Vode kao turističke destinacije u SDŽ i ukazuju na izazove održivosti – od infrastrukturnog opterećenja do sezonskog pritiska na prostor i resurse.**

3.2.4 Analiza glavnih tržišnih trendova

Globalni turizam doživio je snažan oporavak u 2024. godini, s približno 1,4 milijarde međunarodnih dolazaka, što je gotovo 99 % razine prije pandemije i 11 % više nego 2023. godine (UN Tourism, 2025). Pozitivan trend nastavljen je i u prvom tromjesečju 2025., s oko 300 milijuna turista, što predstavlja rast od 5 % u odnosu na isto razdoblje 2024. godine. Analiza po regijama pokazuje različitu dinamiku oporavka: Europa prednjači s 747 milijuna dolazaka u 2024., dok Bliski istok, Afrika i Južna Amerika bilježe značajan rast u odnosu na predpandemijske razine, dok je oporavak Azije i Pacifika sporiji, iako je u prvom kvartalu 2025. zabilježen snažan rast (UN Tourism, 2025).

Prihodi od međunarodnog turizma dosegili su rekordne razine, s ukupnim prihodom od 2 bilijuna USD u 2024. i prosječnom potrošnjom po putovanju od 1.170 USD (UN Tourism, 2025). Unatoč pozitivnim trendovima, rizici poput visoke inflacije, geopolitičkih napetosti i rasta troškova putovanja mogu utjecati na potražnju, no projekcije za 2025. ostaju optimistične s očekivanim rastom dolazaka između 3 % i 5 %.

Globalni turistički trendovi pokazuju **sve veći interes za autentična lokalna iskustva, putovanja s namjerom, personalizirane itinerere i uključivanje lokalnih zajednica** (Euromonitor International, 2025). Poseban rast bilježi turizam u **ekološki očuvanim i ruralnim prostorima, s naglaskom na autentičnu gastronomiju, kratke lance opskrbe i regenerativne turističke modele koji podržavaju lokalne zajednice**, dok koncepti „immersive experiences“ i „travelling with intent“ potvrđuju pomak prema održivom, personaliziranom i autentičnom turizmu (UNESCO, n. d.; Euromonitor International, 2025). Na temelju ovih trendova i resursnog potencijala općine Baška Voda **moguće je identificirati tržišne proizvode s najvećim razvojnim potencijalom.**

I.

Gastro i eno-turizam

- snažno promovira identitet destinacije, pri čemu autentični proizvodi, kratki lanci opskrbe i sinergija s nautikom povećavaju turističku potrošnju i lojalnost (Hanžek & Sušić, 2020; Euromonitor, 2025).

II.

Kulturni i baštinski turizam

- temeljen na UNESCO-ovim smjernicama potiče integrirano planiranje, participaciju dionika i ravnotežu između očuvanja lokaliteta i razvoja, dok inovativni proizvodi poput noćnih obilazaka, zanatskih radionica i itinerara s morske perspektive obogaćuju turističku ponudu.

III.

Wellness, slow i quietcation turizam

- usmjereni na regeneraciju putnika te „blue-wellness“ u obalnim i otočnim destinacijama dodatno naglašavaju lokalne resurse i autentična iskustva (Euromonitor, 2025).
- Ruralni i regenerativni proizvodi, uključujući
 - **agro-eko aktivnosti, volonterizam i „story-doing“**, jačaju održivost i uključivanje lokalne zajednice (European Commission, 2022).
 - **Planinarenje i šetnje u parku prirode** – aktivnosti koje potiču neposredan kontakt s prirodom, promiču fizičko zdravlje, edukaciju o okolišu i poštovanje prema ekosustavima, a razvijaju se kroz razgranatu mrežu pješačkih staza
 - **Promatranje ptica (birdwatching)** – mirne aktivnosti koje povećavaju ekološku osviještenost turista, često uključuju lokalne vodiče i edukativne sadržaje o vrstama i njihovim staništima.
 - Održivi, autentični i personalizirani turistički proizvodi postaju ključni za konkurentnost, dok suvremeni putnici traže iskustva koja povezuju užitek, vrijednosti i zaštitu okoliša.

Turistički sektor u narednim godinama bit će oblikovan **kroz ekološke, kulturne i tehnološke trendove, pri čemu održivost, regeneracija, lokalna autentičnost i tehnološka personalizacija** postaju ključni elementi konkurentne i društveno odgovorne ponude, dok suvremeni putnici sve više traže iskustva koja nadilaze tradicionalne modele, povezujući užitek s vrijednosnim orijentacijama i očuvanjem okoliša.

3.2.5 Analiza konkurentskog okruženja

Analiza konkurentskog okruženja usmjerena je na identifikaciju i razumijevanje ključnih destinacija koje se po svojoj ponudi, resursima i tržišnom pozicioniranju mogu uspoređivati s Općinom Baška Voda. S obzirom na to da Općina Baška Voda predstavlja značajnu obalnu destinaciju na Makarskoj rivijeri s razvijenim turističkim resursima, u analizu su uključeni obalni gradovi i mjesta Jadranske Hrvatske s razvijenom turističkom infrastrukturom i sličnim profilom posjetitelja, poput **grada Omiša i Makarske te općine Brela i Tučepi**. Odabrane destinacije predstavljaju **izravne konkurente** kako zbog geografske blizine Baškoj Vodi, tako i zbog činjenice da privlače slične ciljne skupine turista te razvijaju dodatne proizvode poput eno-gastro, wellness, aktivnog i manifestacijskog turizma.

Analiza je strukturirana tako da prvo daje *osnovne podatke o svakoj destinaciji*, uključujući demografske karakteristike, površinu te ključne elemente turističke ponude i potražnje (smještajni kapaciteti i turisti). Smještajna ponuda i turistički promet omogućavaju da se sagleda *volumen i intenzitet turizma*.

Nakon toga razmatraju se glavni turistički proizvodi, odnosno nosivi elementi ponude koji oblikuju tržišno pozicioniranje svake destinacije, kao i promotivne aktivnosti koje provode lokalne turističke zajednice. U završnom dijelu provedena je usporedba konkurentskih destinacija primjenom *Indeksa turističke razvijenosti (ITR)*, što omogućuje objektivnu procjenu stupnja turističke razvijenosti i pozicioniranje Baške Vode u regionalnom kontekstu. Takav pristup pruža ne samo pregled konkurentskih obilježja, već i dublje razumijevanje relativnih prednosti i ograničenja Baške Vode kao turističke destinacije.

3.2.5.1 Osnovni podaci o konkurentnim destinacijama i usporedba s Baškom vodom

Baška Voda s 2.590 stanovnika predstavlja srednje veliko naselje u usporedbi s konkurentima. Makarska (13.301) i Omiš (14.139) su znatno veći urbani centri, dok su Brela (1.626) i Tučepi (1.819) slični veličini Baške Vode. Gustoća naseljenosti Baške Vode (100 stanovnika/km²) je veća od Brela i Tučepa, ali znatno manja od Makarske (352/km²), što sugerira da Baška Voda kombinira intenzivan turizam s relativno otvorenim prostorima i manjim urbanim pritiskom nego Makarska.

Tablica 3-26 Prednosti i izazovi konkurentnih destinacija i Općine Baška Voda, 2024.

Destinacija	Broj stanovnika	Gustoća (stan./km ²)	Broj stalnih postelja	Dolasci turista	Noćenja turista
Baška Voda	2.590	100	13.409	164.879	998.968
	Prednosti:	Snažan turistički promet u odnosu na veličinu, kompaktna i atraktivna destinacija, visok omjer noćenja po stanovniku			
	Izazovi:	Sezonski pritisak na infrastrukturu i resurse, potreba za održivim upravljanjem			
Brela	1.626	60	6.768	115.692	660.559
	Prednosti:	Ekskluzivna destinacija, fokus na kvalitetu smještaja i usluge			
	Izazovi:	Manji kapaciteti, ograničena diverzifikacija turističkih proizvoda			
Tučepi	1.819	80	7.959	153.637	831.339
	Prednosti:	Atraktivne plaže, manji pritisak na resurse			
	Izazovi:	Ograničeni kapaciteti smještaja, sezonska koncentracija posjetitelja			
Makarska	13.301	352	19.874	316.894	1.672.925
	Prednosti:	Raznovrsna ponuda, najveći smještajni kapacitet, urbani centar s brojnim sadržajima			
	Izazovi:	Visoka gustoća naseljenosti, infrastrukturni i prometni pritisci			
Omiš	14.139	53	15.944	175.032	1.049.693
	Prednosti:	Dobar kapacitet smještaja, raznovrsna ponuda aktivnog turizma			
	Izazovi:	Veći teritorij zahtijeva bolje upravljanje raspodjelom turista i sadržaja			

Izvor: obrada autora temeljem podataka DZS-a.

Tablica 30 jasno pokazuje da Općina Baška Voda zauzima specifičnu poziciju: **intenzivna destinacija s visokim noćenjima po stanovniku, kompaktnom ponudom i atraktivnošću**, ali s izazovima vezanim uz održivost i sezonski pritisak.

Osim navedenog, usporedna analiza resursne osnove i ponude različitih turističkih aktivnosti sugerira da je svaka od konkurentnih destinacija razvila svoj turistički proizvod koji direktno konkurrira destinacijama u okruženju, kako po sličnosti u karakteristikama kojoj je skupini turista namijenjena pojedina aktivnost tako i po samim specifičnim elementima ponude, a to je baštinski turizam, manifestacije u okviru ljetnih mjeseci, izletničke ture na otoke i pojedini (diversificirani) elementi ponude avanturističkog turizma (Tablica 31).

Tablica 3-27 Kulturna i prirodna baština, te aktivnosti konkurentnih destinacija i Općine Baška Voda, 2024.

Destinacija	Prirodne ljepote i plaže	Kulturna baština	Aktivnosti	Preporučeno za:
Baška Voda	Plaže Nikolina, Podluka i Promajna; šetnica uz more od plaže Ikovac do centra	Arheološki lokaliteti i zaštićena sakralna baština; spomenik "Hrvatska jedra"	Jednodnevni izleti na otoke Brač i Hvar, pješačke staze i PP Biokovo	Obitelji (mirne plaže), ljubitelji kulture, opuštanje/wellness
Brela	Plaža Punta Rata; poučna staza "Francuska cesta" kroz borovu šumu	Crkva sv. Stjepana Prvomučnika; Kamen Brela	Besplatne ture s vodičem; adrenalinske morske aktivnosti	Obitelji, ljubitelji prirode, aktivni turisti
Tučepi	Plaža Nugal okružena liticama i šumom; park-šuma Osejava	Crkva sv. Ante; spomenik radnicima	Zip line; ronjenje i vođeni sportovi	Avanturisti, ljubitelji prirode, mladi parovi
Makarska	Park prirode Biokovo s vidikovcem Skywalk; plaže uz obalu	Malakološki muzej; svetište Vepric (Majka Božja Lurdska)	Planinarenje i biciklizam; nautičke aktivnosti	Obitelji, ljubitelji kulture, avanturisti, nautički turisti
Omiš	Kanjon rijeke Cetine; šljunčane plaže	Stari grad i tvrđava Mirabela; Crkva sv. Mihovila	Rafting i kanjoniranje; zip line	Avanturisti, mladi, ljubitelji povijesti i prirode

Izvor: web stranice lokalnih turističkih zajednica.

Usporedba ključnih turističkih pokazatelja za Bašku Vodu i njezine konkurente na Makarskoj rivijeri i šire (Omiš) omogućuje brzi uvid u intenzitet turizma, smještajne kapacitete i prosječnu duljinu boravka u svakoj destinaciji.

Općina Baška Voda se ističe **visokim turističkim intenzitetom po stanovniku i po površini, što pokazuje koliko je destinacija popularna i privlačna posjetiteljima**. U usporedbi s Tučepima, iako Općina Baška Voda ima vrlo visok broj dolazaka i noćenja po stanovniku, Tučepi prednjače po ukupnom intenzitetu i iskorištenosti smještajnog kapaciteta, što znači da su njihovi kapaciteti još učinkovitije popunjeni. Nasuprot tome, Brela, iako ima sličan omjer dolazaka i noćenja po stanovniku, bilježi manju gustoću turista po km², što znači da Općina Baška Voda nudi bolju prostornu koncentraciju i lakši pristup sadržajima, ali Brela ima nešto veću prosječnu iskorištenost postelja, pa se smještaj učinkovitije koristi. Makarska, sa znatno većom populacijom, ima najveću prostornu koncentraciju turista po km² i po posteljama, što odražava intenzivan pritisak na infrastrukturu, dok je po dolascima i noćenjima po stanovniku lošija od Baške Vode, pa lokalno stanovništvo osjeća manji relativni turistički intenzitet. Omiš, s nižim brojem dolazaka i noćenja po stanovniku i po km², te nižim kapacitetom postelja, ima manji turistički pritisak i nižu iskorištenost smještaja, što predstavlja prednost u održivosti, ali i slabiju ekonomsku snagu u odnosu na Bašku Vodu.

Ukratko, Općina Baška Voda kombinira visoku atraktivnost i kvalitetne kapacitete, ali mora balansirati intenzitet turizma i pritisak na lokalnu infrastrukturu, dok konkurenti imaju različite prednosti poput učinkovitije popunjenosti postelja (Tučepi i Brela) ili nižeg pritiska na resurse (Omiš).

Tablica 3-28 Pokazatelji intenziteta turizma u konkurentnim destinacijama i Općini Baška Voda, 2024.

Pokazatelj	Baška Voda	Brela	Tučepi	Makarska	Omiš
Broj dolazaka turista na 100 stanovnika	6.366	7.115	8.446	2.383	1.238
Broj noćenja turista na 100 stanovnika	38.570	40.625	45.703	12.577	7.424
Broj dolazaka turista po km ²	6.426	4.317	6.834	8.388	658
Broj noćenja turista po km ²	38.931	24.648	36.981	44.281	3.944
Broj stalnih postelja na 100 stanovnika	518	416	438	149	113
Broj stalnih postelja po km ²	523	253	354	526	60
Prosječan broj noćenja po dolasku	6,1	5,7	5,4	5,3	6,0
Prosječan broj noćenja po postelji	74,5	97,6	104,5	84,2	65,8
Indeks turističke razvijenosti	34,37	34,11	35,22	33,65	30,45

Izvor: Državni zavod za statistiku i Institut za turizam, 2025.

Indeks turističke razvijenosti (ITR)³⁸ propisan je Pravilnikom o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma (NN 112/2024) i temelji se na Studiji „Uspostava modela za izračun ITR-a JLS u RH“. Metodologija uključuje pregled domaćih i međunarodnih pristupa, provjeru relevantnosti pokazatelja te testiranje međuzavisnosti na uzorku 556 JLS-ova radi korekcije mogućih anomalija. Osnovni pokazatelji su: **ukupni broj postelja, broj postelja u hotelima i sličnim objektima, broj dolazaka i noćenja, te broj zaposlenih u turizmu i ugostiteljstvu**. Podaci su egzaktni, objektivni i dostupni na godišnjoj razini, preuzeti iz sustava eVisitor i HZMO-a.

Prema vrijednostima ITR-a za 2024., sve analizirane konkurentne destinacije i Općina Baška Voda spadaju u I. kategoriju, što ih svrstava među visoko turistički razvijene destinacije. To naglašava potrebu strateškog planiranja razvoja turizma u Baškoj Vodi, uz analizu resursne osnove, praćenje trendova u potražnji i prepoznavanje tržišnih niša, koja će Bašku Vodu diferencirati od konkurenata na Makarskoj rivijeri i u širem okruženju. Pri tome je naglasak na sinergiji turističkih i ostalih lokalnih aktivnosti, međusobnoj suradnji

³⁸ Od 2023. JLS se razvrstavaju u pet kategorija prema ITR-u (I. $\geq 30,00$; II. 25–29,99; III. 15–24,99; IV. 0,01–14,99; 0. =0,00).

i poticanju održivih praksi kako bi razvoj turizma ostvario i neto pozitivan multiplikativni učinak na društveno-ekonomski razvoj lokalne zajednice.

3.2.6 Ključni dionici u turizmu

U svrhu izrade Plana upravljanja turizmom Općine Baška Voda primijenjena je metodologija iz *Practical guide for stakeholder mapping*.³⁹ Prema navedenom pristupu, proces mapiranja dionika sastoji se od tri ključna koraka: Identificiranje, Analiza i Angažman.⁴⁰ Dugoročno održiv razvoj destinacije zahtijeva jačanje dvostrane suradnje među svim ključnim akterima, kako bi se osiguralo bolje razumijevanje potreba, izgradilo povjerenje i zajednički oblikovale politike koje podupiru gospodarske, društvene i kulturne ciljeve Baške Vode.

U nastavku se daje popis dionika po pojedinim područjima koji su aktivno sudjelovali u izradi ovog dokumenta.

Tablica 3-29 Struktura ključnih dionika na području obuhvata Općine Baška Voda

Kategorija dionika	Dionici
Javni sektor	- Općina Baška Voda - Komunalno poduzeće Gradina
Udruženja građana	- HPD Sv. Ilija - DVD Baška Voda
Poduzetnici (u turizmu)	- Hoteli Baška Voda - Club Adriatic - Ostali hotelski objekti - Restorani - Turističke agencije
Profesionalna (sektorska) udruženja	- LAG Adrion
Turističke organizacije	- Turistička zajednica Općine Baška Voda
Obrazovne institucije	- Osnovna škola Baška Voda
Sportske organizacije	- HPD Sv. Ilija
Lokalna zajednica	- Predstavnici obiteljskog smještaja iz naselja Baška Voda, Promajna, Bratuš i Krvavica

³⁹ Rusen, M., Barbas, A., Magureanu, N., Draghia, M. (eds). 2021. Practical guide for stakeholders mapping. ISTER project. Interreg Danube Transnational Programme. https://dtp.interreg-danube.eu/uploads/media/approved_project_public/0001/44/51de32f74aec5465eb6a9d44b845250282a29a0a.pdf

⁴⁰ Za detalje pogledati Practical guide for stakeholders mapping.

3.3 Izvješće o analizi stanja

Općina Baška Voda je turistička destinacija koje se ističe visokim stupnjem turističke razvijenosti, ali i izraženim prostornim, demografskim i sezonskim izazovima. Općina Baška Voda ima 2.590 stanovnika, što predstavlja pad od 6,7 % u odnosu na 2011. godinu, uz izražen proces starenja populacije (indeks starenja 184,7) i visoku gustoću naseljenosti od 100 stanovnika/km², veću od državnog prosjeka. Najveće naselje, Baška Voda, okuplja 68 % stanovništva, dok su Promajna i Krvavica manja, ali funkcionalno povezana turistička središta. Unatoč demografskim izazovima, općina je visoko razvijena (indeks razvijenosti 106,13), s niskom nezaposlenošću (5,72 %) i relativno visokom razinom obrazovanja stanovništva (27,24 % s višom ili visokom stručnom spremom).

Struktura gospodarskih djelatnosti u Baškoj Vodi izrazito je orijentirana na turizam. Više od trećine zaposlenih radi upravo u turizmu, dok trgovina također zauzima značajan udio. Tijekom ljeta i rane jeseni (lipanj – listopad) gotovo polovica zaposlenih radi u turizmu i ugostiteljstvu, a u rujnu i listopadu udio je čak veći od 57–61%, što odražava produženu sezonu i pripreme aktivnosti za jesen. Takva sezonska ovisnost stvara ranjivost lokalnog tržišta rada, dok su sektori poljoprivrede, industrije i kreativnih djelatnosti marginalno zastupljeni. Iako su financijski pokazatelji stabilni, dugoročna otpornost gospodarstva zahtijeva diverzifikaciju kroz razvoj cjelogodišnjih turističkih i uslužnih aktivnosti.

Prostorna i prometna povezanost Baške Vode iznimno je dobra. Cestovnu mrežu čine državne ceste D8 (Jadranska magistrala) i D76 (Baška Voda–Zagvozd), koje omogućuju pristup autocesti A1 i povezanost s unutrašnjošću Dalmacije. Sustavi vodoopskrbe i odvodnje osigurani su putem Regionalnog vodovoda Makarskog primorja i centralnog uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u Baškoj Vodi, dok je energetska stabilnost podržana dalekovodom DV 110 kV Kraljevac–Makarska i transformatorskim stanicama u naseljima. U prostorno-planskoj dokumentaciji uvedeni su zeleni standardi – svaka građevinska čestica mora imati najmanje 30 % ozelenjene površine, a novogradnja uključuje zelene krovove i održive tehničke sustave.

Digitalna infrastruktura destinacije u razvoju je, s postavljenim WiFi4EU točkama i planiranom FTTH optičkom mrežom Hrvatskog Telekomu u zapadnom dijelu naselja. Službena web stranica baskavoda.hr i aktivni profili na društvenim mrežama (Facebook 46.000 i Instagram 13.300 pratitelja) čine osnovu digitalne promocije destinacije, koja koristi video materijale, virtualne šetnje i web kamere za prezentaciju autentičnog doživljaja prostora. Unatoč tome, lokalni digitalni sustavi za rezervacije i e-commerce rješenja još nisu razvijeni, što ograničava pametno upravljanje destinacijom.

Prostor Općine Baška Voda obuhvaća iznimno vrijedne prirodne i kulturne resurse. Najvažniji prirodni resurs je Park prirode Biokovo koji zauzima gotovo 20 tisuća hektara, s 1.500 biljnih vrsta i brojnim endemima, te brojnim turističkim atrakcijama poput staklene šetnice Skywalk, botaničkog vrta Kotišina i planinarskih staza. Uz prirodne vrijednosti, općina raspolaže s deset zaštićenih nepokretnih kulturnih dobara, među kojima su crkve sv. Nikole i sv. Lovre, ruralna cjelina Krvavica i Kačića dvori u Bratušu, te brojnim sakralnim i tradicijskim objektima koji svjedoče o dugoj kulturnoj povijesti. Nematerijalna baština dodatno obogaćuje identitet destinacije kroz običaje, procesije i višemjesečnu manifestaciju Baškovoško lito, koja od travnja do rujna okuplja lokalno stanovništvo i posjetitelje.

Turistička ponuda Baške Vode izrazito je razvijena i koncentrirana uz obalu. Ukupan broj smještajnih kapaciteta porastao je na 17.173 kreveta 2024. godine, uz rast privatnog smještaja, nekomercijalnog smještaja, ali i uz manji udio u rastu i hotelskih kapaciteta. Sezonalnost je visoka, 78 do 85% noćenja ostvaruje se između lipnja i rujna, dok su predsezona i posezona još uvijek nedovoljno razvijene. Strani turisti čine 90% ukupnih dolazaka, a glavna emitivna tržišta su Poljska, Njemačka, Češka i Bosna i Hercegovina. Indeks turističke razvijenosti za 2024. godinu iznosi 34,37, što Bašku Vodu svrstava među

najrazvijenije turističke općine u Hrvatskoj. Istodobno, pokazatelji intenziteta i gustoće turizma ukazuju na snažan pritisak na prostor, s više od 400 noćenja po stanovniku godišnje i preko 40.000 noćenja po km², vrijednosti koje su višestruko veće od županijskog i državnog prosjeka.

Analiza pokazuje da Općina Baška Voda posjeduje sve temeljne elemente održivog razvoja, relativno kvalitetnu infrastrukturu, stabilne financije i bogatu resursnu osnovu, no suočava se s ograničenjima u prostornom kapacitetu, sezonalnosti i demografskoj strukturi. Održiv razvoj destinacije zahtijeva uravnotežen pristup koji povezuje gospodarsku konkurentnost s očuvanjem prirodne i kulturne baštine, jačanje digitalne i komunalne infrastrukture, te diverzifikaciju turističke ponude s naglaskom na cjelogodišnje i visokovrijedne doživljaje utemeljene na identitetu i resursima lokalne zajednice.

4 POTENCIJAL ZA RAZVOJ I PODIZANJE KVALITETE TURISTIČKIH PROIZVODA

Popis utvrđene turističke osnove iz poglavlja 2.3. sastavni je dio analize stanja destinacije i plana upravljanja destinacijom. On ujedno predstavlja ulazne podatke potrebne za procjenu potencijala daljnjeg razvoja te za unaprjeđenje kvalitete postojećih i novih turističkih proizvoda. U okviru ovog poglavlja analizira se resursna osnova i atrakcije, te turistička infrastruktura, kao i ostali ključni elementi koji sudjeluju u kreiranju i oblikovanju turističke ponude destinacije.

Razvojni i marketinški potencijal analiziranih ključnih elemenata ocjenjuje se na tri razine: mali, srednji i veliki, s ciljem osiguravanja uravnoteženog korištenja prostora i kreiranja visokovrijednih, prepoznatljivih doživljaja. U skladu s navedenim, u nastavku su obrazloženi značenje i karakteristike navedenih razina.

Tablica 4-1 Opis značenja i karakteristika definiranih razina značaja resursa/atrakcija

Razina značaja resursa/atrakcije	Značenje	Karakteristike
Mali značaj	Resurs/atrakcija ima ograničenu sposobnost privući veći broj turista i generirati značajan ekonomski učinak. Promocija bi rezultirala tek manjim povećanjem posjećenosti i prepoznatljivosti destinacije.	• Lokalna važnost (L): Resurs/atrakcija je važna za lokalnu zajednicu, ali nema širu prepoznatljivost. • Ograničeni resursi: Teško se komercijalizira ili zahtijeva značajna ulaganja.
Srednji značaj	Resurs/atrakcija ima dobru sposobnost privući turiste i generirati umjeren ekonomski učinak. Promocija može dovesti do primjetnog povećanja posjećenosti i prepoznatljivosti destinacije.	• Regionalna važnost (R): Resurs/atrakcija je poznata u regiji i ima potencijal privući turiste iz šireg područja. • Dostupni resursi: Može se komercijalizirati uz umjerena ulaganja.
Veliki značaj	Resurs/atrakcija ima iznimnu sposobnost privući velik broj turista i generirati značajan ekonomski učinak. Promocija može znatno povećati posjećenost i prepoznatljivost destinacije.	• Nacionalna / međunarodna važnost (N/M): Resurs/atrakcija je prepoznatljiva izvan granica regije i ima potencijal privući turiste iz cijelog svijeta. • Dostupni resursi: Lako se komercijalizira i raspolaže potrebnim resursima.

Izvor: autori.

U nastavku je dan tablični prikaz ocjene razvojnog i marketinškog potencijala turističkih proizvoda Baške Vode na temelju resursno-atrakcijske osnove.

Tablica 4-2 Prirodne atrakcije

	Naziv atrakcije	Lokacija	Postojeća valorizacija	Opis razvojnog potencijala	Marketinški potencijal i značaj
1.	Plaže	Obalni pojas Baške Vode	Vrlo visoka, središnji motiv dolaska u destinaciju	Razvoj aktivnog turizma i turističko-ugostiteljske ponude	Visok/M
2.	Park prirode Biokovo	Iznad naselja Bast i Topići	Djelomično valorizirane, nedovoljno integrirane u ponudu/Greben-lokalitet snimanja serije Igra prijestolja	Razvoj ekoturizma te ostalih posebnih oblika turizma s naglaskom na održivost	Vrlo visok/M
3.	Greben	Topići			Visok/M
4.	Prirodna stijena Ključ kuk (Bablji zub)	Krvavica			Srednji do visok/R

Izvor: autori.

Tablica 4-3 Kulturne i povijesne atrakcije

	Naziv atrakcije	Lokacija	Postojeća valorizacija	Opis razvojnog potencijala	Marketinški potencijal i značaj
5.	Crkva sv. Nikole	Baška Voda	Visoka, simbol destinacije	Razvoj posebnih oblika turizma (kulturni, vjerski, i sl.) uz mogućnosti razvoja specifičnih turističkih proizvoda (vjerske rute, pripovijedanje (storytelling) i sl.)	Visok/L
6.	Crkvice sv. Lovre s arheološkim ostacima	Baška Voda	Djelomično valorizirane		Srednji/R
7.	Crkvice sv. Roka	Bast			
8.	Crkva Uznesenja BDM	Bast			
9.	Crkva sv. Svetih	Promajna			
10.	Kapela Uzvišenja sv. Križa	Topići			
11.	Kapela sv. Josipa i groblje	Baška Voda, groblje sv. Josipa			
12.	Kapelica Duša čistilišta	Baška Voda			
13.	Kapelica Bezgrešnoga začeca	Baška Voda			
14.	Kapelica sv. Eufemije	Krvavica			
15.	Kapelica sv. Nikole	Topići			
16.	Kačićevi dvori	Bratuš	Neiskorišteno u turističkom smislu/lokalitet snimanja serije Igra prijestolja	Razvoj posebnih oblika turizma, tematski i kulturni aspekti (pripovijedanje (storytelling) i sl.)	Visok/M
17.	Podmorsko arheološko nalazište	Luka Baška Voda	Neiskorišteno u turističkom smislu	Razvoj posebnog turističkog proizvoda (ronilački, i sl.)	Srednji do visok/R
18.	Malakološki muzej „Morski konjić“	Baška Voda	Djelomično valoriziran	Unaprjeđenje turističke ponude i uvođenje edukativnih elemenata kroz uvođenje suvremenih	Srednji do visok/N
19.	Arheološka muzejska zbirka	Baška Voda	Djelomično valorizirana		Srednji/R

	Naziv atrakcije	Lokacija	Postojeća valorizacija	Opis razvojnog potencijala	Marketinški potencijal i značaj
				digitalnih alata interpretacije kulturne baštine	
20.	Spomenici i skulpture (sv. Nikola Putnik (biskup), bl. Alojzije Stepinac, Sidro, Uranci, Glave žena, Lignja u kamenu, Križ, Stećci, „Anđeo lučonoša“)	Baška Voda, Baško Polje, Bratuš, Topići	Lokalno valorizirane	Uključivanje u ponudu kulturnog turizma kroz pripovijedanje, kulturne ture i slično	Srednji do visok/R
21.	Veliki mul	Baška Voda	Djelomično valorizirane		
22.	Spomenik Pomorski desant	Baško Polje			
23.	Kameni mlin	Promajna			
24.	Dvori	Promajna			
25.	Arheološki lokalitet Grebišće	Bast			
26.	Arheološki lokalitet Gradina	Baška Voda			
27.	Izvorište Smokvena	Bast			

Tablica 4-4 Manifestacijske i nematerijalne atrakcije

	Naziv atrakcije	Lokacija	Postojeća valorizacija	Opis razvojnog potencijala	Marketinški potencijal i značaj
28.	Baškovoško lito	Baška Voda	Vrlo visoka, skup manifestacija	Unaprjeđenje ponude kroz razvoj dodatnih manifestacija koje promiču i valoriziraju lokalnu kulturu, tradicijske običaje te gastronomsku baštinu	Visok/R
29.	Tradicija čuvara Gospodinova groba	Baška Voda	Očuvano, ali nedovoljno turistički interpretirano	Unaprjeđenje turističke ponude kroz interpretaciju i prezentaciju vjerske tradicije	Visok/N
30.	Križni put	Bast - Baška Voda	Tradicionalni vjerski običaj		

Tablica 4-5 Sportsko-rekreativne atrakcije

	Naziv atrakcije	Lokacija	Postojeća valorizacija	Opis razvojnog potencijala	Marketinški potencijal i značaj
31.	Sportski centar Ante Jurišić Ako	Baška Voda	Nije turistički valoriziran	Unaprjeđenje turističke ponude kroz organizaciju sportskih događanja	Srednji/L

	Naziv atrakcije	Lokacija	Postojeća valorizacija	Opis razvojnog potencijala	Marketinški potencijal i značaj
32.	Planinarske i biciklističke staze	Biokovo Bast Topići	Djelomično turistički valorizirane	Razvoj eko-turizma i aktivnog turizma (ponuda organiziranih sportskih događaja (utrke, i sl.), tematske staze, i sl.)	Vrlo visok/M
33.	Poučni ekološki put fra Jure Radić	Baška Voda	Djelomično turistički valorizirano	Razvoj selektivnih oblika turizma (edukativni, aktivni, i sl.)	Visok/N
34.	Biciklističke utrke (Dalmatia Ultra Trail & Biokovo Absolute Challenge)	Baška Voda/Biokovo	Turistički valorizirano	Razvoj avanturističkog turizma	Visok/M

5 POKAZATELJI ODRŽIVOSTI NA RAZINI DESTINACIJE

U skladu s odredbama Zakona o turizmu (NN 112/2024), plan upravljanja destinacijom mora biti utemeljen na pokazateljima održivosti koji omogućuju sustavno praćenje, procjenu i unapređenje održivog razvoja turističke destinacije. Stoga pokazatelji održivosti predstavljaju instrumente za strukturirano praćenje i vrednovanje ključnih aspekata razvoja destinacije, čime se omogućuje pravovremeno prepoznavanje izazova te donošenje odluka u skladu s načelima dugoročne održivosti.

Plan upravljanja destinacijom sadrži **obvezne pokazatelje održivosti (OPO)**, a prema potrebi može uključivati i **specifične pokazatelje**, usklađene s lokalnim kontekstom, analizom postojećeg stanja i razvojnim smjerom destinacije.⁴¹

U nastavku je dan tablični prikaz obveznih pokazatelja održivosti prema području održivosti i tematskom području pokazatelja (definirano u NN 112/2024).

Tablica 5-1 Opis i metodološka tablica obveznih pokazatelja održivosti

Pokazatelj	Područje održivosti	Kod pokazatelja/ Tematsko područje
1 Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone	DRUŠTVENI	ZL-1 – zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom
2 Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom		ZL-2 – zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom
3 Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji		ZT-1 – Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja destinacijom
4 Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom		PD-1 – Pristupačnost destinacije
5 Broj organiziranih turističkih ambulanti		SD-1 Sigurnost destinacije
6 Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (izraženo po osobi i po noćenju)	OKOLIŠNI	UVR-1 – Upravljanje vodnim resursima
7 Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone)		GO-1 – Gospodarenje otpadom
8 Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite)		BR-1 – Zaštita bioraznolikosti
9 Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na		UEN-1 – Održivo upravljanje energijom

⁴¹ Popis obveznih i specifičnih pokazatelja, kao i način njihova praćenja, izvori podataka te metodologija evidentiranja i izračuna, propisani su Pravilnikom o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma (NN 112/24).

Pokazatelj	Područje održivosti	Kod pokazatelja/ Tematsko područje
potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije		
10 Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika		UPK-1 – Ublažavanje i prilagodba klimatskim promjena
11 Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem		TP-1 – Turistički promet
12 Prosječna duljina boravka turista u destinaciji		TP-2 – Turistički promet
13 Ukupan broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	EKONOMSKI	PGS-1 – Poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu
14 Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane		PGS-2 – Poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu/ Turistički promet
15 Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija		TI-1 – turistička infrastruktura
16 Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom	PROSTORNI	OOD-1 – Održivo upravljanje destinacijom
17 Broj ostvarenih noćenja u smještaju u destinaciji po hektaru izgrađenog građevinskog područja JLS		OUP-2 – Održivo upravljanje prostorom

Izvor: Ministarstvo turizma i sporta, 2024. Smjernice i upute za izradu plana upravljanja destinacijom. Dostupno na: <https://mint.gov.hr/alati-za-upravljanje-razvojem-turizma-u-destinaciji/23970>

Svi pokazatelji održivosti utvrđuju se analizom podataka prikupljenih iz službenih statističkih izvora, relevantnih istraživanja, izvještaja nadležnih institucija te metodoloških analiza provedenih u skladu s propisanim pravilnicima. Kroz integrirani pristup, pokazatelji odražavaju stvarno stanje Općine Baška Voda na temelju stručne analize i multisektorskih baza podataka, čime se osigurava transparentnost, relevantnost i primjenjivost za **učinkovito upravljanje razvojem turizma te donošenje strateških odluka na lokalnoj razini**. U sljedećem poglavlju prikazani su rezultati izračuna 17 obveznih pokazatelja održivosti destinacije te 11 specifičnih pokazatelja održivosti, koji detaljno ilustriraju trenutačno stanje u Općini Baška Voda u kontekstu utjecaja turizma na društvene, okolišne, ekonomske i prostorne aspekte održivosti.

5.1 Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na društvene aspekte održivosti

5.1.1 Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom

Pokazatelj 1.1.1., koji mjeri broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone, u 2024. godini iznosi 429,57. Ova visoka vrijednost ukazuje na izrazitu sezonsku koncentraciju turističkog prometa te snažan pritisak na prostor, infrastrukturu i lokalnu zajednicu tijekom ljetnih mjeseci.

Takav intenzitet turističke aktivnosti može utjecati na percepciju lokalnog stanovništva o turizmu, osobito u kontekstu gužvi, nedostatka parkirnih mjesta, buke i povećane potrošnje komunalnih resursa.

Pokazatelj 1.1.2., koji mjeri zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom, pokazuje da je samo 20,72% stanovnika izrazilo zadovoljstvo utjecajem turizma.

Ovaj rezultat sugerira postojanje određenog stupnja zasićenja i potrebu za redefiniranjem upravljačkih politika koje bi povećale društvenu prihvatljivost turizma kroz ravnomjerniju prostornu i sezonsku distribuciju posjetitelja te ulaganja u javnu infrastrukturu i kvalitetu života lokalne zajednice.

POKAZATELJ		
1.1.1. Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone (ZL-1)		
Definicija: Pokazateljem se definira ukupan broj ostvarenih turističkih noćenja u destinaciji u odnosu na stotinu stalnih stanovnika u vršnom mjesecu koji se smatra glavnim turističkom sezonom. Mjerna jedinica: registrirano noćenje u smještajnom objektu. Stalni stanovnik destinacije.	Vrijednost pokazatelja	
	2024.	429,57
1.1.2. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom (ZL-2)		
Definicija: Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika koji su zadovoljni turizmom u destinaciji u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji. Mjerna jedinica: Udio (%) ispitanika koji su zadovoljni turizmom u destinaciji	Vrijednost pokazatelja	
	2024.	20,72

Izvor: eVisitor; Anketa lokalnog stanovništva (2024.), TZO Baška Voda, obrada autora.

5.1.2 Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja destinacijom

Prema pokazatelju 1.2.1., prosječna vrijednost indeksa zadovoljstva turista i jednodnevnih posjetitelja destinacijom iznosi 79,5, što upućuje na generalno pozitivan doživljaj boravka u Baškoj Vodi. Međutim, neto spremnost na preporuku destinacije, iznosi 43,63, što je solidan, ali ne iznimno visok rezultat.

Ovi podaci ukazuju na to da destinacija ima dobar imidž među posjetiteljima, ali i prostor za unapređenje u segmentima koji utječu na ukupno iskustvo, primjerice, regulacija prometa, čistoća javnih površina, razina buke te dostupnost sadržaja izvan glavne sezone.

POKAZATELJ		
1.2.1. Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji (ZT-1)		
Definicija: Procjena zadovoljstva turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i jednodnevnih posjetitelja cjelokupnim boravkom u destinaciji na skali od 0 do 100. Procjena neto spremnosti na preporuku na skali od 0 do 100, posebno za turiste koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i jednodnevne posjetitelje. Mjerna jedinica: (i) Prosječna vrijednost zadovoljstva turista i jednodnevnih posjetitelja i (ii) udio (%) promotora (eng. promoters) odnosno onih koji su skloni preporučiti destinaciju.		
i) vrijednosti indeksa zadovoljstva posjetitelja destinacijom	Vrijednost pokazatelja	
	2024.	79,5
ii) neto spremnost na preporuku destinacije	Vrijednost pokazatelja	

	2024.	43,63
--	-------	--------------

Izvor: Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja (2024.), TZO Baška Voda, obrada autora.

5.1.3 Pristupačnost destinacije

Atrakcije kao razlog dolaska u destinaciju mogu biti iznimno raznolike i različite dostupnosti. Svrha ovog pokazatelja jest pružiti uvid u mogućnosti obilaska atrakcija i lokaliteta od interesa osobama s invaliditetom, osobama s tjelesnim, intelektualnim, mentalnim i osjetilnim oštećenjima zdravlja. Pristupačnost se pritom odnosi na dvije ključne dimenzije: fizičku pristupačnost prostora i sadržaja te pristupačnost informacija i komunikacija, što zajedno čini temelj inkluzivnog turističkog doživljaja.

Pokazatelj 1.3.1. pokazuje da je 100% atrakcija u destinaciji pristupačno osobama s invaliditetom, što odražava visoku razinu inkluzivnosti i usklađenost s načelima pristupačnog turizma. Ipak, u praksi je preporučljivo dodatno provjeriti stvarnu izvedbu fizičke pristupačnosti (primjerice plaža, javnih površina, kulturnih sadržaja) kako bi se osigurala održivost, sigurnost i stvarna funkcionalnost pristupa za sve korisnike.

POKAZATELJ		
1.3.1.		
Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom (PD-1)		
Definicija: Pokazatelj prikazuje udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom u odnosu na ukupan broj atrakcija u destinaciji prepoznatim planom upravljanja. Mjerna jedinica: %	Vrijednost pokazatelja	
	2024.	100

Izvor: TZO Baška Voda.

5.1.4 Sigurnost destinacije

Pokazatelj 1.4.1. bilježi 0 organiziranih turističkih ambulanti u 2024. godini. S obzirom na visoke sezonske oscilacije broja posjetitelja i povećanu potrebu za zdravstvenim uslugama tijekom ljetnih mjeseci, ovo je područje u kojem postoji jasan prostor za unaprjeđenje.

Uvođenje barem jedne sezonske turističke ambulante doprinijelo bi sigurnosti i percepciji kvalitete usluge u destinaciji.

POKAZATELJ		
1.4.1.		
Broj organiziranih turističkih ambulanti (SD-1)		
Definicija: Pokazatelj je broj organiziranih turističkih ambulanti u svrhu provođenja mjera zdravstvene zaštite za povećani broj korisnika zdravstvene zaštite koje se pružaju turistima. Mjerna jedinica: broj	Vrijednost pokazatelja	
	2024.	0

Izvor: Općina Baška Voda.

5.2 Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na okolišne aspekte održivosti

5.2.1 Upravljanje vodnim resursima

Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (pokazatelj 2.1.1.) iznosi 204%. Ovaj podatak ukazuje da turisti tijekom boravka troše više od dvostruko više vode od prosječnog stanovnika.

Takav trend je tipičan za obalne destinacije s visokom razinom hotelskih i apartmanskih kapaciteta, no zahtijeva pažljivo planiranje vodoopskrbe, osobito u ljetnim mjesecima kada raste rizik od nestašica i infrastrukturnih opterećenja.

POKAZATELJ		
2.1.1. Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (izraženo po osobi i po noćenju) (UVR-1)		
Definicija: Pokazatelj je omjer ukupne količine vode isporučene u smještajnim objektima destinacije u odnosu na ukupnu potrošnju vode u destinaciji, koji daje uvid u opterećenje turizma na vodni resurs destinacije. Mjerna jedinica: omjer (%) finalne potrošnje vode po noćenju turista (m^3) u smještajnim objektima destinacije u odnosu na potrošnju vode po stanovniku destinacije (m^3).	Vrijednost pokazatelja	
	2024.	204

Izvor: Općina Baška Voda, obrada autora.

5.2.2 Gospodarenje otpadom

Prema pokazatelju 2.2.1., omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koju generira stanovništvo iznosi 945,67%, što jasno ukazuje na ekstremno opterećenje sustava gospodarenja otpadom u vršnim mjesecima sezone.

Potrebno je uvesti dodatne sezonske mjere prikupljanja i odvoza otpada te poticati sustave selektivnog prikupljanja i recikliranja kako bi se smanjili negativni utjecaji na okoliš i javni prostor.

POKAZATELJ		
2.2.1. Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone) (GO-1)		
Definicija: Pokazatelj prati omjer količina komunalnog otpada nastalog po noćenju turista u smještaju u usporedbi s količinama otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone po stanovniku, u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja) Mjerna jedinica: omjer količine otpada nastalog po noćenju turista u smještaju u odnosu na ukupne količine komunalnog otpada nastale u destinaciji u mjesecima s najnižom i najvišom turističkom aktivnosti.	Vrijednost pokazatelja	
	2024.	945,67

Izvor: Općina Baška Voda, obrada autora.

5.2.3 Zaštita bioraznolikosti

Udio zaštićenih područja u ukupnoj površini destinacije (pokazatelj 2.3.1.) iznosi 51,13%, što potvrđuje visoku razinu očuvanosti prirodnih vrijednosti na području Općine Baška Voda.

Ovaj pokazatelj upućuje na značajan potencijal za razvoj selektivnih oblika turizma (npr. ekoturizam, planinarski i edukativni turizam).

POKAZATELJ		
2.3.1. Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite) (BR-1)		
Definicija: Pokazateljem se definira udio zaštićenih prirodnih područja (dalje u tekstu: ZPP) (kopnenih i morskih) i područja ekološke mreže Natura 2000, u ukupnoj površini destinacije (jedan ili više JLS-ova), te njihova struktura prema kategoriji zaštite. Mjerna jedinica: %	Vrijednost pokazatelja⁴²	
	2024.	51,13

Izvor: Općina Baška Voda.

5.2.4 Održivo upravljanje energijom

Pokazatelj 2.4.1. prikazuje omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva, koji u 2024. godini iznosi 23,10. Ovaj rezultat potvrđuje izraženu sezonsku potrošnju energije uzrokovanu povećanim brojem posjetitelja tijekom ljetnih mjeseci, što je tipično za obalne turističke destinacije s dominacijom smještaja u domaćinstvima.

Visoka razina potrošnje električne energije u sezoni upućuje na potrebu za poticanjem energetske učinkovitosti u turističkim objektima, posebno kroz programe energetske obnove, uvođenje sustava obnovljivih izvora energije te edukaciju iznajmljivača o racionalnom korištenju resursa. Sustavno praćenje i optimizacija potrošnje energije doprinose smanjenju ugljičnog otiska turizma te povećavaju otpornost lokalne infrastrukture.

POKAZATELJ		
2.4.1. Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije (UEN-1)		
Definicija: Pokazatelj je omjer ukupne količine električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije, a temelji se na sezonalnosti potrošnje. Mjerna jedinica: omjer finalne potrošnje el. energije po noćenju turista (kWh) u smještajnim objektima u odnosu na potrošnju el. energije po stanovniku destinacije (kWh).	Vrijednost pokazatelja	
	2024.	23,10

Izvor: Općina Baška Voda, obrada autora.

5.2.5 Ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama

Prema pokazatelju 2.5.1., u 2024. godini u Općini Baška Voda uspostavljen je sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika. Ova činjenica ukazuje na institucionalnu spremnost destinacije za sustavno upravljanje rizicima povezanim s klimatskim promjenama, uključujući toplinske valove, suše, eroziju obale i rizike od požara. Ovaj sustav temelji se na više službenih dokumenata koji zajedno osiguravaju organizirani pristup upravljanju rizicima. Općina ima donesen Plan procjene rizika od velikih nesreća za područje Općine Baška Voda, a dodatno je izrađena i Procjena ugroženosti od požara i tehnoloških eksplozija.

⁴² Park prirode Biokovo pokriva površinu od 19367 km², pri čemu dio koji pripada Općini Baška Voda iznosi 13120 km².

Postojanje sustava predstavlja važan korak prema integraciji klimatskih aspekata u strateško planiranje i upravljanje turizmom. Preporučuje se daljnje unapređenje kroz razvoj akcijskih planova prilagodbe, jačanje sustava ranog upozoravanja i edukaciju lokalne zajednice i dionika u turizmu o mjerama otpornosti. Time se doprinosi dugoročnoj održivosti i sigurnosti destinacije u uvjetima sve izraženijih klimatskih promjena.

POKAZATELJ		
2.5.1. Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika (UPK-1)		
Definicija: Pokazateljem se utvrđuje postoji li u destinaciji sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika Mjerna jedinica: N/P, DA/NE	Vrijednost pokazatelja	
	2024.	DA

Izvor: Općina Baška Voda, obrada autora.

5.3 Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na ekonomske aspekte održivosti

5.3.1 Turistički promet

Prema pokazatelju 3.1.1., ukupan broj dolazaka turista u vršnom mjesecu (srpnju) 2024. godine iznosio je 53.229, što potvrđuje visoku razinu sezonalnosti turističkog prometa. Ova koncentracija dolazaka u kratkom vremenskom razdoblju snažno utječe na lokalnu infrastrukturu, prometne tokove i potrošnju resursa, ali istodobno generira najveći udio godišnjeg prihoda od turizma.

Pokazatelj 3.1.2., koji se odnosi na prosječnu duljinu boravka turista, iznosi 6,16 noćenja po dolasku, što je nešto iznad nacionalnog prosjeka za obalne destinacije. Dulji boravak upućuje na stabilnu strukturu gostiju i njihovu sklonost višednevnom odmoru, što doprinosi većoj lokalnoj potrošnji i ravnomjernijem korištenju smještajnih kapaciteta. Preporučuje se daljnje poticanje produljenja boravka kroz razvoj dodatnih sadržaja i ponuda izvan glavne sezone.

POKAZATELJ		
3.1.1. Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim brojem ostvarenih turističkih noćenja (TP-1)		
Definicija: Pokazateljem se definira ukupan broj dolazaka turista u destinaciji u mjesecu koji se smatra glavnom turističkom sezonom temeljem broja ostvarenih noćenja što ujedno podrazumijeva i najveće opterećenje kako u kontekstu infrastrukture tako i u društvenom kontekstu. Mjerna jedinica: dolazak	Vrijednost pokazatelja	
	2024.	53.229
3.1.2. Prosječna duljina boravka turista u destinaciji (TP-2)		
Definicija: Pokazateljem se definira prosječan broj noćenja koje jedan turist ostvari u destinaciji. Mjerna jedinica: ukupan broj registriranih noćenja po ukupnom broju registriranih dolazaka	Vrijednost pokazatelja	
	2024.	6,16

Izvor: eVisitor, obrada autora.

5.3.2 Poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu

Kretanje zaposlenosti u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (pokazatelj 3.2.1.) pokazuje izrazitu sezonsku varijabilnost. Udio zaposlenih u navedenim djelatnostima kreće se od 25,84 % u prosincu, 49% u srpnju do 61,33 % u listopadu, što jasno ukazuje na ovisnost lokalne ekonomije o sezonskom turizmu. Takva struktura zapošljavanja potvrđuje važnost turizma kao ključnog gospodarskog pokretača, ali i potrebu za diversifikacijom gospodarstva i razvojem cjelogodišnjih aktivnosti.

Pokazatelj 3.2.2. o poslovnim prihodima gospodarskih subjekata u 2023. godini pokazuje ukupni prihod od 16.590.531,81 eura u djelatnostima smještaja te pripreme i usluživanja hrane. Ova vrijednost ukazuje na snažnu ekonomsku aktivnost turističkog sektora, uz potencijal za povećanje dodane vrijednosti kroz podizanje kvalitete usluga, brendiranje lokalnih proizvoda i jače umrežavanje između turističkog i poljoprivrednog sektora.

POKAZATELJ		
3.2.1. Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS-1)		
Definicija: Pokazateljem se definira ukupan broj zaposlenih na mjesečnoj razini u području I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane sukladno važećoj nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (dalje u tekstu: NKD) Mjerna jedinica: Prosjek broja zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u odnosu na ukupan broj zaposlenih, (%)	Vrijednost pokazatelja	
	Mjesečno - 2024.	
	I.	29,29
	II.	26,54
	III.	29,47
	IV.	33,73
	V.	40,28
	VI.	43,98
	VII.	49,86
	VIII.	45,94
	IX.	57,37
	X.	61,33
	XI.	26,29
	XII.	25,84
3.2.2. Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS-2)		
Definicija: Pokazateljem se definira poslovni prihod gospodarskih subjekata ostvaren tijekom godine u području I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane sukladno važećem NKD-u Mjerna jedinica: €	Vrijednost pokazatelja	
	2023.	16.590.531,81

Izvor: Općina Baška Voda.

5.4 Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na prostorne aspekte održivosti destinacije i organizaciju turizma

5.4.1 Turistička infrastruktura

Analiza pokazatelja 4.1.1. identificira i klasificira turističke atrakcije na području Općine Baška Voda, uključujući 11 zaštićenih kulturnih dobara i jedno zaštićeno prirodno područje – Park prirode Biokovo. Ovakav skup resursa predstavlja temelj za razvoj selektivnih oblika turizma (kulturni, ruralni, planinski, eko-turizam) i povećanje prepoznatljivosti destinacije.

Sustavno upravljanje atrakcijama uz njihovu interpretaciju i valorizaciju ključno je za održiv razvoj i očuvanje kulturnog identiteta.

POKAZATELJ		
4.1.1. Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija (TI-1)		
Definicija: Pokazateljem se vrši identifikacija i kategorizacija turističkih resursa na području destinacije, uključujući prirodne (parkovi, rezervati, pejzaži) i kulturno-povijesne / antropogene atrakcije (povijesni lokaliteti, muzeji, spomenici, nematerijalna baština). Mjerna jedinica: 1. – 4. broj/vrsta (kategorija) Opis: Evidencija i klasifikacija turističkih atrakcija u Općini Baška Voda temelji se na Registru kulturnih dobara RH (Ministarstvo kulture) i Bioportalu (Ministarstvo zaštite okoliša).		
Broj	Vrsta	Kategorija
ZAŠTIĆENA KULTURNA DOBRA		
1	Podmorsko arheološko nalazište	Arheologija
2	Ruralna cjelina Krvavica	Kulturno-povijesna cjelina
3	Crkva sv. Lovre s arheološkim nalazištem	Nepokretna pojedinačna
4	Crkva sv. Nikole biskupa	Nepokretna pojedinačna
5	Sklop kuća	Nepokretna pojedinačna
6	Crkva sv. Roka	Nepokretna pojedinačna
7	Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije (Velike Gospe)	Nepokretna pojedinačna
8	Stambeno - gospodarski sklop "Kačića dvori"	Nepokretna pojedinačna
9	Dječje odmaralište-lječilište	Nepokretna pojedinačna
10	Skulptura „Anđeo lučonoša“ u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije (Velike Gospe)	Pokretna pojedinačna
11	Stećci u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije (Velike Gospe)	Pokretno zbirno
ZAŠTIĆENA PRIRODNA PODRUČJA		
	Park prirode Biokovo	Park prirode

Izvor: Registar kulturnih dobara RH i Bioportal, obrada autora.

5.4.2 Održivo upravljanje destinacijom

Uspostava Plana upravljanja turističkom destinacijom Općina Baška Voda (2025.) osigurat će koordinaciju između javnog i privatnog sektora te omogućiti praćenje provedbe mjera održivog razvoja u skladu s nacionalnim strateškim okvirima i smjernicama UN Tourism-a.

POKAZATELJ		
4.2.1. Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom (OUD-1)		
Definicija: Pokazatelj je definiran kao praćenje statusa implementacije Plana upravljanja, pri čemu je polazište terminski plan aktivnosti i njihove implementacije Mjerna jedinica: 1. Višegodišnji plan i/ili strategija; 2. Broj aktivnosti; 3. Broj implementiranih aktivnosti / ukupan broj aktivnosti	Vrijednost pokazatelja	
	2024.	PLAN JE U IZRADI

Izvor: autori.

5.4.3 Održivo upravljanje prostorom

Pokazatelj 4.3.1., koji mjeri broj noćenja po hektaru građevinskog područja, u 2024. godini iznosi 3.090 noćenja/ha. Ova vrijednost odražava visoku intenzivnost turističke aktivnosti u prostoru te upućuje na potrebu uravnoteženog planiranja prostornog razvoja kako bi se izbjegla preizgrađenost i osigurala očuvanost ambijentalnih vrijednosti.

Daljnje usmjeravanje razvoja treba temeljiti na prostornim planovima koji integriraju održive standarde gradnje, zaštitu krajobraza i racionalno korištenje građevinskih područja. Posebnu pažnju potrebno je posvetiti očuvanju prostora uz obalni pojas i tradicionalnih naselja, koji predstavljaju ključne elemente identiteta destinacije.

POKAZATELJ		
4.3.1. Broj ostvarenih noćenja u smještajnim objektima destinacije po hektaru izrađenog građevinskog područja JLS (OUP-1)		
Definicija: Pokazateljem se definira ukupan broj ostvarenih noćenja u smještaju destinacije unutar godine dana po izgrađenom hektaru zona stambene i ugostiteljsko-turističke namjene. Mjerna jedinica: noćenja/ha	Vrijednost pokazatelja	
	2024.	3090

Izvor: eVisitor; Općina Baška Voda; obrada autora.

5.5 Specifični pokazatelji održivosti

5.5.1 Specifični pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na društvene pokazatelje održivosti

5.5.1.1 Utjecaj turizma na kvalitetu života lokalnog stanovništva

Pokazatelj 1.1.1. Utjecaj turizma na kvalitetu života lokalnog stanovništva pokazuje da 63,06 % ispitanika pozitivno percipira utjecaj turizma na vlastitu kvalitetu života. Ovakav rezultat ukazuje na visoku razinu prihvaćenosti turizma i prepoznavanje njegovih ekonomskih i društvenih koristi, poput povećanja zapošljavanja, razvoja infrastrukture i poboljšanja komunalnih usluga. Međutim, preostali dio stanovništva izražava određene rezerve, što upućuje na potrebu jačanja participativnog planiranja i komunikacije s lokalnom zajednicom.

Pokazatelj 1.1.2. Udio stanovnika koji imaju pozitivno odnosno negativno mišljenje o utjecaju turizma na identitet mjesta pokazuje da 30,63 % stanovnika smatra kako turizam pozitivno utječe na identitet mjesta, dok 26,13 % izražava suprotno mišljenje. Takvi rezultati ukazuju na podijeljenu percepciju među stanovnicima, što je uobičajeno za destinacije s izraženom turističkom orijentacijom.

Očuvanje kulturnog identiteta i autentičnosti prostora stoga treba biti prioritet u planiranju budućeg razvoja destinacije.

POKAZATELJ		
1.1.1. Utjecaj turizma na kvalitetu života lokalnog stanovništva (SZI – 1)		
Definicija: Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika koji pozitivno percipiraju utjecaj turizma na kvalitetu života u destinaciji u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji Mjerna jedinica: %, Udio (%) ispitanika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na kvalitetu života u destinaciji	Vrijednost pokazatelja	
	2024.	63,06
1.1.2. Udio stanovnika koji imaju pozitivno odnosno negativno mišljenje o utjecaju turizma na identitet mjesta (SZL-3)		

Definicija: Udio (%) stanovnika koji imaju pozitivno odnosno negativno mišljenje o utjecaju turizma na identitet mjesta kod onih koji ostvaruju koristi od turizma Mjerna jedinica: %	Vrijednost pokazatelja	
1. % stanovnika koji smatraju da turizam pozitivno utječe na identitet mjesta	2024.	30,63
2. % stanovnika koji smatraju da turizam negativno utječe na identitet mjesta	2024.	26,13

Izvor: Anketa lokalnog stanovništva (2024.), TZO Baška Voda; obrada autora.

5.5.1.2 Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja destinacijom

Prema pokazatelju o postotku ponovljenih/stalnih turista, čak 99 % ispitanih posjetitelja već je ranije boravilo u Baškoj Vodi. Ovaj iznimno visok udio ponovljenih dolazaka ukazuje na snažnu lojalnost posjetitelja, stabilan imidž destinacije i visoku razinu zadovoljstva boravkom. Takvi pokazatelji potvrđuju da Baška Voda ima razvijen odnos povjerenja s tržištem, što predstavlja značajnu komparativnu prednost u odnosu na konkurentske destinacije.

POKAZATELJ		
1.2.1. Postotak ponovljenih/stalnih turista u smještajnim objektima destinacije		
Definicija: Procjena broja turista u smještajnim kapacitetima koji su već posjetili odredište tijekom posljednjih 5 godina u ukupnom broju turista u smještajnim kapacitetima u destinaciji (u %).	Vrijednost pokazatelja	
Mjerna jedinica: %	2024.	99

Izvor: Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja (2024.), TZO Baška Voda; obrada autora.

5.5.1.3 Pristupačnost destinacije

Pokazatelj 1.3.1. Udio pristupačnih smještajnih jedinica pokazuje da samo 0,91 % smještajnih kapaciteta u destinaciji zadovoljava kriterije pristupačnosti za osobe s motoričkim, senzornim ili mentalnim oštećenjima.

Ovaj izuzetno nizak udio ukazuje na potrebu sustavnog unaprjeđenja pristupačnosti kroz prilagodbu smještaja. Povećanje pristupačnosti ne samo da doprinosi društvenoj inkluziji, već otvara mogućnost za širenje tržišta prema segmentima gostiju s posebnim potrebama.

POKAZATELJ		
1.3.1. Udio pristupačnih smještajnih jedinica u destinaciji (SPD-1)		
Definicija: Pokazateljem se definira udio smještajnih jedinica pristupačnih za osobe s motoričkim, senzornim ili mentalnim oštećenjima u ukupnom broju smještajnih jedinica.	Vrijednost pokazatelja	
Mjerna jedinica: %	2024.	0,91

Izvor: Anketa gospodarskih subjekata (2024.), TZO Baška Voda; obrada autora.

5.5.2 Specifični pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na okolišne aspekte održivosti

5.5.2.1 Upravljanje vodnim resursima

Pokazatelj 2.1.1. mjeri razinu osviještenosti i implementacije održivih praksi u sektoru turizma, s naglaskom na racionalno korištenje vodnih resursa. Prema provedenom istraživanju, u 2024. godini anketirani gospodarstvenici u djelatnostima smještaja, ugostiteljstva i pratećih usluga nisu uveli ni jednu mjeru usmjerenu na smanjenje potrošnje vode. Ovaj pokazatelj ima ključnu ulogu u procjeni stupnja integracije održivih

praksi u poslovanje turističkog sektora, osobito u destinacijama koje tijekom ljetnih mjeseci bilježe visoku potrošnju i sezonska opterećenja vodovodne infrastrukture.

POKAZATELJ		
2.1.1. Udio turističkih poslovnih subjekata koji poduzimaju akcije za smanjenje potrošnje vode		
Definicija: Pokazatelj prati udio turističkih poslovnih subjekata prema strukturi poslovnih subjekata po djelatnostima: hrana i piće, prijevoz, smještaj (komercijalni), putničke agencije i iznajmljivanje vozila, koja u svom poslovanju poduzimaju akcije za smanjenje potrošnje vode u destinaciji Mjerna jedinica: %	Vrijednost pokazatelja	
	2024.	0

Izvor: Anketa gospodarskih subjekata (2024.), TZO Baška Voda, obrada autora.

5.5.2.2 Gospodarenje otpadom

U 2024. godini, svi anketirani turistički poslovni subjekti u Općini Baška Voda (100%) provodili su razdvajanje otpada, uključujući posebne kategorije poput ambalažnog otpada, otpadne plastike, stakla, otpadnih ulja, tekstila, električne i elektroničke opreme te građevinskog otpada. Ovi rezultati potvrđuju visok stupanj usklađenosti s nacionalnim propisima o gospodarenju otpadom te svijest poslovnog sektora o važnosti smanjenja količine otpada koji završava na odlagalištima. Sustavno razdvajanje otpada doprinosi smanjenju negativnih utjecaja na okoliš, očuvanju prirodnih resursa i pozitivnoj percepciji destinacije kao ekološki odgovorne.

U 2024. godini, 50% poslovnih subjekata u ovoj kategoriji izjavilo je da posjeduje i implementira planove usmjerene na racionalno upravljanje zalihama, optimizaciju porcija i doniranje viškova hrane. Ovaj podatak ukazuje na pozitivan pomak prema odgovornom poslovanju, ali i na potrebu daljnjeg poticanja svih ugostiteljskih subjekata na sustavno praćenje i smanjenje količine prehrambenog otpada, što je u skladu s načelima kružnog gospodarstva i europskim standardima održivosti.

POKAZATELJ		
2.3.2. Udio turističkih poslovnih subjekata koji razdvajaju različite vrste otpada (SGO-2)		
Definicija: Pokazatelj daje informaciju o udjelu poslovnih subjekata u destinaciji koji u odnosu na ukupan broj poslovnih subjekata razdvajaju slijedeće vrste otpada, tj. posebne kategorije otpada: otpadni tekstil i obuća, otpadna ambalaža, otpadne gume, otpadna ulja, otpadne baterije i akumulatori, otpadna vozila, građevni otpad i otpad koji sadrži azbest, otpadna električna i elektronička oprema, plastika za jednokratnu uporabu Mjerna jedinica: %	Vrijednost pokazatelja	
	2024.	100
POKAZATELJ		
2.3.5. Sprječavanje stvaranja otpada: plan smanjenja količine otpada od posluživanja hrane (SGO-5)		
Definicija: Pokazatelj daje informaciju o sprječavanju i smanjenju nastajanja otpada od posluživanja hrane u turističkim poslovnim subjektima koji se bave djelatnošću pripreme i posluživanja hrane (NKD 56 Djelatnosti pripreme i usluživanja hrane i pića). Mjerna jedinica: udio (%) gospodarskih subjekata koji imaju i implementiraju plan.	Vrijednost pokazatelja	
	2024.	50

Izvor: Anketa gospodarskih subjekata (2024.), TZO Baška Voda, obrada autora.

5.5.2.3 Održivo upravljanje energijom

U 2024. godini, svi anketirani turistički poslovni subjekti na području Općine Baška Voda (100%) izjavili su da su implementirali barem jedno rješenje koje doprinosi smanjenju emisija stakleničkih plinova i prilagodbi klimatskim promjenama. Ovakvi rezultati ukazuju na visoku razinu ekološke svijesti lokalnog turističkog sektora i potvrđuju integraciju održivih energetske prakse u svakodnevno poslovanje.

Uz daljnje poticanje korištenja obnovljivih izvora energije i povećanje energetske neovisnosti, turističke djelatnosti mogu dodatno ojačati svoju otpornost na klimatske rizike i doprinijeti smanjenju ugljičnog otiska destinacije.

POKAZATELJ		
2.5.1. Udio turističkih poslovnih subjekata koji su implementirali neka od rješenja za ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama (SOE-1)		
Definicija: Pokazatelj daje informaciju o udjelu turističkih poslovnih subjekata koji sustavno provode mjere i aktivnosti ublažavanja i prilagodbe klimatskim promjenama u odnosu na ukupan broj poslovnih subjekata u destinaciji. Mjerna jedinica: % udio	Vrijednost pokazatelja	
	2024.	100

Izvor: Anketa gospodarskih subjekata (2024.), TZO Baška Voda, obrada autora.

Pokazatelj 2.5.2. Postotak turista i jednodnevnih posjetitelja koji koriste različita prometna sredstva za dolazak na odredište pokazuje da samo 0,91 % turista koristi javni prijevoz, dok čak 99,09 % dolazi osobnim automobilom.

Ovakva prometna struktura jasno upućuje na visoku ovisnost destinacije o cestovnom prometu i individualnim vozilima, što povećava emisije stakleničkih plinova i pritisak na lokalnu prometnu infrastrukturu.

POKAZATELJ		
2.5.2. Postotak turista i jednodnevnih posjetitelja koji koriste različita prometna sredstva za dolazak na odredište (javna/privatna i vrsta) (SOE-2)		
Definicija: Udio turista/jednodnevnih posjetitelja koji su koristili sredstva javnog prijevoza za dolazak na odredište. Praćenjem vrijednosti pokazatelja za turiste i jednodnevne posjetitelje dobiva se bolja slika o dostupnosti odredišta putem održivih načina transporta. Vrijednosti podpokazatelja daju uvid u strukturu prometnih sredstava kojima turisti dolaze u odredište. Mjerna jedinica: %	Vrijednost pokazatelja	
	2024.	0,91
Pod pokazatelji		
1. Udio turista koji su primarno koristili automobil u dolasku u odredište	2024.	99,09

Izvor: Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja (2024.), TZO Baška Voda; obrada autora.

5.5.2.4 Ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama

U 2024. godini nijedan anketirani turistički poslovni subjekt u Općini Baška Voda nije imao udio lokalno proizvedene hrane, pića, dobara ili usluga veći od 40% u ukupnoj strukturi nabave.

Ovaj rezultat ukazuje na mogućnost unapređenja kroz jače povezivanje turističkog sektora s lokalnim proizvođačima i dobavljačima, čime bi se potaknula održiva potrošnja i povećala ekonomska dobit za lokalnu zajednicu. Dodatno, potaknuo bi se razvoj vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređenog turističkog prometa; uz smanjenje negativnog međudodnosa turizma i klime.

POKAZATELJ

2.6.3. Udio turističkih poslovnih subjekata u destinaciji koji koriste lokalno proizvedenu hranu, piće, dobra i usluge u turističkim poslovnim subjektima u destinaciji (SUPK-3)**Definicija:**

Pokazateljem se određuje zajednički udio vrijednosti lokalno proizvedene hrane, pića, dobra i usluga u turističkim poduzećima u destinaciji.

Mjerna jedinica: % udio broja ispitanih turističkih poslovnih subjekata u destinaciji sa zajedničkim udjelom lokalno proizvedene hrane, pića, dobra i usluga u turističkim proizvodima većim ili jednako 40% u ukupno ispitanim turističkim poslovnim subjektima

Vrijednost pokazatelja

2024.

0

Izvor: Anketa gospodarskih subjekata (2024.), TZO Baška Voda, obrada autora.

5.5.3 Specifični pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na gospodarske aspekte održivosti**5.5.3.1 Poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu**

Struktura zaposlenosti u području turizma u Općini Baška Voda ukazuje na dominaciju zaposlenih sa srednjom stručnom spremom (76,92%), što odražava tipičan obrazovni profil zaposlenih u ugostiteljstvu i smještajnim djelatnostima, gdje prevladavaju operativna zanimanja poput konobara, kuhara, sobarica i recepcionara.

Istodobno, udio zaposlenih u dobi od 25 do 49 godina iznosi 23,87%, što je relativno nizak udio za aktivnu radnu populaciju i može upućivati na sezonski karakter zapošljavanja, prisutnost mlađih radnika i studenata tijekom ljetnih mjeseci ili izraženu fluktuaciju radne snage.

Ovakva struktura radne populacije ukazuje na potrebu daljnjeg ulaganja u obrazovanje i stručnu obuku zaposlenih, kao i razvoj programa cjeloživotnog učenja u sektoru turizma. Ulaganjem u specijalizirane vještine (upravljanje kvalitetom, digitalni marketing, održivo poslovanje, enogastronomija i sl.) moguće je povećati konkurentnost i stabilnost radne snage, što dugoročno doprinosi održivosti lokalnog turističkog gospodarstva.

POKAZATELJ**3.2.6. Zaposlenost u području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane prema dobi, stupnju obrazovanja te vrsti ugovora (SPGS-6)****Definicija:**

Pokazateljem se prati zaposlenost u području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane kao najvažnijoj turističkoj djelatnosti (prema kriteriju udjela u ostvarenoj dodanoj vrijednosti turizma) prema dobi, stupnju obrazovanja i vrsti ugovora (sezonalnost zaposlenja).

Mjerna jedinica: %

Vrijednost pokazatelja

1. Udio godišnjeg prosjeka zaposlenih u dobi od 25 – 49 godine u ukupnom broju zaposlenih

- koji se definira se razlomak u kojem je brojnik prosječan godišnji broj zaposlenih u dobi od 25 – 49 godine, a nazivnik prosječan godišnji broj ukupno zaposlenih pomnožen sa 100

2024.

23,87

2. Udio godišnjeg prosjeka zaposlenih sa strukovnom školom (niža i srednja stručna sprema) u ukupnom broju zaposlenih

- koji se definira kao razlomak u kojem je brojnik prosječan godišnji broj zaposlenih sa strukovnom školom, a nazivnik ukupno godišnji prosječan broj zaposlenih pomnožen sa 100

2024.

76,92

Izvor: Anketa gospodarskih subjekata (2024.), TZO Baška Voda, obrada autora.

6 PRIHVATNI KAPACITETI OPĆINE BAŠKA VODA

Procjena prihvatnog kapaciteta u turizmu Općine Baška Voda temelji se na analizi ključnih pokazatelja relevantnih za održivi razvoj turizma, sukladno Pravilniku o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta (NN 112/24). Cilj je utvrditi razinu turističke aktivnosti koju prostor, lokalna zajednica i infrastruktura mogu podnijeti bez narušavanja okoliša, društvenih odnosa i kvalitete života stanovnika.

Riječ je o složenom procesu koji zahtijeva multidisciplinarni pristup i koordinirano djelovanje različitih dionika: lokalne samouprave, turističke zajednice, stručnih institucija, gospodarstvenika i stanovništva. Analiza omogućuje praćenje pozitivnih i negativnih učinaka turizma te služi kao podloga za daljnje planiranje i upravljanje razvojem destinacije.

Rasprava o granicama rasta i prihvatnom kapacitetu turističkih destinacija nije nova. Koncept prihvatnog kapaciteta nalazi se u središtu upravljanja održivim turizmom te ima za cilj pružiti odgovore koji su specifični za određeno vrijeme i prostor svake pojedine destinacije. Prema definiciji Svjetske turističke organizacije (UN Tourism), prihvatni kapacitet predstavlja:

„maksimalan broj ljudi koji u isto vrijeme mogu posjetiti turističku destinaciju, a da pritom ne uzrokuju uništavanje fizičkog, gospodarskog i sociokulturnog okoliša te neprihvatljivo smanjenje kvalitete zadovoljstva posjetitelja.“

U novije vrijeme, pojam prekomjernog turizma (overtourism) usko je povezan s prihvatnim kapacitetom, jer naglašava granicu između održivog rasta i pretjeranog opterećenja destinacije. Istraživanja ističu kako izračun „magičnog broja“ prihvatnog kapaciteta nije moguć, budući da je dinamičan i ovisi o brojnim promjenjivim čimbenicima koji uključuju i upravljačke mjere, raspoloživost resursa, ekološku otpornost prostora te percepciju stanovnika i posjetitelja.

Zato je upravljanje, a ne samo mjerenje kapaciteta, ključno za dugoročnu održivost destinacija. U tom smislu, procjena prihvatnog kapaciteta Općine Baška Voda ne traži konačan broj posjetitelja, već granice održivosti unutar kojih turizam može funkcionirati bez narušavanja okoliša i kvalitete života.

6.1 Definiranje područja obuhvata i zoniranje

Za izračun prihvatnog kapaciteta na razini destinacije potrebno je definirati područje obuhvata za koji se izrađuje izračun prihvatnih kapaciteta poštujući strateške dokumente koji su definirali rivijeru, kraj, područje, otok, klaster i druge prepoznate turističke cjeline sukladno Zakonu o turizmu (NN 156/2023).

Sukladno članku 3. Pravilnika o izračunu prihvatnog kapaciteta, za potrebe izrade procjene prihvatnog kapaciteta potrebno je definirati područje obuhvata u skladu sa strateškim dokumentima i administrativnim granicama jedinice lokalne samouprave (NN 122/2024.).

Sukladno članku 4. Pravilnika o izračunu prihvatnog kapaciteta, područje obuhvata se u pravilu dijeli na prostorno-funkcionalne zone prema kriterijima: administrativnog ustroja,

prostorne tipologije, razine i intenziteta turističke aktivnosti, te portfelja turističkih proizvoda (NN 122/2024.).

U ovom slučaju, područje obuhvata je cijela Općina Baška Voda, koja uključuje naselja Baška Voda, Promajna, Krvavica, Bratuš, Bast i Topići. Odluka o obuhvatu temelji se na administrativnoj cjelovitosti općine, istovjetnim prostorno-funkcionalnim obilježjima te integriranom tržišnom pozicioniranju destinacije pod brendom „Baška Voda“. Uzimajući u obzir navedene kriterije, nije bilo potrebe za dodatnim zoniranjem unutar općine, budući da bi razdvajanje po naseljima ili mikrozonama rezultiralo problemima u dostupnim podacima, bez dodane analitičke vrijednosti.

6.2 Metodologija

Sukladno članku 5. Pravilnika o izračunu prihvatnog kapaciteta (NN 112/24), razlikuju se tri vrste metodologije: kvantitativna, kvalitativna i kombinirana.

Ovisno o karakteristikama prostora, prirodi obuhvata te tipu žarišne destinacije, primjenjuje se ona metodologija koja najbolje odgovara stvarnim obilježjima i dostupnosti podataka. Za potrebe analize pokazatelja prihvatnog kapaciteta u ovom dokumentu primijenjena je kombinirana metodologija izračuna prihvatnog kapaciteta.

Kombinirana metodologija, u skladu s člankom 8. Pravilnika o izračunu prihvatnog kapaciteta (NN 112/24), objedinjuje kvantitativne i kvalitativne metode istraživanja, čime omogućuje sveobuhvatno razumijevanje fizičkih i perceptivnih granica održivog razvoja turizma. Cilj kombinirane metodologije je:

- utvrditi stvarno stanje i granice održivosti turizma u Općini Baška Voda,
- kvantificirati opterećenja na infrastrukturu, prostor i okoliš,
- ocijeniti percepciju lokalne zajednice i posjetitelja,
- te oblikovati odgovarajuće preporuke za upravljanje razvojem destinacije u skladu s načelima održivog turizma.

Metodologija je usmjerena na razumijevanje i brojčanih i iskustvenih aspekata turizma, čime se osigurava **cjelovit pristup upravljanju prihvatnim kapacitetom** , od fizičkih granica infrastrukture do društvenih i perceptivnih granica lokalne zajednice. Primjena kombiniranog pristupa u općini Baška Voda, temeljem Analize stanja, opravdana je sljedećim razlozima: (i) prirodno-prostorna ograničenost: Općina je smještena na uskom obalnom pojasu između planinskog masiva Biokova i Jadranskog mora, što ograničava prostorno širenje i zahtijeva precizno planiranje kapaciteta, (ii) visoka sezonalnost turizma, tj. izrazite oscilacije broja posjetitelja između ljetnih mjeseci i ostatka godine, (iii) dominacija objekata u domaćinstvu u smještajnim objektima, što zahtijeva praćenje socioekonomskih učinaka turizma na lokalno stanovništvo, (iv) značaj percepcije lokalnog stanovništva, jer održivost turizma u obalnim sredinama snažno ovisi o društvenoj prihvatljivosti i kvaliteti života, (v) dostupnost podataka, tj. kombinacija podataka iz sekundarnih izvora i provedenih anketa omogućila je pouzdanu sintezu kvantitativnih i kvalitativnih nalaza.

Podaci za izračun pokazatelja prihvatnog kapaciteta Općine Baška Voda prikupljeni su istraživanjem za stolom i anketnim upitnikom. Istraživanje za stolom obuhvaćalo je preuzimanje podataka iz službenih izvora prema Smjernicama za izračun prihvatnog kapaciteta destinacije (Ministarstvo turizma i sporta, 2025.), uključujući sustav eVisitor, Državni zavod za statistiku, Hrvatski zavod za zapošljavanje i Nastavni zavod za javno zdravstvo. Podaci koji nisu javno dostupni dostavljeni su od strane TZO Baška Voda i Općine Baška Voda temeljem baza relevantnih institucija i komunalnih poduzeća koje su navedene u Smjernicama Ministarstva. Dodatno, provedena anketna istraživanja turista i jednodnevnih posjetitelja, gospodarstvenika i lokalnog stanovništva obuhvaćala su zatvorena pitanja (Likertove skale, numeričke odgovore ili mogućnost višestrukog izbora)

omogućila su identifikaciju kvantitativnih pokazatelja poput prosječnog zadovoljstva turizmom, gužvama, bukom, čistoćom, prometom, izgledom mjesta i pristupom javnim površinama. Kvantitativna analiza omogućila je numeričko određivanje pokazatelja prihvatnog kapaciteta u pogledu npr. turističke gustoće, infrastrukturnog opterećenja i prostorne zasićenosti te identificiranje područja najvećih pritisaka u destinaciji.

Za integraciju kvantitativnih i kvalitativnih nalaza primijenjen je DPSIR okvir (Driving forces – Pressures – States – Impacts – Responses), koji omogućuje sustavno praćenje odnosa između uzroka, posljedica i mogućih rješenja. U kontekstu Općine Baška Voda, okvir obuhvaća:

- **Pokretače** (Driving forces): razvoj turizma, gospodarski rast, demografske promjene, preferencije posjetitelja;
- **Pritiske** (Pressures): sezonalnost, rast smještajnih kapaciteta, gužve, buka, apartmanizacija, pritisak na komunalnu i prometnu infrastrukturu;
- **Stanja** (States): kakvoća mora, zraka i prostora, stanje infrastrukture, kvaliteta života lokalnog stanovništva;
- **Utjecaje** (Impacts): opterećenje prostora, nezadovoljstvo stanovnika i posjetitelja, gubitak identiteta, zasićenost infrastrukture;
- **Odgovore** (Responses): strateško planiranje, ulaganja u infrastrukturu, diversifikacija ponude i sezonska ravnoteža.

U konačnici, analiza izračunatih pokazatelja prihvatnog kapaciteta, za razdoblje 2020.-2024. godine, obuhvatila je 36 obveznih pokazatelja, grupiranih u deset kategorija: institucionalni okvir, smještajni kapaciteti, turistička potražnja, resursno-atraktivna osnova, okoliš, prostor, komunalna infrastruktura, promet, stanovništvo i zaposlenost, gospodarstvo i radna snaga. Identifikacija elemenata pritiska i utjecaja turizma na navedena područja, uz sagledavanje pokretača stanja i odgovora sadržani su u poglavljima koja slijede.⁴³

6.3 Izračun i analiza pokazatelja prihvatnog kapaciteta

6.3.1 Institucionalni i strateški okvir

Prema teoriji društvene razmjene, kao dominantnom teorijskom modelu podrške razvoju turizma, lokalno stanovništvo procjenjuje koristi (npr. ekonomski rast, poboljšanje infrastrukture) i troškove (npr. povećanje troškova života, gubitak kulturnog identiteta) turizma. **Percepcija da su koristi veće od troškova povećava vjerojatnost pozitivnog stava prema turizmu.** Praćenje percepcije cjelokupnih učinaka turizma na život u destinaciji predstavlja osnovicu za održivo planiranje i upravljanje turizmom, a prema pokazatelju 1.1. oko 80% lokalnog stanovništva ima pozitivnu percepciju, što odražava **stanje** pozitivnog stava i podrške razvoju turizma.

POKAZATELJ	
1.1.	
Stav o turizmu kao faktoru povećanja blagostanja stanovnika	
Definicija: Percepcija cjelokupnih učinaka turizma na kvalitetu života u destinaciji.	Vrijednost pokazatelja

⁴³ Broj stanovnika korišten kao ulazni podatak za izračun pojedinih pokazatelja prihvatnog kapaciteta temelji se na procjeni broja stanovnika iz službenih podataka Državnog zavoda za statistiku, Gradovi u statistici (2025.). Zbog toga vrijednosti istoznačnih pokazatelja održivosti i prihvatnog kapaciteta mogu umjereno odstupati, budući da je za izračun obveznih pokazatelja korišten broj stanovnika iz Popisa stanovništva i kućanstava, 2021.

Mjerna jedinica: Udio (%) lokalnih stanovnika s pozitivnom percepcijom	2024.	79,28
---	-------	--------------

Izvor: Anketa lokalnog stanovništva (2024.), TZO Baška Voda.

6.3.2 Smještajni kapaciteti

Pokazateljem 2.1. i 2.2. se procjenjuje intenzitet turizma, odnosno razina objektivnog opterećenja koju turizam u periodu glavne turističke sezone (mjerene mjesecom s najvećim ostvarenim brojem noćenja u godini) stvara po lokalno stanovništvo, ali i na prostor te infrastrukturu. U cijelom promatranom periodu prema oba pokazatelja, koja su **iznad 100 kreveta na 100 stanovnika**, jasan je visoki **pritisak** na lokalno stanovništvo, prostor i infrastrukturu.

Veliki broj nekretnina koji služe kao smještajni objekti u domaćinstvu, te kuće i stanovi za odmor mogu promijeniti prirodu destinacije, naročito kada broj kuća i stanova za odmor preraste broj objekata za stalno stanovanje. Stoga pokazatelj 2.3. upućuje na dodatni fenomen **pritisaka**, s obzirom da je odnos u promatranom razdoblju iznosio oko 2:1, odnosno **dvostruko više** ima kuća i stanova za odmor od broja objekata za stalno stanovanje.

Ako se analizira i odvijanje komercijalne i nekomercijalne turističke aktivnosti u zonama stanovanja i zonama mješovite namjene, tada vrijednost pokazatelja 2.4. koji ukazuje na **1 krevet na 100 m²** građevinskog područja dodatno pojačava izražene pritiske rasta smještajnih kapaciteta na lokalno stanovništvo, prostor i već izgrađenu infrastrukturu.

POKAZATELJ		
2.1.		
Omjer broja kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor u odnosu na 100 stanovnika		
Definicija: Pokazateljem se procjenjuje objektivni intenzitet (pritisak) turizma na stanovništvo (ali i prostor i infrastrukturu) u periodu glavne turističke sezone. Mjerna jedinica: broj kreveta na 100 stanovnika/broj	Vrijednost pokazatelja	
	2020.	203,30
	2021.	239,36
	2022.	249,57
	2023.	257,38
	2024.	268,54
2.2.		
Omjer broja kreveta u nekomercijalnom smještaju u odnosu na 100 stanovnika		
Definicija: Ovim pokazateljem se procjenjuje intenzitet turizma, odnosno razina objektivnog opterećenja koju turizam u periodu glavne turističke sezone stvara po lokalno stanovništvo, ali i na prostor te infrastrukturu. Mjerna jedinica: broj kreveta na 100 stanovnika	Vrijednost pokazatelja	
	2020.	102,73
	2021.	112,49
	2022.	123,06
	2023.	126,66
	2024.	131,36
2.3.		
Omjer broja smještajnih objekata u domaćinstvu te kućama i stanovima za odmor u odnosu na broj stanova za stalno stanovanje		
Definicija: Veliki broj nekretnina koji služe kao smještajni objekti u domaćinstvu, te kuće i stanovi za odmor mogu promijeniti prirodu destinacije, naročito kada broj kuća i stanova za odmor preraste broj objekata za stalno stanovanje. Zbog toga ovaj pokazatelj može	Vrijednost pokazatelja	
	2020.	1,85
	2021.	2,04
	2022.	2,09
	2023.	1,73

pomoći prepoznavanju tog fenomena prije nego što postane problem. Mjerna jedinica: broj (omjer)	2024.	1,99
2.4. Broj kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor na 100 m² građevinskog područja naselja		
Definicija: Pokazateljem se definira ukupan broj registriranih stalnih kreveta u komercijalnom smještaju i kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam po izgrađenih 100 m ² građevinskog područja naselja. Mjerna jedinica: broj (omjer)	Vrijednost pokazatelja	
	2020.	0,96
	2021.	0,97
	2022.	0,94
	2023.	0,98
	2024.	0,97

Izvor: eVisitor; Općina Baška Voda, DZS: Gradovi u statistici (2025.); izračun autora.

Pokazateljem 2.5. se nastoji prikazati stanje strukture ukupnog smještajnog kapaciteta u destinaciji što ustvari ukazuje na stupanj razvijenosti smještajne ponude. Osim toga, struktura smještajnih kapaciteta osim **pritisaka** na prostor, određuje i razinu **utjecaja** turizma na razvoj i razvojni smjer destinacije.

Prema rezultatima izračuna pokazatelja 2.5., prevladavaju smještajni kapaciteti u **objektima u domaćinstvu i u kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam**. Osim što se ovakvom strukturom smještajnih kapaciteta intenzivira **pritisak** na prostor i apartmanizacija u cjelokupnom promatranom razdoblju, navedeno je ujedno i ograničavajući faktor većih pozitivnih gospodarskih učinaka turizma, s obzirom na spoznaje o dnevnoj potrošnji turista ovisno o tome koji smještaj koriste, odnosno o hotelskim gostima kao „najvećim“ potrošačima (TOMAS, 2019.).

POKAZATELJ		
2.5. Struktura smještajnih kapaciteta izražena u postotnim udjelima		
Definicija: Pokazatelj predstavlja postotne udjele stalnih kreveta po vrstama komercijalnih smještajnih objekata iz eVisitora (hoteli, kampovi, objekti u domaćinstvu i ostalo) te kuće i stanovi za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam u ukupnoj brojci raspoloživih stalnih kreveta u destinaciji.. Mjerna jedinica: udio (%)		
2.5.1. Udio smještajnog kapaciteta u hotelima	Vrijednost pokazatelja	
	2020.	9,96
	2021.	11,42
	2022.	8,97
	2023.	10,56
	2024.	8,93
2.5.2. Udio smještajnog kapaciteta u kampovima	Vrijednost pokazatelja	
	2020.	10,35
	2021.	9,65
	2022.	9,80
	2023.	9,41
	2024.	9,35
2.5.3. Udio smještajnog kapaciteta u objektima u domaćinstvu	Vrijednost pokazatelja	
	2020.	46,74

	2021.	43,67
	2022.	43,97
	2023.	42,01
	2024.	41,97
2.5.4. Udio smještajnog kapaciteta u preostalom komercijalnom smještaju	Vrijednost pokazatelja	
	2020.	7,30
	2021.	7,34
	2022.	8,13
	2023.	8,42
	2024.	8,87
2.5.5. Udio smještajnog kapaciteta u kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam	Vrijednost pokazatelja	
	2020.	25,65
	2021.	27,92
	2022.	29,13
	2023.	29,60
	2024.	30,88

Izvor: eVisitor; Općina Baška Voda; izračun autora.

6.3.3 Turistička potražnja

Pokazateljem 3.1. procjenjuje se intenzitet tzv. stacionarnog turizma koji ne uključuje jednodnevne posjetitelje i nautiku. Razina objektivnog opterećenja koju stacionarni turizam u periodu glavne turističke sezone stvara po lokalno stanovništvo, ali i prostor te infrastrukturu izražena s prosječnim brojem od 5 turista na 1 stanovnika u promatranom razdoblju jasno govori o sezonskim **pritiscima**.

Iako je intenzitet stacionarnog turizma relativno velik, ipak ne **utječe** na nezadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja zbog gužvi, što je potvrđeno pokazateljem 3.2. Naime, udio posjetitelja koje je zasmetala gužva na javnim prostorima u destinaciji i tako negativno utjecala na njihov boravak iznosi tek oko 5%.

POKAZATELJ		
3.1. Intenzitet stacionarnog, komercijalnog i nekomercijalnog turizma, kao omjer prosječnog broja turista po stanovniku u vršnim danima turističke sezone		
Definicija: Pokazateljem se definira prosječan dnevni broj turista u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju u odnosu na ukupan broj stalnih stanovnika i to u vršnim danima turističke sezone. Mjerna jedinica: broj turista na stanovnika	Vrijednost pokazatelja	
	2020.	4
	2021.	5
	2022.	5
	2023.	5
	2024.	5
3.2. Nezadovoljstvo radi gužve na ulicama, trgovima, atrakcijama		
Definicija: Ovim se pokazateljem prati udio posjetitelja koje je zasmetala gužva na javnim prostorima u destinaciji i tako negativno utjecala na njihov boravak. Mjerna jedinica: Procjena udjela (%) turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i nekomercijalnom smještaju te jednodnevnih posjetitelja koji su nezadovoljni gužvama na ulicama, trgovima i atrakcijama (javnim prostorima) u mjestu u kojem borave.	Vrijednost pokazatelja	
	2024.	5,45

Izvor: Izvor: eVisitor; Državni zavod za statistiku: Gradovi u statistici (2025.); Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja (2024.), TZO Baška Voda.

6.3.4 Resursno atrakcijska osnova

Materijalne atrakcije važan su aspekt ukupne turističke ponude destinacije te veća koncentracija atrakcija doprinosi povećanoj prepoznatljivosti destinacije. No, istodobno, koncentracija atrakcija može biti i generator brojnih negativnih eksternalija iskazanih kroz pritisak turista na neko područje, narušavanje kvalitete života lokalnih stanovnika, ali i narušavanje zaštite atrakcija. Prema pokazatelju 4.1. koncentracija materijalnih atrakcije ne bi trebala imati negativne utjecaje, ali smože **pozitivno utjecati** na prepoznatljivost destinacije.

POKAZATELJ		
4.1. Koncentracija materijalnih atrakcija na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama		
Definicija: Pokazatelj je koncentracija materijalnih atrakcija na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama. Mjerna jedinica: omjer broja materijalnih atrakcija na području zone i površine zone u hektarima (broj atrakcija/ha)	Vrijednost pokazatelja	
	2024.	0,0097

Izvor: TZO Baška Voda, obrada autora.

Ugostiteljski sadržaji iz djelatnosti restorana te pripreme i usluživanja prehrane, pića i napitaka važan su aspekt ukupne turističke ponude destinacije te njihova veća koncentracija doprinosi povećanoj prepoznatljivosti destinacije/definiranih zona. Stoga pokazatelj 4.2. omogućuje identifikaciju osim pozitivnih, i potencijalnih negativnih **pritisaka i utjecaja**. Naime, koncentracija ovih sadržaja (ovisno o obilježjima ponude, radnog vremena i segmenata potražnje) može biti i generator brojnih negativnih eksternalija iskazanih kroz pritisak turista na neko područje, buku i sanitarne uvjete, narušavanje kvalitete života lokalnih stanovnika, ali i narušavanje zaštite spomenika kulture odnosno ukupne resursne osnove. Zbog nedostupnosti podataka za izračun pokazatelja, nije bilo moguće izračunati i analizirati pokazatelj.

POKAZATELJ		
4.2. Koncentracija ugostiteljskih sadržaja na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama ⁴⁴		
Definicija: Koncentracija ugostiteljskih sadržaja na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama iskazana dnevnim brojem usluženih osoba po sjedalu u vrijeme vršnih dana turističke sezone Mjerna jedinica: dnevni broj usluženih osoba po sjedalu u vrijeme vršnih dana turističke sezone	Vrijednost pokazatelja	
	2020.	N/A
	2021.	N/A
	2022.	N/A
	2023.	N/A
	2024.	N/A

Izvor: N/A.

U kontekstu zaštite zdravlja, informiranja javnosti i održivog upravljanja plažama, pokazatelj 4.3. govori o **izvršnoj kakvoći mora za kupanje**. Pokazatelj 4.4. pokazuje postupno smanjenje raspoložive površine plaže po kupaću, uz stabilan ali blago silazan trend koji upućuje na **rastuće pritiske na obalni prostor u vršnim razdobljima**. Iako

⁴⁴ Prema odgovoru nadležnog odjela u Splitsko-dalmatinskoj županiji, podaci potrebni za izračun pokazatelja trenutno nisu dostupni.

trenutne vrijednosti nisu kritične, trend zahtijeva pažljivije upravljanje kapacitetima plaža, usmjeravanje dijela posjetitelja na alternativne lokacije te razvoj sadržaja koji mogu rasteretiti najopterećenije zone. Dodatno, pokazatelj 4.5. ukazuje na kvalitetu zraka, međutim nije dostupan za Općinu Baška Voda, ali njegov izračun može dodatno **utjecati** na kvalitetu te konkurentnost turizma Općine Baška Voda.

POKAZATELJ		
4.3. Kakvoća voda za kupanje na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj – rujna u odnosu na ostatak godine (za destinacije za koje je pokazatelj relevantan)		
Definicija: Ovisno o lokaciji destinacije, pokazatelj prati: a) kakvoću vode za kupanje na kopnu (površinske vode za kupanje), koja se prati tijekom sezone kupanja na vodama kopna (od lipnja do rujna), prema standardima za ocjenu kakvoće sukladno uredbi kojom se uređuje kakvoća vode za kupanje i/ili b) kakvoću mora za kupanje na plažama tijekom sezone kupanja (od lipnja do rujna), prema standardima Uredbe kojom se uređuje kakvoća mora za kupanje.		
Mjerna jedinica: nema - opisno. Pokazatelj se iskazuje kao godišnja ocjena kakvoće vode/mora za kupanje i prikazuje simbolom odgovarajuće boje: ocjena izvrsno-plavo; dobro-zeleno; zadovoljavajuće-žuto; nezadovoljavajuće-crveno.		
b) Ocjena kakvoće mora za kupanje na plažama	Vrijednost pokazatelja	
	2024.	IZVRSNO
4.4. Raspoloživa površina plaže po kupacu u danima vršne turističke sezone (za destinacije za koje je pokazatelj relevantan)		
Definicija: Procjena raspoloživog ukupnog kupališnog prostora u danima vršne turističke sezone po potencijalnom kupacu. Ukupni kupališni prostor je površina plaža te svih ostalih obalnih prostora koji se mogu (i već se koriste) za kupanje, a nisu razvojnim dokumentima definirani kao plaže. Pokazatelj se računa samo za destinacije za koje je relevantan. Mjerna jedinica: m ² /kupač	Vrijednost pokazatelja	
	2020.	6,24
	2021.	5,19
	2022.	5,12
	2023.	5,23
	2024.	5,20
4.5. Kakvoća zraka na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj – rujna u odnosu na ostatak godine		
Definicija: Pokazatelj je ocjena kvalitete zraka koja daje informaciju o razini onečišćenosti zraka na području jedinica lokalne (regionalne) samouprave (zone/aglomeracije) u cilju zaštite zdravlja ljudi, održivosti destinacije te informiranja javnosti. Mjerna jedinica: prva (I) kategorija kvalitete zraka je ocjena koja se dodjeljuje za čist ili neznatno onečišćen zrak, dok je druga (II) kategorija kvalitete zraka ocjena koja se dodjeljuje u slučaju onečišćenog zraka.	Vrijednost pokazatelja⁴⁵	
	2020.	N/A
	2021.	N/A
	2022.	N/A
	2023.	N/A
	2024.	N/A

Izvor: Nastavni zavod za javno zdravstvo 20205. (online), Općina Baška Voda; eVisitor; obrada autora.

⁴⁵ Izvješća o praćenju kvalitete zraka na teritoriju Republike Hrvatske dostupna na: <https://iszz.azo.hr/iskzl/godizvrpt.htm?pid=0&t=1> daju uvid u kvalitetu zraka za zonu Dalmacija, kojoj pripada Splitsko-dalmatinska županija, i Općina Baška Voda. Prema Izvješćima za 2022., 2023. i 2024. godinu kvaliteta zraka u zoni Dalmacija je II kategorije. Međutim zbog nedostupnih podataka o rezultatima mjerenja u Opuzenu ili Splitu, nije moguće dati primjerenu ocjenu za kvalitetu zraka na području Općine Baška Voda. Stoga se preporuča provođenje primarnih istraživanja/mjerenja.

U turistički razvijenim destinacijama turizam je važan faktor koji utječe na blagostanje lokalnog stanovništva. Promjene u izgledu destinacije uslijed turističkog razvoja ne utječu samo na percepciju turizma iz perspektive lokalnog stanovništva, već i na atraktivnost destinacije iz perspektive njenih posjetitelja. Pokazatelj 4.6. ukazuje da **40%** lokalnog stanovništva ima percepciju o **pozitivnom utjecaju** turizma na izgled destinacije, dok oko **30%** turista i jednodnevnih posjetitelja prema pokazatelju 4.7. smatra da turizam ima **pozitivan utjecaj** na korištenje javnog prostora. Dodatno, pokazatelj 4.8. daje informacije o zadovoljstvu turista i posjetitelja ljepotom mjesta (75%), uređenošću mjesta (54%) i uređenošću atrakcija (41%). Navedeni pokazatelji jasno upućuju na potrebu dodatnih ulaganja u uređenje javnih prostora i ostalih elemenata resursno-atraksijske osnove, uz očuvanje prirodne ljepote Općine Baška Voda, u svrhu upravljanja učincima turizma, na način da je moguće održati i unaprijediti kvalitetu života uslijed intenzivnog turističkog razvoja.

POKAZATELJ		
4.6. Utjecaj turizma na izgled destinacije		
Definicija: Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika koji smatraju da turistički razvoj pozitivno utječe na izgled destinacije u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji.	Vrijednost pokazatelja	
Mjerna jedinica: Udio (%) ispitanika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na izgled destinacije	2024.	39,7
4.7. Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora		
Definicija: Percepcija utjecaja turizma na korištenje javnog prostora.	Vrijednost pokazatelja	
Mjerna jedinica: Udio (%) ispitanika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na korištenje javnog prostora	2024.	29,7
4.8. Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja ljepotom i uređenošću mjesta (kulturni i prirodni aspekti) kao i glavnih atrakcija		
Definicija: Procjena udjela (%) turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i nekomercijalnom smještaju te jednodnevnih posjetitelja koji su zadovoljni ljepotom i uređenošću mjesta.	Vrijednost pokazatelja	
Mjerna jedinica: Udio (%) zadovoljnih posjetitelja (turista u komercijalnim smještajnim objektima, turista u nekomercijalnom smještaju, jednodnevnih posjetitelja)		
1. Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja ljepotom mjesta	2024.	74,6
2. Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja uređenošću mjesta	2024.	54,5
3. Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja uređenošću glavnih atrakcija	2024.	41,8

Izvor: Anketa lokalnog stanovništva (2024.), Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja (2024.), TZO Baška Voda, obrada autora.

6.3.5 Okoliš

Za učinkovito upravljanje turističkom destinacijom, osim ukupnog zadovoljstva posjetitelja i zadovoljstva određenim elementima turističke ponude destinacije, važno je pratiti i eventualne negativne utjecaje na doživljaj boravka gostiju u našim destinacijama. Buka je faktor iritacije koji doprinosi povećanom stresu u svakodnevnom životu te tako može negativno utjecati na blagostanje lokalnog stanovništva, ali i na doživljaj posjetitelja prilikom boravka u destinaciji ako je iritacija bukom previsoka te uzrokuje negativno na boravak turista u destinaciji.

Prema pokazatelju 5.2. svega 14,4% lokalnog stanovništva je iritirano bukom u danima vršne sezone, dok je ta vrijednost za turiste oko 50% (pokazatelj 5.3.).

Znatna zastupljenost iritacije turista bukom signalizira potrebu pravodobnih prilagodbi u upravljanju turističkim razvojem kako bi se osigurala njegova održivost.

POKAZATELJ		
5.1. Razina buke u danima vršne turističke sezone u odnosu na ostatak godine u zonama mješovite namjene po danu i noći		
Definicija: Pokazatelj prati razinu buke u vanjskom prostoru u danima vršne sezone u odnosu na ostatak godine u zonama mješovite namjene koje su od interesa za turizam. Mjerna jedinica: dB (decibel) ⁴⁶	Vrijednost pokazatelja⁴⁷	
1. Lday (indikator dnevne buke) jest indikator buke za vremensko razdoblje 'dan'	2024.	N/A
2. Lnight (indikator noćne buke) jest indikator buke koja uzrokuje poremećaj sna za vremensko razdoblje 'noć'	2024.	N/A
5.2. Iritacija razinom buke u vrijeme turističke sezone		
Definicija: Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika uznemirenih bukom tijekom turističke sezone u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji Mjerna jedinica: Udio (%) ispitanika kojima buka tijekom turističke sezone predstavlja veliki problem	Vrijednost pokazatelja	
	2024.	14,41
5.3. Utjecaj buke na kvalitetu boravka		
Definicija: Ovim se pokazateljem prati udio posjetitelja koje je zasmetala buka u mjestu boravka i tako negativno utjecala na njihov boravak Mjerna jedinica: Udio (%) nezadovoljnih posjetitelja (turista u komercijalnim smještajnim objektima, turista u nekomercijalnom smještaju, jednodnevnih posjetitelja)	Vrijednost pokazatelja	
	2024.	54,45

Izvor: Anketa lokalnog stanovništva (2024.); Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja (2024.); TZO Baška Voda; obrada autora.

6.3.6 Prostor

Veliki broj nekretnina koji služe kao kuće i stanovi za odmor može promijeniti prirodu destinacije, naročito kada broj kuća i stanova za odmor preraste broj objekata za stalno stanovanje. Zbog toga pokazatelj 6.1. može pomoći prepoznavanju tog fenomena prije nego što postane problem, odnosno vrijednost od **99,8 stambenih jedinica turističke namjene na 100 jedinica u kojima se živi** ukazuje na postupno zasićenje prostora,

⁴⁶ Sukladno Zakonu kojim se uređuje zaštita od buke (Zakon o zaštiti od buke, NN 30/09, 55/13, 153/13, 41/16, 114/18 i 14/21) i pripadajućem Pravilniku kojim se uređuje najviša dopuštena razina buke (Pravilnik o najvišim dopuštenim razinama buke s obzirom na vrstu izvora buke, vrijeme i mjesto nastanka, NN. 143/21), na web stranici Općine Baška Voda moguće je pronaći dokumente o odlukama o dozvoljenoj razini najviše dopuštene buke i o radnom vremenu u djelatnostima ugostiteljstva: <https://opcinaabaskavoda.hr/index.php/component/content/article/20-odluke/695-odluka-o-dozvoljenom-prekoracenju-najvise-dopustene-razine-buke?Itemid=101>; <https://opcinaabaskavoda.hr/index.php/component/content/article/20-odluke/696-odluka-o-radnom-vremenu-u-ugostiteljstvu-na-podrucju-opcine-baska-voda?Itemid=101>

⁴⁷ Za izračun pokazatelja potrebno je provesti primarna istraživanja prema uputama u Pravilniku o metodologiji za izračun prihvatnog kapaciteta, NN 112/24. Općina Baška Voda ima

iako u promatranom razdoblju opada ovaj pokazatelj u korist stambenih jedinica u kojima se živi.

Dodatno, prostor Općine Baška Voda prema potencijalu izgradnje stambenih jedinica izračunatih u pokazatelju 6.2. i 6.3. može unaprijediti ovaj odnos u korist stambenih jedinica za stanovanje.

Iako pretvaranje stanova u turističke apartmane doprinosi ekonomskim koristima za lokalnu zajednicu, ali može potaknuti niz negativnih učinaka poput ekonomske nejednakosti, nepristupačnosti stanovanja za lokalno stanovništvo (uslijed previsokih cijena i/ili nedovoljne dostupnosti), gentrifikacije i gubitka kulturnog identiteta. Prema pokazatelju 6.4. oko **65% stalnih stanovnika Općine Baška Voda ima negativnu percepciju apartmanizacije.**

POKAZATELJ		
6.1.		
Udio (%) stambenih jedinica turističke namjene (komercijalni i nekomercijalni kapaciteti) u ukupnom broju stambenih jedinica		
Definicija: Pokazateljem se definira udio kuća i stanova za odmor u ukupnom broju stambenih objekata u destinaciji. Mjerna jedinica: % udio (odnosno – broj kuća i stanova za odmor na 100 objekata u kojima se živi)	Vrijednost pokazatelja	
	2020.	104,1
	2021.	108,5
	2022.	109,7
	2023.	89,1
	2024.	99,8
6.2.		
Maksimalni potencijal izgradnje na neizgrađenim i izgrađenim dijelovima građevinskog područja naselja mješovite namjene		
Definicija: Pokazatelj ukazuje na najveći mogući broj stambenih jedinica koji se može ostvariti na području građevinskih područja naselja, uključujući gradnju na neizgrađenim dijelovima te rekonstrukciju i prenamjenu. Mjerna jedinica: broj stambenih jedinica	Vrijednost pokazatelja	
	2024.	20.587
6.3.		
Mogućnosti nove stambene izgradnje na neizgrađenim površinama mješovite namjene građevinskog područja naselja		
Definicija: Pokazatelj ukazuje na najveći mogući broj stambenih jedinica koji se može ostvariti na području planiranih neizgrađenih građevinskih područja naselja, a temeljem uvjeta koji su definirani u prostornom planu. Mjerna jedinica: broj stambenih jedinica	Vrijednost pokazatelja	
	2024.	8.826
POKAZATELJ		
6.4.		
Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u destinaciji		
Definicija: Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika s negativnom percepcijom apartmanizacije u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji. Mjerna jedinica: %	Vrijednost pokazatelja	
	2024.	64,86

Izvor: eVisitor, Općina Baška Voda; Anketa lokalnog stanovništva (2024.), TZO Baška Voda; obrada autora.

6.3.7 Komunalna infrastruktura

Ograničavajući čimbenik razvoja turizma u pojedinim destinacijama je dostupnost vode i električne energije, osobito na području Jadranske Hrvatske te u ljetnim mjesecima. Pokazatelj 7.1. i 7.2. pokazuju vršno opterećenje dostupne infrastrukture u sustavu vodoopskrbe i električne energije, iz kojih je vidljivo koji su pritisci i učinci turizma. Pri tome je vršno opterećenje potrošnje vode u sezoni, odnosno od strane turista, oko dva puta veće nego izvan sezone, dok je vršna potrošnja električne energije s trendom rasta od 5 puta u razdoblju 2022.-2024., ipak na znatno nižim razinama, te turisti troše svega 23% električne energije po noćenju u usporedbi s potrošnjom električne energije lokalnog stanovništva po noćenju.

POKAZATELJ		
7.1.		
Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) – voda		
Definicija: Procjena udjela turističkih objekata u vršnom opterećenju vodovodne mreže, odnosno omjer finalne potrošnje vode po noćenju turista (m ³) u smještajnim objektima destinacije u odnosu na potrošnju vode po stanovniku destinacije (m ³). Mjerna jedinica: %	Vrijednost pokazatelja	
	2020.	223,02
	2021.	168,26
	2022.	184,30
	2023.	176,46
	2024.	198,67
7.2.		
Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) – električna energija		
Definicija: Pokazatelj je omjer ukupne količine električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije, a temelji se na sezonalnosti potrošnje. Mjerna jedinica: omjer (%) finalne potrošnje el. energije po noćenju turista (kWh) u smještajnim objektima u odnosu na potrošnju el. energije po stanovniku destinacije (kWh)	Vrijednost pokazatelja	
	2020.	N/A
	2021.	N/A
	2022.	4,29
	2023.	12,27
	2024.	23,15

Izvor: Općina Baška Voda; obrada autora.

Osim vršnih opterećenja u potrošnji vode i električne energije, pritisci na komunalnu infrastrukturu koji nastaju zbog turista odražavaju se na potrebu dodatnih resursa radne snage u održavanju javnih površina, kao i u zbrinjavanju otpada. Prema pokazateljima 7.3. Općina Baška Voda je u nedostatku (nema) djelatnika za održavanje javnih površina, dok je trenutno stanje radne snage u prikupljanju otpada zadovoljavajuće, te je u mogućnosti adekvatnog zbrinjavanja otpada. Dodatno, prema pokazatelju 7.5. oko 50% lokalnog stanovništva uznemireno je neprimjerenim odlaganjem otpada tijekom turističke sezone. Iz navedenih pokazatelja jasni su **pritisci i utjecaji na komunalnu infrastrukturu i komunalne usluge** u destinaciji.

POKAZATELJ		
7.3.		
Broj djelatnika na održavanju javnih površina u odnosu na m² javnih površina koje se održavaju		
Definicija: Pokazatelj prati broj zaposlenih radnika na održavanju javnih površina u odnosu na ukupnu površinu (m ²), što je jedna od pretpostavki za održavanje čistoće, sigurnosti i estetske privlačnosti destinacije. Mjerna jedinica: omjer; ukupna površina (m ²) javnih površina na broj zaposlenih radnika	Vrijednost pokazatelja	
	2020.	-
	2021.	-
	2022.	-
	2023.	-
	2024.	0
7.4.		
Kapaciteti (ljudski i tehnološki) za odvoz otpada		
Definicija: Pokazatelj prati količinu otpada koju je moguće prikupiti u destinaciji/zoni s raspoloživim ljudskim i tehnološkim kapacitetima Mjerna jedinica: tona; procjena količine otpada koji se može dnevno prikupiti u destinaciji/zoni.	Vrijednost pokazatelja	
	2020.	416,3
	2021.	532,3
	2022.	538
	2023.	538,7
	2024.	550,3
7.5.		
Iritacija neprimjereno odloženim otpadom tijekom turističke sezone		
Definicija: Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika koji su uznemireni neprimjerenim odlaganjem otpada tijekom turističke sezone u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji. Mjerna jedinica: Udio (%) ispitanika kojima neprimjereno odloženi otpad tijekom turističke sezone predstavlja veliki problem	Vrijednost pokazatelja	
	2024.	49,6

Izvor: Općina Baška Voda; Anketa lokalnog stanovništva (2024.); obrada autora.

6.3.8 Prometna infrastruktura

Turizam stvara izniman pritisak na prometnu infrastrukturu i doprinosi nastajanju gužve koja može negativno utjecati na kvalitetu života u destinaciji. Praćenjem pokazatelja o kapacitetima i opterećenjima prometne infrastrukture, pogotovo u vršnim prometnim opterećenjima, može se sagledati dostupnost prometnih usluga, odnosno u slučaju Općine Baška Voda, postojeće stanje cestovne infrastrukture i parkirališne ponude destinacije. Prema izračunatim pokazateljima 8.2. i 8.3. jasan je nedostatak parkirnih mjesta (3 puta veća potražnja, odnosno broj automobila od parkirnih mjesta u vrijeme vršne sezone) i uznemirenost gužvom u prometu za oko 63% lokalnog stanovništva. U tom kontekstu identificirani su **negativni pritisci na prostor** od „viška“ automobila, te **negativni utjecaji na kvalitetu života i zdravlje lokalnog stanovništva**. Dodatno, zadovoljnih je turista prometom u mjestu prema pokazatelju 8.4. svega 34%, te je navedeno dodatni signal za unapređenje ovoga segmenta turističke ponude.

POKAZATELJ		
8.1. Procjena (ekspertna) kapaciteta prometne infrastrukture u odnosu na volumen prometa na odabranim pravcima/točkama u danima vršne turističke sezone		
Definicija: Pokazatelj se odnosi na opterećenje glavne cestovne mreže u destinaciji/zoni i opterećenje pristupnih cesta prema destinaciji (državne, županijske, lokalne i nerazvrstane) važnih za turističke tokove. Mjerna jedinica: broj vozila	Vrijednost pokazatelja⁴⁸	
	2024.	N/A
8.2. Procjena kapaciteta i iskorištenosti parkirališta u razdoblju vršne turističke sezone		
Definicija: Pokazatelj se odnosi na prometnu ponudu i potražnju na odabranim parkiralištima važnim za turističke tokove u danima vršne turističke sezone. Mjerna jedinica: broj automobila na broj parkirnih mjesta u danima vršne sezone	Vrijednost pokazatelja⁴⁹	
	2020.	1,88
	2021.	2,50
	2022.	3,13
	2023.	3,13
	2024.	3,13
8.3. Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone		
Definicija: Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika uznemirenih gužvom u prometu tijekom turističke sezone u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji Mjerna jedinica: % udio	Vrijednost pokazatelja	
	2024.	62,7
8.4. Zadovoljstvo prometom u mjestu		
Definicija: Procjena udjela (%) turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i nekomercijalnom smještaju te jednodnevnih posjetitelja koji su zadovoljni prometom u mjestu. Mjerna jedinica: % udio	Vrijednost pokazatelja	
	2024.	33,64

Izvor: Općina Baška Voda; Anketa lokalnog stanovništva (2024.); Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja (2024.); TZO Baška Voda (2024.); obrada autora.

6.3.9 Stanovništvo i kvaliteta života

Sagledavajući utjecaj turizma na lokalno stanovništvo i kvalitetu života, u ovom dijelu analize razmatrano je kretanje broja stanovnika te pokazatelji koji odražavaju razinu društvenog pritiska i dostupnosti stanovanja. Broj stanovnika Općine Baška Voda smanjio se za približno 7 % u razdoblju od 2014. do 2023. godine, što upućuje na negativne demografske trendove koji mogu biti povezani s turističkim pritiscima na prostor i stambeni fond.

⁴⁸ Temeljem podataka dostupnih u godišnjem biltenu „Brojanje prometa na cestama Republike Hrvatske“, Hrvatske ceste d.o.o. i podataka u Tablici istraživanja propusne moći glavnih turističkih prometnica u destinaciji/zoni, podaci za Bašku Vodu nisu se mogli izdvojiti te ovaj pokazatelj nije izračunat. Podatci bi mogli biti dostupni u slučaju izrade prometne studije za destinaciju/zonu.

⁴⁹ Pokazatelj je izračunat temeljem procjene broja automobila u danima vršne sezone od strane djelatnika Općine Baška Voda, te je potrebno provesti primarno istraživanje temeljem uputa u Pravilniku o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta destinacije, NN 112/24, za izračun ovoga pokazatelja prema metodologiji iz Pravilnika.

Pokazatelji kvalitete života pod utjecajem turizma u ovom kontekstu uključuju iritaciju gužvom i indeks priuštivosti stanovanja. Prema pokazatelju 9.2., oko 39 % lokalnog stanovništva navodi da ih gužve na ulicama i javnim površinama tijekom turističke sezone uznemiruju i otežavaju svakodnevne aktivnosti. Uz prostornu zasićenost i izraženu sezonalnost, rast cijena nekretnina dodatno utječe na životne uvjete stanovnika.

Indeks priuštivosti stana u Baškoj Vodi jedan je od najnepovoljnijih u Splitsko-dalmatinskoj županiji, cijena jednog kvadratnog metra stambene površine iznosi za oko 38% više od godišnjeg prihoda prosječnog kućanstva. Vrijednost indeksa porasla je s 32,5 u 2020. na 38,3 u 2022. godini, što jasno ukazuje na trend pogoršanja dostupnosti stanovanja. Ovi pokazatelji potvrđuju da turizam, unatoč značajnim gospodarskim koristima, istodobno generira određene društvene i prostorne pritiske koji mogu utjecati na kvalitetu života lokalne zajednice.

POKAZATELJ		
9.1.		
Kretanje broja stanovnika u (posljednjem) desetogodišnjem razdoblju		
Definicija: Promjena broja stanovnika u destinaciji unutar desetogodišnjeg razdoblja.	Vrijednost pokazatelja	
Mjerna jedinica: broj/promjena; ili %		
1. Apsolutna promjena broja stanovnika u destinaciji	2014.-2023.	204
2. Relativna promjena broja stanovnika u destinaciji (%)	2014.-2023.	-7,29
3. Prosječna godišnja promjena broja stanovnika u destinaciji	2014.-2023.	-20
4. Prosječna godišnja stopa promjene broja stanovnika u destinaciji (%)	2014.-2023.	-10,31
9.2.		
Iritacija ljetnom gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama		
Definicija: Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika koji su uznemireni gužvom na ulicama/javnim površinama u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji	Vrijednost pokazatelja	
Mjerna jedinica: Udio (%) ispitanika kojima gužva na ulicama/javnim površinama tijekom turističke sezone predstavlja veliki problem		
	2024.	38,78
9.3.		
Indeks priuštivosti stana (na razini destinacije)		
Definicija: Indeks priuštivosti stana je omjer medijalne cijene stana/apartmana po m ² u JLS-u i prosječnog godišnjeg prijavljenog ostvarenog neto dohotka po zaposlenom.	Vrijednost pokazatelja⁵⁰	
Mjerna jedinica: indeks		
	2020.	32,5
	2022.	38,3

Izvor: Gradovi u statistici, Državni zavod za statistiku (2025.); Anketa lokalnog stanovništva (2024.); obrada autora; Pregled tržišta nekretnina Republike Hrvatske, 2023.

6.3.10 Zaposlenost, gospodarstvo i važnost turizma

Upravljanje radnim resursima na razini destinacije važan je element ukupne turističke politike. Pokazatelj 10.1. osigurava informacije o potencijalno raspoloživoj dodatnoj radnoj snazi koja uključuje nezaposlene osobe, i koji za analizirano razdoblje pokazuje da postoji potencijal za zapošljavanje u kontekstu aktivnog stanovništva koje nije zaposleno na području Baške Vode u vršnom mjesecu turističke sezone.

⁵⁰ Prema zadnjim dostupnim podacima s web stranice: <https://www.eizg.hr/publikacije-i-proizvodi/publikacije/serijske-publikacije/pregled-trzista-nekretnina-republike-hrvatske/4273>

POKAZATELJ		
10.1. Raspoloživost dodatne radne snage (stopa nezaposlenosti; broj izdanih radnih dozvola po mjesecima)		
Definicija: Raspoloživa dodatna radna snage iskazuje se brojem nezaposlenih u mjesecu s najvećim ostvarenim brojem noćenja turista.		
Mjerna jedinica: broj		
1. Broj nezaposlenih	Vrijednost pokazatelja	
	2020.	69
	2021.	40
	2022.	39
	2023.	32
	2024.	42
2. Broj izdanih radnih dozvola	2020.- 2024.	N/A

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje (2025.); obrada autora.

Sagledavajući izračunate obvezne pokazatelje održivosti u prethodnom poglavlju, i pokazatelje prihvatnog kapaciteta, koji su detaljno obrazloženi u ovom poglavlju, preporuke za održivi razvoj turizma mogu se sažeti u sljedeće:

- ograničavanje daljnjeg rasta smještajnih kapaciteta u gusto izgrađenim zonama,
- ulaganje u prometnu, komunalnu i zelenu infrastrukturu,
- poticanje cjelogodišnjeg turizma i diverzifikacije ponude,
- reguliranje apartmanizacije i zaštita stambenog fonda,
- praćenje zadovoljstva stanovnika i posjetitelja,
- jačanje edukacije i svijesti o održivom turizmu,
- sustavno praćenje pokazatelja održivosti i prihvatnog kapaciteta radi prilagodbe politika.

U narednim poglavljima ovog dokumenta navedeni elementi sagledani su kroz rezultate analize trenutnog stanja, održivosti i prihvatnog kapaciteta destinacije. Na temelju tih uvida razrađeni su, opisani i preporučeni razvojni smjerovi, prioriteta područja te pripadajuće mjere i aktivnosti, koje u konačnici predstavljaju temelj za provedbu održivog upravljanja destinacijom.

7 RAZVOJNI SMJER S MJERAMA I AKTIVNOSTIMA

7.1 SWOT analiza

7.1.1 Interni faktori – Snage i slabosti

SNAGE	
Element:	Obrazloženje:
Blizina Parka prirode Biokovo i drugih prirodnih atrakcija	Dio Parka prirode Biokovo koji pripada Baškoj Vodi ukupne je površine 13,20 ha. Omogućuje razvoj aktivnog i ekoturizma (planinarenje, biciklizam, Skywalk, botanički vrt Kotišina) te produženje sezone.
Kakvoća mora, ljepota plaža i šetnica uz more	Plaže općine Baška Voda (10 plaža) predstavljaju ključni element turističke infrastrukture, s dobro razvijenim sadržajima, pristupom sigurnosti i mogućnostima za rekreaciju, što doprinosi atraktivnosti destinacije. Izvrsna kakvoća mora za kupanje prema mjerenjima NZJZ.
Razvijena polugodišnja manifestacijska kultura	Baškovoško lito je višemjesečna manifestacija koja od travnja do rujna okuplja koncerte, kazališne predstave, izložbe i ribarske večeri.
Bogata kulturna i nematerijalna baština	Brojna arheološka nalazišta, sakralni objekti i očuvani običaji (npr. čuvari Gospodinova groba, Baškovoško lito, ribarske fešte) jačaju kulturni identitet i autentičnost destinacije.
Opća percepcija sigurnosti i ugodnog ambijenta	Zadovoljstvo ukupnim mjestom (iz ankete turista)
Visoka razina komunalne i digitalne infrastrukture	Razvijen sustav opskrbe vodom, odvodnje i prometa te uvođenje optičke mreže i WiFi4EU točaka podupiru održiv turizam i pametnu destinaciju.
Visokokategoriziran smještajni kapacitet u komercijalnom smještaju - hoteli	U Baškoj Vodi djeluje 10 hotela, većinom visoke kategorije s 4 zvjezdice (među njima Grand Hotel Slavia, Horizont, Croatia, Noemia i Milenij), a udio takvih objekata porastao je s 14,1 % u 2020. na gotovo 38 % u 2024., što potvrđuje prevlast visokokategoriziranog smještaja u komercijalnom sektoru.
Izrazito razvijena lokalna samouprava sa niskom stopom nezaposlenosti	Na temelju Odluke o razvrstavanju jedinica lokalne i regionalne samouprave prema stupnju razvijenosti (NN 4/2024), Baška Voda svrstana je u razvojnu skupinu 7, što ukazuje na izrazito razvijenu lokalnu samoupravu. Indeks razvijenosti JLS iznosi 106,131, što je iznad

SNAGE	
Element:	Obrazloženje:
	nacionalnog prosjeka (100), potvrđujući relativnu gospodarsku snagu Općine.
Visoka obrazovna razina lokalne populacije	Stupanj obrazovanja, mjeren udjelom stanovnika s višom ili visokom stručnom spremom u dobi od 20 do 65 godina, iznosi 27,24%, što pokazuje relativno visoku obrazovnu razinu lokalne populacije
Dugogodišnja turistička tradicija i prepoznatljiv imidž	Općina Baška Voda se kontinuirano razvija kao prepoznatljivo obiteljsko i odmarališno središte Makarske rivijere, s visokom stopom povratka gostiju i pozitivnim reputacijskim kapitalom.

SLABOSTI	
Element:	Obrazloženje:
Visok turistički pritisak po stanovniku i km²	Visok turistički pritisak potvrđuje se pokazateljima od preko 400 noćenja po stanovniku, što je deset puta više od županijskog prosjeka (40) i sedamnaest puta više od državnog prosjeka (23), te s oko 41 tisuću noćenja po km ² , što je deset puta više od županijskog (4 tisuće) i dvadeset pet puta više od nacionalnog prosjeka (1,6 tisuća).
Izražena sezonalnost u ljetnim mjesecima	Većina aktivnosti i prihoda koncentrirana u tri ljetna mjeseca, uz minimalnu izvansezonsku ponudu.
Prevelik rast smještajnih kapaciteta u domaćinstvu (apartmanizacija) i negativna percepcija lokalnog stanovništva o istom.	Povećan pritisak rasta smještajnih kapaciteta u domaćinstvima proizlazi iz porasta broja objekata s 1.774 u 2020. na 2.047 u 2024. godini, pri čemu domaćinstva čine oko 52 % ukupne ponude, a broj pomoćnih kreveta porastao je s 293 na 623. Anketa lokalnog stanovništva je pokazala da oko 65% stalnih stanovnika Općine Baška Voda ima negativnu percepciju apartmanizacije.
Neravnoteža i koncentracija turističkog prometa u dva naselja	Koncentracija smještajnih kapaciteta izražena je u naseljima Baška Voda i Promajna, gdje je smještena velika većina ukupnih turističkih ležajeva: Baška Voda ima oko 68 % ukupnog stanovništva i najveći udio registriranih kapaciteta, dok Promajna sudjeluje s oko 15 %, što potvrđuje prostornu neravnotežu i koncentraciju turističkog prometa u ta dva naselja.

SLABOSTI	
Element:	Obrazloženje:
• Prostorna ograničenost i visoka gustoća izgrađenosti	Ograničen prostor uz obalu, nedostatak novih zona za razvoj i pritisak na infrastrukturu tijekom sezone.
• Nedostatak diverzifikacije turističkih proizvoda	Prevladava ponuda temeljena na suncu i moru, dok su zdravstveni, kulturni i eno-gastronomijski oblici turizma nedovoljno razvijeni.
• Nedovoljna valorizacija i uključenost posteaćih turističkih atrakcija u ponudu	Općina Baška Voda nije prepoznata kao destinacija bogata kulturnom baštinom, već destinacija lijepih plaža i čistog mora.
• Nedostatak parkirnih mjesta	Nedostatak parkirnih mjesta (3 puta veća potražnja, odnosno broj automobila od parkirnih mjesta u vrijeme vršne sezone).
• Neadekvatno gospodarenje otpadom (percepcija)	Anketa lokalnog stanovništva: 49,6% vidi to kao veliki problem.
• Neadekvatna regulacija prometa	Anketa lokalnog stanovništva: 62,7 ispitanoć lokalnog stanovništva nezadovoljna je prometnim uvjetima.
• Nedovoljna integracija digitalnih i pametnih rješenja	Nedostatak centraliziranih online sustava rezervacija, digitalnih vodića i integriranog marketinga destinacije ograničava vidljivost i konkurentnost Općine Baška Voda na tržištu.

7.1.2 Eksterni faktori – Prilike i prijetnje

PRILIKE	
Element:	Obrazloženje:
• EU fondovi i potpore za održivi razvoj destinacija	Omogućuju ulaganja u zelenu i digitalnu infrastrukturu, interpretacijske centre i održive sadržaje.
• Novi trendovi u razvoju turizma	Rastući interes za održivi i autentični turizam pruža priliku da se Općina Baška Voda pozicionira kao destinacija koja nudi iskustva temeljena na očuvanoj prirodi, lokalnim običajima i tradiciji. Spoj mora, Biokova i tradicionalnih naselja u zaleđu omogućuje razvoj ponude usmjerene na manje skupine gostiju, lokalne proizvode, kulturne manifestacije i aktivnosti u prirodi, čime se istodobno povećava kvaliteta doživljaja i smanjuje pritisak na okoliš.

PRILIKE	
Element:	Obrazloženje:
Postojeća prometna povezanost s ostatkom Hrvatske i međunarodnim prometnim pravcima	Geoprometni položaj Općine Baška Voda čini je prirodno pristupačnom destinacijom: kroz općinu prolazi državna cesta D8, Jadranska magistrala, koja povezuje obalna naselja i omogućuje jednostavan pristup glavnim turističkim točkama duž hrvatske obale. Istovremeno, državna cesta D76 kroz tunel Sveti Ilija osigurava brzu vezu s unutrašnjim dijelovima županije i autocestom A1, čime se Općina Baška Voda učinkovito povezuje s ostatkom Hrvatske i međunarodnim prometnim pravcima iz kopnenog i zračnog smjera (ZL Split i ZL Dubrovnik).

PRIJETNJE	
Element:	Obrazloženje:
Klimatske promjene (erozija obale, toplinski valovi)	Rizici od požara i klimatskih promjena na području Općine Baška Voda utvrđeni su u Procjeni ugroženosti od požara i tehnoloških eksplozija te Planu zaštite od požara Općine Baška Voda, koji čine temeljne dokumente lokalnog sustava civilne zaštite. Područje uz Park prirode Biokovo posebno je izloženo riziku šumskih požara, erozije tla i smanjenja podzemnih voda, što može ugroziti vodoopskrbu, obalnu infrastrukturu i sigurnost turističke sezone.
Konkurencija sličnih rivijernih destinacija (Tučepi, Brela)	Konkurencija unutar Makarske rivijere i šire regije pojačana je jer obližnje destinacije poput Makarske, Tučepa i Brela imaju slične prirodne resurse i turističku strukturu, ali često nude niže cijene smještaja i ugostiteljskih usluga. Makarska, kao urbano središte, raspolaže širim spektrom sadržaja, manifestacija i digitalnih promotivnih kanala, što privlači veći broj posjetitelja. Brela i Tučepi ulažu u brendiranje luksuznog i obiteljskog turizma, dok manja mjesta razvijaju specijalizirane niše (wellness, cycling, eco). Zbog toga Baška Voda mora jače diferencirati svoju ponudu i komunikaciju kako bi zadržala tržišnu poziciju i prepoznatljivost unutar izrazito konkurentne rivijere.
Nedovoljna kontrola urbanizacije i degradacija prostora	Narušavanje vizualnog identiteta i prirodne baštine može smanjiti atraktivnost destinacije.

PRIJETNJE	
Element:	Obrazloženje:
Demografski pad i starenje populacije	Nedostatak lokalne radne snage i izražena sezonska migracija djelatnika tijekom ljeta povezana je s demografskim trendovima – padom broja stanovnika od 6,7% u posljednjem desetljeću te izraženim starenjem populacije. Dobno-spolna struktura stanovništva općine Baška Voda ukazuje na smanjeni udio mlađih dobni skupina i izraženo starenje populacije. Dodatno, indeks općeg kretanja stanovništva u razdoblju 2012.–2022. iznosi 89,93 te indeks starenja iznosi 184,7, a ukazuju na blagi pad broja stanovnika, ali i na visoki udio starijeg stanovništva.
Globalne krize (inflacija, geopolitičke nestabilnosti)	Globalne krize poput pandemija, ratova ili recesija izravno utječu na broj dolazaka, potrošnju turista i duljinu boravka, dok promjene u cijenama goriva i inflacija povećavaju troškove putovanja i poslovanja. Takve okolnosti osobito pogađaju sezonske destinacije poput Općine Baška Voda, koje ovise o međunarodnim tržištima i stabilnim prometnim vezama.

7.2 Identificiranje općih načela i ciljeva turizma

Model razvoja turizma Općine Baška Vode oblikovan je u skladu s relevantnim nacionalnim i regionalnim strateškim dokumentima, koji uključuju Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027. i Glavni plan razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije (2017.–2027.). Pri oblikovanju modela uzeta su u obzir načela održivosti, kvalitete, pristupačnosti, zadovoljstva i sigurnosti.

- Održivost – planiranje koje štiti prostor, okoliš, resurse i otočni identitet te osigurava da turizam ne narušava već podupire kvalitetu života stanovnika.
- Kvalitetu – podizanje razine ponude, usluga i ukupnog doživljaja destinacije kroz standarde, edukacije i ulaganja.
- Pristupačnost – razvoj sadržaja, infrastrukture i informacija dostupnih svim skupinama posjetitelja i stanovnika.
- Zadovoljstvo – usmjerenost na iskustvo posjetitelja, ali i zadovoljstvo lokalne zajednice kao ključnog faktora održivog upravljanja.
- Sigurnost – osiguranje sigurnog boravka i kretanja kroz kvalitetne usluge, infrastrukturu i upravljanje rizicima.

Na tim načelima oblikovani su strateški pravci (vizija i misija), ciljevi i prioriteti razvoja turizma u Općini Baška Voda, te razrađene mjere i aktivnosti za koordinirano upravljanje održivim razvojem turizma.

7.3 Oblikovanje strateškog pravca i prioriteta

Strateški pristup razvoju turizma u Općini Baška Voda za razdoblje 2026.–2029. temelji se na sveobuhvatnoj analizi provedenoj u ovom dokumentu, koja obuhvaća ocjenu postojećeg stanja (snaga i slabosti), identificirane razvojne izazove, potencijale turističkog razvoja te jasno utvrđena načela razvoja turizma: održivost, kvalitetu, pristupačnost, zadovoljstvo i sigurnost, koja usmjeravaju dugoročni razvoj destinacije.

Uz analitičke postupke, provedena anketna istraživanja te prikupljene stavove turista, gospodarstvenika i lokalnog stanovništva, izračunate pokazatelje održivosti i prihvatnog kapaciteta, i uz uvažavanje strateških dokumenata Splitsko-dalmatinske županije i Republike Hrvatske te aktualnih trendova na turističkom tržištu, oblikovani su temeljni razvojni okviri destinacije: vizija, koja definira poželjnu turističku budućnost Općine Baška Voda, i misija, koja predstavlja strateški pristup njezinu ostvarivanju.

VIZIJA

Općina Baška Voda je prepoznatljiva, održiva i visokovrijedna mediteranska destinacija cjelogodišnjeg turizma, visoke kvalitete života, koja spaja autentičan identitet te uravnotežen razvoj obale i zaleđa.

MISIJA

Osigurati razvoj turizma utemeljen na prirodnim, kulturnim i turističkim resursima Općine Baška Voda kroz održive i inovativne prakse, uz jačanje lokalnog gospodarstva, identiteta, konkurentnosti i otpornosti destinacije.

Ovako oblikovan strateški pravac (vizija) i opći prioritet (misija) osiguravaju da razvoj turizma bude u skladu s načelima održivosti, povećava kvalitetu ponude i ukupnog turističkog doživljaja, omogućuje pristupačnost sadržaja i informacija svim posjetiteljima i stanovnicima, promiče zadovoljstvo korisnika i lokalne zajednice te osigurava sigurnost boravka i kretanja u destinaciji.

7.4 Identificiranje ciljeva

Budući da ciljevi razvoja turizma Općine Baška Voda nisu definirani strateškim dokumentima višeg reda, ni na razini same Općine, oni su ovim Planom utvrđeni i detaljno razrađeni.

Pristup definiranju strateških ciljeva temelji se na strukturi u kojoj su unutar svakog specifičnog cilja identificirana pripadajuća prioritetna područja. U nastavku dokumenta dan je opis svakog specifičnog cilja i povezanih prioriteta, uz prikaz njihove usklađenosti s relevantnim strateškim dokumentima na županijskoj i nacionalnoj razini.

SC 1.

Održiv turizam utemeljen na identitetu, baštini i prostornoj ravnoteži destinacije

Specifični cilj 1. usmjeren je na razvoj Općine Baška Voda koji počiva na očuvanju prirodnih i kulturnih vrijednosti te uravnoteženom korištenju prostora. Cilj podrazumijeva racionalno upravljanje resursima, očuvanje identiteta i ambijentalne prepoznatljivosti te smanjenje prostornog i sezonskog pritiska na obalno područje kroz aktivaciju zaleđa i održivu diversifikaciju ponude. Takav pristup omogućuje da turizam doprinosi

gospodarskom razvoju, ali ne narušava kvalitetu života lokalne zajednice ni prirodnu ravnotežu prostora.

Cilj je usklađen s *Strategijom razvoja održivog turizma Republike Hrvatske do 2030. i Nacionalnim planom razvoja održivog turizma do 2027.*, koji definiraju održivost, zaštitu resursa i prostornu ravnotežu kao temeljne smjernice turističkog razvoja. Ujedno je u skladu s *Glavnim planom razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije 2017.-2027.*, koji naglašava potrebu ravnomjernog prostornog razvoja, očuvanja identiteta i odgovornog upravljanja prostorom.

Prioritetno područje 1.1.: Očuvanje okoliša, prostorne ravnoteže i otpornosti destinacije

Prioritetno područje 1.1. izravno doprinosi ostvarenju specifičnog cilja 1., jer osigurava da razvoj turizma u Općini Baška Voda bude u skladu s prirodnim, prostornim i društvenim kapacitetima destinacije. Cilj je uspostaviti ravnotežu između intenzivne turističke aktivnosti i očuvanja okoliša, krajobraza i kvalitete života lokalnog stanovništva, uz istodobno povećanje otpornosti destinacije na klimatske i tržišne promjene.

Prioritetno područje 1.2.: Očuvanje i suvremena interpretacija kulturne i prirodne baštine

Prioritetno područje 1.2. nadovezuje se na specifični cilj 1., i stavlja naglasak na prepoznavanje, zaštitu i suvremenu prezentaciju kulturne i prirodne baštine kao temeljnih elemenata identiteta Općine Baška Voda. Cilj nije samo očuvati naslijeđe, već ga integrirati u turističku ponudu kroz inovativne i interpretacijske pristupe koji povezuju lokalnu zajednicu, posjetitelje i prostor.

SC 2.

Diverzificiran i cjelogodišnji turizam temeljen na inovacijama i lokalnom gospodarstvu

Specifični cilj 2. usmjeren je na stvaranje konkurentne i uravnotežene turističke ponude Općine Baška Voda koja se razvija tijekom cijele godine te doprinosi jačanju lokalne ekonomije. Cilj podrazumijeva prelazak s modela izrazito sezonalnog i prostorno koncentriranog turizma prema dinamičnijem, raznolikom i inovativnom sustavu koji ravnomjerno raspodjeljuje koristi i aktivnosti kroz sve mjesece.

Temelj ovog cilja je razvoj novih turističkih proizvoda i selektivnih oblika turizma koji proizlaze iz lokalnih resursa: kulture, gastronomije, prirode i tradicije, te njihova povezanost s poduzetništvom, obrtništvom i poljoprivredom. Kroz inovacije, digitalne alate i integrirane modele suradnje, Općina Baška Voda potiče nastanak cjelogodišnjih sadržaja i povećanje lokalne dodane vrijednosti.

Cilj je u skladu sa *Strategijom razvoja održivog turizma Republike Hrvatske do 2030. i Nacionalnim planom razvoja održivog turizma do 2027.*, koji naglašavaju važnost diversifikacije ponude, digitalne transformacije i uključivanja lokalne zajednice u stvaranje turističkih proizvoda. Ujedno se nadovezuje na *Glavni plan razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije 2017.-2027.*, koji definira inovativnost, održivost i cjelogodišnju aktivnost kao ključne smjernice županijskog razvoja turizma.

Prioritetno područje 2.1.: Jačanje konkurentnosti kroz razvoj selektivnih oblika turizma i cjelogodišnje ponude

Razvoj konkurentne i uravnotežene turističke ponude temelj je ostvarivanja specifičnog cilja 2. Ovim prioritetnim područjem potiče se stvaranje raznovrsnih turističkih proizvoda koji nadilaze sezonalnost i omogućuju korištenje prirodnih, kulturnih i gospodarskih potencijala Općine Baška Voda tijekom cijele godine. Cilj

je oblikovati ponudu koja spaja autentičnost lokalnog identiteta s inovativnim pristupom u interpretaciji prostora i doživljaja. Fokus je na selektivnim oblicima turizma, aktivnom, kulturnom, eno-gastro i zdravstvenom, koji omogućuju proširenje tržišta i stvaranje dodane vrijednosti za lokalno gospodarstvo.

Prioritetno područje 2.2.: Povezivanje lokalne zajednice, gospodarstva i turizma u održiv lanac vrijednosti

Razvoj održivog i konkurentnog turizma moguć je jedino ako turizam djeluje kao pokretač cjelokupnog lokalnog gospodarstva. U skladu sa specifičnim ciljem 2., ovo prioritetno područje usmjereno je na jačanje međusobnih veza između lokalnih proizvođača, poduzetnika, ugostitelja i turističkog sektora. Cilj je stvoriti održiv lanac vrijednosti u kojem turizam ne funkcionira izolirano, nego kao integrirani sustav koji koristi lokalne resurse i generira korist za zajednicu. Poseban naglasak stavlja se na kratke lance opskrbe, uključivanje domaćih proizvoda i usluga u turističku ponudu te stvaranje prepoznatljive destinacije koja promovira lokalni identitet i kvalitetu. Takav pristup omogućuje da ekonomski učinci turizma ostanu unutar zajednice, potiče otvaranje novih radnih mjesta i razvoj poduzetništva, te istodobno doprinosi održivosti, autentičnosti i otpornosti Općine Baška Voda kao destinacije.

SC 3.

Održivo upravljanje i digitalno transformiran turizam

Specifični cilj 3. usmjeren je na jačanje sustava upravljanja turizmom u Općini Baška Voda temeljenog na podacima, transparentnosti i primjeni suvremenih digitalnih rješenja. Cilj podrazumijeva razvoj modela upravljanja koji omogućuje učinkovito praćenje turističkih tokova, racionalno korištenje resursa i pravodobno donošenje odluka utemeljenih na stvarnim pokazateljima održivosti.

Naglasak je na digitalizaciji procesa u turizmu, od sustava prikupljanja i obrade podataka do komunikacije s posjetiteljima, promocije destinacije i koordinacije lokalnih dionika. Time se povećava učinkovitost rada turističkih i javnih institucija, osigurava bolja povezanost između sektora te stvara temelj za prediktivno planiranje razvoja destinacije.

Cilj je usklađen sa *Strategijom razvoja održivog turizma Republike Hrvatske do 2030.* i *Nacionalnim planom razvoja održivog turizma do 2027.*, koji digitalnu transformaciju i održivo upravljanje ističu kao ključne alate za unaprjeđenje konkurentnosti i otpornosti destinacija. Ujedno se nadovezuje na *Glavni plan razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije 2017.-2027.*, koji prepoznaje potrebu za pametnim destinacijskim menadžmentom, jačanjem institucionalnih kapaciteta i digitalnim alatima za praćenje održivosti.

Prioritetno područje 3.1.: Inovativan, digitalno umrežen i ekološki učinkovit turistički sustav.

Ovo prioritetno područje izravno doprinosi ostvarenju specifičnog cilja 3., jer potiče razvoj sustava upravljanja destinacijom koji se temelji na inovacijama, digitalnim tehnologijama i ekološkoj učinkovitosti. Cilj je osigurati pametno i održivo upravljanje turizmom kroz korištenje podataka, umrežavanje dionika i racionalno korištenje resursa, čime se povećava učinkovitost, transparentnost i otpornost destinacije. Digitalno umrežen sustav omogućuje bržu razmjenu informacija, bolje planiranje i koordinaciju između javnog i privatnog sektora, dok primjena ekoloških i energetski učinkovitih rješenja smanjuje operativne troškove i utjecaj turizma na okoliš. Poseban naglasak stavlja se na razvoj analitičkih alata, digitalnih platformi i pametnih rješenja koja pomažu u donošenju odluka temeljenih na podacima. Na taj način Općina Baška Voda stvara pametnu, povezanu i održivu destinaciju u kojoj tehnologija i inovacije služe kao alati za unaprjeđenje turističkog iskustva, bolje upravljanje resursima i postizanje ravnoteže između razvoja, okoliša i kvalitete života lokalne zajednice.

Prioritetno područje 3.2.: Jačanje otpornosti i upravljanje rizicima u turizmu

Održivi razvoj turizma zahtijeva destinaciju koja može učinkovito odgovoriti na krizne situacije i promjene u okruženju. U skladu sa specifičnim ciljem 3., ovo prioritetno područje usmjereno je na jačanje institucionalne i operativne otpornosti Općine Baška Voda kroz sustavno upravljanje rizicima koji mogu utjecati na turistički sektor. Fokus je na izgradnji sustava koji omogućuje pravodobno prepoznavanje, prevenciju i ublažavanje rizika povezanih s klimatskim promjenama, sigurnošću, infrastrukturom i tržišnim nestabilnostima. Naglasak je i na edukaciji dionika, uspostavi procedura krizne komunikacije te planiranju kontinuiteta poslovanja u turizmu.

7.5 Mjere i aktivnosti

Prijedlog mjera i aktivnosti za ostvarenje definiranih strateških ciljeva, u okviru svakog prioritetnog područja, detaljno je razrađen u tablicama koje slijede. Predložene mjere predstavljaju stručnu podlogu za donošenje odluka nadležnih tijela o njihovoj provedbi.

Tablica 7-1 Mjere i aktivnosti Prioritetnog područja 1.1.

SC 1. Održiv turizam utemeljen na identitetu, baštini i prostornoj ravnoteži destinacije	
Prioritetno područje 1.1.: Očuvanje okoliša, prostorne ravnoteže i otpornosti destinacije	
Mjera 1.1.1. Uspostaviti integrirani sustav za praćenje prostornih i okolišnih pokazatelja	Mjera 1.1.2. Ulagati u zelenu infrastrukturu, održivu mobilnost i otpornost na klimatske rizike
Opis mjere:	
Cilj mjere je uspostava sustava koji omogućuje redovito prikupljanje, analizu i korištenje podataka o stanju okoliša i prostornom opterećenju u turistički najaktivnijim zonama Općine Baška Voda.	Cilj mjere je smanjiti negativne učinke turizma na okoliš kroz razvoj zelene infrastrukture, održivih prometnih rješenja i sustava prilagodbe klimatskim promjenama.
Ključne aktivnosti:	
- Uspostava digitalne baze podataka i protokola za praćenje ključnih okolišnih i prostornih pokazatelja. - Izrada godišnjih izvješća o stanju održivosti turizma (Izvješće o provedbi Plana upravljanja destinacijom Općine Baška Voda) - Edukacija lokalnih službi za upravljanje i interpretaciju podataka.	- Planiranje i izgradnja zelenih površina, parkova i drvoreda. - Razvoj sustava pješačkih i biciklističkih ruta s ekološkim rješenjima. - Ulaganja u sustave oborinske odvodnje i zaštite od erozije. - Postavljanje urbane opreme od recikliranih i prirodnih materijala.
Očekivani učinci:	
- Sustavno praćenje i upravljanje prostornim opterećenjem destinacije. - Veća učinkovitost u planiranju i zaštiti okoliša.	- Povećana otpornost infrastrukture na klimatske rizike. - Poboljšana mikroklima i kvaliteta javnih prostora. - Smanjenje emisija CO₂ i onečišćenja zraka.
Pokazatelji učinka:	

• Broj prikupljenih i analiziranih okolišnih pokazatelja. • Broj godišnjih izvješća koja obuhvaćaju stanje okoliša i prostorno opterećenje. • Smanjenje razine prostornog i ekološkog pritiska u osjetljivim zonama.	• Površina novouređenih zelenih zona. • Broj izvedenih projekata održive mobilnosti. • Broj mjera provedenih za prilagodbu klimatskim rizicima.
Nositelji provedbe:	
Općina Baška Voda, TZO Baška Voda, komunalno poduzeće, stručne institucije.	Općina Baška Voda, komunalno poduzeće, TZO Baška Voda, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.
Izvori financiranja:	
Program Konkurentnost i kohezija 2021.–2027., Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (FZOEU), Ministarstvo turizma i sporta, Splitsko- dalmatinska županija, TZO Baška Voda, Općina Baška Voda.	Program Konkurentnost i kohezija 2021.–2027., FZOEU, Programi europske teritorijalne suradnje (Interreg programi i dr.), Splitsko- dalmatinska županija, TZO Baška Voda, TZ SDŽ, Općina Baška Voda.

Izvor: autori.

Tablica 7-2 Mjere i aktivnosti Prioritetnog područja 1.2.

SC 1. Održiv turizam utemeljen na identitetu, baštini i prostornoj ravnoteži destinacije		
Prioritetno područje 1.2.: Očuvanje i suvremena interpretacija kulturne i prirodne baštine		
Mjera 1.2.1. Digitalno interpretirati i promovirati kulturnu i prirodnu baštinu	Mjera 1.2.2. Razviti interpretacijske centre i iskustvene rute	Mjera 1.2.3. Umrežiti dionike u zajedničku promocijsku mrežu
Opis mjere:		
Cilj mjere je omogućiti suvremenu prezentaciju i veću dostupnost kulturnih lokaliteta putem digitalnih tehnologija, čime se povećava njihova turistička vidljivost i doživljajna vrijednost.	Mjera ima za cilj objediniti i prezentirati lokalne resurse kroz tematske interpretacijske centre i iskustvene rute koje povezuju kulturne, prirodne i gastronomske vrijednosti destinacije.	Mjera potiče suradnju između institucija, udruga, poduzetnika i kreativnih pojedinaca u svrhu zajedničke promocije i interpretacije kulturne i prirodne baštine.
Ključne aktivnosti:		

- Digitalna obrada i dokumentacija kulturnih lokaliteta (3D modeli, fotografije, opisi). - Razvoj multimedijalnih i virtualnih interpretacija dostupnih putem mobilnih uređaja. - Uspostava digitalne platforme ili aplikacije koja povezuje lokalitete s ponudom destinacije. - Izrada promotivnih kampanja koje ističu kulturnu i povijesnu posebnost Baške Vode. - Uključivanje škola, udruga i stručnjaka u stvaranje edukativnih digitalnih sadržaja.	- Analiza i odabir tema i lokacija za razvoj interpretacijskih centara (npr. more, ribarstvo, planina, tradicija). - Projektiranje i opremanje manjih interpretacijskih punktova i staza s multimedijalnim sadržajima. - Razvoj tematskih ruta koje povezuju naselja, kulturne objekte i lokalne proizvođače. - Edukacija lokalnih vodiča i partnera o interpretacijskim tehnikama. - Uključivanje interpretacijskih sadržaja u zajedničke promotivne platforme TZ-a.	- Uspostava mreže kulturnih i turističkih dionika (platforma, klaster, forum). - Provedba zajedničkih kampanja koje povezuju kulturne, prirodne i gastronomske sadržaje. - Organizacija radionica i razmjene znanja između partnera.
Očekivani učinci:		
- Povećana vidljivost i dostupnost kulturnih lokaliteta. - Veće uključivanje mladih i lokalne zajednice u očuvanje baštine. - Jačanje kulturne prepoznatljivosti destinacije.	- Povećana prostorna disperzija posjetitelja. - Bolje razumijevanje i valorizacija lokalne baštine. - Jačanje ponude za aktivni i kulturni turizam.	- Veća vidljivost i koherentnost kulturne ponude. - Povećana suradnja i razmjena resursa među lokalnim dionicima. - Dugoročno jačanje imidža Baške Vode kao kulturno autentične destinacije.
Pokazatelji učinka:		
- Broj digitalno interpretiranih lokaliteta. - Broj korisnika digitalnih sadržaja. - Povećanje broja posjeta kulturnim lokalitetima.	- Broj razvijenih interpretacijskih centara i ruta. - Broj posjetitelja i korisnika tematskih sadržaja.	- Broj uključenih dionika u mrežu. - Broj zajedničkih promotivnih aktivnosti. - Rast vidljivosti i posjećenosti kulturnih sadržaja.
Nositelji provedbe:		
TZO Baška Voda, Općina Baška Voda, muzejske i kulturne ustanove, lokalne udruge.	Općina Baška Voda, TZO Baška Voda, lokalne udruge, OPG-ovi, kulturne institucije.	TZO Baška Voda, Općina Baška Voda, kulturne ustanove, lokalne udruge, privatni sektor.
Izvori financiranja:		
Program Konkurentnost i kohezija 2021.–2027., Programi europske teritorijalne suradnje,	Program Konkurentnost i kohezija 2021.–2027., Programi europske teritorijalne suradnje	Europski socijalni fond plus (ESF+), Ministarstvo turizma i sporta, Hrvatska turistička zajednica,

centralizirani programi Europske unije (Digitalna Europa i dr.), Ministarstvo kulture i medija, Hrvatska turistička zajednica, Splitsko-dalmatinska županija, TZO Baška Voda, TZ SDŽ, Općina Baška Voda.	(Interreg programi i dr.), centralizirani programi Europske unije (Digitalna Europa i dr.), Ministarstvo turizma i sporta, Splitsko-dalmatinska županija, TZO Baška Voda, TZ SDŽ, Općina Baška Voda.	Splitsko-dalmatinska županija, TZO Baška Voda, TZ SDŽ, Općina Baška Voda.
--	--	---

Izvor: autori.

Tablica 7-3 Mjere i aktivnosti Prioritetnog područja 2.1.

SC 2. Diverzificiran i cjelogodišnji turizam temeljen na inovacijama i lokalnom gospodarstvu	
Prioritetno područje 2.1.: Jačanje konkurentnosti kroz razvoj selektivnih oblika turizma i cjelogodišnje ponude	
Mjera 2.1.1. Razviti selektivne oblike turizma	Mjera 2.1.2. Razviti inovativna turistička iskustva temeljena na digitalnim tehnologijama
Opis mjere:	
Mjera je usmjerena na diversifikaciju ponude kroz razvoj selektivnih oblika turizma koji nadopunjuju dominantni ljetni model i omogućuju cjelogodišnje poslovanje.	Cilj mjere je unaprijediti doživljaj destinacije kroz primjenu digitalnih tehnologija i inovativnih koncepata koji povezuju kulturu, prirodu i suvremeni način interpretacije.
Ključne aktivnosti:	
- Identifikacija i razvoj tematskih proizvoda: planinarski, biciklistički i pješački turizam; sportske pripreme; wellness i zdravstveni programi; eno-gastro ture i manifestacije. - Uređenje i označavanje outdoor staza te povezivanje s ponudom ugostiteljskih i smještajnih kapaciteta. - Organizacija pilot događaja i promocija selektivnih oblika turizma u predsezoni i sezoni.	- Razvoj interaktivnih mobilnih aplikacija i digitalnih vodiča s 3D prikazima, QR kodovima i proširenom stvarnošću (AR). - Uvođenje pametnih rješenja za upravljanje posjetiteljskim tokovima i informiranje turista (npr. digitalne info-točke). - Razvijanje pripovjedačkih (storytelling) sadržaja koji kombiniraju baštinu, gastronomiju i suvremeni doživljaj. - Promocija digitalnih rješenja kroz sustav destinacijskog marketinga TZ-a.
Očekivani učinci:	
- Proširenje turističke sezone i povećanje raznolikosti ponude. - Bolje korištenje lokalnih resursa i infrastrukture. - Rast prihoda i zapošljavanja u turizmu i povezanim sektorima.	- Povećanje kvalitete i interaktivnosti doživljaja destinacije. - Veća prepoznatljivost Baške Vode kao inovativne i digitalno napredne destinacije.
Pokazatelji učinka:	

• Broj razvijenih i promoviranih selektivnih turističkih proizvoda. • Porast dolazaka i noćenja u predsezoni i posezoni. • Povećanje broja sudionika u programima i događanjima.	• Broj razvijenih digitalnih alata i inovativnih turističkih proizvoda. • Broj korisnika digitalnih platformi i aplikacija. • Povećanje zadovoljstva posjetitelja i vidljivosti destinacije u online okruženju.
Nositelji provedbe:	
TZO Baška Voda, Općina Baška Voda, sportske i kulturne udruge, lokalni poduzetnici, OPG-ovi.	TZO Baška Voda, Općina Baška Voda, lokalne IT tvrtke, poduzetnici, kulturne i obrazovne institucije.
Izvori financiranja:	
Program Konkurentnost i kohezija 2021.–2027., Programi europske teritorijalne suradnje (Interreg programi i dr.), Ministarstvo turizma i sporta, Hrvatska turistička zajednica, Splitsko-dalmatinska županija, TZO Baška Voda, TZ SDŽ, Općina Baška Voda.	Program Konkurentnost i kohezija 2021.–2027., Programi europske teritorijalne suradnje (Interreg programi i dr.), centralizirani programi Europske unije (Digitalna Europa i dr.) Splitsko-dalmatinska županija, TZO Baška Voda, TZ SDŽ, Općina Baška Voda.

Izvor: autori.

Tablica 7-4 Mjere i aktivnosti Prioritetnog područja 2.2.

SC 2. Diverzificiran i cjelogodišnji turizam temeljen na inovacijama i lokalnom gospodarstvu		
Prioritetno područje 2.2.:		
Povezivanje lokalne zajednice, gospodarstva i turizma u održiv lanac vrijednosti		
Mjera 2.2.1. Uspostaviti modele suradnje između ugostitelja, OPG-ova i proizvođača	Mjera 2.2.2. Uvesti edukacijske programe i savjetovanja za poduzetnike i iznajmljivače	Mjera 2.2.3. Poticati uključivanje lokalnih proizvoda u ugostiteljsku ponudu i hotele
Opis mjere:		
Ova mjera ima za cilj jačanje suradnje između svih dionika u lancu turističke ponude radi stvaranja održivog, lokalno ukorijenjenog i tržišno prepoznatljivog proizvoda. Umrežavanjem ugostitelja, OPG-ova, proizvođača i pružatelja usluga stvara se integrirana ponuda koja posjetiteljima nudi autentičan doživljaj Općine Baška Voda, a lokalnim gospodarstvenicima osigurava stabilnije tržište i veću vidljivost.	Mjera je usmjerena na podizanje kompetencija lokalnih dionika u turizmu s ciljem povećanja kvalitete usluge, digitalne vidljivosti i održivog poslovanja. Sustavni edukacijski programi omogućit će mikro i malim poduzetnicima, iznajmljivačima i OPG-ovima primjenu suvremenih standarda u poslovanju te jačanje njihove konkurentnosti u cjelogodišnjem turizmu.	Cilj mjere je povećati zastupljenost domaćih proizvoda u ugostiteljskoj i hotelskoj ponudi kroz sustavno poticanje nabave od lokalnih proizvođača i stvaranje kratkih lanaca opskrbe. Na taj način turizam izravno doprinosi razvoju lokalnog gospodarstva, smanjenju ugljičnog otiska i jačanju identiteta destinacije kroz gastronomsku autentičnost.
Ključne aktivnosti:		

- Razvoj platforme ili kataloga lokalnih proizvoda dostupnih za uvrštavanje u turističku ponudu. - Poticanje zajedničkih brendova (npr. "Okusi Baške Vode"). - Uključivanje lokalnih partnera u promotivne aktivnosti Turističke zajednice. - Uspostava poticajnih programa za suradnju ugostitelja i lokalnih proizvođača.	- Organizacija radionica o održivom poslovanju, digitalnom marketingu i upravljanju kvalitetom te mogućnostima financiranja i certificiranja poslovanja. - Promocija primjera dobre prakse među lokalnim dionicima.	- Uspostava baze lokalnih proizvođača i promidžba putem komunikacijskih i marketinških kanala Turističke zajednice. - Poticaji hotelima i restoranima koji uvrštavaju lokalne proizvode u jelovnike. - Suradnja s turističkim školama i ugostiteljima na razvoju tradicionalnih recepata. - Promidžba lokalne gastronomije kroz manifestacije i kampanje.
Očekivani učinci:		
- Povećana vidljivost i potrošnja lokalnih proizvoda. - Jača povezanost turističkog sektora s lokalnom ekonomijom. - Rast ukupne dodane vrijednosti u destinaciji.	- Veća profesionalizacija i konkurentnost lokalnih poduzetnika. - Povećanje razine kvalitete smještajnih i ugostiteljskih usluga.	- Veći udio lokalnih proizvoda u ugostiteljskoj i hotelskoj ponudi. - Povećanje prihoda lokalnih proizvođača i OPG-ova. - Jačanje prepoznatljivosti destinacije kroz gastronomiju i lokalne okuse.
Pokazatelji učinka:		
- Broj razvijenih zajedničkih proizvoda, usluga i tematskih ponuda prepoznatljivih za Općinu Baška Voda. - Porast udjela lokalnih proizvoda i usluga u ukupnoj turističkoj potrošnji.	- Broj provedenih edukacija i sudionika. - Povećanje razine zadovoljstva gostiju kvalitetom usluge.	- Broj ugostiteljskih objekata koji koriste lokalne proizvode. - Porast prodaje lokalnih prehrambenih proizvoda. - Rast percepcije Baške Vode kao destinacije autentične gastronomije.
Nositelji provedbe:		
TZO Baška Voda, Općina Baška Voda, OPG-ovi, ugostitelji, lokalne udruge i komore.	TZO Baška Voda, Općina Baška Voda, HGK, HOK, HAMAG-BICRO, lokalne razvojne agencije.	TZO Baška Voda, Općina Baška Voda, lokalni ugostitelji, OPG-ovi, komunalno poduzeće, Hrvatska turistička zajednica.
Izvori financiranja:		
Program ruralnog razvoja RH (EPFRR), Program Konkurentnost i kohezija 2021.–2027., Ministarstvo turizma i sporta, Programi	Europski socijalni fond plus (ESF+), Ministarstvo turizma i sporta, Hrvatska turistička zajednica, Splitsko-dalmatinska županija, TZO	Program ruralnog razvoja RH (EPFRR), Ministarstvo turizma i sporta, HTZ, Splitsko-dalmatinska županija, TZO Baška

europske teritorijalne suradnje (Interreg programi i dr.), Splitsko-dalmatinska županija, TZO Baška Voda, TZ SDŽ, Općina Baška Voda.	Baška Voda, TZ SDŽ, Općina Baška Voda.	Voda, TZ SDŽ, Općina Baška Voda.
--	--	----------------------------------

Izvor: autori.

Tablica 7-5 Mjere i aktivnosti Prioritetnog područja 3.1.

SC 3. Održivo upravljanje i digitalno transformiran turizam	
Prioritetno područje 3.1.: Inovativan, digitalno umrežen i ekološki učinkovit turistički sustav	
Mjera 3.1.1. Uspostaviti model upravljanja temeljen na analizi pokazatelja (evidence-based) i prediktivnom planiranju (data-driven)	Mjera 3.1.2. Uspostaviti pametnu i energetske učinkovitu javnu infrastrukturu
Opis mjere:	
Mjera je usmjerena na razvoj sustava upravljanja turizmom koji se temelji na prikupljanju, analizi i korištenju pouzdanih podataka o turističkim kretanjima, prostornim opterećenjima i razini zadovoljstva posjetitelja.	Cilj mjere je smanjiti resursnu potrošnju i povećati učinkovitost destinacije kroz primjenu pametnih tehnologija i energetskih rješenja.
Ključne aktivnosti:	
- Praćenje obveznih i specifičnih pokazatelja održivosti propisanih Planom upravljanja destinacijom (turizam, prostor, okoliš, kvaliteta života). - Uspostava integriranog sustava za prikupljanje i analizu podataka (data hub destinacije).	- Instalacija pametnih senzora za nadzor rasvjete, vode, temperature i otpada. - Ugradnja solarnih panela, punionica za električna vozila i drugih obnovljivih sustava. - Uvođenje pametne rasvjete u javnim prostorima i uz šetnice. - Promocija dobre prakse i edukacija pružatelja usluga o zelenim tehnologijama.
Očekivani učinci:	
- Povećana učinkovitost i transparentnost upravljanja turizmom. - Pravodobno prepoznavanje problema i prilika u razvoju destinacije.	- Smanjena potrošnja energije i vode. - Povećana uporaba obnovljivih izvora energije. - Smanjenje ugljičnog otiska destinacije.
Pokazatelji učinka:	
- Uspostavljen i funkcionalan integrirani sustav (data hub) za prikupljanje i analizu podataka o održivosti destinacije. - Broj izrađenih izvješća temeljenih na analiziranim podacima. - Broj razvojnih odluka, planova ili projekata donesenih na temelju prikupljenih pokazatelja.	- Broj ugrađenih pametnih senzora i OIE sustava. - Postotno smanjenje potrošnje energije i vode. - Broj javnih i turističkih objekata s implementiranim pametnim sustavima.
Nositelji provedbe:	

TZO Baška Voda, Općina Baška Voda, Ministarstvo turizma i sporta.	Općina Baška Voda, TZO Baška Voda, komunalno poduzeće, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.
Izvori financiranja:	
Program Konkurentnost i kohezija 2021.–2027., Programi europske teritorijalne suradnje (Interreg programi i dr.), centralizirani programi Europske unije (Digitalna Europa i dr.), Splitsko-dalmatinska županija, TZO Baška Voda, TZ SDŽ, Općina Baška Voda.	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (FZOEU), Program Konkurentnost i kohezija 2021.–2027., Programi europske teritorijalne suradnje (Interreg programi i dr.), centralizirani programi Europske unije (Digitalna Europa i dr.), Splitsko-dalmatinska županija, TZO Baška Voda, TZ SDŽ, Općina Baška Voda.

Izvor: autori.

Tablica 7-6 Mjere i aktivnosti Prioritetnog područja 3.2.

SC 3. Održivo upravljanje i digitalno transformiran turizam	
Prioritetno područje 3.2.:	
Jačanje otpornosti i upravljanje rizicima u turizmu	
Mjera 3.2.1. Uspostaviti sustav ranog upozoravanja i krizne komunikacije s posjetiteljima	Mjera 3.2.2. Provesti edukacije dionika o otpornosti destinacije, kriznom menadžmentu i održivom poslovanju za pružatelje usluga i javne službe
Opis mjere:	
Cilj mjere je povećati sigurnost posjetitelja i učinkovitost djelovanja u izvanrednim okolnostima kroz uspostavu integriranog sustava ranog upozoravanja i krizne komunikacije.	Mjera ima za cilj jačanje kapaciteta lokalnih dionika, javnih službi, turističkih djelatnika i pružatelja usluga, za učinkovito djelovanje u kriznim situacijama te uvođenje principa otpornosti i održivosti u svakodnevno poslovanje.
Ključne aktivnosti:	
- Razvoj digitalnog sustava za pravodobno obavješćavanje posjetitelja (SMS obavijesti, aplikacije, info-punktovi). - Uspostava kriznog protokola između Općine, TZ-a, civilne zaštite, vatrogasne postrojbe i komunalnih službi. - Oznaka i postavljanje sigurnosne signalizacije na turističkim rutama i plažama. - Redovito testiranje sustava ranog upozoravanja i ažuriranje kontaktnih baza.	- Organizacija radionica i simulacija kriznih situacija za lokalne institucije i poduzetnike. - Izrada edukativnih materijala i priručnika o postupcima u kriznim okolnostima. - Održavanje stručnih seminara o održivom poslovanju i otpornosti objekata na klimatske rizike.
Očekivani učinci:	
- Brza i učinkovita reakcija u kriznim situacijama. - Povećana sigurnost posjetitelja i lokalnog stanovništva. - Smanjenje šteta i zastoja u turističkom prometu tijekom izvanrednih događaja.	- Povećana spremnost i učinkovitost lokalnih službi i poduzetnika u kriznim situacijama. - Smanjen rizik od gubitaka i zastoja u turističkom poslovanju. - Uključivanje otpornosti i održivosti u standarde lokalnog turističkog sustava.

Pokazatelji učinka:	
• Broj uspostavljenih komunikacijskih kanala i digitalnih sustava upozoravanja. • Broj provedenih kriznih vježbi i testiranja sustava.	• Broj provedenih edukacija i osposobljenih sudionika. • Broj izrađenih edukativnih materijala i kriznih protokola. • Povećana razina spremnosti i koordinacije u kriznim situacijama.
Nositelji provedbe:	
Općina Baška Voda, TZO Baška Voda, Civilna zaštita, DVD Baška Voda, komunalno poduzeće.	Općina Baška Voda, TZO Baška Voda, Ravnateljstvo civilne zaštite, HGSS, lokalne udruge i poduzetnici.
Izvori financiranja:	
Ministarstvo unutarnjih poslova, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Program Konkurentnost i kohezija 2021.–2027., Programi europske teritorijalne suradnje (Interreg programi i dr.), centralizirani programi Europske unije (Digitalna Europa i dr.), Splitsko-dalmatinska županija, TZO Baška Voda, TZ SDŽ, Općina Baška Voda.	Europski socijalni fond plus (ESF+), Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo turizma i sporta, Programi europske teritorijalne suradnje (Interreg programi i dr.), centralizirani programi Europske unije (Digitalna Europa i dr.), Splitsko-dalmatinska županija, TZO Baška Voda, TZ SDŽ, Općina Baška Voda.

Izvor: autori.

8 SMJERNICE I PREPORUKE ZA DIONIKE RAZVOJA

8.1 Smjernice i preporuke za Općinu Baška Voda

1.1. Razvoj usklađen s infrastrukturom, prostorom i prihvatnim kapacitetima

Razvoj turizma treba biti usklađen s prostornim mogućnostima i infrastrukturnim kapacitetima Općine Baška Voda, uzimajući u obzir visoki stupanj opterećenja obalnog područja i sezonsku fluktuaciju posjetitelja. Odluke predstavničkog tijela trebaju se temeljiti na podacima o komunalnim, okolišnim i prostornim pokazateljima te na načelima održivosti definiranim nacionalnim strateškim dokumentima. Takav pristup osigurava ravnotežu između turističke aktivnosti, kvalitete života stanovnika i očuvanja prostora.

1.2. Integrirano upravljanje prirodnim i kulturnim vrijednostima

Vrijedni resursi Općine Baška Voda – obalni krajobraz, plaže, PP Biokovo, kulturni lokaliteti i ambijentalne cjeline – zahtijevaju sustavno i pažljivo upravljanje. Razvojne odluke trebaju biti usklađene s prostorno-planskom dokumentacijom te usmjerene na dugoročno očuvanje identiteta i krajobrazne prepoznatljivosti destinacije. Poseban naglasak treba staviti na očuvanje javnog prostora, ambijenta i prirodnih vrijednosti koje čine temelj turističke atraktivnosti.

1.3. Kvaliteta života lokalne zajednice kao kriterij održivosti

S obzirom na intenzitet turističkih aktivnosti i izraženu sezonalnost, upravljanje razvojem treba voditi računa o funkcioniranju javnih i komunalnih sustava, dostupnosti usluga, prometnom opterećenju i sigurnosti u razdobljima vršne potražnje. Kvaliteta života stanovnika ključna je za održivost turizma te treba ostati ravnopravan kriterij uz gospodarski rast.

1.4. Usklađenost lokalnih razvojnih politika s nacionalnim strateškim smjernicama

Razvoj turizma u Općini Baška Voda treba biti potpuno usklađen s ciljevima zelene tranzicije, digitalizacije, prostorne ravnoteže i cjelogodišnjeg turizma definiranim u nacionalnim strateškim dokumentima. U planiranju lokalnog razvoja potrebno je osigurati kontinuitet s tim smjernicama kako bi destinacija zadržala konkurentnost, otpornost i dugoročno održivu poziciju.

8.2 Smjernice i preporuke za Turističku zajednicu Općine Baška Voda

2.1. Uspostava podatkovno utemeljenog upravljanja destinacijom

Turistička zajednica Općine Baška Voda treba razvijati sustav prikupljanja, analize i korištenja podataka o turističkim tokovima i pokazateljima održivosti. Digitalni alati i nacionalni IT sustavi trebaju biti integrirani u upravljanje destinacijom kako bi se donosile informirane odluke i pravovremeno reagiralo na prostorne i okolišne pritiske uzrokovane turističkom aktivnošću.

2.2. Upravljanje identitetom i vidljivošću destinacije

Strateški okvir definira Općinu Baška Voda kao prepoznatljivu, visokovrijednu i autentičnu mediteransku destinaciju. Uloga Turističke zajednice Općine Baška Voda je osigurati dosljedno upravljanje identitetom destinacije, s naglaskom na prirodnu i kulturnu baštinu, lokalni karakter i kvalitetu prostora. Komunikacija destinacije treba biti jasna, usklađena i temeljena na vrijednostima koje diferenciraju Općinu Baška Voda u odnosu na konkurentske destinacije.

2.3. Jačanje participativnog upravljanja i uključivanje dionika

U procesima planiranja, koordinacije i provedbe razvojnih smjernica potrebno je redovito uključivati lokalne poduzetnike, udruge, ustanove, proizvođače i stanovnike. Otvoreni dijalog i suradnja ključni su za usklađivanje interesa i stvaranje koherentne destinacijske ponude te za učinkovitu provedbu Plana upravljanja.

2.4. Unaprjeđenje kvalitete turističke ponude i doživljaja

Turistička zajednica Općine Baška Voda bi trebala poticati razvoj doživljajnih i interpretativnih sadržaja povezanih s baštinom, prirodom i lokalnim načinom života. Povećanje kvalitete usluga i profesionalizacija pružatelja usluga pridonosi jačanju konkurentnosti destinacije i stvaranju održive ponude koja nije isključivo sezonska.

8.3 Smjernice i preporuke za druge dionike u turizmu i upravljanju turizmom u Općini Baška Voda

3.1. Razvoj ponude u skladu s identitetom destinacije

Pružatelji smještaja, ugostitelji, agencije i ostali turistički subjekti trebaju razvijati proizvode i usluge koji odražavaju autentičnost Općine Baška Voda, poštuju resurse i doprinose održivoj poziciji destinacije. Kvaliteta, odgovornost prema prostoru i poštovanje lokalnog karaktera trebaju biti temelj poslovanja.

3.2. Umrežavanje i suradnja lokalnih gospodarskih aktera

S obzirom na veliku ovisnost destinacije o turizmu, suradnja između poduzetnika, proizvođača, restoratera, iznajmljivača, kulturnih organizacija i drugih dionika ključna je za stvaranje uravnotežene i komplementarne ponude. Povezivanjem se jača lokalna ekonomija i omogućuje razvoj proizvoda koji nadilaze sezonalnost.

3.3. Očuvanje baštine i okoliša kao zajednički resurs

Očuvanje prirodnih i kulturnih vrijednosti presudno je za dugoročni uspjeh destinacije. Svi dionici trebaju pridonositi zaštiti okoliša, održavanju javnih prostora, očuvanju tradicijskih elemenata te promicanju odgovornog ponašanja posjetitelja. Održivost okoliša izravno je povezana s održivošću poslovanja.

3.4. Odgovoran odnos prema lokalnoj zajednici

Turistički razvoj treba biti usklađen s interesima stanovnika. Poduzetnici i pružatelji usluga trebaju voditi računa o učincima turizma na svakodnevni život zajednice, raditi u skladu s njezinim potrebama i doprinositi stvaranju pozitivne percepcije turizma kao zajedničke vrijednosti.

9 MJERENJE NAPRETKA I IZVJEŠĆE O PROVEDBI

9.1 Podrška i implementacija Plana upravljanja destinacijom

Za učinkovitu provedbu Plana upravljanja destinacijom Općine Baška Voda nužno je osigurati aktivnu uključenost svih relevantnih dionika u turizmu i sustavu upravljanja turizmom. Suradnja dionika omogućuje prepoznavanje potreba, usklađivanje različitih funkcija te koordinirano djelovanje u smjeru održivog razvoja destinacije. Time se osigurava da Plan odražava stvarne interese, posebnosti i razvojni smjer destinacije.

Usvajanjem Plana upravljanja destinacijom na predstavničkom tijelu jedinice lokalne samouprave on dobiva zakonsku snagu, budući da je njegova izrada i donošenje propisana Zakonom o turizmu (NN 156/23). Donošenjem odluke o usvajanju Plana omogućuje se njegova operativna primjena i uključivanje njegovih odredbi u sustav upravljanja destinacijom.

9.2 Izvješće o provedbi

Provedba Plana zahtijeva sustavno i redovito praćenje napretka svih dionika odgovornih za provedbu mjera i aktivnosti u svrhu ispunjavanja definiranih razvojnih ciljeva kroz sveobuhvatna prioritetna područja.

U slučaju pojave poteškoća u provedbi ili nemogućnosti ostvarivanja planiranih ciljeva, potrebno je o tome izvijestiti predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave, kako bi se pravodobno pristupilo izmjenama i usklađivanju Plana upravljanja destinacijom.

Turističko vijeće dužno je do 31. ožujka tekuće godine dostaviti izvješće o provedbi Plana za prethodnu godinu predstavničkom tijelu jedinice lokalne samouprave. Ovo izvješće čini osnovu za kontinuirano upravljanje i daljnje unapređenje održivog razvoja destinacije.

POPIS REFERENCI

1. Batista F., Herrera, M., Rosina, K., Barranco, R., Freire, S., i Schiavina, M. (2018). Analysing spatiotemporal patterns of tourism in Europe at high-resolution with conventional and big data sources. *Tourism Management*, 68, 101-115. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S026151771830044X>
2. Batista, F., Barranco, R., Curtale, R., Pigaiani, C., i Iodice, S. (2024). EU Tourism dashboard data - 2024 release. European Commission, Joint Research Centre (JRC). 10.2905/9564824a-7f16-4efa-82fb-d4e176350026
3. Buhalis, D. (2000). Marketing the competitive destination of the future. *Tourism Management*, 21(1), 97-116. [https://doi.org/10.1016/S0261-5177\(99\)00095-3](https://doi.org/10.1016/S0261-5177(99)00095-3)
4. Čaušević, A., Mirić, R., Avdić, B., Avdić, A., & Džaferagić, A. (2021). Organized travel vs. individual travel - the case of sarajevo. *Deturope - The Central European Journal of Tourism and Regional Development*, 13(1), 94-120. <https://doi.org/10.32725/det.2021.006>
5. Državni zavod za statistiku (2025.). Gradovi u statistici. Državni zavod za statistiku.
6. Državni zavod za statistiku. (1996). *Turizam u primorskim gradovima i općinama 1995*. Državni zavod za statistiku.
7. Državni zavod za statistiku. (2001). *Turizam u primorskim gradovima i općinama 2000*. Državni zavod za statistiku.
8. Državni zavod za statistiku. (2011). *Turizam u primorskim gradovima i općinama 2010* (Statističko izvješće 1437). Državni zavod za statistiku. https://web.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2011/SI-1437.pdf
9. Državni zavod za statistiku. (2020). *Statističko izvješće 1683: Turizam u 2020*. Državni zavod za statistiku.
10. Državni zavod za statistiku. (2021). *Statističko izvješće 1700: Turizam u 2021*. Državni zavod za statistiku.
11. Državni zavod za statistiku. (2022). *Statističko izvješće 1722: Turizam u 2022*. Državni zavod za statistiku.
12. Državni zavod za statistiku. (2023). *Statističko izvješće 1731: Turizam u 2023*. Državni zavod za statistiku.
13. Državni zavod za statistiku. (2024). *Statističko izvješće 1739: Turizam u 2024*. Državni zavod za statistiku.
14. Državni zavod za statistiku. (2025). *Turizam, dolasci i noćenja turista u komercijalnim smještajnim objektima*. PC-Axis baze podataka. Državni zavod za statistiku. <https://web.dzs.hr/PxWeb/pxweb/hr/Turizam/?rxid=0c693eb1-e76f-4e0a-8f95-42e79cff3de9>
15. Ekološka mreža Natura 2000, dostupno na: <https://pp-biokovo.hr/hr/biokovo/natura-2000> (pristupljeno 20.8.2025.)
16. Euromonitor International (2025). *Top Five Travel Trends*. London: Euromonitor International.
17. Euromonitor International (2025). *Top global consumer trends 2025*. London: Euromonitor.
18. European Commission (2022). *Transition pathway for tourism*. Brussels: EC.
19. Eurostat (2025a). *Arrivals at tourist accommodation establishments by NUTS 2 region*. https://doi.org/10.2908/TOUR_OCC_ARN2
20. Eurostat (2025b). *Nights spent at tourist accommodation establishments by NUTS 2 region*. https://doi.org/10.2908/TOUR_OCC_NIN2
21. Eurostat (2025c). *Nights spent at tourist accommodation establishments by month and NUTS 2 region (from 2020 onwards)*. https://doi.org/10.2908/TOUR_OCC_NIN2M
22. Eurostat (2025d). *Nights spent at tourist accommodation establishments - monthly data*. https://doi.org/10.2908/TOUR_OCC_NIM
23. Global sustainable tourism trends 2025. https://st4sd.vn/en/global-sustainable-tourism-trends-2025/?utm_source=chatgpt.com

24. Institut za turizam (2020). *Novi model za izračun Indeksa turističke razvijenosti jedinica lokalne samouprave*. <https://www.iztg.hr/hr/novosti/novi-model-za-izracun-indekse-turisticke-razvijenosti-jedinica-lokalne,3217.html>
25. Institut za turizam (2025). *Indeks turističke razvijenosti*. <https://www.iztg.hr/hr/itr/>
26. Institut za turizam. (2018). *Glavni plan razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije (2017.–2027.)*. Institut za turizam.
27. Ioras, F. (2025). Sustainable Management of Mediterranean Superyacht Marinas: A Comparative Assessment of Environmental Practices and Policy Implications. *Sustainability*, 17(4), 1377. <https://doi.org/10.3390/su17041377>
28. Lokalna razvojna strategija LAG-a „Adrion” za razdoblje 2023. – 2027. <https://lag-adrion.hr/strategija/>
29. Marković, M. (2008). *Sustainable Tourism Development in Croatian Coastal Area – Pilot project Baška Voda*. Split: PAP/RAC.
30. Marušić, Z., Beroš, I., Sever, I. (2023). *TOMAS HRVATSKA 2022./2023. Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj, Obilježja turističke potražnje u Splitsko-dalmatinskoj županiji*. <https://dalmatia.kinsta.cloud/wp-content/uploads/2024/04/TOMAS-Hrvatska-2022-SDZ.pdf>
31. Ministarstvo turizma i sporta. (2023). *Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027*. Ministarstvo turizma i sporta.
32. Narodne novine. (2023). *Zakon o turizmu* (NN 156/2023, čl. 1 i 4).
33. Narodne novine. (2024). *Pravilnik o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta* (NN 112/2024).
34. Narodne novine. (2024). *Pravilnik o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom* (NN 112/2024).
35. Narodne novine. (2024). *Pravilnik o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma* (NN 112/2024).
36. Nastavni zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije (n.d) <https://nzjz-split.hr/servisi/kakvoca-mora/>
37. NN 125/2019 (20.12.2019.). *Nacionalna klasifikacija statističkih regija 2021. (HR_NUTS 2021.)* https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2019_12_125_2507.html
38. Procjena rizika od velikih nesreća, 2021. Općina Baška voda, online, dostupno na: <https://opcinabaskavoda.hr/index.php/dokumenti/procjena-rizika-od-velikih-nesreca-opcina-baska-voda>
39. Pravilnik o smjernicama za izradu procjena rizika od katastrofa i velikih nesreća za područje Republike Hrvatske i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 65/16).
40. Prostorni plan uređenja općine Baška Voda, dostupno na: <https://opcinabaskavoda.hr/images/Pro%C4%8Di%C5%A1%C4%87eni%20Prostorni%20plan%20ure%C4%91enja%20Op%C4%87ine%20Ba%C5%A1ka%20Voda.pdf>
41. Rusen, M., Barbas, A., Magureanu, N., Draghia, M. (eds). (2021). *Practical guide for stakeholders mapping*. ISTER project. Interreg Danube Transnational Programme. <https://www.interreg-danube.eu/approved-projects/ister>
42. Splitsko-dalmatinska županija. (2022). *Plan razvoja Splitsko-dalmatinske županije 2022.–2027*. Splitsko-dalmatinska županija.
43. Studija sidrišta Splitsko-Dalmatinske županije I. i II. faza - podloga za Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije, 2019. Dostupno na: <https://moreikrs.hr/wp-content/uploads/2022/02/Studija-sidrista-Splitsko-dalmatinske-zupanije-%E2%80%93-I.-i-II.-faza-podloga-za-prostorni-plan-Splitsko-dalmatinske-zupanije.pdf>
44. Swiss Tourism for Sustainable Development in Vietnam (ST4SD) (2024–2027). SECO. <https://www.eda.admin.ch/deza/en/home/projekte/projekte.filterResults.html/content/dezaprojects/SECO/en/2018/UR01014/phase2?oldPagePath=/content/deza/en/home/projekte/projekte.html>
45. UN Tourism (2025). *World Tourism Barometer (January 2025)*. Madrid: UN Tourism.

46. UN Tourism (n.d). <https://tourism-villages.unwto.org/en/>
47. UNESCO, ICCROM, ICOMOS, & IUCN. (2013). *Managing cultural World Heritage*. UNESCO World Heritage Centre.
48. UNWTO (2025). *World Tourism Barometer: January 2025*. UN World Tourism Organisation. pre-webunwto.s3.eu-west-1.amazonaws.com.
49. UNWTO (n.d). <https://tourism-villages.unwto.org/en/news/unwto-secretary-general-invites-member-states-to-join-the-best-tourism-villages-initiative-3/>
50. WEF (2025). *Travel and Tourism at a Turning Point: Principles for Transformative Growth Insight report July 2025*.
[https://reports.weforum.org/docs/WEF Travel and Tourism at a Turning Point 2025.pdf](https://reports.weforum.org/docs/WEF_Travel_and_Tourism_at_a_Turning_Point_2025.pdf)
51. WTTC (2025). *Travel & Tourism Economic Impact 2024: Global Trends*. World Travel & Tourism Council

POPIS TABLICA I PRIKAZA

TABLICE

Tablica 2-1 Broj stanovnika (prema spolu i naseljima) i površina naselja Baške Vode.....	9
Tablica 2-2 Zaštićena materijalna kulturna dobra	16
Tablica 2-3 Popis svih dobara kulturne i povijesne baština te ostalih znamenitosti Baške Vode.....	18
Tablica 2-4 Elementi digitalne infrastrukture za promidžbu destinacije	25
Tablica 3-1 Komercijalni kreveti (stalne i pomoćne postelje) na području Republike Hrvatske, Splitsko-dalmatinske županije i Općine Baška Voda, 2020.-2024.	28
Tablica 3-2 Popis hotela prema kategorizaciji i broj smještajnih jedinica, 2024.	31
Tablica 3-3 Broj kreveta u hotelskim objektima prema podvrsti objekta, vrsti smještajne jedinice i kategorizaciji, 2020.-2024.	32
Tablica 3-4 Popis kampova prema kategorizaciji.....	33
Tablica 3-5 Broj kreveta u kampovima prema vrsti smještajne jedinice i kategorizaciji, 2020.-2024.	33
Tablica 3-6 Broj kreveta u objektima u domaćinstvu prema vrsti smještajne jedinice i kategorizaciji, 2020.-2024.....	35
Tablica 3-7 Broj kreveta u ostalim ugostiteljskim objektima za smještaj, prema vrsti smještajne jedinice i kategorizaciji 2020.-2024.	35
Tablica 3-8 Broj kreveta prema podvrsti objekta i vrsti smještajne jedinice u nekomercijalnom smještaju, 2020.-2024.	36
Tablica 3-9 Sadržaji i pružatelji usluga sporta i rekreacije u Općini Baška Voda	38
Tablica 3-10 Duljina, visinska razlika i rute pješačkih staza prema bojama na Karti pješačkih staza	39
Tablica 3-11 Duljina i površina plaža Općine Baška Voda	40
Tablica 3-12 Filmovi snimljeni na baškovoškim lokacijama	41
Tablica 3-13 Restorani i barovi u Općini Baška Voda	42
Tablica 3-14 Turističke agencije u Baškoj Vodi	43
Tablica 3-15 Pružatelji usluga izleta kopnom i morem u Baškoj Vodi	44
Tablica 3-16 Ponuda usluga wellnesa	44
Tablica 3-17 Dostupne usluge po društvenim djelatnostima	45
Tablica 3-18 Aktivne udruge civilnog društva prema području registrirane djelatnosti, 2025.	46
Tablica 3-19 Prirodni resursi - izazovi i potencijalne mjere zaštite/upravljanja	47
Tablica 3-20 Analiza trendova u dolascima i noćenjima po mjesecima, 2019.-2025.	50
Tablica 3-21 Broj noćenja prema podvrsti smještajnih objekata, 2020.-2024.....	51
Tablica 3-22 Broj noćenja po mjesecima u 2024. i 2025.....	51
Tablica 3-23 Broj noćenja po mjesecima i smještajnim objektima, 01.01.-30.09., 2024 i 2025. godine	52
Tablica 3-24 Broj i popunjenost smještajnih objekata prema vrsti objekta i kategorizaciji, 2020.-2024.	56

Tablica 3-25 (nastavak) Broj i popunjenost smještajnih objekata prema vrsti i kategorizaciji, 2020.-2024.....	57
Tablica 3-26 Prednosti i izazovi konkurentnih destinacija i Općine Baška Voda, 2024. ..	66
Tablica 3-27 Kulturna i prirodna baština, te aktivnosti konkurentnih destinacija i Općine Baška Voda, 2024.	66
Tablica 3-28 Pokazatelji intenziteta turizma u konkurentnim destinacijama i Općini Baška Voda, 2024.	67
Tablica 3-29 Struktura ključnih dionika na području obuhvata Općine Baška Voda	68
Tablica 4-1 Opis značenja i karakteristika definiranih razina značaja resursa/atrakcija .	71
Tablica 4-2 Prirodne atrakcije	72
Tablica 4-3 Kulturne i povijesne atrakcije	72
Tablica 4-4 Manifestacijske i nematerijalne atrakcije.....	73
Tablica 4-5 Sportsko-rekreativne atrakcije	73
Tablica 5-1 Opis i metodološka tablica obveznih pokazatelja održivosti	75
Tablica 7-1 Mjere i aktivnosti Prioritetnog područja 1.1.	113
Tablica 7-2 Mjere i aktivnosti Prioritetnog područja 1.2.	114
Tablica 7-3 Mjere i aktivnosti Prioritetnog područja 2.1.	116
Tablica 7-4 Mjere i aktivnosti Prioritetnog područja 2.2.	117
Tablica 7-5 Mjere i aktivnosti Prioritetnog područja 3.1.	119
Tablica 7-6 Mjere i aktivnosti Prioritetnog područja 3.2.	120

PRIKAZI

Prikaz 1 Kretanje broja stanovnika 2011.-2023.....	10
Prikaz 2 Dobno-spolna struktura stanovništva 2021. godine	10
Prikaz 3 Zaposleni prema područjima djelatnosti u Općini Baška Voda, 2021.	21
Prikaz 4 Ukupan broj zaposlenih i broj zaposlenih u djelatnosti I, po mjesecima, 2024. 21	
Prikaz 5 Ukupan broj kreveta i smještajnih jedinica prema vrsti objekta, 2020.-2024. .	29
Prikaz 6 Broj kreveta po naseljima, 2020.-2024.	30
Prikaz 7 Broj dodatnih kreveta i objekata prema vrstama smještaja, 2020.-2024.....	30
Prikaz 8 Broj kreveta prema vrsti smještajne jedinice u objektima u domaćinstvu, 2020.-2024.	34
Prikaz 9 Indeks funkcionalnosti turizma (broj kreveta/soba na 100 stanovnika), 2020.-2024.	37
Prikaz 10 Karta pješačkih staza	39
Prikaz 11 Struktura ponude manifestacija prema vrsti, 2025.	42
Prikaz 12 Ukupni dolasci i noćenja turista, struktura po mjesecima, 2019.-2025.	49
Prikaz 13 Dolasci i noćenja po naseljima Općine Baška Voda, 2020.-2024.	53
Prikaz 14 Prosječna duljina boravka u Općini Baška Voda i pripadajućim naseljima, 2020.-2024.	54

Prikaz 15 Turistički promet po organizaciji dolaska, 2024.	55
Prikaz 16 Dolasci domaćih i stranih turista prema vrsti smještajnih objekata, 2024.	52
Prikaz 17 Noćenja domaćih i stranih turista prema vrsti smještajnih objekata, 2024. ...	53
Prikaz 18 Dolasci i noćenja domaćih i stranih turista, ukupno i struktura, 2019.-2025.*	58
Prikaz 19 Sezonska kretanja domaćih i stranih turista, 2024.....	59
Prikaz 20 Dolasci i noćenja prema porijeklu turista, 2024.	59
Prikaz 21 Županija porijekla domaćih turista, 2024.....	61
Prikaz 22 Dolasci i noćenja turista u lukama i marinama Općine Baška Voda, 2019.-2024.	62
Prikaz 23 Duljina boravka gostiju u lukama i marinama Općine Baška Voda, 2019.-2024.	62
Prikaz 24 Intenzitet turizma (br. noćenja / br. stanovnika) i gustoća turizma (br. noćenja u '000 / površina u km ²) za Općinu Baška Voda, SDŽ i Republiku Hrvatsku, 2019.-2024	63

PRILOG 1. POPIS PROJEKATA

	Naziv projekta	Kratki opis projekta	predmeta	Kratki opis svrhe projekta	Nositelj provedbe projekta	Procijenjena vrijednost projekta
1.	Sanacija i obnova obalnih šetnica Općine Baška Voda	Sanacija, rekonstrukcija i uređenje obalnih šetnica na dionicama Baška Voda – Baško Polje – Promajna te Bratuš – Krvavica, uključujući poboljšanje podloga, sigurnosti i krajobraznog uređenja.		Omogućiti sigurne, uređene i vizualno kvalitetne obalne šetnice koje poboljšavaju svakodnevno kretanje i značajno doprinose doživljaju destinacije kod posjetitelja.	Općina Baška Voda	1.400.000,00 €
2.	Održavanje i uređenje plaža (dohrana plaža)	Redovito održavanje, uređenje i dohrana plaža na području Općine Baška Voda radi očuvanja njihove funkcionalnosti, sigurnosti i prirodnih karakteristika.		Omogućiti kvalitetne, sigurne i vizualno privlačne plaže koje osiguravaju bolji doživljaj boravka posjetitelja i održavaju visoku razinu turističke atraktivnosti destinacije.	Općina Baška Voda	700.000,00 €
3.	Uređenje i povećanje pristupačnosti obalnih šetnica	Uređenje i prilagodba šetnica Ikovac–Berulia i Promajna–lučica, uključujući izgradnju rampe za osobe s invaliditetom te poboljšanje pristupa, sigurnosti i uređenosti prostora.		Omogućiti ugodnije, sigurnije i inkluzivnije kretanje duž obalnih šetnica te podići kvalitetu boravka i dostupnost sadržaja za sve posjetitelje, uključujući osobe smanjene pokretljivosti.	Općina Baška Voda	350.000,00 €
4.	Sanacija pera na plažama	Sanacija, učvršćivanje i tehničko uređenje pera na svim plažama u Općini Baška Voda, radi poboljšanja stabilnosti i sigurnosti obalnog područja.		Omogućiti sigurnije i kvalitetnije korištenje plaža te očuvati obalnu infrastrukturu, čime se podiže ukupna atraktivnost i funkcionalnost plažnih prostora za posjetitelje i lokalnu zajednicu.	Općina Baška Voda	350.000,00

	Naziv projekta	Kratki opis predmeta projekta	Kratki opis svrhe projekta	Nositelj provedbe projekta	Procijenjena vrijednost projekta
5.	Sanacija lukobrana u luci Promajna	Obnova, tehničko uređenje i ojačanje lukobrana u luci Promajna radi osiguravanja njegove stabilnosti, funkcionalnosti i zaštite akvatorija.	Omogućiti sigurnije pristajanje i korištenje luke te poboljšati zaštitu obale i plovila, čime se unapređuje kvaliteta pomorskog prometa i turističkih usluga u naselju.	Općina Baška Voda	150.000,00 €
6.	Rekonstrukcija mula na plaži Bratuš	Obnova, konstruktivno ojačanje i tehničko uređenje postojećeg mula na plaži Bratuš radi poboljšanja njegove stabilnosti, sigurnosti i funkcionalnosti.	omogućiti sigurnije korištenje mula za pristajanje manjih plovila i boravak korisnika te podići kvalitetu obalne infrastrukture i ukupni doživljaj plaže za posjetitelje.	Općina Baška Voda	100.000,00 €
7.	Održavanje dječjih igrališta na javnim površinama	Redovito održavanje, popravci, sigurnosne provjere i uređenje dječjih igrališta na plažama Podluka, Oseka, Promajna, Bratuš i Krvavica.	Omogućiti sigurne, funkcionalne i uređene prostore za igru koji podižu kvalitetu boravka djece i obitelji te doprinose pozitivnom dojmu destinacije kod posjetitelja.	Općina Baška Voda	200.000,00 €
8.	Rekonstrukcija velikog i malog mula na plaži Baško Polje	Obnova, konstruktivno ojačanje i tehničko uređenje velikog i malog mula na plaži Baško Polje radi povećanja stabilnosti, sigurnosti i funkcionalnosti obalne infrastrukture.	Omogućiti sigurnije pristajanje i korištenje obalnih sadržaja te poboljšati ukupnu uređenost i atraktivnost plažnog područja za posjetitelje.	Općina Baška Voda	300.000,00 €

	Naziv projekta	Kratak opis predmeta projekta	Kratak opis svrhe projekta	Nositelj provedbe projekta	Procijenjena vrijednost projekta
9.	Obnova šetnica i stabala borova na plažama	Obnova šetnica te sanacija, zaštita i očuvanje stabala borova uz sve plažne zone u Općini Baška Voda radi sigurnosti, krajobraznog uređenja i dugoročnog očuvanja vegetacije.	Omogućiti sigurne, uređene i prirodno zasjenjene šetnice koje poboljšavaju boravak posjetitelja i čuvaju prepoznatljivi mediteranski ambijent destinacije.	Općina Baška Voda	100.000,00 €
10.	Rekonstrukcija i izgradnja pristupnih stepenica uz plažne objekte	Rekonstrukcija postojećih te izgradnja novih pristupnih stepenica na odabranim obalnim lokacijama radi poboljšanja sigurnosti i funkcionalnosti kretanja.	Omogućiti siguran, uređen i lak pristup plažama i obalnim sadržajima, čime se unapređuje ukupna pristupačnost i doživljaj posjetitelja.	Općina Baška Voda	70.000,00 €
11.	Održavanje i rekonstrukcija plutača uz uređene plaže	Redovito održavanje, zamjena i rekonstrukcija sigurnosnih plutača uz uređene plaže na području Općine Baška Voda radi osiguravanja jasnih i stabilnih zona za kupanje.	Omogućiti sigurno i jasno označeno kupališno područje te podići razinu sigurnosti i kvalitete boravka posjetitelja na plažama.	Općina Baška Voda	150.000,00 €
12.	Unapređenje sustava gospodarenja otpadom	Uspostava i opremanje sortirnice, hale, eko-dvorišta i kompostane radi poboljšanja sustava prikupljanja, razvrstavanja, obrade i privremenog skladištenja komunalnog otpada.	Omogućiti učinkovitije zbrinjavanje otpada kroz povećanje odvojenog prikupljanja, smanjenje količine otpada koji završava na odlagalištima te unapređenje ekoloških standarda i usluga za stanovnike.	Općina Baška Voda	500.000,00 €

	Naziv projekta	Kratak opis predmeta projekta	Kratak opis svrhe projekta	Nositelj provedbe projekta	Procijenjena vrijednost projekta
13.	Poboljšanje cestovne infrastrukture	Održavanje i unaprjeđenje cestovne infrastrukture kroz uređenje makadamskih i asfaltnih prometnica.	Omogućiti sigurnije, kvalitetnije i dostupnije prometno povezivanje naselja i ključnih lokacija.	Općina Baška Voda	115.000,00 €
14.	Unaprjeđenje sustava odvodnje i zaštite obalnog područja	Izgradnja i modernizacija kanalizacijskog sustava u Bratušu, Krvavici i Baškoj Vodi radi poboljšanja komunalne infrastrukture i zaštite obalnog područja.	Omogućiti pouzdano odvođenje i pročišćavanje otpadnih voda kako bi se očuvala kvaliteta mora, unaprijedila higijenska i ekološka sigurnost destinacije te podigla razina turističke usluge i privlačnosti područja.	Općina Baška Voda	16.500,00
15.	Uređenje i opremanje dječjih igrališta i street workout zona	Priprema, uređenje i opremanje prostora za dječja igrališta i street workout zone na odabranim lokacijama.	Omogućiti sigurnu i kvalitetnu infrastrukturu za igru, rekreaciju i boravak na otvorenom, čime se podiže kvaliteta života stanovnika i obogaćuje ponuda sadržaja za obitelji i posjetitelje.	Općina Baška Voda	100.000,00 €
16.	Uređenje sportsko-rekreacijskog objekta (NK Urania)	Predmet projekta je obnova i unaprjeđenje sportskog i pomoćnog sadržaja kako bi se osigurali sigurni, funkcionalni i kvalitetni uvjeti za trening, natjecanja i rekreativne aktivnosti.	Omogućiti sigurne i kvalitetne uvjete za sportske aktivnosti te podići standard treninga, natjecanja i rekreativnog korištenja za sportaše i lokalnu zajednicu.	Općina Baška Voda	100.000,00 €

	Naziv projekta	Kratki opis predmeta projekta	Kratki opis svrhe projekta	Nositelj provedbe projekta	Procijenjena vrijednost projekta
17.	Unapređenje Info centra Baška Voda	Uređenje i opremanje info centra u Baškoj Vodi za pružanje kvalitetnih turističkih informacija i usluga posjetiteljima.	Omogućiti uređen, funkcionalan i reprezentativan prostor u kojem će posjetitelji odmah steći pozitivan dojam o destinaciji te imati jasno organiziran i lako dostupan prostor za informacije i podršku tijekom boravka.	Općina Baška Voda	2.000,00 €
18.	Uređenje okoliša crkvice sv. Lovre (Šumatorija)	Uređenje i krajobrazno oblikovanje okoliša crkvice sv. Lovre na području Šumatorije radi očuvanja prostora i poboljšanja njegove funkcionalnosti i prezentacije.	Omogućiti uredan, siguran i estetski uređen ambijent oko crkvice koji unapređuje doživljaj kulturne baštine i stvara kvalitetniji dojam za posjetitelje i lokalnu zajednicu.	Općina Baška Voda	15.000,00 €
19.	Modernizacija javne rasvjete	Zamjena postojeće rasvjete modernom, energetski učinkovitom LED javnom rasvjetom te uvođenje naprednog sustava upravljanja na području općine Baške Vode.	Omogućiti sigurnije, pouzdanije i ekološki učinkovitije osvjetljenje javnih površina, uz smanjenu potrošnju energije i kvalitetniji večernji doživljaj mjesta za stanovnike i posjetitelje.	Općina Baška Voda	700.000,00 €
20.	Implementacija sustava video nadzora	Uspostava i instalacija sustava video nadzora na ključnim javnim lokacijama na području Općine Baška Voda, uključujući opremu, infrastrukturu i centralni nadzor.	Omogućiti višu razinu sigurnosti, zaštitu javnih površina i nadzor prometa i događanja, čime se unapređuje sigurnosni standard destinacije i stvara pouzdanije okruženje za stanovnike i posjetitelje.	Općina Baška Voda	500.000,00 €

	Naziv projekta	Kratak opis predmeta projekta	Kratak opis svrhe projekta	Nositelj provedbe projekta	Procijenjena vrijednost projekta
21.	Uspostava mreže digitalnih info punktova	Uspostava mreže digitalnih info punktova u svim mjestima Općine te na dodatne dvije lokacije u Baškoj Vodi (Podluka i Bučina), čime bi se nadgradio postojeći sustav koji već uključuje jedan info dodirnik u uredu TZ Baška Voda.	Omogućiti da posjetitelji na svim ključnim lokacijama brzo i jednostavno dobiju pouzdane, digitalne i ažurne turističke informacije te time poboljšati kvalitetu doživljaja destinacije.	Turistička zajednica Općine Baška Voda	70.000,00 €
22.	Izgradnja (cjelogodišnjeg) javnog sanitarnog čvora	Projekt uključuje izgradnju modernog, cjelogodišnje dostupnog javnog sanitarnog čvora koji zadovoljava suvremene higijenske standarde.	Osigurati kvalitetnu komunalnu infrastrukturu u središnjem dijelu destinacije, povećati udobnost i sigurnost posjetitelja te unaprijediti ukupnu funkcionalnost i uređenost javnog prostora.	Općina Baška Voda	100.000,00 €
23.	Unapređenje mobilne aplikacije (turističkog vodiča)	Projekt obuhvaća nadogradnju postojeće mobilne aplikacije turističkog vodiča kako bi ponudila pregledniji, interaktivniji i sadržajno bogatiji prikaz destinacije. Unapređenje uključuje dodavanje multimedijalnih sadržaja, glasovnog vodiča, poboljšane navigacije te informacija o atrakcijama, događanjima i uslugama, s ciljem podizanja kvalitete korisničkog iskustva i promocije destinacije.	Svrha je pružiti posjetiteljima jednostavan, pouzdan i informacijski bogat digitalni alat koji olakšava snalaženje u destinaciji, podiže kvalitetu doživljaja te potiče korištenje lokalnih sadržaja i usluga.	Turistička zajednica Općine Baška Voda	5.000 €

	Naziv projekta	Kratak opis predmeta projekta	Kratak opis svrhe projekta	Nositelj provedbe projekta	Procijenjena vrijednost projekta
24.	Obnova i proširenje rute tradicijskog Križnog puta	Projekt obuhvaća obnovu postojeće rute tradicijskog Križnog puta te njezino proširenje uvođenjem novih postaja u obliku kamenih skulptura. Uz uređenje i označavanje cijele trase, predviđena je izrada promotivnih materijala i kartografskog prikaza rute kako bi se valorizirala sakralna baština i stvorio kvalitetniji kulturno-turistički sadržaj.	Očuvati i interpretativno unaprijediti sakralnu baštinu te stvoriti kvalitetniji kulturno-turistički doživljaj kroz uređenu, jasno označenu i sadržajno obogaćenu rutu Križnog puta.	Općina Baška Voda / Turistička zajednica Općine Baška Voda	1.020.000 €
25.	Obogaćivanje plažne šetnice (Nikolina, Stazica)	Projekt se odnosi na nadogradnju postojeće plažne šetnice Nikolina – Stazica kroz uređenje prostora, dodavanje novih urbanih elemenata i sadržaja te poboljšanje vizualnog i funkcionalnog doživljaja obale.	Povećati kvalitetu i atraktivnost obalnog prostora te omogućiti ugodniji boravak, sigurnije kretanje i više sadržaja za posjetitelje i lokalno stanovništvo, čime se podiže ukupna vrijednost i funkcionalnost plažne zone.	Općina Baška Voda	150.000 €
26.	Dopuna mreže označenih pješačkih staza	Projekt obuhvaća proširenje postojeće mreže označenih pješačkih staza kroz uvođenje novih ruta, postavljanje oznaka, informativnih ploča i osnovne infrastrukture.	Osigurati kvalitetniju i dostupniju pješačku infrastrukturu te potaknuti rekreaciju, boravak u prirodi i ravnomjerniju prostornu disperziju posjetitelja.	Turistička zajednica Općine Baška Voda	30.000 €

Izvor: TZO Baška Voda, Općina Baška Voda.